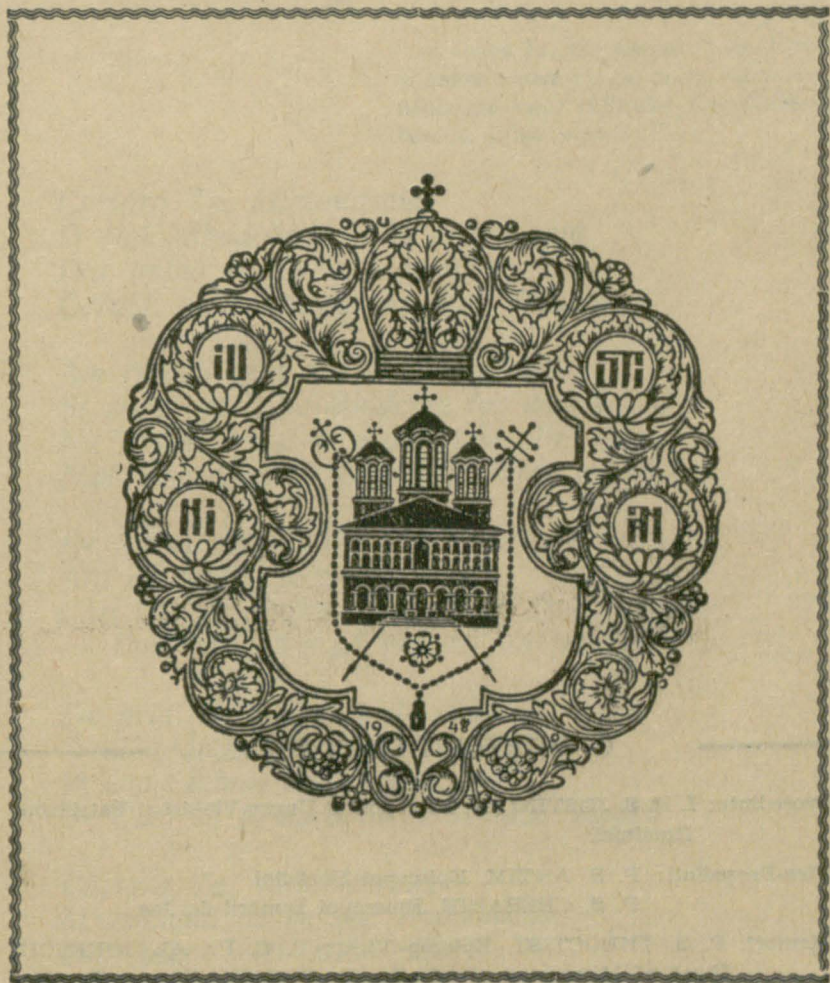

GLASUL BISERICII

REVISTA OFICIALĂ A SFINTEI MITROPOLII A UNGRO-VLAHIEI

APARE LUNAR SUB CONDUCEREA UNUI CĂMITET DE REDACȚIE

Redacția și Ad-ția : Sectorul Social-Cultural al Arhiepiscopiei Bucureștilor,
Str. Patriarhiei Nr. 21 — Raionul Niculae Bălcescu.

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte: I. P. S. JUSTINIAN, Mitropolitul Ungro-Vlahiei și Patriarhul României.

**Vice-Președinți: P. S. ANTIM, Episcopul Buzăului
P. S. CHESARIE, Episcopul Dunării de Jos.**

**Membri: P. S. THEOCTIST, Episcop Vicar; P. C. Pr. AL. IONESCU,
Vicar al Mitropoliei; P. C. Pr. M. BOGOIU, Vicarul Eparhiei
Buzăului; Pr. C. Arhim. IERONIM MOTOC, Vicarul Eparhiei
Dunării de Jos.**

**Redactor responsabil: P. C. Pr. Z. MÎNTULESCU, Consilier Administrativ
al Mitropoliei.**

S V E T I L N Ț

*„Cămara Ta, Mintuitorule, o văd împodobită
și îmbrăcămintele nu am ca să intru într-însa :
luminează haina sufletului meu, Dătătorule de
lumină, și mă mintuiește“.*

*Cămara Ta, Mintuitorule,
O văd împodobită — și m-așteaptă,
Dar haina sufletului meu nu e
Curată, căci cărarea n-a fost dreaptă.*

*Am rătăcit prin mlaștine de gând
Și n-am găsit pe-ntinderea lor nuferi ;
Nu Te-am văzut în urma mea plîngînd,
Nici Te-am simțit că pentru mine suferi.*

*De haina sufletului s-au lipit,
Atît de multe, petele de tînd !
Căci Te-am vîndut, scuipat și Te-am hulit :
— Cum aș putea să viu să iau lumină ?*

*De prin hățîșuri dese de ciulin ,
S-au agățat de poala ei scafeii ;
In cupa inimii aduc venin :
— Cum să m-apropiu de Izvorul Vieții ?*

*Cămara Ta, Mintuitorule,
M-așteaptă ca să viu, împodobită,
Dar haina vieții mele astăzi e
Murdară, sfîșiată și boțită.*

*Nu pot intra : n-am haină... Lîngă prag
M-opresc strivindu-mi lacrimile-n geand ;
Pe-alături trec alții, lung șirag
Senin — și toată inima mi-e răd.*

*Mă prăbușesc în țărînd și Te rog,
In nesfîrșirea milei Tale sfinte,
Să-mi ierți mîndria mea de inorog
Și negrul șir de fapte și cuvinte.*

*Spre noaptea sufletului meu, azi, Tu,
Prin veacuri Dătătorul de lumină,
Indreaptă harul Tău divin să nu
Rămîndă nici-o urmă din ce-ntînd.*

*Imi luminează, Doamne, drumul greu
Intunecat de apriga ispită...
...Poate-ntr-o zi, poate-ntr-o zi și eu
Să pot intra-n cămara-mpodobită.*

*Vinerea Sfințelor Patimi
aprilie, 1955.*

Pr. IL. DIONISIE

ÎNDRUMĂRI PASTORALE SCHIȚE ȘI PREDICI

LA DUMINICA ORBULUI

„Cuvine-se să fac, pînă este ziuă, lucrurile Celui ce M-a trimis pe Mine ; că vine noaptea cînd nimeni nu poate să lucreze.

Cîtă vreme sînt în lume, Eu sînt lumina lumii“ (Ioan IX, 4, 5).

Mintuitorul, în lucrarea Sa pe pămînt ne-a descoperit multe adevăruri și s-a arătat a fi nu om de rînd, nu numai Profet mare în cuvînt și în faptă, ci și „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Lumină din Lumină, născut mai înainte de veci.

S-a născut din Lumină, a trăit în lumină, a murit și s-a umplut pe Sine și pe noi de slava și lumina Invierii Sale.

Apăsătoarea noapte a veacurilor a fost înlăturată de „Răsăritul cel de Sus“, de Soarele dreptății, răsărit în miez de iarnă din Fecioară, pentru a topi ghița păcatului, noianul patimilor, din timpurile Sale și de peste veacuri.

Lumina sfințitoare a lucrării Sale pămîntești, zguduitoră dramă de pe Golgota — muntele nelegiurii neamului omenesc, unde s-a rupt zapisul păcatelor noastre — și prea mărita Inviere, care ne-a adus din moarte la viață, din întunecare la lumină, au covîrșit pe toți și pe toate.

Toți și toate s-au umplut de lumină și de slavă : cerul și pămîntul, mințile filosofilor și inima păstorilor, firea întregă cea cuvîntătoare și necuvîntătoare, afară doar de fariseii cei pismătăreți și ucigași.

În cer și pe pămînt toți doxologesc puterea și lucrarea Sa, care a adus în lume pacea și biruința peste cei morți și peste cei vii. Pe morți i-a înviat, pe cei slăbănogi i-a vindecat, celor fără de grai le-a dat cuvînt, surzilor le-a dat auz și orbilor lumină.

Căci, Insuși Iisus a mărturisit : „Cuvine-se să fac, pînă este ziuă, lucrurile Celui ce M-a trimis pe Mine ; că vine noaptea cînd nimeni nu poate să lucreze.

Cîtă vreme sînt în lume, Eu sînt lumina lumii“ (Ioan IX, 4—5).

Mintuitorul este lumina noastră, așa precum grăește Proorocul Isaia ; „Poporul cel ce ședea întru întunec a văzut lumină mare, și celor ce ședeau în latura și umbra morții, lumină le-a strălucit“ (Isaia IX, 1—2).

El este lumina noastră care a răsărit peste toată lumea ca să nu apună niciodată.

S-a arătat neamului omeneșc din Fecioară, ca să gonească întunecul nopții, să lumineze cu lumina Sa toate năzuințele nevolnice, toate frământările și toate ostenețele care din veac de veac chinuiau pe om prin nepriceperea lui.

A luminat zăbavnica minte omenească și a făcut-o să găsească, cu dreptate, adevărul.

A întărit pe cei slabi, a înălțat pe cei smeriți și a înjosit pe cei mindri, pe fariseii habotnici și rău năvăiți.

Cu milă, cu duioșie și dragoste divină, „Sfetnicul Luminii“ a căutat spre norodul căzut în întunec, i-a svintat lacrimile, i-a ușurat suferințele, i-a tămăduit boalele, l-a vindecat de patimi, i-a tăiat pirtii de lumină în negura întunecului și i-a deschis cu putere drum luminos spre mîntuire, ca Unul ce mărturisea despre Sine :

„Eu sînt lumina lumii, cel ce vine după Mine nu va umbla în întunec, ci va avea lumina vieții“ (Ioan VIII, 12).

Pe toți i-a umplut de daruri din nesgîrcita Sa vistierie, tuturor le-a împlinit voia și mulțumire le-a dăruit.

Doar fariseii ucigași și zavistnici îl urau și vroiau să-L omoare, fiindcă „le strica legea“, fiindcă „e satana“ și „are demon“ (Ioan VIII, 48).

Mai ales se turburau și se umpleau de minie, cînd Mintuitorul grăia astfel poporului :

„Amin, amin grăesc vouă : Mai înainte de a fi fost Avraam sînt Eu“ (Ioan VIII, 58).

Auzind acestea că întocmai pre Sine cu Tată se arăta, atunci „ei au luat pietre ca să arunce în El“ (Ioan VIII, 59).

Iar, Mintuitorul, ducîndu-se de acolo, a aflat pe un orb împiedecîndu-se, că așa se născuse, numai chipul și semnele ochilor avînd.

Permanent, orbul acesta a socotit viața sa noapte. El nu s-a putut bucura de lumina zilei și n-a putut simți cît de plăcut este să trăiești în desfătarea ei.

N-a putut întilni privirea duioasă și ocrotitoare a părinților lui și nici pe cea compătimitoare a celor ce-i strecurau în mină bănuțul : rod al milei.

Lipsit de vedere a trăit fără să admire splendoarea unui răsărit de soare, într-o zi plăcută de vară și farmecul nopților cu cer instelat, cu clar de lună, ce ușor își despletește șuvițele de lumină peste pămîntul adormit și pulberea argintie peste firea somnoroasă.

Fiind fără ochi plini de lumină, el n-a văzut bogățiile și rodul îmbelșugat al pămîntului : lanurile aurii de griu, legămate de bătaia vîntului răcoritor ; munții pleșuvi, scâlțați în ploaia razelor de soare ; pădurile seculare cu izvoare cristaline, ce poartă tainic șoapta doinelor și a legendelor ; poenile odihnitoare, alintate de trilurile fermecătoare ale privighetorii și de ciripitul zglobiu al melodioaselor păsări cîntătoare ; cîmpiile mănoase, alintate de riuri ce îmbelșugat își mișcă unda cărunță.

El nu le-a văzut, nu și-a încîntat ochii de aceste priveliști, fiindcă nu-i avea, era orb, trăia în întuneric, în plîș zguduitor și-n durere năpraznică.

Iar acum : trecînd lîsus pe acolo, a scuipat pe pămînt, a făcut tină și a uns locurile ochilor lui, l-a trimis la apa Siloamului să se spele și îndată a văzut lumina zilei, s-a umplut de lumină și cu glas mare a strigat :

„Cred, Doamne, și s-a închinat Lui“ (Ioan IX, 38). „N-a greșit nici acesta, nici părinții lui“ (IX, 3), fiindcă : „sufletul care v-a greșit acela va pieri“, ci s-a

întimplat așa ca să se arate lucrurile lui Dumnezeu, (Ioan IX, 3), puterea Mintuitorului cea preste toate, care a prefăcut întunerecul orbului întru lumină.

Puterea lucrării Sale dumnezeiești a copleșit firea, a frînt orînduirea; i-a dat celui fără de vedere din pîntecele maicii sale, vedere, l-a luminat pre orb (Ioan IX, 1).

Prin cuvînt a învățat că este „Lumina lumii“, iar prin faptă a arătat că este „Făcătorul lumii“ și „Cel ce dă lumină oamenilor“.

Mintuitorul a ascultat rugăciunile cele pentru mîntuire ale tuturor celor ce îl cinstesc pe El și păzesc poruncile lui. Aproape este Domnul de toți cei ce îl chiamă, voia celor ce se tem de El va face și rugăciunile lor va auzi.

A umblat prin lume și pe mulți a luminat și a sfințit. Pe mulți a îndemnat să lucreze cît este ziuă, cît petrece El pre pămînt, „să umble cît au lumină, ca nu întunerecul să-i apuce pe ei“ (Ioan XII, 35), însă față de toate acestea, fariseii cei stăpîniți de zavistie și înlătuiți de legăturile întunericii și al pismeii, „care mînîncă roada inimii și binele nu-l iubesc“, n-au vrut să înțeleagă.

Il urau pe Tămăduitor. Cu orice preț voiau să ucidă pe Vindecător și pe cel vindecat.

Cuprinși de orbirea sufletească au întrebat pe orb :

„Tu ce zici de Dinsul?“

El a mărturisit că este Prooroc, lucru de altfel cinstit la farisei. Nemulțumiți de răspuns, pentru că nu-L putuseră prinde în cuvînt pe Domnul, l-au îndemnat pe cel ce fusese orb, să mulțumească lui Dumnezeu și nu lui Hristos, căci acesta este păcătos, strică simbăta și are demon; că vindecarea nu-i de la El. Inșă orbul, voin să arate în faptă că Hristos este Dumnezeu, a zis :

„Nu știu aceasta; un lucru știu, că am fost orb, iar acum printr-Insul văd!“ (Ioan IX, 25).

Știu că El mi-a dăruit lumină, așa că încercarea voastră de a mă abate este zadarnică.

Rușinați și de data aceasta s-au întăritat mai rău și cu viclesug i-au zis lui :

„Cum ți-a deschis ochii?“

Inșăși intenția înșelătoare a fariseilor este dată la iveală prin răspunsul înțelept al celui vindecat :

„Acum v-am spus și nu ați auzit? De ce voiți să auziți încă odată? Nu cumva voiți și voi să vă faceți ucenicii Lui? (Ioan IX, 27).

Mustrarea orbului celui neînvățat, a făcut de ocară zavistnicia și îngimfarea nețărnută a fariseilor, cărora li se părea că nimeni nu este atît de înțelept ca ei.

Cu aceasta din nou s-a vădit lumii stricăciunea minții lor, învîrtoșarea și orbirea lor, socoteala cea mincinoasă și amăgitoare a acestor „pui de năpîrci“, care strecurau șînțarul și înghițeau cămila, zeciuiau cele mărunte și lăsau: dreptatea, mila și credinșoșia.

O, orbire fariseică! zid nepătruns de lumină, slujire puternică a zidirii, mai mult decît a Ziditorului!

Mai bine este să intri în viață orb, decît să ai amîndoi ochii și să fii aruncat în focul gheenii!

Tu fariseism, orbire sufletească, corupt și zavistnic, pismătăreț și ucigaș, pățimaș și întunecat, mincinos și trădător, pustiești sufletele, le lipsești de lumină, le faci să rătăcească prin întuneric, să nu vadă clar și să piară în negura păcatului!

De mîntuire nu le învrednicești, dar osîndă veșnică le agonisești!

Orbul din naștere era văzut de toți, și mereu în același loc, fie pe timp de ploaie, fie pe vânt, ninsoare sau ger, soare sau căldură, zgribulit de frig și supt de mizerie, cu broboane mari de sudoare pe fața-i crispată de durere și ars de flacăra suferinței, așteptînd îndurare.

El nu vedea pe nimeni, fiindcă ochii lui n-au fost niciodată luminați și încîntați de lumina zilei și de spectacolul măreț al naturii, însă simțea pe toți.

Tresălta ori de cîte ori o inimă caldă și iubitoare se aproia de el. Pentru un moment un zîmbet fugar îl însenina și, apoi, se stîngea și din nou, se așeza să aștepte.

Astăzi, mai deosebit ca oricînd, se luminează, se cutremură și cată cu ochii stinși din pîntecile maicii sale, spre Trecătorul ce se apropie înconjurat de ucenicii Săi, spre Mîntuitorul.

Asemenea potirului unei flori ofilite ce se îndreaptă spre raza de căldură și de lumină a soarelui, inima lui se întoarce spre Cel ce se apropie de el, spre Cel ce este „lumina lumii”, spre Hristos, ca să primească lumină.

Și a primit lumină. Ochii, prin prea curata atingere, prin amestecul de tină și scuipat au fost zidiți din nou și vedere au dobîndit.

Cel ce nu vedea, apropiindu-se de Hristos începe să vadă, iar fariseii, deși văd, rămîn orbi și călăuzesc pe alți orbi.

S-au lăsat cuprinși de întunecare, de orbirea sufletească care i-a determinat „să-și petreacă viața după poftele trupului și să facă voile cărnii și ale simțurilor. Ei, astfel, din fire sînt fiii ai miniei” (Efes. II, 3). Ochii sufletului li s-a întinat, mîntea le-a rămas neputincioasă și zăbavnică, și așa, lucrurile nu le-au mai judecat decît prin rostul lor pămîntesc.

S-au lipsit de lumina Soarelui dreptății, au nesocotit-o pe ea, și astfel, nu s-au mai putut smulge din vieața de prihană, din întunecul și umbră morții, care nu le-a mai permis să vadă Lumina adevărată și să aprindă în ei flacăra credinței în Hristos: Lumina lumii.

Sărăciți complet de puterea dumnezească, s-au lăsat stăpîniți de aburul înșelător al vieții: de păcat și de toate urmările lui nelegiuite.

Pentru aceasta, Mîntuitorul, ca pre nimeni altul, i-a biciuit și i-a înfierat cu cele mai aspre și mai necruțătoare cuvinte: „pui de năpîrci”, „morminte văruițe”, „orbi care conduc orbi”, etc.

Mîntuitorul tuturor le-a dat iertare, le-a deschis forțele tainice ale sufletului, le-a pus în mișcare și le-a dat spre mîntuire; doar pe farisei nu i-a iertat, fiindcă: fariseismul lor omoară sufletul și face crimă împotriva Duhului Sfînt: păcat respingător și fără de iertare.

La nimic n-a rămas să nu se împotrivescă, nimic nu a fost pe care să nu caute să-l zmintescă; chiar și față de adevărul pe care-l stabilește orbul vădecat, s-au purtat la fel.

„Din veac nu s-a auzit să fi deschis cineva ochii celui născut orb. De n-ar fi acesta de la Dumnezeu, nimic n-ar fi putut face” (Ioan IX, 33).

Prin cuvinte de orgoliu prostesc, din nou s-au împotrivit:

„Intru păcate tu te-ai născut întreg; și tu ne înveți pe noi? Și l-au dat afară” (Ioan IX, 34).

Mîntuitorul aflîndu-l s-a apropiat de el și l-a întrebat:

„Crezi tu în Fiul Omului?”

El a răspuns și a zis: „Dar cine este, Doamne, ca să cred într-Insul?” Iisus grăit-a către el: „L-ai și văzut! Că este Cel care vorbește cu tine”. Iar el a zis: „Cred, Doamne, și s-a închinat Lui” (Ioan IX, 35—38).

Cu glas mare a vestit facerea de bine și ucenic al lui Hristos s-a făcut, în vreme ce fariseii L-au nesocotit și cu pietre au vrut să-L omoare.

Credința orbului i-a adus lumină.

Mărturisirea că Hristos este Fiul lui Dumnezeu, i-a dăruit vederea, iar zavistia, pisma și năravurile rele ale fariseilor au agonisit orbire, întunecare, nimicire.

Mintuitorul prin lucrarea Sa a făcut să răsară zori de ziuă întru întunecul nevederii.

Prin revărsările Sale de lumină a spintecat negura întunecului și a luminat ochii minții, cei înțelegători.

S-a apropiat de orb ca să-i dea lumină. Să ne apropiem de „Dătătorul de lumină — de Hristos, ca să primim” lumina care luminează tuturor.

Lumina Sa niciodată nu se stinge, ea pururea arde.

Ca un far luminează peste marea înviforată a vieții, și noi privind cu ochii sufletului spre El ferim stîncile păcatului, ieșim din orbirea fariseică și ne salvăm la limanul cel lin : la Hristos.

Fără lumina dumnezească a sufletului, fără puterea credinței și a închinării, singura capabilă să strunească și să stăpînească pornirea pătimase a cărnii și a simțurilor, a ochilor trupești și a lăcomiei lor, sintem orbi de-a binelea, zăcem incapabili în întunec.

De aceea : din straja dimineții, pînă în noapte, cu timp și fără timp, să veghem pentru a nu se stinge flacăra credinții, care mistuie zgura păcatului, și a pornirilor fără de lege.

Să stăruim a ne închina și mărturisi cu tărie și fără de teamă, că : „Hristos este Dumnezeu adevărat, din Dumnezeu adevărat, născut mai înainte de veci, Lumină din Lumină”, care pre mulți a luminat și a sfințit.

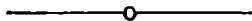
Să propășim în cele duhovnicești, ca astfel să răsară în noi lumina credinței, a închinării și a dragostei, pentru a face ca întunecul, orbirca sufletească, fariseismul, ura, pisma și zavistia să piară, și cu cinste să stăpînească : pacea, cugetul curat, mița, credincioșia și viața fără de gîlceavă.

Și cu aceste gînduri sincere și cuvioase să ne apropiem de Hristos și să-I strigăm :

Doamne Iisuse Hristoase, cu preacurata Ta atingere, fă ca ochii noștri sufletești să se lumineze și fii ai zilei arată-ne pe noi.

Tu, cel ce ești lumina, pacea și viața, izbăvește-ne de viforul ispitelor, eliberează-ne din robia întunericului, și fii ai luminii arată-ne pre noi. Amin.

Prot GANE M. TEODR

LA SFINȚII APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL

Cine dintre voi, fraților, nu s-a simțit copleșit și nu a admirat luninița unei candelă în miez de noapte? Cine dintre muritori, în amurg de seară, n-a privit fără să vrea pe bolta cerului înstelat de vară și cine nu a rămas înmărmurit de farmecul acestei taine, de care nu te poți sătura privind? O privești răpitoare, cer albastru curat ca lacrima, lumini de luceferi, lună îmbietoare... Aceasta e taina cerului și fără să vrei exclami: «Mare ești, Doamne, și minunate sînt lucrurile Tale».

Dar există un cer mult mai îmbietor, un cer cu soare mult mai strălucitor, un cer cu stele și aștri și candelă mult mai frumoasă, mai atrăgătoare.

De pe cerul acesta al credinței în Hristos, din veac și peste veacuri, Soarele mintuirii, Hristos, luminează și încălzește inimile, pământul și toată suflarea. Azi, mai mult ca oricând, luceferii și stelele, dimpreună cu candelile, sufletele dreptilor, ale apostolilor și cele ale sfinților îl proslăvesc. Arhanghelii și cetele îngeresti îi cântă imne de slavă, iar doi luceferi, dintre cei mai mari strălucesc cu mai multă putere. Sînt sfinții și dumnezeestii Apostoli Petru și Pavel. În cinstea lor, astăzi, cărările bătătorite de ei ar vrea să vorbească, cetățile și orașele de la marginile lumii, trezite de ei din moarte la viață, sburdă de bucurie, neamurile freamătă, văzduhul este plin de mireasmă, cerul cântă, ușile împărăției nesticăcioase sînt date la o parte, iar Ziditorul se veselește și așează coroană prea scumpă celor doi luceferi Petru și Pavel.

Cu ce cununi de laudă vom încununa și noi nevrednicii, pe Petru și pe Pavel, aripile cunoștinței de Dumnezeu, mîinile evangheliei Domnului, picioarele propovăduirii adevărului, rîurile înțelepciunii, apărătorii crucii, oceanele dragostei de Dumnezeu și aproapele?

O, Doamne, mărturisim că haina nu ne vadește de praznic!

Și totuși veniți iubitorilor de prăznuire să ieșim cu toții întru întîmpinarea marilor și cinstiților apostoli, căci Petru și Pavel pre toți ne-a chemat și ne cheamă la ospăț nemuritor, punîndu-ne înainte viața și luptele lor pe pămînt. Să îngenunchiem dar, fraților, cu trupurile noastre la icoanele sfinților apostoli, iar cu sufletul și cu mintea să ne ținem la cerul cel ceresc... Să ascultăm, să mulțumim, să ne rușinăm, să ne ospătăm și în sfîrșit să ne schimbăm viața.

Sîntul Apostol Petru, om ca și noi, era de neam evreu. S-a născut în satul Betsaida și era un simplu pescar. Pescuia pe marea Tiberiadei. Era prieten cu marea și cu cerul. Marea îl hrănea cu peștele și liniștea ei, iar cerul cu frumusețea sa. De cîte ori în zilele senine, nu privea el pe bolta cerului aprinsă! Avea casă, femeie și copii. Om cu griji pămîntești. Ducea viață trupească, dar în străfundul sufletului lui licărea tainic o lumină pentru Dumnezeu... Și așa plutea și el pe marea vieții de atunci. O mare turburată, plină de groază și mînie. O lume fără orizont, o lume roasă de păcate și fără-delegi. O lume nebună, plină de ură, de vrajbă... O lume în beznă... o lume de robi... Miez de noapte. Aceasta-i lumea în care a trăit Petru.

Dar iată că întunericul, lumea neorînduicelii, lumea urei și a exploatării sîngeroase, lumea nedreptății trosnește din încheieturi. Și tu, Simone al lui Iona, simți și vezi, dar încă nu pricepi. Noaptea ia sfîrșit... se crapă de ziuă... Un glas duios și plin de viață se aude: «Veniți la mine cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni»... Este strigarea lui Iisus Nazarineanul, Fiul Fecioarei din Nazaretul Galileii... «Eu am venit ca lumea să aibă viață și mai mult să aibă»... este glasul blîndului Păstor, care te-a chemat pe tine, Simone al lui Iona, care a chemat, cheamă și va chema toată făptura. Stai nedumerit și te uiți! Este ceva dar încă nu pricepi... Iată fericitul pescar că Domnul îi-a văzut lumina. cea tainică și aflîndu-te pescuind cu fratele tău Andrei, te cheamă să te faci tot pescar, dar pescar de oameni... nu pe mare Tiberiadei, ci pe marea cea mare a vieții... Fericit pescar. Îți lași totul și din clipa aceasta lumina cea mică devine faclie, apoi torță. Se aprinde din ce în ce credința, devine foc, pară de foc... iar. De aici în colo, îți-ai uitat cu totul de casă, femeie, copii, de rudenii și de omul cel vechi. Pe toate le-ai aruncat în fundul mării și l-ai urmat numai pe Hristos. I-ai văzut minunile, l-ai sorbit din privire, i-ai gustat din dulceața cuvintelor.

Ați pornit numaidecît la propovăduire, la pescuire minunată, la tămăduirea neputințelor, la izgonirea demonilor, la predicarea evangheliei păcii, la zidirea omului celui nou. Ceas de ceas și zi de zi, ai căutat, sfinte, să devii pescar mai iscusit pe marea vieții, cunoscînd și adevărind că Invățătorul știe multe, poate multe, iubește mult, iartă mult, este minunat.

Zi de zi, simți cugetul mai înălțat și vezi cum noua zidire din tine crește, crește tot mereu pe piatra cea tare a credinței în Domnul... Vezi bine și te minunezi... iată că fără să ai aur și argint, numai cu numele lui Hristos faci neputincioasă ologeala din naștere... te uîți, te minunezi, devii mai tare, mai încrezător, mai neobosit. Mergi înainte și nu-ți pasă de valurile mării, căci ochiul credinței tale descoperă în fața tuturor, că Domnul, Invățătorul este Mesia însuși, Fiul Dumnezeului celui viu.

Pe această mărturisire de credință dreaptă, în Hristos Fiul lui Dumnezeu, se întemeiază Biserica, pe care nici porțile iadului nu o vor birui, iar drept răsplată ți se dă ție și tuturor celorlalți ucenici ai Domnului și urmașilor lor, puterea supremă de a lega și deslega cele ce se întîmplă în popor... ți se dă cheile împărăției lui Dumnezeu.

Bucură-te Petre căci cu puterea lui Hristos, în calea vieții și mai mult vei dobîndi. Cu credința în El, pe apă ca pe uscat vei merge, mulți ologi vei tămădui, multe neputințe și pe mulți neputincioși vei milui. Cu un grăunte de credință, alesul Tău Doamne, a străbătut Iudeea și Roma cea păgînă, dînd foc lumii vechi, pe ruinele căreia a înălțat zidirea cea nouă. Cu un grăunte de credință a prins în năvod pe mulți și multe i-a scos afară din marea cea tulbure a acestei vieți, la limanul mîntuirii.

O sfînt și dumnezeesc grăunte de credință, incolțește și în noi loți. O sfîntă mreață a lui Petru, țesută din credință și din dragoste, vinează-ne și pe noi pentru Hristos Domnul.

Bucură-te Petre, dar și te întristează, căci năvodul îți este plin, dar iată că uneltitorul te pîndește. El și numai el, Sfînt Petre, te-a învățat în curtea lui Caiafa să zici: «Nu știu ce vorbești..., nu cunosc pe Omul acesta» și îndată cocoșul a cîntat. Și ai plîns Sfînt Petre, iar sufletul ți-a rămas trist toată viața, vrînd a ne spune tuturor cit de amarnic este a te lepăda de Hristos.

Dar bucură-te și te veselește Petre, căci iată, Domnul întinde mîna oricărui păcătos... Tu ai auzit chemarea sfîntă... «Păstorește mielușei Mei, păstorește turma Mea, paște oile Mele...» O sfîntă iertare și milostivire, o blînd și lesne iertare și păstor! O, nobilă încredințare! Lacrămile tale sfînte, cit și ale noastre, se prefac în prea dulce bucurie. Simțim din adînc milostivirea Invățătorului. Copleșit de durere, dar întărit și sculat de dulcea bucurie, mai încrezător te vedem cit de sincer ești răspunzînd răspicat... «Da, Doamne, Tu știi că Te iubesc... Tu știi toate, Tu știi că te iubesc».

Din acel moment, stergîndu-și lacrimile, Sf. Petru, întărit cu puterea Sf. Duh, pornește cu și mai mult avînt ca să vineze suflete pe marea vieții... iată la aruncarea primului năvod cad 3.000 apoi 5.000... Mii... zeci de mii de suflete cad în plasa vestitului pescar... muncă de avînt, grijă de hrană, de pășune. Și plasa lui vinează în toate laturile Iudeei, în Roma cea întunecată, în Alexandria, în Egipt, ... pescuește, vinează, «naște din nou» oameni noi, întoarce la credință, muștră, ceartă, mîngie, îngrijește, hrănește. La vorbirea lui simplă, dar cu foc, vreamătă gloatele și intră în năvodul dragoștei, al frățietății și al iubirii. Idolii se prăbușesc neputincioși, dracii se turbură, inimile multora se moaie, iar Biserica lui Hristos se zidește, crește, tresaltă de bucurie.

La glasul lui, mieluşei, turma, oile, răspund cu drag, îl cunosc, îl urmează în staulul cel mare. Se mişcă cărturarii şi dregătorii, turbează cămătarii şi exploatorii, se îngrozeşte împăratul căci chemarea lui Petru dă rodiri, dă viaţă, săgetează. Rodurile se înmulţesc, lumina se lăţeşte, neamurile se îndreaptă spre Hristos, dar firul vieţii pescarului de oameni este pe sfârşite. Se turbură Neron cel nebun, se apropie sfârşitul apostolului Petru. Il aşteaptă Învăţătorul, Păstorul cel bun sus în cer, ca să-l dea socoteală de turmă.

Te vedem Sf. Petre, cum nu te înfricoşezi în faţa suferinţei şi a morţii şi cum se ruşinează din nou diavolul, văzîndu-ţi sfârşitul. Eşti pe drumul suferinţei, al crucii şi nimic nu te înfricoşează, căci cu bucurie îţi dai obşteşcul sfârşit.

Iată fraţilor, chip de chemare sfîntă, urmare de grab, lepădare de sine. Iată chip de următor al suferinţei, iată îndrăgostit al crucii lui Hristos! Către cer şi-a îndreptat viaţa şi lucrarea şi de cer s-a învrednicit.

Dar iată, fraţilor, prasnucul nostru nu s-a sfîrşit. Ca şi alina să umblăm din floare în floare şi şi să ne ospătăm. Sîntem la ospăţul vieţii prea bogate a **Sf. Apostol Pavel**. Saul s-a născut în Tarsul Ciliciei, din părinţi cu stare. Saul, tînăr, fusese crescut tot în legea cea iudaicească. Şi era tare păzitor al acestei legi şi o ţinea pe dînsa cu străşnicie. Buna stare a părinţilor, care adesea închide inima şi ucide sufletul, cit şi legea cea îngustă pe care o ţinea, l-a făcut ca dintru început să nu audă chemarea cea dulce a marelui Învăţător şi a rămas ca un surd, mergînd pe calea cea începută. S-a apucat apoi să înveţe înţelepciunea lumii. Şi în aceasta tare sclikea, iar pe creştini crunt îi urmărea şi în temniţă ori la moarte îi trimitea. Rîvnitor în legea cea veche, îşi făcuse ţintă în viaţă, din a persecuta pe Hristos şi pe cei ce-L urmau. Mînie, urgie, groază! Dar pînă cînd te va răbda pe tine, Domnul, Saule? Pînă cînd îi vei mai ucide cu pietre ucenicii Săi şi pînă cînd îi vei mai defăima numele?... Eşti pe drumul Damascului, cu săgeata în mînă şi cu otravă în suflet împotriva creştinilor... gata «să dai cu piciorul în ţepuşe».

Dar pe acest drum, iată că o luminiţă din cer, deodată te învăluie ca într-un fulger. Sabia îţi cade din mînă, iar otrava ţi se deşartă din suflet. Eşti trîntit la pămînt, ochii îţi sînt secaţi... ascultă: «Saule, Saule, de ce Mă prigoneşti?... Scoală-te şi stai în picioare... căci te-am scos pe tine din acest popor şi către neamuri multe te trimit ca să le deschizi ochii şi să se întoarcă de la întuneric la lumină şi de la stăpînirea lui Satan, la Dumnezeu... Trei zile ai stat fără vedere, Saule, nici n-ai mîncat şi nici n-ai băut, ca astfel răutatea pricinuită de înţelepciunea cea lumească, de către îndreptarul cel strămut, să se topească şi apoi să te naşti din nou, în înţelepciunea lui Dumnezeu, să te naşti din nou, omul cel nou, Pavel. Domnul cu mila Sa ţi-a redat vederea cea trupească, ţi-a deschis ochiul cel duhovnicesc... Mare eşti Doamne şi minunate sînt lucrurile Tale... ce Siloam minunat, ce izvor cu apă vie este drumul Damascului! Drumul schimbării totale, drumul vieţii... Dă-ne Doamne şi nouă Damascul nostru de întoarcere, din mila de nouă zidire pentru Tine. O Damasc minunat!

De azi încolo, Saul nu mai este Saul, este Pavel, vasul ales al lui Hristos, ostaşul cel bun al Domnului. Din această clipă o nouă făptură, glăsuieşte şi lucrează şi pe zi ce trece, milostivirea Tatălui din ce în ce, deşartă din vistieria Prea Sfîntului Său Duh, fiului Său Pavel... Uită-te, alesule al lui Hristos, alături şi vezi-ţi chipul de mai înainte şi averea ta... chipul robului, haina trufiei, înţelepciunea cea lumească, mînia cea deşartă... te scutură şi te cutremură, dar şi te bucură şi te veseleşte... uită-te la omul cel

nou, uită-te la noua avere, cu care ești înzestrat, căci locul omului rob l-a luat omul cel desrobotit, locul hainei celei strimte, a înțelepciunii pămîntului, a miniei, l-au luat pe rînd haina cea largă a înțelepciunii cerești, a dragostei îndelungate, a frățietății, a dreptății. Omul cel nou, chipul cel nou, nebunul pentru Hristos, alesul ostaș al lui Hristos, smeritul «gunoi al lumii», cel mai mic dintre apostoli, sabia înțelepciunii, făclia cea aprinsă, Pavel omulețul cel de trei coți, firavul, cu privirea scaldată în oceanul bunătății, pornește să incendieze de la un capăt la altul lot pămîntul, să vindeze toată omenirea și să o aducă la picioarele lui Hristos.

Intîi cu făclia cea mică, apoi cu torța cea mare a credinței și a dragostei, merge să mărturisească tuturor că Hristos cel răstignit a înviat... merge să înfrățească neamurile și să le mîngîie, merge să slobozească robii și să le binevestească dreptatea, merge la neamuri ca să le deschidă ochii și să le întoarcă de la întuneric la lumină, să le întoarcă de sub stăpînirea lui Satan, la Dumnezeu. Minunată chemare, falnică lucrare, dar și o groaznică disproporție... un om se luptă cu lumea... Pentru ce dar te lupți tu, omule al lui Hristos, cu lumea și tu lume ce voiești?... Mă lupt cu lumea, ne răspunzi tu sfințe, nu ca să-i iau comorile sau aurul sau argîntul, nu căci eu n-am nevoie de acestea, eu am averea mea, pe Hristos, dar vreau să-i cuceresc ceea ce are ea și nu-l prețuiește... îi vreau inima, sufletul, ca pe el să zidesc o lume nouă, o lume a lui Hristos.

Eu, răspunde lumea, vreau ca să trăiesc după vrerea mea, după placul și stihiiile mele... Iubesc desfrînarea, neadevărul, nedreptatea... iubesc viața aici pe pămînt, ... iubesc aurul, argîntul, toate bogățiile și plăcerile. mă lupt pentru ele... Nu-mi pasă de robi, nu vreau să știu ce-i suferința, ori lacrima sau dreptatea... așa vreau să fiu și să trăiesc... vreau să fiu lăsată în pace, iar Pavel mă turbură. Și într-adevăr, dumnezeescul apostol «turburător al lumii», nu vrei nimic de la lume decît acest imperiu al inimii... aici vrei tu să așezi pe Hristos, adevăratul împărat, căruia vrei să-i gătești cale, neavînd oști, nici muniții sau altceva. Tu ești singur, iar armele tale sînt cele mai pașnice... credința, nădejdea, dragostea, răbdarea, crucea lui Hristos, rîvna evangheliei păcii. Tuturor te-ai făcut toate, ca pe toți să-i cîștigi... Pe cei lipsiți de dragoste îi scalzi în dragostea ta, celor slabi în credință le dai din credința ta. Cu cei slabi, cu cei ce plîng, cu cei ce se bucură, te faci pe rînd slab, plîngi și te bucuri. Pentru Hristos «Domnul Păcii» nu mai ai odihnă în duh. Mergi înainte, pe ploaie, pe frig, desculț, înfometat, însetat, fără adăpost, în boală, în sărăcie, ... zi și noapte zidești, iar clădirea cea nouă se înalță din ce în ce în Antiohia, Iconia, Listra, Derbi, Frigia, Galatia; «nu mai este iudeu, nici elin, nu mai este rob nici slobod, nu mai este parte bărbătească, parte femeiască, pentru că voi una sînteți întru Iisus Hristos»... La azul acestor graiuri, nimicitoare de bariere, tresaltă gloatele, zîmbesc robii, se înfrățesc popoarele, cad baricadele. Hora dragostei între oameni se încinge. Turma lui Pavel sporește. Biserica se înalță, iar lumea veche și puternică se clatină. Lupta merge înainte... noi cucerim.

Troia, Neapoli, Filipi, Tesalonic...

De pe parapetul cetății asediate se aude sentința: «Cine nu vrea să muncească să nu mănînce». Se îngrozesc și se cutremură trîndavii, profitorii, cămătarii, vameșii... se bucură și tresaltă cei ce-și cîștigă pîinea în sudoare, manifestează milioanele de muncitori și ovaționează pe cel care n-a mîncat de la cineva pîinea în dar, ci cu muncă și cu trudă, lucrînd ziua și noaptea, făcînd corturi.

Efes, Milet, Corint... «Dumnezeu nu este Dumnezeul neorînduiei, ci al Păcii»... S'a cutremurat și se cutremură și se vor cutremura toți semănătorii neorînduiei, învrăjbitorii, semănătorii de ură, vărsătorii de sînge... se bucură și se veselesc făcătorii de pace, tresaltă popoarele.

Îată fraților, sbucium, chemare sfîntă, sfîrșit victorios de luptă.

Pavel alesul lui Hristos învingător, la picioarele lui zace trîntita o lume veche și putredă. Cetățile cele mai puternice au căzut, idolii lor au pierit, lanțurile robiei s-au topit, întunericul a dispărut, noaptea a luat sfîrșit, stăpînirea lui Satan s-a prăbușit, iar împărăția lui Dumnezeu a luat început. Pe ruinele vechii lumi se construiește o lume nouă, o lume mai bună, mai dreaptă, mai cinstită.. o lume a lui Dumnezeu... și lumea aceasta trebuie îndrumată, călăuzită. Nu mai este lumea prunciei, ca să aibă nevoie numai de lapte, de trufie, de aur sau argint, ci de hrană tare spre zidirea omului nou. Asupra acestei lumi, cade ploaie binefăcătoare și aducătoare de roduri. N-ai oboșit sfinte și din veacuri priveghezi mereu, povățuiești, îndemni, mustri, hrănești, ne chemi la zidirea cea nouă. «Să vă desbrăcați de omul cel vechi, care se strică prin poftele amăgitoare, îmbrăcîndu-vă în omul cel nou care este făcut după chipul lui Dumnezeu, în dreptatea sfințeniei adevărului. Pentru aceea, lepădînd minciuna, grăiți adevărul, fiecare cu aproapele său, căci unul altuia sîntem mădulare. La mînie nu păcătuți. Soarele să nu apuie peste întăritarea voastră».

«Căutați pacea cu toată lumea și sfințenia fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul».

«Totdeauna țineți-vă de cele bune, unul față de altul și față cu toată lumea».

«Nu întoarceți nimănui răul cu rău. Purtați grije de cele bune față de toți oamenii».

«Orice suflet să se supună înaltelor stăpîniri, căci nu este stăpînire fără numai de la Dumnezeu».

«Să umblăm cuviincios, ca la lumina zilei; nu în ospețe și în beții, nu în desfrînări și în destrăbălare».

Chemări sfinte și ziditoare, viață de adevărat progres! Cetățeni ai cerului și ai pămîntului, viață de creștin, viață sacrificată pentru aproapele.

«O copiii mei, pentru care trăiesc din nou durerile de mamă, pînă ce Hristos va prinde chip în voi». Semănător și apostol dibaci și aprig, Pavel duce nava plină cu suflete la limanul mîntuirii și nici o piedică nu-l oprește, căci «cine ne va despărți pe noi de iubirea lui Hristos? Oare necazul, ori strîmtoarea, ori prigoana, ori foametea, ori golăteaa, ori primejdia, ori sabisia?».

Corabia geme de mulțimea sufletelor, iar Pavel mîină înainte cu calm și cu curaj. «Ocăriți, noi binecuvîntăm, prigoniți, noi nădăjduim, huliți, noi mîngîiem». Corabia merge înainte, tot înainte, înfruntînd talazurile. Marea este în răscolire, dar cîrmaciul priveghează, înfruntînd bărbătește, toate vîltoarele mării celei infuriate ale acestei vieți. Corabia este ancorată în portul mîntuirii. Porunca stăpînului s-a îndeplinit, minunea s-a adevărit, Pavel a învins lumea. Ochii neamurilor s-au întors de la întuneric la lumină, de la stăpînirea lui Satan la Dumnezeu, iar Pavel își ia astfel drept răsplată cununa cea neveștejită. El este acum în cer. Aici în cer l-a adus viața sa, lupta sa, truda sa, sacrificiul său. Pe Hristos l-a mărturisit, de El a avut parte și la El a venit.

Îată fraților, chip de trăitor, de luptător, de mărturisitor, de jertfitor pentru Hristos și Evanghelia sa.

Vă cunoaștem prea bine sfinților apostoli. Voi sînteți dascălii, părinții și ajutătorii noștri. Voi sînteți sfinții copilăriei, adolescenței și toiag bătrînelor noastre. Voi ne sînteți calzi solitori către milostivul Dumnezeu. Voi ne hrăniți cu sfaturi și cu pilda vieții voastre și ne înfrunțați adesea.

O dumnezeești sfinți apostoli! Astăzi și din cer ne mingiiați și ca totdeauna sînteți calzi binefăcători și grabnici solitori pentru noi, către milostivul Dumnezeu, pe care rugați-L să dea iertare de greșeli sufletelor noastre.

O figuri și vieți sfinte, și azi în miez de vară ne mingiiați cu raze ca un soare și doriți ca semințele cele însămințate de voi în noi, să aibă roduri îmbelșugate, să le coaceți și dimpreună să le aduceți însutite Stăpînului. Vreți ca omul cel vechi să-l topiți, să-l ardeți cu arșița razelor voastre, ca apoi pe ruinele lui să ia ființă zidirea cea nouă, pe temeliiile apostolilor și ale proorocilor, unde însuși Hristos este piatra cea din virful unghiului.

O raze sfinte, nimicitoare de viață spurcată și dătătoare de viață nouă! O putere și lucrare a lui Dumnezeu!

Ne simțim copleșiți față de voi sfinților apostoli. Căci voi sînteți prea vrednici în fața Domnului, iar noi nevrednici, voi stilpi, piatră, granit în credință, iar noi șovăitori, căldicei. Voi sfinților străluciți în cele duhovnicești, iar noi sîntem apă stătătoare, plină de necurății. Voi sînteți tari în Domnul, iar noi neputincioși, voi oceane ale dragostei, iar noi ostroave și lacuri fără răsuflu, pline de răutate și de necuviință.

Ne simțim copleșiți, ne simțim prea mici, dar un imbold lăuntric ne frămîntă și o chemare dulce ne întîmpină... «Veniți la Mine cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni... Eu sînt calea, adevărul și viața... Eu sînt vița și voi mlădițele... Eu sînt lumina lumii... Eu sînt Păstorul cel bun... veniți la Mine...».

Este aceeași chemare sfîntă a Părintelui, către fiii rătăciți.

Este aceeași chemare pe care ați auzit-o și voi dumnezeești sfinți, chemare la care ați răspuns de îndată.

Vrem și noi să fim piatră de zidire a Bisericii Tale, să-Ți fim vase alese, în care să nu mai viețuim noi, ci Tu Doamne.

Vrem și noi, chiar din clipa aceasta, în muncă cinstită, în iubire unii cu alți, în pace, să-Ți fim mlădițe pline de viață.

Vrem Doamne ca să Te urmăm, de îndată, ca și dumnezeeștii apostoli și să-Ți fim buni credincioși. Ajută Doamne neputinței noastre, iar voi «cei ce sînteți între apostoli, mai întii pe scaun șezători și lumii învățători, Stăpînului tuturor rugați-vă pace lumii să dăruiască și sufletelor noastre mare milă».

Pr. NICULAE RENTEA

LA SFINTUL PROOROC ILIE

«Cel ce a fost inger în trup, temelul proorocilor, al dollea înaintemergător al venirii lui Hristos, Ilie premăritul» (tropa-rul zilei).

În mersul de dezvoltare a omenirii, fiecare popor își are istoria lui. Fiecare în parte a cunoscut în cursul vieții lui suferințe, încercări și necazuri,

căderi de la credință, dar și momente de înălțare și de glorie, de revenire la Dumnezeu.

Dintre cele mai vechi popoare de care face mențiune istoria, face parte și poporul evreu, a cărui viață, nouă ca creștini, ne este în parte cunoscută. Căci deschizând Sf. Scriptură a Vechiului Testament, găsim acolo, tot ce se referă la trecutul lui, greutățile în care s-a săbătut, piedicile pe care le-a înfrânt și cu care s-a luptat ca să poată supraviețui, viața lui internă, traiul de toate zilele, — purtarea și morala lui, care nu întotdeauna corespundea cu regulile de viațuire religios-morală, ce i se dăseră ca îndreptar, prin legea veche a lui Moisi.

Intr-adevăr, deși pe fiecare pagină, ba ași putea spune, aproape în fiecare frază din istoria lui, cuprinsă în cărțile Vechiului Testament, se pomeneste numele bunului Dumnezeu; dacă în cele mai grele împrejurări i-a fost dat să vadă asupra-i, mîna ocrotitoare a Creatorului; dacă pentru binefacerile primite, o îndatorire sfîntă îi impunea respectul, smerenia și recunoștință față de cel Atotputernic, totuși, pașii acestui popor s-au depărtat deseori de căile drepte, în atîtea rînduri, Dumnezeu cel adevărat a fost părăsit și uitat, credința idolatră ce sălășluia în sufletul lui, iar faptele urmînd credința rătăcită, erau rele, întinate, nelegiuite. Și fenomenul acesta s-a observat mai ales atunci, cînd trăia sub biciul și opresiunea unor conducători nemiloși, cari, în vreme ce supușii luptau din răsputeri cu lipsurile, foametea și mizeria de tot felul, — ei trăiau în lux, desfrînare, nelegiuiri, idolatrie. Și exemplul, pornind de sus în jos, urma pînă la decădere totală.

Dar Dumnezeu, care hărăzise poporului ales, un dar neprețuit, s-ar putea spune, o misiune sfîntă, aceea de a da din sînul său pe Mîntuitorul lumii, nu l-a lăsat niciodată în părăsire. Și oricîteori viața lui se afunda în rele și nelegiuiri, poate chiar aproape de pieire, Dumnezeu îi trimitea din cînd în cînd, bărbați sfinți, inspirați de Duhul Lui, cari fără vre-un fel de teamă, străini complet de interesele lor personale, plini de curaj, dar mai ales de credință, chemau poporul la realitate, dădeau îndemnuri, sfaturi, mustrau, chemau cu glas blînd sau aspru la pocăință, amintind și de mînia și de pedeapsa lui Dumnezeu.

Multe epoci triste a cunoscut acest popor; dar o răs_pîntie, care pînă la urmă avea să-i fie fatală, a fost atunci, cînd după moartea Regelui Solomon, poporul s-a separat, s-a rupt în două, creindu-se în mica țărișoară a Palestinei două regate: al lui Iuda și al lui Israel. Fiecare cu regii săi proprii, de cele mai multe ori, adevărați tirani și idolatri. Așa, cu vreo optsute și ceva de ani, înainte de venirea Mîntuitorului, Regatul Israelului avea în fruntea lui pe nelegiuitul Ahab și soția sa, regina Isabela.

Și atunci Dumnezeu a trimis în mijlocul poporului și în fața regelui Ahab, pe Sf. Prooroc Ilie, a cărui prăznuire o săvîrșește Biserica noastră astăzi.

De ce Ilie este numit prooroc? De ce în Sfînta Carte găsim împodobiți cu același titlu și pe alți bărbați sfinți asemănători lui, cum ar fi de exemplu Proorocii Isaia, Ieremia, Iezechil, Daniil sau Sfîntul Prooroc Înainte Mergătorul și Botezătorul Ioan? Ce însemnează cuvîntul prooroc?

Proorocul nu este un om investit cu vreo funcție oarecare. Adică nu este dregător pe lângă rege; nu este preot, ca să-și lege misiunea de preoția lui; nu este comandant de oști, ca să-și întemeieze puterea pe forță și pe spadă. Nu, el este un om singur. Și dacă nu are atributele de mai sus, — totuși dispune de o bogăție neasemănat mai mare, de o forță, care întrece

tăișul sabiei: este curăția și sfințenia vieții lui, sabia îi este cuvîntul, dar mai ales poartă cu sine, chemarea lui Dumnezeu. Peste rolul pe care l-au avut însă, fie de muștrători și îndrumători ai poporului iudeu, fie de vesti-tori ai unor vremuri mai bune, toți au pregătit calea Domnului Iisus, toți l-au prevestit venirea. Iar misiunea lor s-a încheiat, odată cu venirea Min-tuitorului, adică atunci, cînd s-a petrecut plinirea vremii, ultimul fiind Sf. Ioan Botezătorul, așa cum însuși Domnul Hristos spune: «Căci pînă la Ioan, au prorocit toți prorocii și legea» (Mat. XI, 13).

Dar să revenim la Sf. Prooroc Ilie. Apare în mijlocul și viața Israe-lului, cînd nelegiuirea lui Ahab și Isabelei ajunsese strigătoare la cer. Căci «Ahab fiul lui Omri, a făcut ce este rău înaintea Domnului, mai mult decît toți cei ce fuseseră înaintea lui» (I Regi, XVI, 30).

De fel din Tesbe, ținutul Arabiei, pentru care motiv se mai numea și «Tesviteanul», Proorocul Ilie, plin de un zel sfînt față de demnitatea lui Dumnezeu atît de mult jignită de regele Ahab, fără să țină seamă că viața îi este în pericol, — merge în fața acestui rege, îi vorbește despre rătăcirile lui, îl muștră pentru nelegiuiri și-l sfătuește să apuce pe căile drepte. M-am grăbit să-l numesc pe Ahab nelegiuit. L-am numit așa, pentru că uitînd de Dumnezeu lui Abraam, Isaac și Iacov, îmbrățișase credința popoarelor pă-gîne vecine și se închina zeului Baal și zeiței Astarte.

Știu, că tu nu voiești să ții seamă de cuvîntul Domnului. Pentru aceasta îți spun: «Viu este Domnul Dumnezeu lui Israel, al cărui slujitor sînt, că în anii aceștia, nu va fi nici rouă și nici ploaie, decît după cuvîntul meu» (I Regi, XVII, 1).

Și Ilie după rostirea din gura lui, a cuvintelor Domnului, se retrage pentru cîtva timp, lîngă pîrîul Crit, «care este în fața Iordanului», unde prin providență dumnezeiască, este hrănit în chip miraculos. Secînd pîrîul din pricina secetei, Ilie pleacă mai departe, la o femeie văduvă din Sarepta Si-donului, a cărei bunătate față de oaspetele său, este răsplătită de Dumnezeu. Căci deși săracă, lipsită cu totul de ale hranei, neavînd pentru ea și pentru copilul ei, decît «un pumn de făină într-o oală și puțin undelemn într-un ul-cior», totuși ea, oferă acest «puțin» proorocului ca să-și astîmpere foamea, zicînd că pînă la urmă, tot va muri de foame împreună cu fiul ei. Pentru bunătatea inimii ei, Ilie, în urma rugăciunilor înălțate lui Dumnezeu, face ca puțina făină și undelemnul pe care le mai avea biata văduvă, să nu se termine ci să dăinuiască pe tot timpul de durată a secetei. Și nu după multe zile, întîmplîndu-se ca să moară fiul văduvei, profetul, tot prin rugăciuni, reușește să-l readucă la viață și să-l încredințeze mamei sale spunînd: «Iată fiul tău este viu», la care văduva cu sufletul plin de recunoștință îi ră-spunde: «Cunosc acum că ești un om al lui Dumnezeu și cuvîntul Domnului în gura ta, este adevăr» (I Regi, XVII, 24).

Poporul suferea de foamete și lipsuri. Ilie se duce din nou în fața lui Ahab și cu același curaj de la început, îi reamintește nelegiuirea: «Tu și casa tatălui tău, ești cel ce aduce nenorocirea peste Israel, fiindcă ați pă-răsit poruncile Domnului și umblați după Baal. Adună poporul și pe preoții lui Baal și ai Astartei, în muntele Carmilului. Aici se va vedea care este adevărul. Dacă Domnul «Este Dumnezeu», umblați după El; iar dacă Baal este Dumnezeu, atunci umblați după el». (I Regi XVIII, 21).

Sfînta Scriptură ne arată cum au fost rușinați, atît regele Ahab cît și preoții idolești; căci aceștia nu au reușit, cu rugăciunile înălțate lui Baal, să aprindă jertfa pregătită lui.

Proorocului însă, i se ascultă rugăciunea și dovedește că «Cel ce este», este numele lui Dumnezeu și dacă «Dumnezeu este cel ce este», idolul nu este nimic și astfel închinarea la idoli este o închinare ce se aduce închipuirii și minciunii.

Bunătațea lui Dumnezeu se arată în ochii omenirii întregi căci imediat după biruința proorocului asupra preoților idolatri, a căzut din cer o ploaie binefăcătoare, pământul însetat a fost răcorit, viața a fost redată plantelor, animalelor și oamenilor.

Dacă Ahab calcă poruncile lui Dumnezeu, dar totuși din când în când este muncit, turburat de regrete și de teamă, — în schimb soția sa Isabela, are un suflet hain, plin de răutate și de duhul răsbunării. Căci imediat ce află de faptele minunate ale proorocului, caută să-l omoare. Ilie fuge din casa ei — nu de teamă — dar pentru că misiunea lui nu fusese încă terminată. Protejat de un înger, hrănit de el și întărit în fuga sa, ajunge la muntele Horeb.

«Doamne, spune el, am fost plin de rîvnă pentru Domnul Dumnezeul oștirilor; căci copiii lui Israel au părăsit legământul Tău, au sfărîmat altarele Tale și au ucis cu sabia pe proorocii Tăi; am rămas numai eu singur și caută să-mi ia viața» (I Regi, XIX, 10).

La porunca Domnului, unge ca profet în locul său pe Elisei, după care o nouă împrejurare îl duce în fața regelui Ahab. Lîngă proprietățile regelui își avea o mică vie, un om sărman, anume Nabot, a cărui vecinătate, ca om sărac, nu i-o putea suferi. Orice încercare a regelui pe lîngă Nabot de a-i ceda lui via, se lovește de refuzul acestuia: «să mă ferească Domnul, să-ți dau moștenirea părinților mei» (I Regi XXI, 3).

Plin de întristare și de minie, Ahab istorisește soției sale, cum Nabot, cu toate insistențele depuse, refuză să-i cedeze via.

«Oare nu domnești tu acum peste Israel? Eu îți voi da via lui Nabot din Israel». Cu alte cuvinte: ești rege. Poți să nedreptățești, poți să smulgi cu forța, poți să ucizi, că doar de aceea ești rege. Dreptatea în fața puterii tale nu însemnează nimic; omenia, mila? — tot atît. Răspundere în fața legii, fie chiar dumnezeiască, nu ești obligat să ai; sau dacă vreun scrupul de conștiință sau teamă, ți-ar da prilej de neliniște, apoi eu, Isabela, voi ști să găsesc justificare faptei tale.

Intr-adevăr Isabela pune doi martori mincinoși care în fața poporului să învinovățească pe Nabot, cum că ar fi blestemat pe Dumnezeu și pe rege și atunci bietul om este condamnat de bătrîni poporului la moarte, scos din cetate și ucis cu pietre. După ucidere, i-a fost ușor regelui să-i ia via și să o adauge proprietății sale.

Fapta ucigașe ajunge la urechea profetului. Nelegiuirea este strigătoare la cer. Ahab și Isabela vor trebui să-i simtă gravitatea. Lumea va trebui să o cunoască. Dar cine să le-o spună? Ilie, proorocul din Tesbe. Că își va pune din nou viața în pericol. Ce însemnează viața lui în fața datoriei înalte de a spune adevărul, de a exprima prin gura lui, cuvîntul și voința lui Dumnezeu? De aceea Ilie merge în fața lui Ahab: «Așa vorbește Domnul: nu ești tu un ucigaș și un hoț? te-ai vîndut, ca să faci ceea ce este rău înaintea Domnului».

Fapta ta și a Isabelei, își va găsi o justă răsplată și în orice caz, nu veți avea un sfîrșit mai ușor, decît a avut Nabot. Și Sfînta Scriptură ne arată, că atît regele Ahab cît și Isabela, au murit după scurtă vreme, de o moarte tragică, îndeplinindu-se întocmai, cuvîntul profetic al trimisului lui Dumnezeu.

Cu aceasta, misiunea lui Ilie este terminată. Ducându-se către părțile Iordanului însoțit de Elisei, căruia îi dase ungera de prooroc în locul său, Ilie este învăluit de un nor și înălțat la cer.

Iată în scurt, viața și faptele Sfântului Prooroc Ilie. Alți prooroci vor fi avut viziuni mai puternice, mai clare despre viitor, făcând în special profeții, care priveau venirea Mântuitorului, misiunea, faptele Lui, suferințele, vinderă, moartea. Cu toate acestea Ilie a fost figura profetică cea mai populară, cea mai iubită de poporul israelit, iar în lumea creștină, așezat în locul de cinste al marilor prooroci, — ba nu numai atât, dar numit chiar «lemeul proorocilor».

În chip minunat, Biserica ortodoxă îi caracterizează misiunea și valoarea, prin cuvintele ce alcătuiesc troparul zilei lui de prăznuire: «cel ce a fost înger în trup, temelul proorocilor, al doilea înaintemergător al venerii lui Hristos, Ilie preamăritul». Insuși Dumnezeu l-a așezat în ceruri în deosebit loc de slavă, reamintindu-l omenirii.

Poporul l-a iubit, ca pe cel care a avut curajul să înfrunte pe acela care-l împila, pe cel care le batjocorea credința patriarhilor, pe regele Ahab.

Acelaș popor a întrevăzut în persoana lui Ilie, pe cel care vestea existența și ființa lui Dumnezeu, ca «Cel ce este», mărturisind aceasta cu tărie și în nenumărate rânduri, prin cuvintele: «Viu este Domnul Dumnezeu, viu este Domnul Savaot». (I Regi XVIII, 1-15). Deci nu Baal, nu idolii, nu ce este înafară de Dumnezeu cel viu, trebuie cinstit și adorat, — ci numai El, «Cel ce este», Dumnezeu, ființa absolută și eternă. «Aceasta este viața cea veșnică: să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat și pe Iisus Hristos pe care L-ai trimis» (Ioan, XVII, 3).

Atât de mult persoana și amintirea proorocului Ilie intrase în conștiința și spiritul poporului israelit, încât atunci, când trimișii din Ierusalim vin la Sf. Ioan Botezătorul să afle cine este, îi pun întrebarea: «Tu cine ești? Nu cumva ești Ilie?» (Ioan I, 21). Iar când lângă Cezareea lui Filip, Iisus întreabă pe ucenici: «Cine îmi zic oamenii că sint Eu, Fiul Omului?», ucenicii răspund: «Unii zic că ești Ioan Botezătorul, alții zic că ești Ilie, alții Ieremia, sau unul din prooroci». (Matei XVI, 12-14).

Insuși Iisus, vorbind despre Ioan Botezătorul spune: «Și dacă voți să înțelegeți, el este Ilie care trebuia să vină» (Mat. XI, 14).

Neasemuit este însă Harul de care s-a învrednicit înaintea Domnului. Cât de neprețuită este cinstea cu care Dumnezeu l-a împodobit în împărăția cerească așa cum Scriptura nu ne vorbește despre niciunul din ceilalți profeți. Când Iisus s-a schimbat la față pe muntele Taborului, strălucind față Lui ca soarele și hainele l-au făcut albe ca lumina, atunci I s-a arătat Moisi și Ilie, stînd de vorbă cu El (Matei XVII, 2-3). Iar Petru văzînd frumusețea și întrezărînd pentru o clipă fericirea vieții veșnice, exclamă plin de uimire: «Doamne, bine este nouă să fim aici; de voiești, să facem aici trei colibe; Ție una și lui Moisi una și una lui Ilie» (Matei XVII, 4).

Al doilea înainte mergător numește Biserica în cîntările sale pe Ilie. Dece? După toată tradiția, la a doua venire a Mântuitorului, pe care îngerii o vor anunța cu sunete sârbătorești de trâmbițe și vor chema din cele patru vînturi, lumea la judecată, atunci ca un înaintemergător, proorocul Ilie va arăta lumii pe Iisus ca Fiul lui Dumnezeu, cel de o ființă cu Tatăl. În fața lui, vor rămîne rușinați cei care n-au crezut în Hristos sau l-au călcat poruncile, ca odinioară cei cari părăsiseră pe Dumnezeu și se închinau lui Baal.

Cred că pe măsură ce dezvoltăm modesta predică pe care ați auzit-o, ochii sufletești ai dvs. conturau atât împrejurările în care a apărut proorocul, cât și personagiile care au venit în atingere cu viața și activitatea lui.

Și în admirația noastră, pentru tot ceea ce exprima binele, frumusețea sufletească, dragostea de aproapele și de adevăr, în evlavie și respectul pe care sufletul și conștiința noastră ni le impun față de oamenii sfinți și bine plăcuți Domnului, nu simțim cum Insuși Domnul, ar dori din parte-ne, să ne impunem o anumită atitudine? Ba da. Aceea, ca odată cu cinstirea sfinților, să le imităm și faptele. Căci după cum spune Fericitul Augustin, chintesența religiei este ca să practicăm ceea ce sărbătorim și să face din obiectul cultului nostru, regula vieții noastre.

Să urmărim deci, să imităm spiritul creator, pozitiv, bun al sfintului prooroc Ilie, al celui ce a fost atât de curat sufletește, departe de slăbiciunile, lunecările și păcatele trupești, încât Biserica l-a numit pe drept «înger în trup», și așa cum a făcut el, să ne păstrăm credința, să ne desbrăcăm de interesele personale în fața binelui social, al binelui comun. să fim luptători fără teamă în exprimarea și apărarea dreptății și adevărului, ori de câte ori ni se va oferi prilejul — și să fugim de spiritul distructiv de care a dat dovadă regele Ahab, care înstrăinându-se de popor și de interesele lui, i-a înclinat credința, tradițiile sănătoase și obiceiurile frumoase și a îmbrățișat credință și practici păgâne, a favorizat ingerințe și infiltrațiuni străine, așa cum și astăzi observăm fenomene asemănătoare din partea unor oameni care urmăresc acapararea, exploatarea și dominarea popoarelor.

Iar soțiile și mamele să urmeze pilda de credință și faptă bună a văduvei din Sarepta Sidonului și să fugă de exemplul reginei Isabela, care fără a fi o bună sfătuitoare și colaboratoare a soțului său, a întreținut intrigi, a îndemnat la rău și a hrănit sufletul cu duhul răsbunării, făcându-se pînă la urmă, ucigașe de oameni.

Și dacă timpurile în care a apărut proorocul Ilie, erau timpuri de discordie, turburări și desbinări; noi să ne silim din tot sufletul, să creem un spirit de colaborare și frățietate, atât în mediul familiar cât și pe teren social, să combatem zvonurile și tendințele de ură și războaie între popoare, rugînd pe bunul Dumnezeu, ca să reverse peste întreaga omenire, roua binefăcătoare a «Păcii lui Hristos» Amin.

Preotul Z. MINTULESCU

PENTRU APĂRAREA PĂCII

CUVINTUL ROSTIT DE P. S. EPISCOP THEOCTIST LA POSTURILE DE RADIO, CU PRILEJUL ADUNARII MONDIALE A PĂCII DE LA HELSINKI

În preajma Adunării Mondiale a Păcii de la Helsinki, P. S. Episcop Theoctist, Vicar Patriarhal a rostit la posturile noastre de Radio, următorul cuvânt :

„Marea Adunare Mondială a popoarelor pentru pace, care se va ține între 22 și 29 iunie la Helsinki, va fi un nou prilej de manifestare a tuturor forțelor iubitoare de pace, care — peste deosebirile de stare socială, de rasă, de naționalitate, de convingeri politice și de credințe religioase — își unesc eforturile pentru a asigura biruința deplină a cauzei păcii în lumea întreagă. Hotărârea Consiliului Mondial al Păcii de a convoca acest mare sobor al popoarelor dornice de pace a fost primită cu entuziasm de sute și sute de milioane de oameni, de la un capăt la altul al pământului. Entuziasmul acestor sute de milioane de frați ai noștri a fost cu atât mai îndreptățit, cu cât biruințele dobândite pînă acum de uriașa mișcare pentru pace au dovedit tuturor, că singura cale care poate să ducă spre o pace universală, este calea tratativelor purtate nu „de pe poziții de forță“, ci în spiritul bunei credințe, al înțelegerii reciproce și al dorinței de colaborare.

Recenta Conferință a țărilor Asiei și Africei, încheierea cu succes a Tratatului de Stat cu Austria, Conferința Statelor europene iubitoare de pace de la Varșovia, stabilirea unei apropiate întîlniri a conducătorilor guvernelor celor patru Mari Puteri — iată cîteva din faptele petrecute în ultima vreme, care constituie un triumf al principiului rezolvării pe cale pașnică a problemelor litigioase și o cheazăște, că mergînd cu hotărîre pe acest drum, Statele vor ajunge să instaureze o pace durabilă și să asigure viața și pacea tuturor popoarelor.

Aceste îmbucurătoare înfăptuiri, care constituie pietre trainice la temelia viitoareii păci mondiale, sînt în mare măsură urmarea

luptei dirze și pline de eroism, pe care forțele iubitoare de pace de pretutindeni au dus-o neincetat împotriva pregătirii unui nou război. Într-adevăr, conștiința întregii omeniri s-a ridicat ca un stăvilă de neînfrînt în calea războiului, pe care îl pun la cale cercurile agresive. Glasul popoarelor s-a făcut auzit, împotrivindu-se celor ce zăngănesc armele, celor ce amenință lumea cu distrugerile catastrofale ale unui război atomic.

Toți oamenii iubitori de pace cer cu o hotărîre și cu o unitate de voință, pe care istoria nu le-a mai cunoscut niciodată, să se renunțe la pacte agresive, să se împedice reinvierea militarismului german, să se interzică armele termo-nucleare și să se adopte de către toate statele principiul rezolvării diferendelor din viața internațională, pe calea pașnică a tratativelor.

Marea Adunare a forțelor iubitoare de pace de la Helsinki va constitui, de bună seamă, o nouă afirmare a solidarității și hotărîrii, cu care popoarele pașnice apără pacea și o vor apăra pînă la triumful ei deplin, pe tot întinsul globului pămîntesc.

Poporul nostru a sprijinit dintru început toate acțiunile îndreptate spre împlinirea acestui nobil țel al întregii omeniri. Astăzi, el este mai hotărît ca oricînd să nu cruțe niciun efort, pentru ca laolaltă cu toate popoarele pașnice din lume, să asigure biruința cauzei sfinte a păcii. O mărturie de nesdruncinat a voinței de pace a poporului nostru o constituie Adunarea reprezentanților partizanilor păcii din R. P. R., care își începe lucrările la București, în ziua de 22 mai și care va desemna delegația noastră la Helsinki.

La rîndul său, Biserica Ortodoxă Romînă, care este profund legată prin tradițiile sale multisekulare de năzuințele și vrerile poporului, pe care-l păstorește și care păstrează neschimbate și propovăduiește dumnezeieștile învățături ale Mintuitorului Hristos, „Domnul păcii“, a împărtășit întru totul aspirațiile spre pace ale omenirii, pe care le-a socotit drept o dorință sfîntă a oamenilor de a păstra darul cel mai de preț, pe care Dumnezeu l-a dăruit fiilor Săi.

Deaceea Biserica Ortodoxă Romînă a binecuvîntat orice inițiativă cinstită, orice acțiune menită să asigure pacea lumii și neincetat și-a îndemnat credincioșii, după dumnezeiasca ei învățătură, să urmeze calea păcii și „să caute cele ce zidesc pacea“, între oameni și popoare.

Doctrina pe care o propovăduim ne incredințează, că nimic nu poate fi mai străin de duhul Creștinismului, decît îndemnurile la ură și la vrajbă, la violență și vărsare de sînge, la nimicire și jaf. Toate acestea sînt fapte, care nu pot porni din învățătura lui Hristos-Dumnezeu; ele sînt uneltiri ale diavolului și orice slujitor al Bisericii este dator să le osîndească și să-și apere credincioșii de ispita săvirșirii lor. În schimb, participarea noastră la lupta pentru pace izvorăște din însăși esența doctrinei creștine și reprezintă o împlinire a poruncii lui Dumnezeu.

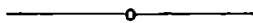
Amintindu-ne cuvintele de foc ale Mintuitorului nostru, îndreptate către „cei ce scot sabia“ și care în toate timpurile „de sabie vor pieri“ (Mt. 26, 36), precum și de binecuvîntările cu care îi fericește pe „făcătorii de pace“, care „fiii lui Dumnezeu se vor chema“ (Mat. 5, 9), noi nu putem fi cu adevărat creștini, decît încordîndu-ne puterile, alături de toți cei care se ostenesc să împlinească mesajul dîvin de a instaura odată pentru totdeauna „pe

pământ pace și între oameni bunăvoire". (Lc. 2, 14). Adevărul cel veșnic al Evangheliei lui Hristos, ca și îndemnul Sfintului Apostol Pavel, care zice: „Căutați pacea cu toată lumea" (Evrei, 12, 14) și „pacea să stăpânească inimile voastre" (Colos. 3, 15), ne arată nouă, celor ce mărturisim numele lui Hristos-Dumnezeu și slujim Lui, să batem neîncetat la poarta tuturor inimilor creștine și să le chemăm la „lupta cea bună" (II Tim. 4, 7). Să arătăm tuturor că niciodată conștiința creștină nu va putea admite, ca omul care este creat „după chipul și asemănarea lui Dumnezeu", să fie înjosit până la transformarea sa în unealtă josnică a nimicirii, în victimă propriilor sale iscodiri ale minții, în slujitor al diavolului".

*

Urmind pilda Intiiistătătorului Bisericii noastre, Sanctitatea Sa Patriarhul Iustinian, noi, ierarhii, clericii și credincioșii Bisericii noastre strămoșești, luptăm pentru pace, alături de întregul nostru popor și de toate popoarele pașnice, cu încredințarea că în acest fel apărăm demnitatea omului și darurile cu care Creatorul l-a înzestrat. Și de aceea Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Romine, deseori a îndreptat cuvint de părintesc îndemn către dreptcredincioșii din țara noastră, chemindu-i să nu înceteze a lupta și „a se ruga pentru pacea a toată lumea".

Convinsi că orice efort săvârșit în vederea zădărniciii unui nou război este o faptă bine plăcută lui Dumnezeu, salutăm cu bucurie și binecuvintăm pregătirile ce se fac pretutindeni în vederea Marelui Adunări Mondiale a reprezentanților forțelor păcii de la Helsinki. Sintem incredințați că la această măreață Adunare se vor afla numeroși credincioși și slujitori ai Bisericilor creștine și că ei vor face să se audă acolo glasul conștiinței creștine, care cere ca popoarele să trăiască în pace, iar energia atomică, — această minunată descoperire a minții omenești, — să fie folosită numai pentru propășirea și fericirea omului și nicidecum pentru nimicirea lui. Rugăm pe Dumnezeu să încununeze cu floarea biruinței toate strădaniile ce se vor depune la acest măreț sobor de la Helsinki, pentru viața și pentru pacea lumii întregi.

TRATATUL DE LA VARȘOVIA, CONTRIBUȚIE IMPORTANTĂ LA CAUZA APĂRĂRII PĂCII

Suferințele și ruinele cauzate de cel de al doilea război mondial, precum și faptul ca popoarele lumii au devenit tot mai conștiente de însemnătatea cauzei păcii și de rolul pe care ele îl au în apararea acestei cauze, au dus la constituirea marelui front al păcii, cea mai uriașe mișcare organizată cunoscuta pînă astăzi în istoria lumii.

Mișcarea aceasta grupează în sinul sau majoritatea populației întregului pământ și constituie pentru orice om de buna credință nota caracteristică a veacului, eucerirea cea mai de seamă a zilelor noastre.

În India și în Canada, în China și în Brazilia, în Indonezia și Argentina, în țările nordice și în cele ale Africii, în Europa și în America sau Australia,

pretutindeni unde există o aşezare de oameni, indiferent de organizarea socială, de convingerile politice sau religioase, chemările şi apelurile mişcării pentru apărarea păcii au fost cunoscute şi însuşite de oamenii cinstiţi, căci toţi aceştia, ca la o chemare a vremii au rostit pentru întâia oară în istoria lumii, o necruţătoare sentinţă de condamnare a războiului şi au proclamat principii noi ale vieţii internaţionale pe planeta noastră.

Este cunoscut lucru că între state — ca şi între oameni — pot să se nască diferende, conflicte şi probleme litigioase. Sînt nenumărate mărturii în această privinţă pe care arhiva istoriei le cunoaşte. Pînă în vremurile noastre, singurele mijloace pentru rezolvarea acestora au fost violenţa, agresiunea, războiul.

Veacul nostru — mai ales în anii de după sfîrşitul celui de al doilea război mondial — pune însă în faţa conştiinţei întregii omeniri această hotărîtoare întrebare: oare numai forţa, violenţa, agresiunea şi războiul pot rezolva diferendele, conflictele şi problemele litigioase internaţionale?

Doar este bine cunoscut că războiul care este forma cea mai desăvîrşită a agresiunii n-a adus pe lume decît lacrimi, sînge, ruini şi dezastre, mormente, lipsuri şi suferinţi.

Fiecare război a însemnat o întoarcere înapoi a lumii, o frînă sinistră împotriva progresului material şi spiritual, un atentat diabolic la fericirea şi dorul de mai bine al oamenilor.

Iată de ce conştiinţa omenirii întregi ridică astăzi protestul său de nezdruccinat împotriva războiului ca mijloc de rezolvare a problemelor litigioase internaţionale, iată de ce în faţa primejdiei pe care o reprezintă un nou război mondial cu folosirea armelor de distrugere în masă, oamenii cinstiţi de pretutindeni şi-au întins prieteneşte mîinile şi au dat glas unei dorinţi adînci a sufletului omenesc, — dorinţă cîntată de îngeri la naşterea Domnului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos: «Pe pămînt pace, între oameni bună învoire».

Astăzi pentru orice om cu mintea sănătoasă a devenit evident faptul că nu războiul este mijlocul cel mai nemerit pentru rezolvarea problemelor litigioase internaţionale, căci nu există problemă de această natură care să nu poată fi rezolvată pe calea tratativilor directe între cei interesaţi; că popoarele indiferent de orînduirea lor socială şi formă de guvernămînt pot convieţui şi colabora paşnic cu condiţiunea respectului reciproc al suveranităţii naţionale, integrităţii teritoriale şi a principiului egalităţii în drepturi pentru toate naţiunile.

În acest scop se impune reducerea armamentelor şi efectivelor militare cum şi interzicerea armelor atomice şi cu hidrogen şi a celorlalte tipuri de arme de distrugere în masă.

Energia atomică— această mare descoperire a secolului nostru — să fie folosită în scopuri paşnice, faptul acesta constituind începutul unei ere noi în viaţa lumii.

În sfîrşit, în ce priveşte Europa, asigurarea păcii prin realizarea Tratatului general de securitate colectivă.

În spiritul acestor principii, statele cu adevărat democratice au încheiat şi semnat la Varşovia, în ziua de 14 mai a. c., Tratatul de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală.

Acest Tratat a fost semnat de împuterniciţii reali şi legali a opt state: R. P. Albania, R. P. Bulgaria, R. P. Ungară, R. D. Germană, Republica Populară Polonă, Republica Populară Romînă, Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste şi Republica Populară Cehoslovacă.

«Părțile contractante, reafirmându-și năzuința de a creia un sistem de securitate colectivă în Europa, bazat pe participarea tuturor statelor europene, indiferent de orînduirea lor socială și de stat, ceea ce ar permite unirea eforturilor lor în interesul asigurării păcii în Europa;

Luînd totodată în considerare situația creată în Europa în urma ratificării acordurilor de la Paris, care prevăd constituirea unei noi grupări militare sub forma «uniunii Europei occidentale» cu participarea Germaniei occidentale în curs de remilitarizare și includerea ei în blocul nord-atlantic, ceea ce agravează primejdia unui război și creează o amenințare pentru securitatea națională a statelor iubitoare de pace;

«Fiind convins că în aceste condiții statele iubitoare de pace din Europa trebuie să ia măsurile necesare pentru asigurarea securității lor și în interesul menținerii păcii în Europa;

«Călăuzindu-se după obiectivele și principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite;

«In interesul întăririi continue și dezvoltării prieteniei, colaborării și asistenței mutuale, în conformitate cu principiile independenței și suveranității statelor, precum și neamestecului în afacerile lor interne», — au hotărît să încheie acest Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală care constituie pentru orice om conștient, o contribuție importantă pentru cauza apărării păcii și este actul cel mai de seamă prin care popoarele iubitoare de pace își afirmă voința lor neclintită de a-și apăra independența, suveranitatea și toate cuceririle lor democratice.

Intr-adevăr din cuprinsul celor 11 articole ale acestui Tratat se constată că părțile contractante se obligă să se abțină de la amenințări și întrebuințarea forței în relațiile lor internaționale, să colaboreze la orice acțiune menită să asigure pacea și securitatea internațională și în primul rînd reducerea armamentelor, a efectivelor militare și interzicerea armelor atomice, cu hidrogen și a celorlalte tipuri de arme de distrugere în masă.

«Statele iubitoare de pace de pe continentul nostru nu puteau trece cu vederea constituirea noii grupări militare sub forma Uniunii Europei occidentale, cu toate consecințele și pericolul pe care-l implică pentru securitatea lor națională. În aceste condiții, țările participante la conferința de la Varșovia au constat că este imperios necesar să ia în comun măsurile corespunzătoare în interesul apărării securității lor și al păcii în Europa.

Prevăzînd coordonarea eforturilor în vederea apărării și stringerea continuă a relațiilor de colaborare frățească multilaterală între statele participante, tratatul de la Varșovia îndreptățește pe de-a-întregul convingerea tuturor popoarelor iubitoare de pace că pentru prima dată în istorie a luat naștere o forță în stare să pună la respect pe orice agresor și să-i dea chiar de la început o ripostă zdrobitoare.

Articolul 4 al Tratatului precizează obligațiile care revin părților contractate în cazul în care s-ar produce un atac armat împotriva lor sau a uneia din ele. Astfel, fiecare stat semnatar al Tratatului... «în conformitate cu articolul 51 al Cartei Organizației Națiunilor Unite, va acorda statului sau statelor care au fost supuse unui asemenea atac ajutor imediat, în mod individual, în înțelegere cu celelalte state semnatare ale Tratatului și prin toate mijloacele care i se par necesare, inclusiv folosirea forței armate».

Articolul 4 prevede deasemenea că aceste măsuri vor înceta îndată ce Consiliul de Securitate, în urma sesizării, va fi luat măsurile necesare pentru restabilirea și menținerea păcii și securității internaționale.

«Conform cu prevederile Tratatului se creiază un comandament unificat al forțelor armate ale părților contractante.

«Principiul fundamental al Tratatului este acela al unanimității de vederi a părților contractante de a-și consacra toate forțele în vederea unei colaborări sincere în toate acțiunile internaționale în scopul asigurării păcii și securității popoarelor.

Tratatul de la Varșovia nu este îndreptat împotriva nimănui, nu amenință pe nimeni, esența lui fiind profund pașnică și defensivă. Așa cum se arată în articolul 9 Tratatul rămîne deschis și altor state, indiferent de orînduirea lor socială și de stat, care vor declara că sînt gata să participe la acest Tratat, menționînd că Tratatul își poate pierde valabilitatea în ziua intrării în vigoare a unui Tratat general european de securitate colectivă».

Reese clar, așa dar, din prevederile Tratatului de la Varșovia, că popoarele iubitoare de pace doresc să-și continue în liniște munca lor constructivă, menită să asigure bunăstarea, progresul și fericirea lor. Ele nu vor să fie tulburate, dar nici nu se lasă intimidat de amenințarea cercurilor războinice apusene, care prin acordurile de la Londra și Paris reînvie militarismul german și pun în mîna foștilor generali nașiști, arme de distrugere în masă.

Popoarele iubitoare de pace vor lupta și mai departe pentru biruința cauzei păcii.

«Experiența istoriei și practica internațională arată că dintre toate metodele preconizate ce s-au utilizat în decursul veacurilor, singurul care s-a dovedit a corespunde năzuințelor popoarelor de a face imposibilă orice agresiune este sistemul de securitate colectivă, deaceia toți cei cărora le este scumpă cauza păcii își dau seama că Europa poate fi izbăvită de războaiele sîngeroase și pustiitoare numai prin crearea unui sistem de securitate colectivă.

Poporul nostru și-a dat adeviziunea la acest Tratat cu toată sinceritatea și convingerea. Astfel în ziua de 30 mai a. c., Marea Adunare Națională a Republicii Populare Romîne a votat în unanimitate și într-un nespus entuziasm ratificarea Tratatului de la Varșovia. Cu acest prilej Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne, Dl. Gheorghe Gheorghiu-Dej, a făcut o documentată expunere asupra prevederilor Tratatului și asupra politicii de pace pe care o urmează poporul nostru: «Tratatul de la Varșovia — a spus d-sa — este un Tratat cu adevărat pașnic și defensiv, scopurile lui servind în cel mai înalt grad interesele păcii și securității în Europa. Acest Tratat nu amenință pe nimeni, nu este îndreptat împotriva niciunei puteri și a niciunui grup de puteri străine. În fața popoarelor Europei apar astăzi distinct două tipuri de tratate corespunzătoare celor două orientări, care se afirmă pe arena internațională. De o parte, tratatul de la Varșovia menit a servi cauza păcii și a securității; de altă parte, tratatul nord-atlantic al cărui caracter agresiv s-a accentuat și mai mult prin atragerea Germaniei occidentale. Este grăitor în această privință că în zilele conferinței de la Varșovia avea loc la Paris sesiunea Consiliului blocului Atlanticului de nord. Fiecare sesiune a acestui Consiliu înseamnă noi jaloane pe calea pregătirii războiului. Penultima sesiune a adoptat o hotărîre cu privire la folosirea armei atomice în război, ultima sesiune a consfințit hotărîrea cu privire la reînvierea militarismului german. Nu este oare clar, chiar dacă ne limităm la aceste două fapte, că blocul Atlanticului de Nord este o grupare agresivă?»

Conferința de la Varșovia a scos din nou la iveală unitatea desăvîrșită a țărilor lagărului socialist, prietenia și frăția de nesdruncinat ce leagă po-

porele acestui lagăr. Unitatea deplină de vederi cu privire la necesitatea încheierii tratatului și la principiile ce stau la baza lui, pe care au manifestat-o participanții la conferință în tot cursul lucrărilor ei, constituie o expresie vie a relațiilor noi, fără precedent în istorie ce s-au creat între statele lagărului socialist, relații bazate pe comunitatea de scopuri și interese, pe principiile egalității în drepturi, respectării suveranității de stat și neamestecului în treburile interne»...

...«In viața internațională, în ciuda împotrivrării înverșunate a cercurilor agresive care vor să îndrepte lucrurile spre un nou război, s-au creat în momentul de față posibilități deosebit de favorabile pentru îmbunătățirea relațiilor între state, pentru rezolvarea a noi probleme litigioase, pentru micșorarea încordării internaționale.

Trebuie să desfășurăm mai departe lupta pentru preîntâmpinarea războiului, pentru consolidarea și apărarea păcii.

În mod special se pune acum sarcina întăririi păcii și securității în Europa, căreia i-a fost consacrată conferința de la Varșovia».

Aceleași dorinți și convingeri și le-a exprimat poporul nostru prin trimișii săi din toate colțurile țării la adunarea reprezentanților mișcării pentru pace, care s-a ținut la București în zilele de 22 și 23 mai a. c. La această adunare au participat sute de delegați aleși de masele largi populare, cetățeni de diferite categorii sociale: muncitori, oameni de știință, artiști, țărani, profesori, scriitori, etc.

În cuvântările rostite de la tribuna adunării, și-a găsit expresie credința adincă a întregului nostru popor față de problemele actuale ale vieții internaționale.

La această adunare au luat parte mulți slujitori și conducătorii tuturor cultelor din țara noastră, care și-au exprimat adevărată sinceră alături de ceilalți vorbitori în ce privește cauza apărării păcii.

Din partea Sfintei noastre Biserici Ortodoxe a vorbit cald și convingător Intâistătătorul ei, Înalt Prea Sfințitul și Prea Fericitul Patriarh Justinian.

«Am venit la tribuna acestei adunări — a spus I.P.S. Sa — în numele Bisericii Ortodoxe Române. Prin mine Ierarhii, clericii și credincioșii acestei Biserici aduc un călduros salut încercaților ostenitori pentru apărarea păcii din scumpa noastră patrie și vă încredințez de frățeasca lor solidaritate în lupta pentru viața, prosperitatea și fericirea tuturor oamenilor. Doctrina religioasă căreia îi slujim este o doctrină a păcii, a frățietății și a bunei înțelegeri între oameni și popoare. Sîntem așa dar în rosturile noastre firești cînd milităm în rindurile luptătorilor pentru apărarea păcii. Pentru aceea binecuvîntăm și slăvim din adîncul inimii pe toți oamenii din toată lumea, care zidesc cu mîini curate marele edificiu al păcii universale.

Slujitorii Bisericii noastre Ortodoxe împărtășesc cu toată puterea ființei lor calea tratativilor, a rezolvării pe cale pașnică a conflictelor și problemelor litigioase internaționale...

«Biserica Ortodoxă Romînă este vital interesantă în menținerea și consolidarea păcii. Ea se alătură propunerilor formulate de Uniunea Sovietică cu privire la reducerea generală a armamentelor și efectivelor militare, la distrugerea armelor atomice și cu hidrogen și încetarea fabricării lor în toate țările, la folosirea energiei nucleare în scopuri pașnice, pentru binele și fericirea omenirii întregi».

Preoții Sfintei noastre Biserici găesc în cuvintele și sfaturile supremului lor Conducător un îndemn sincer și serios de a lupta din toate puterile alături de întregul nostru popor, pentru această mare cauză a apărării păcii.

Preoții Sfintei noastre Biserici și credincioșii lor, cred și mărturisesc că oamenii nu se nasc pentru a se ucide unii pe alții în războaie fratricide, că rostul lor este să se bucure de viață și să aibă parte de fericire, ca unii care constituiesc coroana întregii creațiuni.

Ei sînt încredințați că lupta dintre diferitele sisteme social-economice nu trebuie să se hotărască în încleștări care să ducă la distrugerii de vieți omenești, la nimicirea de bunuri materiale și valori culturale, ci pe cîmpul marilor întreceri care privesc îmbunătățirea condițiilor de viață a tuturor oamenilor îndreptățiți toți să scuture jugul întunericului, să cunoască drumul spre libertate și bunăstare, să biruiască lipsurile și să pipăie cu degetele lor pecețile tainelor universului întreg.

Ei sînt propovăduitorii unei religii care cultivă optimismul și face apel la toate energiile creatoare care sînt sădite în ființa omenească atunci cînd spune: «cereți și vi se va da, căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide».

Ei cunosc bine că legea creștină ne învață să vedem în fiecare om — indiferent de rasa, starea socială, vîrsta sau sexul lui, o făptură aleasă a mîinilor Creatorului, hărăzit fiecare să se bucure în această lume de toate frumusețile și de tot belșugul ei.

Preoții și credincioșii Sfintei noastre Biserici cunosc prea bine că Dumnezeu le stă împotriva celor mîndri și celor care plănuesc de pe poziții de forță distrugerea lumii, ei le aduc aminte cuvîntul biblic care spune: «voi toți care aprindeți focul și pregătiți săgeți arzătoare veți fi aruncați în văpaia focului vostru și în săgețile pe care le-ați aprins. Din mîna mea vi se va întîmpla aceasta; pe patul durerii vă veți culca».

Preoții și credincioșii Bisericii noastre sînt încredințați că prin încheerea tratatului de la Varșovia s-a făcut un important pas înainte pe calea întăririi păcii împotriva celor care o amenință; alături de întregul popor ei își vor depune eforturi sporite în această sfîntă și mare acțiune.

Ne stă înainte un țel măreț pe care va trebui să-l atingem: realizarea unui Tratat general european de securitate colectivă care să pună capăt politicii de împărțire a Europei în blocuri vrăjmașe.

În istoria civilizației și culturii universale, continentul nostru a înscris pînă acum cele mai frumoase pagini; dar cînd toate popoarele europene se vor simți înfrățite și sigure pe viitorul lor, civilizația și cultura universală vor atinge prin aceste popoare cele mai înalte culmi de fapte și gîndire omenească, iar în istoria omenirii va fi înscrisă atunci cea mai luminoasă din paginile ei.

Preoții și credincioșii Bisericii noastre sînt încredințați că acest vis de aur al omenirii va fi împlinit și că tratatul de la Varșovia reprezintă un pas însemnat spre împlinirea acestui vis.

Ei își vor spori, din îndemnul conștiinței lor și din sfătuirile mai marilor, cum și din simțămintele întregului popor, lucrarea lor spre biruința cauzei apărării păcii, pentru triumful căreia sînt hotărîți să continue lupta mai mult ca oricînd.

Pentru aceasta au mereu în minte cuvintele rostite la Sesiunea Consiliului Mondial de la Stockholm de către I.P.S. Mitropolit Nicolae al Krutițelor: «A lupta pentru pace, înseamnă a învinge».

Pr. AL. IONESCU

POPOARELE VOR SĂ TRĂIASCĂ

Ceea ce caracterizează și definește epoca noastră este, fără îndoială, grandioasa luptă a popoarelor pentru înlăturarea primejdiei unui nou război și pentru instaurarea unei păci durabile în lume.

Oamenii și popoarele înțeleg — prin logica interioară a instinctului lor de conservare — că oricât de grave ar fi problemele litigioase internaționale, ele pot și trebuie să fie soluționate numai pe calea tratativilor pașnice, pe calea înțelegerii și a contactului direct între părțile interesante, pe calea restabilirii încrederii între state și națiuni.

Oamenii și popoarele afirmă, cu vreare neclătinată, că războiul nu este și nu poate fi un mijloc pentru rezolvarea problemelor litigioase. Noile tipuri de arme, cu o putere de distrugere necunoscută în istorie, «a făcut ca voința de pace a popoarelor, să crească direct proporțional, am putea spune, cu capacitatea de distrugere a acestor arme».

Azi, mai tumultuos decât oricând, se revarsă în inimi șuvoiul cald al solidarității umane, făcând să incolțească în adâncul lor grăuntele de diamant al crezului tuturora în era cea nouă, în ERA PACII.

Luptătorii pentru pace, de pe toate laturile pământului, sînt crainicii celui mai îndrăzneț viitor, făurarii noului ev al păcii de care se vor bucura toate popoarele pământului.

Rostirile lor, calmul lor, făptuirile lor exprimă nădejdea și încrederea întregii omeniri. Cuvîntul lor grăiește despre munca pașnică și creatoare a omului, despre dragostea dintre oameni și popoare, despre căldura căminului și a familiei, despre risul cristalin al copiilor, despre murmurul piraieiilor spumoase de munte, despre freamătul tainic al pădurilor, despre pacea activă a laboratoarelor, despre liniștea bibliotecilor, despre vrednicia oamenilor de pe schele, despre frumusețea bisericuțelor cu turlle arcuite și despre măreția catedralelor gotice, despre Rafael și Leonardo da Vinci, despre Louvru și Ermitaj, despre Britisch-Muzeum și Tretiacov, despre Dickens și Tolstoi, despre Beethoven și Ciaikowski, despre Hamingway și Șolohov, despre viața și fericirea oamenilor, despre viitorul însoțit al omenirii.

Și cuvîntul acesta despre viață, despre bucuria de a trăi a omului, are ecouri adînci de orgă în toate inimile cinstite din lume. Adezuniile la Apelul Consiliului Mondial al Păcii, împotriva primejdiei unui pustitor război atomic, sînt atît de numeroase, încît ele nu pot fi exprimate de cît în totaluri de 9 cifre, și, în curînd, de sigur, chiar de 10 cifre: peste cinci sute de milioane în R. P. Chineză; peste o sută treizeci de milioane în Uniunea Sovietică; peste treizeci de milioane în Japonia; peste unsprezece milioane și jumătate în Republica Populară Romînă; peste zece milioane în Italia, peste cinci milioane în Franța și multe alte milioane în India, în Birmania, în Canada, în Brazilia, în Argentina, în Africa, etc., și chiar în Statele Unite, Anglia și Germania Occidentală.

Ce ne spun toate aceste dăruiri ale inimii, toate aceste vreri nestrămutate, toate aceste mărturii clocotitoare, toate aceste entuziaste adeziuni la cauza sacră a păcii? Ele ne spun că omenirea nu mai vrea să se repete tragedia de la Hiroșima și Nagasaki; nu mai vrea să vadă preținși «supraoameni» zdrobind sub cizme vietii omenestii; nu mai vrea să audă huruitul apocaliptic al bombardierelor; nu mai vrea să privească holde aurii arse de pîrjolul napalmului; nu mai vrea să asiste, încremenită de oroare, la masacrele din lagărele morții; nu mai vrea război; nu mai vrea schilozii, nu mai vrea copii orfani, nu mai vrea sînge, nu mai vrea moarte.

«Oamenii vor să trăiască!»! Ei nu mai pot trăi fără pace!

Acesta este cel mai luminos adevăr al zilelor noastre. Și pentru acest adevăr mărturisesc conștiința întregii umanități, mărturisesc sutele de milioane de semnături pe Apelul de la Viena al Consiliului Mondial al Păcii, semnături care nu sînt simple autografe într-o colecție festivă, ci jurămîntul sfînt al omului simplu, al savantului, al literatului, al artistului, al muncitorului, al țaranului, al credinciosului, al omului alb, al omului negru, al omului galben, al celui din regiunea arctică, al celui de al ecvador, al celui de la răsărit, al celui de la apus, — jurămîntul întregii omeniri iubitoare de pace de pretutîndeni, jurămîntul sacru de a pune stavilă războiului și a instaura o pace durabilă pe tot întinsul pământului.

Omenirea a ajuns la maturitate; ea nu crede în fatalitatea războiului, în inevitabilitatea războiului, în cataclismul războiului. Scrutînd marile pîrtii ale istoriei, lumea a pășit pe pîrtia de azur a păcii.

În ogorul dreptului la viață al tuturor, oameni au ales neghina din griu și, ca pe toate ogoarele, griul este cel mult, neghina cea puțină. Cei ce vor să împingă omenirea în genunele războiului sînt ca și neghina, puțin. Lumea i-a identificat și, asemenea neghinei, îi va smulge din lanul de griu al existenței umane.

Oamenii au înțeles că «lupta împotriva amenințării războiului atomic este o datorie nemijlocită a fiecărui om cinstit». Ei știu că, «în acest ceas hotărîtor, nimeni nu are dreptul să rărîină deoparte. Omenirea nu va ierta pe nepăsători și indifereți».

În lume există anumite cercuri interesante, care au creat și care au alimentat continuu psihoza războiului, cercuri care au cîștigat sume fabuloase de pe urma isteriei războinice. Aceste cercuri s-au străduit să acrediteze ideia nesăbuită că «arme nucleare fac războiul imposibil» și că «bombele atomice și cu hidrogen sînt o chezășie a păcii». Și aceasta în timp ce popoarele luptă cu hotărîre pentru dezarmare și pentru distrugerea stocurilor de arme atomice.

Oamenii de azi, însă, au depășit de mult faza credulității infantile. Ei nu se mai lasă înșelați de vorbele viclean alambicate ale celor ce rîvnesc la trista «glorie» de proprii ai omenirii. Omul zilelor noastre cumpănește greutatea vorbelor cu cîntarul valoric al corespondenței faptelor. Iar faptele nu înșeală niciodată. De aceea ei nu sînt decît mirați de cinismul celor ce preamăresc arma atomică, prezentînd-o drept o «chezășie pentru menținerea păcii».

Dealungul și dealatul pămîntului freamătă o lume întreagă hotărîtă să stăvilească deslănușirea stihiei nucleare și să îngroape sub brazdă reavănă și roditoare pajurile negre ale morții. De jur împrejurul planetei noastre răsună imnurile păcii, imnuri izvorîte din milioane de inimi care strigă «NU!» războiului atomic. Omenirea este incredințată că veacul nostru nu poate, nu trebuie să intre în istorie, acoperit de cea mai mare rușine a tuturor timpurilor: rușinea crimei atomice.

Acest veac e dator să întrebuițeze cea mai genială descoperire a minții omenestii, în folosul omului, în folosul vieții, pentru sporirea bucuriei de a trăi, pentru grăbirea dimineții întregii omeniri, pentru făurirea eternei primăveri a lumii. Boli nevindecate, — precum sînt cancerul și lepra — își așteaptă de mult leacurile; pustiri, care de la facerea lumii n-au cunoscut veselul colț al ierbii, își vor rodurile; veșnicii ghețari se vor desprimăvărați; nopți nesfirșite, pe largi întinsuri ale pămîntului, își nădăduesc luminile pornite din gigante centrale atomice; drumurile interplanetare își așteaptă icarii epocii noastre, care vor desena hărțile cerului, precum cu secole în urmă mării navigatori schițau hărțile noilor continente descoperite... Iată numai cîteva licăriri din soarele viitorului spre care se îndreaptă azi omenirea. Și acest viitor se va datora luptei generației noastre, jertfelor ei, biruințelor ei împotriva celor ce vor să facă din atom — acest fecund izvor de viață — un monstru atotdistrugător.

Vom arăta, în cele ce urmează, doar cîteva din luminoasele manifestări ale oamenilor și popoarelor care iubesc pacea, manifestări din ultimile cîteva săptămîni. spre a ne da mai limpede seama, cît de solidară este lumea, în cea mai sacră dintre lupte, — în lupta pentru viață.

Conferința țărilor asiatice pentru slăbirea încordării internaționale, care a avut loc la Delhi, capitala Indiei, în prima decadă a lunii aprilie, a fost un prilej deosebit pentru delegații ce reprezentau opinia publică din 18 țări ale Asiei, să afirme cu dirzenie, năzuința lor comună de a contribui la mobilizarea forțelor popoarelor asiatice împotriva primejdiei de război și pentru apărarea drepturilor lor naționale.

Sînt impresionate cuvintele cu care d-na Rameshwari Nehru, conducătoarea delegației Indiei, a întîmpinat pe cei 200 de delegați: «Noi, locuitorii Asiei, avem nevoie mai mult decît oricine de pace. Cei mai mulți dintre noi abia au început să-și organizeze, pe baze noi, țările. Prin munca noastră perseverentă, clădim treptat temelile unei vieți noi. Pentru ca eforturile noastre să dea rezultate, avem nevoie de decenii de muncă constructivă, fără piedici. De aceea, **pacea este tot atît de necesară pentru viața popoarelor noastre, cum sînt hrana și apa pentru viața omului**».

La fel a grăit și șeful delegației chineze, Go Mo-Jo, care — accentuînd necesitatea solidarității popoarelor în lupta pentru libertate, independentă, pace și colaborare internațională, — a spus: «Atîta timp cît vom fi uniți, pe baza principiilor coexistenței pașnice, noi vom constitui o forță de neînving... Să luptăm neobosit pentru înțelegerea reciprocă, pentru întărirea prieteniei și colaborării.

Avem suficiente forțe pentru a obține o atenuare reală a încordării internaționale. Avem posibilitatea de a garanta independența și libertatea noastră...».

Toți delegații au tradus în cuvinte ale vieții, năzuința popoarelor lor către triumful acelei perspective însoțite, care, pentru omenire înseamnă pace, belșug, progres social.

Apoi — cu intuiția clarvăzătoare a dreptului la viață al popoarelor, — Conferința a adoptat «Rezoluția cu privire la interzicerea armelor de exterminare în masă și controlul asupra lor», Rezoluție în care, printre altele, se spune: «Amenințarea cu exterminarea în masă și folosirea armelor nucleare împotriva popoarelor învechesc în permanență atmosfera internațională. În întreaga lume, eminenti oameni de știință, reprezentanți din cei mai de seamă ai vieții publice și ai clerului, au protestat împotriva fabricării armelor de exterminare în masă. Sprijinim toate campaniile pornite în diferite țări, pentru a exprima protestul opiniei publice împotriva acestor arme... Conferința cere interzicerea armelor nucleare, bacteriologice și chimice. Cerem dezarmarea generală, precum și interzicerea și încetarea imediată a experiențelor cu arma nucleară. Cerem distrugerea stocurilor de arme nucleare și folosirea acestor materiale pentru scopuri creatoare, constructive și pașnice».

În același spirit, conferința a cerut ca ziua de 6 august 1955, — când se împlinesc zece ani de la bombardarea orașului Hiroșima — să fie proclamată, în întreaga Asie, «zi de protest împotriva folosirii armelor atomice, cu hidrogen și a celorlalte tipuri de arme de exterminare în masă».

Pentru popoarele Asiei, hotărârile Conferinței de la Delhi au puterea unui sacru legământ. Și că este așa, ne-o arată scriitorul indian, Sardar Djarfi, care, în legătură cu concluziile conferinței se adresează astfel, celor ce vor să arunce lumina în nenorocirile unui nou război: «Nu puteți călca în picioare florile mănunate; nu veți reuși să tăiați aripile care flouie tot mai sus și să întuneceți strălucirile lumii. Jurământul nostru este mai puternic decât toate bombele atomice luate împreună!».

Conferința țărilor din Asia și Africa, ale cărei lucrări s-au desfășurat la Bandung-Indonezia, între 18-24 aprilie, a constituit un nou pas pe calea întăririi conștiinței naționale a popoarelor afro-asiatice, o nouă contribuție la dezvoltarea colaborării între popoare, la slăbirea încordării internaționale și la consolidarea păcii mondiale. Pentru prima oară în istoria lumii, a avut loc «o conferință intercontinentală a popoarelor de culoare», din Asia și Africa, popoare care «au cretat civilizații vechi și strălucite și au adus contribuții imense la evoluția omenirii».

Conștiința umanității a vibrat puternic și mobilizator, în înțelegerea acordată adevărilor subliniate cu înflăcărare de reprezentanții unor popoare, care — sub suflul fierbinte al idealurilor noi de libertate, dreptate socială, independență și suveranitate națională — au zvonit către o viață nouă. «Popoarele și țările noastre — a spus d. Sukarno, președintele republicii Indonezia — s-au trezit din somnul lor de veacuri. Deasupra pământului s-au abătut uraganele deșterții și renașterii naționale, care l-au zguduit, l-au schimbat și continuă să-l schimbe în bine». Delegatul Liberiei — demonstrând hotărârea țărilor Asiei și Africii de a colabora strâns pe terenul rezistenței dirze împotriva colonialismului și rasismului, al zădărnicii războiului atomic, al dezvoltării economice și culturale — a numit conferința de la Bandung «începutul unei ere noi, al unei noi treziri a popoarelor de pe aceste două continente și o dovadă a faptului că ele își dau seama de marea răspundere ce le revine în fața omenirii întregi».

Libertatea și pacea sînt indisolubil legate între ele, — s-a spus cu fermitate la Bandung. «Conferința țărilor din Asia și Africa a discutat, în mod special, problema păcii și colaborării internaționale. Ea a analizat, cu profundă neliniște, actuala încordare internațională și primejdia unui război atomic mondial, legată de aceasta. Problema păcii este legată de problema securității internaționale. În legătură cu aceasta, toate țările trebuie să colaboreze... la înlăturarea reducerii înarmării și interzicerea armelor nucleare, sub un control internațional eficace. În felul acesta, se poate contribui la pacea mondială, iar energia atomică poate și trebuie folosită exclusiv în scopuri pașnice».

Un adevărat îndreptar de pace, de viață și de colaborare între oameni și popoare îl constituie cuvintele rostite de premierul Republicii Populare Chineze, Ciu-En-lai, la încheierea conferinței: «Au apus pentru totdeauna vremurile, când surta popoarelor noastre era hotărâtă după bunul plac al altora. Credem că, dacă sîntem hotărâți să apărăm pacea lumii, nimeni nu ne poate împinge într-un război; dacă sîntem hotărâți să luptăm pentru apărarea independenței noastre naționale, nimeni nu ne va mai putea înrobi; dacă sîntem hotărâți să stabilim relații de prietenie între noi, nimeni nu ne mai poate dezbinda!».

Credința tare, ca veșnicia vieții. în triumful definitiv al cauzei păcii, însuflețește lupta mereu biruitoare a popoarelor împotriva celor ce agită războiul atomic asupra oamenilor care vor să trăiască în liniște, să muncească în liniște și să-și dăruiască viitorul înșorit în liniște. Omenirea — datorită noului Prometeu, energia nucleară — se află «în pragul unui răsărit uriaș». La soarele viitorului se încălzesc nădejzile, năzuințele, setea de fericire a tuturor oamenilor. Geniul uman — în ajunul stăpînirii universului — se împotrivește cu toată ființa încercărilor neroade ale celor ce vor să năruiască lumea, în mări de sînge, prin inocularea virusului turbării în Prometeul zilelor noastre — flacăra atomică.

Omenirea iubitoare de pace se simte puternică, se simte de neînvinc, pentru că ea este omenirea cu rădăcini adînci în veacurile care au fost, cu trăirea clocotitoare a veacului de acum și cu ochii așintiți în veacurile care vin.

Sărbătoarea Primăverii și a Muncii — 1 Mai — a fost și anul acesta un prilej de manifestare solemnă a solidarității tuturor oamenilor muncii din lumea întreagă, a încrederii lor nestrămutate că popoarele sînt de nebruiat, cînd luptă pentru o cauză dreaptă, cauza păcii, libertății, independenței și progresului.

Unirea libertății cu dragostea de om, a prieteniei cu munca creatoare, — iată stindardul sub care au manifestat la 1 Mai oamenii muncii de pretutîndeni, acești arhitecți ai epocii noastre și cetățeni ai epocilor viitoare.

Pulsul viguros al veacului nostru este determinat de lupta dirză pentru pace a noroadelor, de împotrivirea lor fermă mișelnicilor uneltiri ale celor ce agită zgomotos sau din umbră ucigașele arme atomice. Popoarele, care cu trudă milenară și cu jertfe nenumărate, au făurit pantheonul culturii și civilizației noastre, nu vor îngădui atomiștilor să întoarcă omenirea în caverne. Oamenii au pornit spre soare și nimeni nu-i mai poate prăvăli în genune.

Iată cum vorbesc — în chemările pentru 1 Mai — oamenii care au intrat în «primăvara omenirii», oamenii care trudesec pe schelele viitorului, oameni care iubesc pacea și stau în fruntea luptei pentru pace, oamenii sovietici:

«Trăiască pacea trainică între popoare! Trăiască puternica mișcare a partizanilor păcii în lumea întreagă! Oamenii ai muncii din toate țările, luptați activ împotriva primejdiei unui nou război mondial, pentru colaborarea pașnică între popoare! Luptați pentru interzicerea armelor atomice, cu hidrogen și a celorlalte arme de exterminare în masă, pentru reducerea generală a armamentelor! Trăiască prietenia și colaborarea dintre popoarele Angliei, Statelor Unite ale Americii și Uniunii Sovietice, în lupta lor pentru slăbirea încordării internaționale, pentru coexistența pașnică dintre state și asigurarea unei păci trainice, în întreaga lume!»

PACE, PACE, PACE! Acesta a fost mesajul de 1 Mai, pe care oamenii sovietici — stăpîni în țara lor, mîndri de munca lor, siguri de viitorul lor și conștienți de puterea lor — l-au adresat tuturor oamenilor și popoarelor din lume.

Și toate popoarele — prin cei mai aleși filii ai lor — au manifestat sărbătorește, la 1 Mai, pentru pace, pentru prietenie, pentru înțelegere, pentru înfrățire, pentru lumină, pentru marea primăvară a lumii.

Din adîncurile istoriei s-a urcat în oameni seva biruitoare a primăverii omenirii. Și oamenii știu, de la începutul lumii, că oricîte înghețuri ar mai bîntui, primăvara este pururea izbînditoare. Pentru această primăvară a popoarelor, au manifestat oamenii muncii de pe toate meridianele pămîntului, la 1 Mai, Marele echinox al istoriei a vestit lumii această primăvară. Iar tainicul barometru al universului arată și el statornic spre primăvara omenirii, care înseamnă libertate și pace, muncă și dragoste, bucuria de a trăi și fericirea de a te ști om între oameni adevărați, frate între frați buni, cuceritor al tainelor lumii între cuceritori asemenea ție, cetățean mîndru de biruințele culturii patriei tale între cetățeni mîndri de izbînzile științei în patria lor.

Ziua Victoriei asupra fascismului german a fost sărbătorită, anul acesta, de toate popoarele iubitoare de pace, cu o înțelegere mai adîncă a semnificației ei istorice, în perspectiva celor zece ani ce s-au scurs, de la acel memorabil 9 Mai 1945. La acest popas, popoarele europene, în special, au cumpănit cu dreptă chibzuință circumstanțele istorice și factorii determinanți ai acelei unice biruințe, au măsurat drumul parcurs de atunci încoace cu măsura experienței dobîndite și au tras concluzii pentru acțiunile lor de viitor.

Agresorii faptici, ca și cei din umbră, din cel de al doilea război mondial, sînt cunoscuți. Autorii victoriei sînt și ei cunoscuți! Lumea întreagă purtîndu-i în inimă cu recunoștință. Popoarele Europei nu uită nici pe agresori, — rănile făcute de ei nefîind încă complet vindecate —, și nu uită nici pe învingători, — jertfele lor,

eroismul lor, fiind de mult intrate în paginile istoriei universale. Numeroase sînt și învățămintele trase din experiența acelei înșingări, din cunoașterea căilor care au dus la victorie, din cercetarea cu mîgălă a urmărilor acelei mari biruințe pentru toată lumea. Popoarele, care iubesc pacea, înțeleg acum mai profund, în ce constă forța lor, intuesc mai precis primejdiile care amenință viața pașnică a omenirii, văd mai limpede cum pot să stăvilească forțele întunecate ale celor ce vor să dea iarăși foc lumii.

Cea de a zecea aniversare a Zilei Victoriei a constituit o mărturie luminoasă a voinței de pace a popoarelor, a dîrzelor împotrivi războiului, a condamnării celor care încearcă să împingă omenirea în noi dezastre. «Omenirea vrea să trăiască, să se bucure de viață, să-și apere valorile culturii și civilizației, să ferească de suferințe și de moarte generația nouă care s-a născut după război». Popoarele sînt ferm încredințate că, prin lupta lor unită, prin acțiunile lor comune, prin vrerea lor neînfricată și prin veghea lor neadormită, vor putea preîntîmpina ororile unui nou război.

Pline de semnificație sînt și profesunile de credință făcute, la această aniversare, de doi veterani ai războiului din urmă: unul sovietic, celălalt american. Evocînd istorica întîlnire, de pe Elba a oștilor sovietice cu cele americane un ofițer sovietic în rezervă, adresîndu-se veteranilor americani, a spus printre altele: «Am văzut atunci că soldații și ofițerii armatei americane se bucurau sincer de întîlnirea mult așteptată cu aliații lor sovietici; că își exprimau cu entuziasm sentimentele de prietenie; i-am auzit spunînd că prietenia noastră de luptă este puternică și de nesdruncinată». Vorbînd apoi despre jertfele imense de vieți omenestii și despre singele vărsat pentru obținerea victoriei, despre nădejdi răsărîte în inimi în acel ceas minunat al biruinței finale, — veteranul sovietic și-a arătat și mîhnirea pentru inveninarea atmosferei internaționale ce a urmat curînd după acea zi istorică, pentru neînțelegerile ivite între foștii aliați, pentru nebuneasca psihoză războinică, pentru stăruința unor guvernanți de a alimenta continuu cursa înarmărilor, pentru neîncrederea manifestată de aceiași, față de statornicia, consecvența și neabătuta politică de pace și colaborare între popoare a Uniunii Sovietice: «Sînt ferm convins — a subliniat el — că actuala cursă a înarmărilor nu corespunde intereselor poporului american». Și nici unui popor din lume. «Sînt ferm convins, dragi prieteni, că și dumneavoastră năzuți spre pace și prietenie între popoarele noastre».

Iată acum și mărturisirea veteranului american, făcută la Washington, la Conferința Organizației — «Veteranii americani cari au participat la întîlnirea de pe Elba». «În acel moment istoric al primei întîlniri mult așteptate dintre armatele americană și sovietică, toți ostașii au jurat să facă tot ce va depinde ei pentru a creia o lume mai bună, o lume în care copiii să poată crește sănătoși și liberi. Ca unul din ostașii americani, care cu zece ani în urmă am traversat Elba, ca unul din soldații americani și ruși care au făcut acest purămint pe Elba, consider că exprim gîndurile și sentimentele tuturor, deaceia chem popoarele la o nouă împăcare și prietenie, le cer să-și dovedească un nou sentiment de răspundere umană pentru ca jurămîntul depus pe acel pămînt istoric, stropit cu sînge, de pe malurile Elbei, să nu fie zadarnic».

Oamenii și popoarele care-și leagă toate năzuințele lor de viitor, toate speranțele lor, de biruința păcii în lume, vor avea grije ca legămintul sacru de pe Elba să devină faptă, viață, bucurie, fericire pentru întreaga omenire.

Propunerea Guvernului Sovietic în problemele reducerii armamentelor, interzicerii armelor atomice și înlăturării primejdiei unui nou război, — prezentată subcomitetului Comisiei O.N.U. pentru dezarmare, la 10 mai a. c., — constituie, în actuala conjunctură internațională, un excepțional aport adus cauzei păcii și securității popoarelor, slăbirii încordării în relațiile dintre națiuni și restabilirii încrederii și înțelegerii dintre state.

Făcînd o adîncă și realistă analiză a situației internaționale, propunerea sovietică constată că, la baza încordării existente în raporturile dintre țări, care provoacă legitimă îngrijorare a popoarelor pentru soarta păcii, stă neîncrederea cronică ce bîntuie relațiile dintre Marile Puteri: «Lipsa încrederii necesare, în relațiile dintre state, este cauza principală care împiedică reglementarea problemelor nerezolvate, atît în Europa cît și în Asia... Neîncrederea în relațiile dintre puteri a făcut să se ivească, după terminarea celui de al doilea război mondial, primejdia unui nou război și mai greu prin consecințele sale». De aceea se accentuează în Propunerea Sovietică — este absolut necesar ca, Militînd pentru rezolvarea problemei reducerii armamentelor, interzicerii armelor atomice și înlăturării primejdiei unui război, să se

insiste asupra adoptării unor măsuri chibzuite, capabile să restabilească încrederea între state și popoare. Se pare că justetea acestui punct de vedere este pe deplin înțeleasă și de puterile occidentale, căci iată ce spunea, în această privință, ziarul «New-York Times» în ajunul începerii lucrărilor subcomitetului de la Londra: «În fond problema nu constă atât în amănuntele de ordin tehnic privind dezarmarea, cât în necesitatea restabilirii încrederii între state».

Oamenii de bună credință din lumea întreagă vor ca statele, care dealungul greului război anti-fascist și-au acordat reciproc cea mai deplină încredere, cu roadele cele mai bogate — victoria finală, — să-și împărtășească aceeași încredere și în timp de pace, pentru ca bunele raporturi dintre ele să nu mai fie turburate de nici un nor al suspiciunii, bănuelii și neîncrederii. Ei vor ca prețioasa experiență acumulată, în acele ceasuri grele, pe tărîmul colaborării dintre state cu sisteme sociale diferite, să fie folosită la maximum în timp de pace, pentru ca urgiile unui nou război să nu mai fie posibile.

Noile propuneri sovietice aduc o considerabilă contribuție, tocmai în această direcție, a restabilirii încrederii în relațiile internaționale dintre state și a biruinței păcii în lume.

Caracterul constructiv al acestor propuneri a fost subliniat chiar și de persoane oficiale din țările occidentale. Astfel, d. Anthony Eden, Primul Ministru britanic a declarat: «Este încurajator faptul că aceste noi propuneri sovietice par să țină seama de propunerile pe care le-am făcut noi înșine», — adăugînd că «perspectivele sînt mai promițătoare acum, ca oricînd». Iar un mare cotidian american a recunoscut valoarea propunerilor sovietice și puterea de atracție pe care ele o exercită asupra opiniei publice mondiale, spunînd: «Lumea nu ne va ierta, dacă nu vom examina în mod serios propunerile sovietice».

Intr-adevăr, omenirea iubitoare de pace nu va ierta pe niciunul din aceia, care nu vor face totul pentru a feri lumea de dezastrele și nenorocirile fără număr ale unui război mai pustiitor decît toate cele cunoscute vreodată de istorie. **Oamenii și popoarele vor să trăiască! Și pacea este singura condiție care le chează șuește viața!**

Propunerile sovietice pentru reducerea armamentelor, a interzicerii armelor atomice și înlăturării primejdiei unui nou război, constituie o bază activă pentru lărgirea procesului de destindere în relațiile internaționale, pentru colaborarea între popoare, pentru restabilirea încrederii între state și pentru consolidarea păcii în lume.

Conferința statelor europene pentru asigurarea păcii și securității în Europa, care a avut loc la Varșovia între 11-14 mai a. c., ca și Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală, încheiat între cele opt state participante — R. P. Albania, R. P. Bulgaria, R. Cehoslovacă, R. D. Germană, R. P. Polonă, R. P. Română, R. P. Ungară și U.R.S.S. — sînt o nouă mărturie a voinței popoarelor de a apăra, menține și întări pacea.

Hotărîrile Conferinței de la Varșovia — concretizate în Tratatul menționat — au fost întîmpinate cu încredere și satisfacție de milioane de oameni din lumea întreagă. «Sprijinul de care se bucură din partea forțelor iubitoare de pace de pretutindeni, se datorește tocmai faptului că, prin întregul său conținut, Tratatul urmărește să creeze o stavilă puternică în calea planurilor ațîțătorilor la un nou război mondial, să opună oricăror provocări ale acestora zidul de neînvinși al popoarelor iubitoare de pace», colaborare și progres. Și nu este decît firesc, ca acele popoare care au cunoscut toate ororile unui război nimicitor să ia măsurile necesare, pentru a spori capacitatea de apărare a țărilor lor, pentru a-și asigura securitatea, independența și munca lor pașnică.

O cit de sumară analiză a Tratatului vădește caracterul lui strict defensiv, statele semnate neurmîrînd să atace pe cineva. Acest lucru apare cu evidență din faptul că statele semnate nu s-au constituit într-un bloc închis — după sistemul practicat de blocurile occidentale de state — ci dimpotrivă Tratatul de la Varșovia rămîne deschis și altor state care ar voi să adere la el, indiferent de orînduirea lor socială și de stat, dacă consimt să-și unească eforturile cu cele opt state pentru apărarea păcii și securității popoarelor. Mai mult de cit atît: semnatarii Tratatului și-au exprimat hotărîrea de a continua lupta, cu aceeași statornicie, pentru slăbirea încordării internaționale și pentru crearea unui sistem general de securitate colectivă în Europa. Articolul 11 din Tratat prevede că, «în cazul cînd în Europa va fi creat un sistem de securitate colectivă și va fi încheiat în acest scop un Tratat general european de securitate colectivă, lucru spre care părțile contractante vor tinde neîncetat, prezentul Tratat își va pierde valabilitatea în ziua intrării în vigoare a Tratatului general european».

Hotărârile de la Varşovia reprezintă o nouă etapă în lupta popoarelor pentru apărarea și întărirea păcii. Principiul — «pacea este indivizibilă» — a fost încăodată afirmat cu fermitate. Și omenirea întreagă îl înțelege cu inima, îl cuprinde cu vrerea cugetului și-l apără cu puterea dreptului ei la existență.

Tratatul de stat cu privire la restabilirea Austriei ca stat independent și democrat, semnat la Viena, la 15 mai a. c., a constituit o strălucită biruință a ideii tratativilor în rezolvarea problemelor litigioase, o confirmare elocventă a tezei — pentru care militează toate popoarele iubitoare de pace, că nu există problemă internațională nerezolvată, care să nu poată fi soluționată pe calea pașnică, pe calea înțelegerii între părțile interesate, pe calea colaborării și bunevoiențe reciproce.

Restabilirea Austriei ca stat independent și democrat — după 17 ani de la samavolnicul Anschluss german — este rodul acestei izbânditoare idei a tratativilor spre care năzuiește întreaga lume care detestă războiul.

Documentul semnat la 15 mai de reprezentanții celor patru mari puteri are o covârșitoare importanță nu numai în ceea ce privește viitoarea dezvoltare a Austriei, ci și în ceea ce privește actuala situație internațională și perspectivele relaxării ei, oferind un puternic exemplu pentru posibilitatea negocierii pașnice a tuturor problemelor litigioase internaționale. «Popoarele Europei și popoarele lumii întregi — a subliniat Ministrul de Externe al Uniunii Sovietice — așteaptă ca rezolvarea problemelor internaționale existente să fie înfăptuită nu pe calea pregătirii unui război atomic, nu pe calea aventurilor militare. Tratatul austriac dovedește în mod clar, că, pentru rezolvarea acestor probleme, există alte căi care corespund adevăratelor năzuințe ale popoarelor direct interesate și totodată intereselor tuturor celorlalte popoare, indiferent de orînduirea socială a statelor lor».

Popoarele Europei — alături de toate popoarele lumii — consideră semnarea Tratatului de stat cu Austria o nouă victorie dobîndită în lupta pentru îndepărtarea primejdiei unui alt război mondial, victorie care sporește speranțele tuturor în posibilitățile pe care le oferă principiul tratativilor și în succesele viitoare ale forțelor păcii.

Tratatul dîntre delegația guvernamentală a Uniunii Sovietice și delegația R. P. F. Jugoslavia, care a avut loc la Belgrad, între 27 mai-2 iunie a. c., au confirmat odată în plus cit de rodnică este metoda tratativilor între state, atunci cînd părțile interesate năzuiesc sincer spre ajungerea la un acord. Delegațiile celor două guverne — nutrind asemenea năzuințe — au purces la examinarea problemelor asupra cărora s-au purtat tratatiele de la o seamă de principii care contribuie major la întărirea încrederii și colaborării între popoare. Aceste principii sînt astfel conturate în **Declarația** celor două guverne: indivizibilitatea păcii, singurul principiu pe care se poate baza securitatea colectivă; respectarea suveranității, independenței, integrității teritoriale și egalității în drepturi a statelor; recunoașterea și dezvoltarea coexistenței pașnice între popoare, indiferent de deosebirile ideologice și cele în orînduirea socială; respectul reciproc și neamestecul în treburile interne; dezvoltarea colaborării economice bilaterale și internaționale; acordarea de ajutor în conformitate cu principiile O.N.U-ului; încetarea oricăror forme de propagandă și dezinformare, precum și a altor acțiuni care seamănă neîncrederea și îngreunează colaborarea internațională constructivă și coexistență pașnică între popoare; condamnarea agresivității și a oricăror încercări de a stabili dominația politică și economică asupra altor țări; recunoașterea faptului că politica blocurilor militare agravează încordarea internațională, subminează încrederea între popoare și face să crească primejdia de război.

Cele două guverne participante la tratatiele de la Belgrad au căzut de acord și asupra necesității intensificării eforturilor pentru aflarea unor soluții pozitive, pe calea tratativilor, în probleme de o vitală importanță pentru pacea și securitatea internațională, ca reducerea și limitarea armamentelor, interzicerea armelor nucleare, crearea unui sistem de securitate colectivă în Europa, folosirea energiei atomice în scopuri pașnice.

Stabilirea unor acorduri internaționale, pe temeiul unor asemenea principii, ar duce la crearea unei atmosfere de încredere între state și ar face posibilă soluționarea pe cale pașnică a problemei germane și recunoașterii drepturilor legitime ale R.P. Chineze asupra Taiwanului, — în conformitate cu interesele popoarelor respective și ale securității internaționale.

În declarația de la Belgrad sînt prevăzute, de asemenea, o serie întreagă de măsuri, privitoare la normalizarea deplină a relațiilor sovieto-juoslave și a dezvoltării lor în spiritul tradiționalei prietenii dintre cele două popoare, rus și jugoslav.

Poporul român, — alături de omenirea iubitoare de pace din lumea întreagă — socotește succesul tratativilor de la Belgrad, drept o contribuție importantă, la cauza micșorării tensiunii internaționale, a colaborării dintre popoare și a consolidării păcii în lumea întreagă.

Nota Guvernului Sovietic către Guvernul Republicii Federale Germane, din 7 iunie a. c., — prin care Uniunea Sovietică propune Germaniei Federale stabilirea de relații directe, diplomatice, comerciale și culturale între cele două țări — reprezintă un element nou, de o covârșitoare importanță pentru actuala etapă a situației internaționale. Expresie elocventă a statorniciei politice de pace a Uniunii Sovietice, a năzuinței sale vă spre normalizarea relațiilor internaționale, spre crearea unui climat de încredere și colaborare rodnică între state și popoare, — Nota Guvernului Sovietic adresată Republicii Federale Germane a produs un puternic ecou în opinia publică mondială.

Popoarele Europei, în special, salută această nouă inițiativă sovietică cu deosebită satisfacție, conștiente că normalizarea raporturilor dintre Uniunea Sovietică și Germania Federală, bazate pe încrederea reciprocă și colaborare pașnică, reprezintă o cheazăș tare a păcii în Europa, ferind astfel Germania însăși și continentul nostru întreg, de o deveni o zonă a focului și distrugerii, cum ar dori-o forțele negre ale agresiunii.

Lumea iubitoare de pace consideră înțelegerea ce s-ar realiza între aceste două mari popoare ca un pas important pe calea destinderii în relațiile internaționale și a păcii generale.

Conferința Șefilor Guvernelor Uniunii Sovietice, Statelor Unite ale Americii, Marii Britanii și Franței, care — în urma schimbului de Note dintre Marile Puteri — va avea loc la 18 iulie a. c., în orașul elvețian Geneva, deschide largi perspective pentru rezolvarea pașnică a problemelor litigioase internaționale încă nesoluționate, pentru încetarea «războiului rece», pentru restabilirea încrederii dintre state și popoare, pentru înlăturarea primejdiei unui nou război, pentru stăvilirea cursei înarmărilor, pentru crearea premizelor unei lungi epoci de coexistență pașnică între națiuni.

Drumul către această conferință cvadripartită, la nivelul cel mai înalt, a fost deosebit de lung, deosebit de anevoios, deosebit de spinos. Au trecut mai bine de zece ani de la ultima conferință a șefilor de guvern ai celor patru Mari Puteri. Acum se întilnesc din nou la masa verde a tratativilor. Și acest lucru — trebuie s-o subliniem — este rodul luptei fără preget a forțelor luminoase ale păcii din lumea întreagă, în frunte cu Uniunea Sovietică. De aceea, «popoarele salută acest eveniment remarcabil cu convingerea nestrămutată în eficacitatea metodei tratativilor pentru soluționarea problemelor litigioase. Popoarele salută această conferință, deoarece practica a arătat că trecutele întruniri ale conducătorilor Marilor Puteri s-au soldat cu rezultate pozitive, cu hotărâri concrete de mare importanță pentru situația internațională. În cei peste zece ani care s-au scurs de la ultima întâlnire la cel mai înalt nivel, practica tratativilor între puterile interesate și-a demonstrat din plin utilitatea». Este suficient să amintim încetarea războiului în Coreea și Indochina, încheierea Tratatului de Stat cu Austria, rezultatele Conferinței de la Belgrad, spre a demonstra plenar că nu există probleme divergente care să nu poată fi reglementate prin tratative.

Popoarele așteaptă cu încredere această conferință. Ele vor ca, prin rezultatele ei, să constituie un însemnat pas către micșorarea încordării internaționale, restabilirea încrederii între state și întărirea păcii în lume.

«Conferința la nivel înalt—recunoaște și ziarul «New-York Herald Tribune»— va avea loc datorită eficacității cruciadelor pentru pace din Statele Unite, Marea Britanie și Franța». Despre puternicul curent pacifist existent în S.U.A. vorbește și ziarul «New-York Times», care subliniază însă că același curent se manifestă cu intensitate și în Germania Federală: «Dorința de tratative este atât de puternică în R. F. Germană, nu numai în sinul partidelor de opoziție, ci chiar în partidul lui Adenauer, încât cancelarul nu i se mai poate opune...». «Poporul german dorește tratative și nimeni și nimic nu poate potoli setea lui de pace» — arată și ziarul german «Westfälische Rundschau».

Așa dar, dorința unei izbinzi a Conferinței cvadripartite există și în S.U.A., așa cum există la toate popoarele iubitoare de pace din lume și cum se manifestă chiar la aliații occidentali ai Americii. Astfel, Ministrul de Externe al Angliei, a declarat că Guvernul britanic va susține, la Conferința de la Geneva, orice propunere constructivă, care va ajuta la rezolvarea problemelor ce stau la baza actualei ten-

siuni internaționale. Ziarul englez «News-Chronicle» mărturisește că «astăzi există șanse de progres (pe calea păcii) mai mari de cît oricînd». Iar cotidianul «Le Monde» vorbește chiar despre o adevărată «epidemie de pace» care a cuprins popoarele, de care trebuie să țină cont viitoarele acțiuni diplomatice. Și la fel, Agenția Oficială «France Presse» sublinia, pe marginea acestei conferințe: «In întreaga lume suflă o adiere de destindere. Atît de o parte, cît și de cealaltă, există sentimentul din ce în ce mai pregnant, că o cursă a inarmărilor nu poate duce de cît la catastrofă».

Popoarele vor să evite această catastrofă. De aceea ele vor veghea ca așteptata Conferință cvadripartită să satisfacă năzuințele cele mai sacre ale omenirii, care vede în tratative singura cale spre rezolvarea problemelor internaționale litigioase, unicul mijloc pentru înfăptuirea unei destinderi în relațiile dintre state, garanția cea mai sigură entru menținerea și consolidarea păcii în lume.

*

Pacea înregistrează mereu noi și noi victorii. Pacea este inima omenirii, vremea ei neînfrîntă, rațiunea ei de a fi, viața ei, bucuria ei, fericirea ei. «Cauza păcii nu mai este astăzi cauza unui partid, a unui grup sau a unei singure categorii de oameni; ea e devenit revendicarea principală a popoarelor și aceasta îi dă țărnia de neînving. Succesele obținute pînă acum de forțele păcii, precum și inițiativele de pace din ultima vreme ale Guvernului Sovietic, au dat un nou impuls luptei popoarelor pentru izbăvirea lumii de ororile unui nou război», unei noi conflagrații generale, unei noi însingurări mai grele decît oricînd.

În întîmpinarea Marii Adunări Mondiale a Păcii care se va ține între 22 și 29 Iunie în capitala Finlandei, Helsinki, milioane de oameni din toate colțurile pămîntului dau expresia mobilizatoare luminoasei speranțe a omenirii în biruința definitivă a păcii și prieteniei între popoare, în zăgăzirea forțelor războiului, în îndrumarea energiei nucleare spre rodurile vieții.

Sutele de milioane de semnături pe Apelul Consiliului Mondial al Păcii de la Viena arată limpede revolta tonică și indignarea sacră a popoarelor împotriva celor ce incită amenințări atomiste. În zilele noastre, semnătura a devenit și ea una din armele de luptă pentru pace. «Semnătura — scrie «France Nouvelle» — dacă ar fi izolată, n-ar fi suficientă pentru a împiedeca izbucnirea unui război atomic. Dar așa, cum micile pirae fac marile rîuri, semnăturile, adăugîndu-se unele altora cu mîile, cu milioanele, se transformă într-un curent irezistibil care capătă semnificația și forța unei voințe universale».

Năzuința generală către izbăvirile păcii «țese fire trainice de comuniune adîncă între oameni» și popoare, comuniunea care, în vîlvătăile dragostei de viață, va arde și va purifica lumea de toată vrajba și unelțirile celor ce incită la catastrofa atomică.

Și oamenii știu să vorbească despre această năzuință a însăși ființei lor, despre acest soare care luminează întreg viitorul lor: «Pacea trebuie să fie apărută — a spus profesorul André Bonnard de la Universitatea din Lausanne. Pacea trebuie apărută pînă cînd ea va deveni necondiționată, pînă cînd întreaga lume va fi dezarmată. O pace apărută și proslăvită nu înscamnă numai inexistența războiului. Pacea nu presupune o lume pustie, ci o lume plină de realități și de promisiuni, o lume sănătoasă și atrăgătoare, care nu este amenințată de nimic, o lume în care oamenii creează neîncetat bucurie pentru ei și bucurie pentru alții. Pacea trebuie să fie în mod obligatoriu creatoare de valori; altfel ea nu va fi cu adevărat pace. Pacea creatoare va fi în primul rînd pacea încrederei între toți oamenii, care va deveni respirația firească a omenirii pașnice. Toate acestea sînt posibile și nu numai posibile, ci incontestabile și necesare. Da, toate acestea sînt posibile pentru că astăzi, în lume nu există nici un popor care să nu dorească pacea... Lumea energiei nucleare este o lume de creatori în toate sensurile acestui cuvînt, o lume de constructori, ingineri și arhitecți, inclusiv de ingineri ai sufletelor, o lume în care vor fi folosite comorile încă neutralizate ale planetei, o lume în care Sahara va deveni oaza Aricii eliberate, o lume în care omenirea va uita de boale, care vor fi biruite de știință, o lume în care omul, creatorul mașinilor, se va ocupa de o singură mașină, cea mai complicată dintre toate, mașina creatoare de fericire. Va veni timpul cînd, după spusa lui Victor Hugo, fericirea va fi inevitabilă pentru toți oamenii».

În fața arzătoarelor probleme ce-și așteaptă rezolvarea, probleme de care depinde pacea lumii, oamenii se lasă purtați de tainicele lumini ale visării la viitor, cînd toate aceste chinuitoare probleme divergente nu vor mai dălnui, și cînd dreptul la fericire nu va mai fi contestat nimănui. Unii dintre aceștia vorbesc cu asprime despre realitățile crude ale veacului: «Noi considerăm — scrie Episcopul Sherrill, conducătorul Bisericii Episcopale Protestante din S.U.A. — că nici un om cu mîntea să-

nătoasă nu dorește războiul; masele largi ale poporului american urăsc războiul și nu-l doresc», cum nu-l dorește nici un popor din lume. Iar alții, adîncind sensul de azi al misiunii omului, profesează adevăruri ca acesta: «Nu cunosc — a spus Jose de Castro, eminent om de știință brazilian — o misiune mai demnă pentru om, decît misiunea de a apăra pacea».

Nici cînd în trecutul omenirii, oamenii și popoarele n-au dat un sens mai înalt acestei misiuni, decît în turburata noastră epocă.

Poporul nostru trudit, care și-a despicat drum prin împotrivirile istoriei cu uneltele sfințitoare ale muncii, dar și cu paloșul, cu arcul și cu sineața, iubește pacea iubindu-și munca, și știe să lupte pentru apărarea ei cu vînjoșia cu care veacuri după veacuri și-a apărat ființa și pămîntul strămoșesc împotriva tuturor hoardelor năvălitoare care, rîvnindu-ne pămîntul și apele, s-au făcut aici, «tot o apă și un pămînt».

Lupta de azi a poporului nostru are un înțeles nou. Cununat cu libertatea, poporul își apără acum viața sa cea nouă, cuceririle sale mărețe, demnitatea sa națională, atît de contestată altădată, prezentul său luminos, viitorul său însoțit.

Cuvîntul său hotărît întru apărarea păcii a răsunat mereu în toate marile soboare ale păcii; fapta sa plinitoare a fost prezentă în toate acțiunile convergente ale popoarelor iubitoare de pace; cugetul său curat a vibrat profund la toate chemările apărătorilor păcii din lumea întreagă.

În soborul reprezentanților mișcării pentru apărarea păcii din țara noastră, care s-a ținut între 22 și 23 mai, fiii cei mai buni ai poporului nostru și-au spus un răspicat cuvînt, în problemele care frămîntă azi pe toți oamenii și pe toate popoarele iubitoare de pace.

Iar acest cuvînt, curat ca adevărul vieții, a sunat și cu limpezimi duioase de caval, dar și cu fermitatea trîmbiței mobilizatoare: «Apărînd cauza măreață a păcii — a spus scriitorul Eusebiu Camilar — apărăm izvorul către care rîvnim din toată puterea inimilor noastre, apărăm tot ce are omenirea bun și nobil, tot ce a creat ea, de la imnul egiptean al soarelui pînă la monumetele culturale contemporane, apărăm descoperirile științifice, operele de artă, tot ce ce se mîndrește omenirea. Să nu fie inimă care să nu bată de grija culturii aflată în primejdie. Apărînd pacea, strîngîndu-ne în frontul ei uriaș, apărăm patrimoniul milenar, apărăm progresul; să nu precupețim nimic; să dăm tot ce avem în noi curat, nobil și înălțător; să acoperim gurile tunurilor cu pămînt; să folosim energia nucleară în folosul binelui și nu pentru stîrnirea sinistrei cavalerii a apocalipsului! Stă în puterea noastră să oprim un al treilea masacru. Strîns uniți în frontul luptătorilor pentru pace, vom săvîrși minuni, vom stăvili nebunia nucleară».

Cuvînt plin de sfatul înțelepciunii, a grăit și poetul Mihail Beniuc: «În veacul al optsprezecelea, pe Acropole, la Atena, turcii își așează pulberăria în templul Minervei. Într-o zi, fie din întîmplare, fie datorită unei mîini nelegiuite, praful de pușcă a luat foc și templul Zeiței Înțelepciunii, această minune arhitectonică, rămasă de la eleni, a sărit în aer. Cerculile agresoare de azi vor să transforme așezămintul multimilenar al culturii și civilizației umane într-un depozit de arme atomice și cu hidrogen. Să luptăm pentru înlăturarea acestor arme și a celorlalte primejdii de război. Să facem ca tuturor ațîțătorilor la război să le ardă pămîntul sub picioare, și să nu-și mai găsească loc printre oameni».

Întru zădărnicierea uneltirilor vrăjmașe ale celor ce urzesc ucigașe planuri de război, — s-a rostit și profesorul universitar Tudor Vianu, care a spus: «Oamenii de știință au nevoile nu de inchiderea lor în tabere antagoniste, izolate prin tranșee și sîrme ghîmpate, prin ploale de obuze și cortine de fier, ci de drumurile larg deschise ale lumii, pe care să circule toate bunurile culturii... noi, oamenii de știință și cultură, romîni, adresăm un călduros Apel tuturor oamenilor de știință din Europa și America, pentru a-i chema la conștiința îndatoririi lor, urîndu-le să intervină energic pentru a cultiva în țările lor spiritul pacific al deliberării, cumpănirea înțeleaptă care să împiedice fapta necugetată și iresponsabilă, a atomiștilor. Căci «singură pacea potolește furia talazurilor dezlănțuite, aduce în suflete liniștea și răstoarnă peste pămîntul însetat dururile generoase ale cornului ei de abundență» — a spus și criticul literar Panaitescu-Perpessicius, adăugînd: «Iată o credință născută în vremea armelor convenționale, dar căreia perspectivele erel atomice în care trăim îi conferă o și mai acută actualitate. Iată de ce noi toți — conștienți de dezastrele ce amenință omenirea hătăuită de forțele demonice ale războiului — sîntem hotărîți să luptăm pentru înseninarea atmosferei internaționale, pentru fericirea tuturor oamenilor».

În același chip au vorbit truditorii de pe ogoare, care din aurul holdelor dau piine poporului; vrednicii minieri, care scot din adîncuri, vistierile pămîntului; har-

nicii petroliști, care dau cep șuvoaielor de aur negru; ostenitorii din uzine, care făuresc minunatele ajutoare ale harnicilor mîini omenești; savanții din laboratoare, care ca niște demiurghi descifrează tainele lăcătuite ale naturii. Cu toții au mărturisit un singur crez, crezul păcii: «Bucuroși sîntem să folosim întreaga noastră bogăție pentru școli și institute, pentru uzine și drumuri, pentru creșe și maternități, pentru rodirea cîmpilor și înflorirea artelor, pentru bunăstare și belșug. Bucuroși sîntem să punem atomul la carul viitorului și cu vorbă deschisă și inimă limpede să împingem norii războiului la o parte», să-i risipim în neființă, pentru a putea sorbi cu toții din nesecatul izvor de cleștar al fericirii omenești.

Poporul român — împreună cu toate popoarele lumii — își mărturisește credința sa neclintită, că primăvara erei atomice, primăvara cea mai vie și mai viguroasă din ote a cunoscut lumea, va aduce omenirii nu pîrjolul focului și înghețul morții, ci cîmplii mai mănoase ca oricînd, grîie mai bogate, flori mai înmiresmate, miere mai dulce, ceruri mai senine, soare mai puternic, sănătate mai robustă, bucurie mai trainică, fericire mai statornică. Energia nucleară — generoasă și fecundă forță a vieții — nu va da apă la vadurile morții, ci va da omului, flecărui om, sărutul părintesc al trăirii, imboldul depășirii de sine, stimulul opintirii continue către mereu noi desăvirșiri ale existenței umane.

Spunea emeritul nostru scriitor, Geo Bogza, cu intuiția adevărului pururea stățător: «Sensul cosmic al energiei atomice este viața, iar nu moartea. Noi, urmașii păstorilor din Carpați, cărora din timpuri străvechi ni s-au făcut cunoscute atîtea taine și înțelepciuni ale firii, noi care știm de unde vin și florile, și miera, și mireasma primăverii, proclamăm energia nucleară ca pe cel mai fundamental principiu al vieții, ca pe izvorul veșniciei primăveri a lumii. Noi, urmașii geților, vrem să trăim! Noi vrem să prindem din marea primăvară a lumii, nu numai troznetul ghețurilor, ci și ora dulce a florilor și a mierii. Sîntem flămînzi, ca urșii Carpaților, de miera vieții, de miera mării primăveri ce va veni. Noi vrem să trăim! Noi luăm parte la marea bătălie pentru folosirea pașnică a energiei nucleare, la sacra unune în care au intrat Carpații, Uralul și Himalaia, cu frunțile lor înțelepte, cu măruntaiele lor de uranium». Noi luptăm împotriva acelor care vor să comită sacrilegiul universal al crimei atomice. Noi vrem «să facem din atom gîhlocelul care va vesti primăvara lumii».

Biserica Ortodoxă Romînă — care, împreună cu toată ecumenica Ecclesie a Răsăritului, își proslăvește pe Izbăvitorul sufletelor noastre cu chemarea, «Primăvară Dulce» — se află și în ceasul acesta alături de poporul nostru și de toate popoarele lumii, în lupta pentru apărarea «primăverii omenirii».

La marele sobor al reprezentanților mișcării pentru apărarea păcii din patria noastră — ca și la celelalte soboare ale păcii din țară și de peste hotare, din deceniul luptei pentru viață împotriva agenților morții — Biserica noastră strămoșească și-a rostit cuvîntul, prin graiul Intîistătătorului ei I.P.S. Justinian, «Patriarhul Păcii»:

«Biserica Ortodoxă Romînă — a spus Prea Fericirea Sa — care și-a împletit destinele ei cu viața poporului nostru, nu va precupeți nici o jertfă pentru triumful sfintei cauze a păcii. Ne sînt scumpe toate vechile manuscrise romînești: psaltirile, codicii și cronicile neamului; ne sînt scumpe străvechile bisericuțe de lemn, stîlpii dăltuiți în piatră și frescele minunate de pe zidurile bisericilor vîevodale. Nici odată nu vom îngădui ca acestea să fie distruse de para războiului atomic!»

«Doctrina religioasă căreia îi slujim este o doctrină a păcii, a frățietății și a bunel înțelegeri între oameni și popoare. Sîntem, așa dar, în rosturile noastre firești, cînd milităm în rîndurile luptătorilor pentru apărarea păcii. Drept aceea, hînocu-vîntăm și slăvim din adîncul inimii pe toți oamenii din întreaga lume, care zdesc cu mîini curate marea edificiu al păcii universale».

De la altarele Așezămîntului nostru de credință se înalță neîncetat rugi fierbinți către Atotputernicul Dumnezeu, pentru biruința păcii în lume, pentru triumful vieții asupra morții, pentru «primăvara dulce» a izbăvirii de moarte și a trăirii în pacea vieții celei pururea vecuitoare.

Ierarhi, cler și obște credincioasă — urmînd pilda «Patriarhului Păcii» — își închină cugetul curat, vrerea hotărîtă și fapta plîmtoare, idealului celui mai măreț al slujirii creștine și al eterneli misiune umane: idealul păcii, al dragostei și al înfrățirii tuturor oamenilor.

Omenirea întreagă știe astăzi, așa cum s-a spus, că «nobilă idee a păcii și prieteniei între popoare nu cunoaște granițe pe pămînt. Ca un vultur liber și îndrăzneț, ea plutește deasupra planetei noastre. Această idee, care a cuprins toate popoarele lumii» va călăuzi omenirea spre limanurile dulci ale păcii și spre luminoasa primăvară a lumii.

D. V. SADEANU

STUDII

PREOTUL PĂSTRĂTOR AL SFINTEI TRADIȚII

Tradiția bisericească are în Ortodoxie o importanță cunoscută și pe deplin justificată. Element de continuitate, de permanență, ea asigură Bisericii durată și tărie. Pentru o religie, tradiția este o necesitate de viață, este stabilitatea ei în variația continuă a spiritului omesc. Doctrina ei, principiile ei morale, cultul ei, organizația ei nu se pot expune schimbărilor întâmplătoare. Ele trebuie să aibă statornicie, siguranță, garanție de invariabilitate. Dacă s-ar schimba și s-ar preface după oameni și timp, religia — și înțelegem anume creștinismul — ar pierde caracterul ei absolut, valoarea a ceva dat pentru totdeauna.

Aceasta nu exclude desigur unele adaptări, variante și mișcare, o potrivire a creștinismului practic cu viața omenească, aplicarea lui la noi stări și nevoi. Diferențierea lui pe regiuni și concepții deosebite, care a dus la formarea de confesiuni, arată că el e supus în oarecare măsură relativității vieții omenești. Este interesant totuși că în această diferențiere, înțelegerea creștinismului depinde mult de caracterul și rolul ce se atribuie tradiției bisericești. Ideea de Biserică, esența și valoarea dogmei și a cultului, interpretarea Sfintei Scripturi însăși, sînt legate de calitatea tradiției, de conținutul și importanța ce i se atribuie.

În tradiție se depune și se cristalizează înțelegerea omenească a creștinismului. Tradiția cuprinde de fapt interpretarea și valorificarea lui cu puterile noastre omenești, descifrarea și realizarea lui în idei și forme istorice. O religie nu se poate menține în concepte metafizice, teoretice, în principii și deziderate ideale, ea trebuie să prindă teren, să se exprime și manifeste în acte și forme de viață religioasă-morală-socială, în acțiuni gîndite și trăite de oameni.

Cei care au imaginat o Biserică pur spirituală și invizibilă, fără caracter de instituție istorică, de organism fără forme, fără rituri, o simplă mărturisire și atitudine interioară, n-au înțeles rostul și puterea tradiției și omeneșcului în ființa și în viața dumnezeiască a Bisericii. Sub pretext de spiritualizare și de repunere a Bisericii pe plan superior, ideal, ei au supus organismul ei destrămării și tuturor variațiilor, contrarii intereselor spirituale înseși ale Bisericii și fatale funcțiunii ei. Pentru că așezămîntul dumnezeesc al Bisericii se umanizase în forme tradiționale, ei au voit s-o sublimeze într-o comunitate ideală, care de fapt e ireală, artificială. Ruptă de realitățile ei istorice, omenești, exprimate în tradiția ei, Biserica pierdea consistența și forma sa organică necesară, se pierdea într-o idee, care, neîmplinind ființa și funcțiunea ei firească, risca s-o îmbrîncească într-o aventură religioasă. Variațiile protestante și neoprotetante pe tema Bisericii, ilustrează greșala și nereușita ideii reformatorilor.

Un mare învățămînt rezultă totuși pentru Bisericile creștine din experiența religioasă a Reformei: Biserica tradițională a fost atacată din cauza abaterilor ei de la tradiția creștină, legitimă și sacră, a abuzurilor de interpretare și de exprimare a credinței și a pietății, a coborîrii ei de la duhul și adevărul cultului creștin la nivelul formalismului gol și cazuist. Tradiția ei s-a compromis prin excrescențe ne-tradiționale, prin devieri de sens și de manifestare, prin alunecare în ritualism quasi-magic, în care grija credinciosului pentru mintuire se reducea la îndeplinirea de anumite acte formale, ca fapte meritorii, prin intermediul preotului interesat mai mult material la săvîrșirea lor.

Tradiția bisericească este o necesitate, o temelie și o putere de viață cu condiția de a se menține la sensul și rolul ei justificat în organismul și viața Bisericii.

Pentru că este indispensabilă și prețioasă Bisericii, tradiția trebuie păstrată curată și nealterată. Rostul ei este de a asigura Bisericii posesiunea unui tezaur permanent, consacrat prin originea și adevărarea lui, legitimat în viața Bisericii. Prin stabilitatea și prin verificarea ei, tradiția devine normativă, devine o poziție de rezistență și de siguranță a Bisericii în fața oscilațiilor gândirii și vieții omenești, expuse tâlăzuirii firești și inevitabile a evoluției istorice. Dacă însă, prin neînțelegere sau abuz, se produc în conținutul și în filicuirea ei schimbări care o denaturează, ea poate deveni izvor de neorânduială și de scandal în sinul Bisericii, motiv de critică în afară.

Sentimentul religios, atât de nobil și de îndreptățit în stare pură, este susceptibil de alterare prin însăși natura sa de sentiment fin, delicat, superior, ca și prin generalitatea lui de sentiment comun celor mai mulți oameni. Manifestarea pietății poate fi influențată de stări sufletești deosebite, de concepții deosebite, de credințe greșite. Deși creștinismul este unul, confesiunile sînt mai multe, iar în sinul fiecăreia pot fi diferite tendințe și straturi religioase, după starea morală și culturală a credincioșilor. Deosebirile dintre oameni, stări, regimuri, epoci, pot aduce variații în înțelegerea și exprimarea sentimentului religios, pot aduce ridicare sau scădere, bogăție sau carență în manifestarea lui.

Influențe din afară, rezultate eventual din conviețuirea cu alte culte și mai ales persistența în popor a unor credințe greșite, din vremuri străvechi, contribuie de obicei la alterarea tradiției bisericești, fie prin mai puțină prețuire a valorilor ei, fie prin suprapunerea unor elemente neortodoxe sau necreștine.

Poporul păstrează cu perseverență idei și obiceiuri de demult, justificate pentru el instinctiv, prin faptul simplu că sînt moștenite de la părinți și strămoși. Acest titlu le dă o autoritate și o putere indiscutabilă: ele trebuie să rămână pentru că «așa s-a pomenit».

Această tendință conservatoare are foloasele și pericolele ei. În ceea ce formează tradiția omenească în general, se găsesc adunate de sute și mii de ani idei, obiceiuri, experiențe și învățăminte de preț, necesare vieții și progresului, dar se găsesc și unele idei greșite, înapoiate, nepotrivite cu timpul nostru. Și în tradiția bisericească se pot strecura alături de fondul ei legitim, idei și practici străine, nepotrivite cu sensul creștin al sentimentului religios sau chiar dăunătoare lui.

Credinciosul simplu, neinstruit, poate strica tradiția creștină cu ușurința și stăruința cu care păstrează ceea ce «a pomenit». Fidelitatea cu care ține la cele obișnuite din trecut explică tendința de a însuma acestea la capitolul tradiției creștine, fără deosebire între ceea ce este creștin și ceea ce nu este, deosebire pe care omul simplu nici n-o poate face ușor. Eresuri, superstiții, păreri greșite, practici curioase, se insinuază sub numele și protecția tradiției populare în tradiția creștină, prin faptul că ideile sau practicile au rămas legate de acte religioase.

Nu este fapt însemnat în viața omului, care să nu fie unit în practica religioasă a poporului cu credințe și obiceiuri ce nu au justificare bisericească, dar se mențin prin vechimea lor. Nașterea, botezul, căsătoria, înmormîntarea, pomenirile, altele încă, sînt încărcate în ritualul lor popular cu obiceiuri nebisericesti. De la urătorile care întimpină pe noul venit pe lume, pînă la bocitoarele care petrec la mormînt pe cel plecat din ea, toate actele legate de schimbări în viață sînt însoțite de unele practici populare de origine nebisericască.

Unele nu au o semnificație religioasă și nu strică ritulul creștin; ele rămîn accesorii. Altele însă se dau ca parte integrantă și necesară a actului religios, căruiu îi dau chiar adevărata semnificație și valoare. Obiceiul de a trece o găină pe sub sicriu în momentul în care repauzatul este scos din casă, de a arunca bani în sicriu sau în groapă, ca și altele, în alte împrejurări, sînt ținute ca aparținînd ritualului creștin. Paparude, caloian, descințece, vrăji, farmece, cărora caracterul lor magic și concursul necuratului le dau un prestigiu quasireligios, contraface, înlocuiesc, întăresc sau depășesc poate în mintea celor simpli puterea actului bisericesc.

Superstiția se suprapune credinței cu pretenția că este de acord cu ea, ba chiar că o potențează și o ajută. În realitate, ea o contraface și o strică, iar uneori ia chiar aspect opus stării religioase. Priveghiul obișnuit la casa mortului în unele părți ale țării dă faptulul trist și solemn în gravitatea sa, al morții, un caracter comic. Sentimentul religios care e recules, meditativ, duios și serios, este nesocotit, denaturat, transformat în unele cazuri în teamă copilărească, alteori în farsă, ca în cazul priveghiului. Sărbători de origină necreștină se alătură celor bisericești și, prin faptul că sînt ținute cu frică superstițioasă de răul ce ar putea să aducă nerespectarea lor, au în favoarea lor un motiv cu care sentimentul religios curat nu lucrează.

Credința este sentiment de încredere în Dumnezeu, e raport de teamă fiască respectuoasă, de dragoste și de nădejde conștientă de bunățatea, de atotștiința și atot-

puternicia Lui. Superstiția și magia îl concep capricios, arbitrar, influențabil, supus afectelor omenești și flexibil la constrângerea acțiunii celor inițiați în misterele înduplecării Lui. Superstiția nu întărește, ci falsifică și slăbește sentimentul religios, pentru că îl coboară printr-o concepție greșită despre Dumnezeu și despre raporturile omului cu El.

Superstiția este rest de idei religioase naturaliste din gândirea celor vechi, din vremea cind omul diviniza puterile naturii și se temea de ele. Creștinismul nu este o religie naturalistă sau mistică, ci religie revelată și rațională totodată, predicată de Mintuitorul și practică de apostolii Lui în public, în auzul și văzul mulțimii. Creștinismul nu lucrează cu închipuirea, cu teroarea, cu interese materiale, nici cu practici oculte, ci cu principii, cunoștințe și fapte religioase precise, înregistrate de istorie și de gândirea omenească. Sfintele taine și riturile creștine nu operează cu concepții magice, de constrângere sau înduplecare a divinității; efectul lor nu se datorează omului care le săvârșește sau simplei lor forme. Ele cer credință conștientă și activă. Omul care le săvârșește și cel pentru care se săvârșesc participă la ele sufletește, fac un efort de credință, care este altceva decît teama superstițioasă, încrederea naivă sau închipuirea deșartă a posedării unei formule mistice cu efecte miraculoase.

Credinciosul simplu este inclinat, în neștiința sa, să asemene superstiția cu credința, să-și închipue că nu se abate de la credință, ba chiar că el crede mai mult decît credinciosul luminat, căruia superstiția îi repugnă cu drept cuvînt. Omul simplu ar vrea ca preotul să înțeleagă și aprobe concepția lui religioasă, să-l întărească în părerea lui. Între ritul creștin și obiceiul popular, superstițiosul întinde o punte de ignoranță și de credulitate, peste care el trece cu ușurință și cu falsă încredere. Dispus să vadă supranaturalul în tot ce nu înțelege, el confundă idei și lucruri deosebite, creștinînd concepții păgîne, a căror justificare, cum am spus, este singură persistența lor în mediul insuficient catehizat.

Credinciosul superstițios caută să introducă astfel în creștinism și să păstreze ca pe o valoare religioasă prețioasă și necesară resturi de vechi credințe necreștine, care sînt nu numai de mult depășite și înlăturate de creștinism, dar chiar condamnate anume de Biserică. La umbra Bisericii, la marginea învățăturii și practicii ei, superstițiosul vrea să mențină, ca pe relieve cu caracter sacru, rămășițe de steaguri, de arme și de formule din curioasa panoplie a păgînismului. Sub credința lui creștină, de altfel sinceră, stau abia ascunse, concepții religioase necreștine, pe care, în dorința lui de a crede mai mult, le împacă ușor cu ceea ce îi se pare că este credința creștină.

Preotul trebuie să dea toată atenția acestei stări de spirit și acestei zone de contact și de interferență create de omul simplu între creștinism și păgînism, între religia dumnezească și religia omenească, zonă pe care crește eresul în paguba învățăturii creștine curate și a practicii Bisericii. Preotul trebuie să ia bine seama, ca să împiedice amestecul eresului cu tradiția bisericească. Ceea ce Biserica a primit de la Sfinții ei Părinți, nu este tot una cu ceea ce poporul simplu a primit de la părinții lui, care acum două mii de ani erau păgîni și de la care s-au păstrat, ca sub cenușă, ca multe lucruri bune, și unele concepții neconvertite încă la creștinism.

Poporul simplu poate să confunde, ca fiind pentru el din același izvor de credință, idei religioase creștine și necreștine, unite ca într-o singură tradiție. Un descîntec poate avea pentru el valoarea unei rugăciuni, ca și cum una sau alta s-ar săvîrși la nivelul supranaturalului. De fapt, superstiția intră în domeniul credinței și cată să se impună chiar preotului, ca o credință populară de sine îndreptățită. Preotul nu poate însă lua lucrurile ca omul simplu.

Este datorită preotului, datorie legată de o mare răspundere morală, de a lumina pe credincioși, de a-i scoate din închipuirea de basm a superstiției, din vîrsta copilăriei lor religioase și a-i instrui asupra concepțiilor și datoriiilor religioase așa fel, încît confuzia dintre credința creștină și superstiție să nu mai fie posibilă. Această confuzie se face în paguba credinței și a sentimentului religios, a intereselor religioase-morale ale Bisericii și ale preotului însuși.

O superstiție, deși cu caracter de credință religioasă, slăbește adevărata credință, preferîndu-i o eroare, o amăgre. Ea este un leac bănesc pentru nevoile sufletului, și sufletul creștinului nu are nevoie de asemenea leacuri. El găsește în credința cea dreaptă și luminată a Bisericii ceea ce îi trebuie pentru satisfacerea sentimentului religios: posibilitatea și mijlocul de a se pune în legătură cu Dumnezeu, de a-I cere iertare, îndurare și ajutor pentru trebuințe sufletești și trupești, pentru bune dorințe de tot felul. A adăuga la practicile Bisericii practici superstițioase sau chiar a le înlătura pe acelea, însemnează a nesocoti pe cele bune pentru cele rele, a nu crede

creștinește, pentru a crede păgânește, a preferi divinului demonicul și cunoștinței religioase, eroarea.

Luminind pe credincioși în cele ale credinței, preotul li și educă totodată. Unele din practicile superstițioase sînt dictate de sentimente de ură, de răzbunare, de poftă și de interese cu păcat. Farmecele și vrăjile în general sînt cerute de astfel de gînduri și pasiuni, sînt acte de maleficu. Cît de mult preocupă și stăpînesc ele mintea unor credincioși, o arată și faptul că ei cer chiar preotului rugăciuni bisericești pentru împlinirea unor dorințe omenști necreștine. Preoții cunosc destule asemenea cereri, pentru a nu fi nevoie să dăm exemple aici.

Aceasta însemnează însă pătrunderea superstiției în sanctuarul creștin, năvala profanului în Sfînta Sfîntelor, înămurarea cultului în duh și în adevăr, în cuget curat și în interes moral-spiritual, înlăturarea Sfîntei Tradiții bisericești prin tradiția populară necreștină. Aceasta este întoarcerea rugăciunii împotriva rostului ei sacru, este căderea din credință și dragostea în rătăcire, ură și sensualism, transformarea ei în vrăjă.

Dumnezeu trebuie rugat pentru binele moral, nu pentru rău, nici pentru cele vătămătoare de trup sau suflet, al celor care se roagă sau al altuia. Invățătura Mîntuitorului este clară; poruncii Lui de a voi și face binele tuturor oamenilor nu l se poate opune nici o considerație omenească de alt sens. Răzbunarea, blestemul, dorința de a obține cîștig, succes avantaje sau plăceri care nu se pot recomanda în morală creștină, nu pot forma obiectul unei rugăciuni. O dorință cu păcat nu se poate legitima prin aceea că vine la biserică și cere mijlocul preotului.

Ceea ce nu știe să deosebească solicitantul trebuie să știe să deosebească oficiantul. Preotul trebuie să știe și să vrea să învețe pe credincioși ce și cum să ceară în rugăciunile lui și ale lor, pentru ca rugăciunile să se poată adresa lui Dumnezeu. Cel care recurge la rugăciune și deci la ajutorul lui Dumnezeu, trebuie să știe ce poate și ce nu poate ruga pe Dumnezeu. Cum rugăciunea și în general cultul este manifestarea cea mai firească și mai necesară a credinței religioase, o rugăciune greșit exprimată sau adresată vădește o religie greșit înțeleasă. În loc de ofrandă și omagiu adus lui Dumnezeu, ea devine o profanare.

Preotul trebuie, de aceea, să facă bine înțeleasă religia creștină și tradiția ei bisericească, să înlătore din mintea credincioșilor orice părere greșită. Creștinismul nu e superstiție și nu are nevoie de superstiție. Cultul lui este bogat în cuprins și adînc în tîlc; el nu are nevoie de adause, de contrafaceri, de disimulări, de interpretări greșite. El este valabil numai în forma lui strict bisericească. De sfîntul altar nu se poate apropia nici gînd, nici obiect străin de cult. Cultul trebuie luat și ținut așa cum s-a statornicit de Sfinții Părinți ai Bisericii, care au fost oameni și mult credincioși și foarte luminați, cunoscători deopotrivă ai învățaturii creștine și ai sufletului omenesc.

Dacă preotul consimte sau lasă din slăbiciune sau din interes ca rugăciunea să fie coborîtă de la înălțimea și frumusețea unui imn și dar adus lui Dumnezeu la nivelul inferior al unui mijloc de satisfacere a unor poftă și scopuri nepotrivite cu principiile moralei creștine și cu rostul cultului, sau al unui instrument de ură și de vrăjă între oameni, el se face complice la săvîrșirea unui păcat grav împotriva credinței și a Bisericii. Nu numai cultul în duh și în adevăr este nesocotit într-o rugăciune cu păcat, ci și caracterul moral al creștinismului, care nu îngăduie între oameni decît raporturi de dragoste, fără care nu există credință.

După Evanghelle creștinul nu poate să aducă ofrandă sa la altar dacă nu este mai întîi împăcat cu fratele său; rugăciunea este nu numai o ofrandă, ci o grăire cu Dumnezeu, este apel la bunătatea Lui, chemarea Lui în ajutor, mulțumire și slavă cuvenită Lui. Creștinul nu trebuie să facă pe preot și pe Dumnezeu părtași la cereri străine de înaltă concepție evanghelică despre Dumnezeu, Biserica și preoție. O rugăciune nepotrivită cu această înaltă concepție este o ofensă adusă lui Dumnezeu, este sacrilegiu, este degradarea religiei și a rugăciunii, ca expresie a ei. Preotul care ar consimți la aceasta, consimte la degradarea sa însuși, ca agent complice la o mistificare condamnată și la ofensa bunătății și majestății divine.

Preotul trebuie, dimpotrivă, să îndrepte idelle greșite ale unor credincioși, despre Dumnezeu, despre religie, despre rugăciune; să ridice concepția lor religioasă-morală la nivelul superior, al credinței și învățaturii creștine, descoperite de Iisus Hristos, nu de babe vrăjitoare și de vrăci mincinoși. Preotul trebuie să aducă și însoțească la rugăciune creștini conștienți și smeriți, fil înțelegători și ascultători, doritori de binele sufletesc al lor și al altora. Rugăciunea trebuie să se facă numai cu scop moral și cu dispoziția sufletească corespunzătoare.

Dacă preotul este dator să împiedice menținerea și răspîndirea eresurilor și practicilor religioase necreștine din partea credincioșilor, este dator cu atât mai mult să nu facă el însuși nimic care ar putea să încurajeze și să păstreze superstițiile în popor. Sint preoți, sau poate doar au fost, care, în dorința de a se face plăcuți credincioșilor, au tolerat idel greșite sau chiar au adăugat de la ei interpretări și gesturi nebisericesti, sub motiv că le-au moștenit de la înaintașii lor sau le practică și alții. Anumite mijloace și procedee foloseau să se dezlege întrebări și taine credincioșilor. La păgini erau rituri speciale și cunosători anumiți de semene și de viitor, dar creștinismul a rupt cu acestea. Creștinul nu scrutează voia lui Dumnezeu pe altă cale decît a credinței și a nădejdi sale; el nu forțează nici un mister religios sau nereligios, nu zmulge nici un răspuns necunoscut. El crede în spritualitatea și nemurirea sufletului, dar nu încearcă duhurile celor morți, ca spiritiștii, nici nu aderă la teoriile socotite și religioase și științifice ale teosofilor și antroposofilor, întirziindu-i totuși în cunoscute concepții indiene strani.

Preotul are a crede și a face numai așa cum îl învață și îngăduie Biserica, după predania ei ortodoxă. El nu trebuie să introducă în credință, cultul și practica religioasă în general nici o idee sau practică străină de cea strict bisericască — nici pentru că ar cere-o credincioșii, nici pentru că au obișnuit-o alți preoți.

Pentru a fi sigur că nu greșește, preotul să nu iasă din textul și regula cărții de slujbă, nici din spiritul tradițional al practicii bisericesti, învățînd și pe credincioși a înțelege și a face aceasta. Dacă ei pot avea scuza neștiinței, preotul nu poate s-o aibă. El trebuie să știe bine ce este și ce nu este după litera și spiritul cărții bisericesti și al Evangheliei. Lui nu-i este îngăduit sub nici un motiv și pentru nici un interes al său sau al credincioșilor să schimbe ceva din rînduiala religioasă. Preotul este interpretul calificat al Sfintei Scripturi și paznicul Sfintei Tradiții. Abatere de la această datorie însemnează necunoaștere de misiune, trădare de bun încredințat spre bună păstrare, nedestoinicie în primirea și transmiterea sacrei predanii bisericesti. Apostolul o voia încredințată spre perpetuă și neschimbată dăinuire unor episcopi și preoți destoinici s-o înțeleagă și prețuiască, așa cum este și nu altfel, pe cea care este și nu alta (comp. Ep. II Timotei II, 2).

Preotul este străjer al Sfintei Tradiții, ca bun apostolic și bisericesc de mare preț al creștinismului. Peotul nepăsător sau stricator de tradiție bisericască autentică este uitător de chemarea și de rolul său de inel de legătură între sfinții apostoli, ca ucenici ai Mîntuitorului, și creștinii actuali și viitori; — de agent de transmisiune a mesajului dumnezeesc, așa cum l-au primit și l-au lăsat sfinții apostoli și părinți, ziditorii Bisericii pe temelia pusă de Iisus Hristos.

Predania lor nu este a preotului, a unuia sau a unor creștini, ci este a Bisericii Ortodoxe întregi și de totdeauna. Dacă fiecare generație creștină sau fiecare preot ar fi adăugat, lăsat sau schimbat în ea, ea ar fi azi de nerecunoscut. Biserica s-a dezbinat și împărțit, cum am spus, anume pe chestiunea tradiției creștine, pe care unii au expus-o criticii prin felurite schimbări, pe care alții au nesocotit-o din contra în întregime. Prejudecata antitraditionalistă continuă. Ea a creat o atitudine de neîncredere față de Biserica și de cler în tot cercul protestant și neoprotestant, căruia le pot servi ca pretext de critică greșeli săvîrșite de preoți sau de credincioși ortodocși prin abatere de la Sfînta Tradiție a Bisericii, pe care de altfel ei o resping fie respectată, fie nerespectată de noi. Manifestarea evlaviei credincioșilor are nevoie de continuă și atentă supraveghere și îndrumare din partea clerului, care este dator să țină și să facă ținută cu scumpătate tradiția bisericască bună, întregă, curată și uniformă. Preoții trebuie să săvîrșească cele bisericesti toți ca unul: ca preotul ortodox. Este în interesul bunei rînduiei ca să nu se introducă în cult și în viața practici neprevăzute de regulile Bisericii.

Știm că nu este ușor să se dezvețe credincioșii de unele obiceiuri cu trecut, dar preotul trebuie să-și facă datoria cu stăruință și să fie el înții lămurit de necesitatea de a nu se abate de la practica dreaptă a Sfintei Tradiții. Preoții de la orașe în deosebi, unde credincioșii sint de origini variate geografic și social, trebuie să fie deosebit de atenți, pentru că de regulă credincioșii poartă cu ei tradiții locale diferite și le introduc în noul mediu.

Slujitorii Bisericii trebuie să ia seama nu numai la ceea ce unii credincioși vor să adauge sau să schimbe în tradiția bisericască, ci și la ceea ce alții vor să lase, socotind unele practici inutile sau fără sens. Mulțimea rugăciunilor, mișcărilor, formelor, obiectelor de cult, are pentru unii ceva de prisos, aceasta pentru că ei nu cunosc simbolismul și rostul lor cultic. Credincioșii necatehizați nu știu că Sfînta Liturghie reprezintă viața și opera mîntuitoare a lui Iisus Hristos în marile ei linii și sensuri. Părțile Sfintei Liturghii se concentrează în jurul sacrificiului Lui pentru

mintuirea noastră. Ele se înțeleg prin sensul și desfășurarea amintirii jertfei min-tuitoare. Pe lângă aceasta, credincioșii trebuie să știe că înțelesul celor auzite de ei, în biserică se întregeste prin rugăciuni citite de preot în taină.

Nu numai citirile și cîntările liturgice, ci toată înfățișarea și tot conținutul loca-șului sfînt este reprezentarea unor idei și fapte de mare bogăție și adinc înțeles religio-s. Ele nu sînt capricii sau improvizății estetice pentru distracția ochiului, ci sînt viață și credință creștină înfățișată prin mijloace de artă, pentru instruirea și edifi-carea credincioșilor. Pentru a le înțelege la adevărata lor semnificație și valoare, ele trebuiesc explicate — și aceasta este datoria preotului.

Cînd biserica și cultul capătă sens, bogăția și frumusețea lor le fac atrăgă-toare, cuceritoare. Formele cultului au un spirit în care trebuiesc văzute și înțelese, nu cu ochi de profan nedumerit, ci de credincios care, în biserică, nu se află într-un locaș omenesc oarecare, ci în casa Domnului. Dacă toți credincioșii ar cunoaște sem-nificația și înalta inspirație religioasă a cultului ortodox, n-ar dori poate unii muzică instrumentală în biserică, sau alții cumva simplitatea cultului protestant.

Cultul este cel mai mare titlu de cinste al Bisericii Ortodoxe și de fapt cel mai important element al vieții religioase. El cuprinde doctrină, morală, pietate, învăță-tură, artă și viață — idee și sentiment creștin în cea mai frumoasă limbă ce poate grăi omul: imnul și rugăciunea. Cultul este de asemenea cel mai larg și mai important sector al Sfintei Tradiții a Bisericii Ortodoxe. Cultul este cel mai impor-tant și mai practic vehicul al credinței și evlaviei ortodoxe. Cultul mai ales constituie pe credincioși în Biserică, el formează comunitatea religioasă, el adună într-un gînd, o simțire și o mărturisire pe credincioși, el realizează Biserica. Păstrător al tradiției, expresie a credinței și a sentimentului religios, condiție a existenței Bisericii, cultul are în Ortodoxie o importanță religioasă excepțională.

În cult mărturisim credința noastră, în cult se talmăcește Sfînta Scriptură, în cult se primesc Sfintele Taine, în cult se însemnează viața creștină, în cult simțim le-gătura noastră cu Dumnezeu și cu toți creștinii, în cult înțelegem și adincim adevărul religios și moral creștin, prin cult ne știm și simțim creștini ortodocși. Preoțimea și credincioșii trebuie să-l prețuiască și pastreze așa, la justa lui valoare religioasă, cum ni l-au lăsat credincioșii noștri înalțași.

Preoții indeosebi, primitori ai harului și ai datoriei de a-l săvîrși, sînt investiți moral și formal cu oficiul de a-l perpetua întocmai, pînă la marginile lumii și ale timpului. Păstrarea lui stă în puterea fiecărui preot, depinde de fiecare preot. Unul singur îl poate strica și poate abate și pe alții de la rînduiala lui cea dreaptă, fie neobservînd și neîndreptînd greșalele unora, fie săvîrșind el greșeli în dauna regulii bisericești.

Meritul și datoria preotului nu poate fi de a schimba tradiția bisericească, ci de a o respecta și ține. În șirul lung al preoților, care își urmează unii altora de la apostoli pînă la sfîrșit, fiecare preot este primitorul și garantul unui bun sînt, de a cărui bunăstare va răspunde cu sufletul și cu mintuirea sa.

Fără păstrarea cu sfințenie a tradiției bisericești n-ar fi nici Biserică, nici preoție. Preotul care ar lăsa nepăzită, atinsă, alterată de unul, de altul sau de el în-suși Sfînta Tradiție, s-ar face vinovat de nesocotirea și stricarea Bisericii și a preoției.

Prin Sfînta Tradiție fiecare preot comunică în chip real cu sfinții apostoli și părinți ai sinoadelor ecumenice, cu toți ierarhii și preoții Bisericii Ortodoxe de pînă acum, primește din miinile lor mărturisirea de credință, Sfînta Liturghie, Sfintele Taine și ierurgii, primește zestrea și duhul Bisericii Ortodoxe, primește vrednicia și răspun-derea lui de preot.

Păstrînd și apărînd Sfînta Tradiție, în care se cuprinde, se talmăcește și înțe-lege însăși Sfînta Scriptură, ca învățătură revelată de Dumnezeu și încredințată oamenilor, preotul ortodox păstrează și apără cetatea Bisericii Ortodoxe de pe teme-lla și poziția ei de putere și de viață. Pe această temelie, el zidește în continuare, după Sfîntii Apostoli și Părinți, Biserica Ortodoxă al cărei slujitor și străjer credin-cios și veghetor trebuie să fie.

Prof. TEODOR M. POPESCU

EXPLICAREA CELOR PATRUSPREZECE EPISTOLE ALE SFINTULUI APOSTOL PAVEL

CONSIDERAȚIUNI GENERALE

Știu că nu voi scăpa de gurile celor obișnuți întotdeauna să cîrtească, încercînd acum să tilcuiesc învățătura dumnezeescului Pavel. Mă vor învinui, poate, de îndrăzneală și de cutezanță, că am avut curajul să mă mai apuc de tilcuirea cuvintelor Apostolului, după ce au făcut acest lucru, înaintea mea, atîția și atîția lucreri ai lumii. Cu toate acestea, voi încerca și eu să arăt adîncimea învățăturii apostolice și să ridic vîlul de pe aceste scrieri, nu atît încrezînd-mă în puterile proprii, cît nădăjduind în ajutorul harului dumnezeesc și căutînd a face cît mai de foios ciștigul pe care îl vor avea de pe urma lor, cei ce vor voi să se ocupe cu ele.

Pe cei ce sint obișnuți să defălmeze strădaniile cele bune ale altora, îi rog să învețe a cunoaște Sfînta Scriptură cu toată exactitatea. Vor găsi aici multe exemple de felul acesta. Căci și Eldad și Modad nu au obținut nicîo încuviințare omenească și nici nu au fost numărați printre cei șaptezeci de judecători; ceva mai mult chiar marele Moisi i-a lăsat laoparte, dimpreună cu mulți alții. Cu toate acestea ei s-au învrednicit de harul dumnezeesc și s-au bucurat de darul profeției. Tot astfel profetul Samuel, care, pe cînd era tînăr nu a dobîndit încuviințarea preoților să săvîrșească nici cea mai mică slujbă, întrucît, după părerea, lor, vîrsta prea fragedă împiedeca slujirea la templu, a avut o arătare dumnezească, s-a bucurat de vederea lui Dumnezeu și a primit în urechile lui glasul Stăpînului Dumnezeu, cu toate că nu i se spusese încă, pînă atunci, niciun cuvînt despre Dumnezeu. Dealtfel și Ilie, cel vestit, a socotit la un moment dat că numai el mai este singurul profet care a mai scăpat. Și, cu toate acestea, a auzit că mai erau încă șapte mii cei ce scăpaseră de rătăcirea idolilor și care dădeau lui Dumnezeu respectul cuvenit. Istorisiri de felul acesta s-ar putea găsi încă multe în Sfînta Scriptură. De aceea, apucîndu-ne să tilcuim și noi cuvintele Apostolului, am socotit că nu este cîtuși de puțin nepotrivit ca alături de albinele acelea de mai înainte să țiuim și noi, ca niște țînțari, pe pașițele apostolice. Căci Domnul este Cel ce face ca cineva să devină sărac, dar tot El și îmbogățește; umilește, dar și înalță; ridică pe sărac din pămînt și scoală pe nevoiaș din murdărie, pentru a-l așeza laolaltă cu puternicii poporului și cu aceia ai tronului slavei. Și Domnul înțelepțește pe cei orbi și dă înapoi pe cei ce se cred cumînți, arătîndu-le cît de lipsit de înțelepciune este cugetul lor.

De aceea, nădăjduind și eu să dobîndesc raza luminii celei înțelegătoare, voi îndrăzni să mă apuc de această tilcuire, adunînd de la fericții Părinți gîndurile cele mai potrivite, pentru aceasta. Ceva mai mult: mă voi îngriji să fiu, cît mai scurt, căci știu că numai o scriere scurtă poate să îndemne la citire chiar și pe aceia care duc în genere o existență ușoară.

Voi încerca, mai întîi, să arăt ordinea cronologică a epistolelor apostolice. Cele patrusprezece epistole au fost scrise de fericitul Pavel. Ordinea în care urmează acestea în Scriptură socotesc însă că nu a fost așezată de el. Căci după cum Psalmii cei sfințiți au fost scriși de dumnezeescul David, care a primit lucrarea Sfîntului Duh, iar adunarea lor laolaltă a fost făcută de alții, mai în urmă, așa cum au găsit ei cu cale, și cu toate că ei nu arată cîtuși de puțin ordinea cronologică în care au fost scriși, împrăștie totuși, cu toții, aceeași mireazmă duhovnicească, tot în felul acesta trebuie să socotim că se găsesc laolaltă și aceste epistole apostolice.

Astfel, epistola către Romani, scrisă de dumnezeescul Pavel, în ordinea actuală este cea dintîi, cu toate că față de cele scrise din Asia, din Macedonia și din Ahaia, ea a fost scrisă cea mai din urmă. Eu socotesc că cea dintîi epistolă scrisă a fost epistola întîia către Tesaloniceni. Pe aceasta, dumnezeescul Apostol, după cît se vede din cele scrise Tesalonicenilor, a trimis-o din Atena. Căci pe la mijlocul epistolei zice astfel: «Pentru aceea ne mai puținîd răbda, am găsit de bine să rămînem singuri în Atena și am trimis pe Timotei, fratele nostru, slujitorul credincios al lui Dumnezeu și împreună lucrătorul nostru întru Evanghelia lui Hristos, ca să vă sprijine și să vă mîngie pentru credința voastră» (I Tesal. 3, 1-2).

A doua epistolă către Tesaloniceni a fost scrisă numai la puțină vreme după aceea. Mai departe, istoria Faptelor ne învață că, după ce dumnezeescul Pavel a părăsit Atena a venit la Corint, unde a petrecut mai mult timp. Numai după acestea socotesc

că a fost scrisă cea dintâi epistolă către Corinteni, pe care a trimis-o acestora, pe cind se află în Efes. Căci acest lucru l-a arătat ei singur, în chip lămurit, întrucît spre sfîrșitul acestei epistole zice: «**Vol rămîne în Efes pînă în Rusallî; căci mi s-a deschis o ușă mare și plină de lucrare și potrivnicii sint mulți**» (I Corint. 16, 8-9). Iar în Efes a ajuns, după cum ne învață istoria Faptelor, după ce a propovăduit Macedonenilor, Atenienilor și Corintenilor.

A doua epistolă către Corinteni socotesc că a fost scrisă la puțin timp după aceasta. Căci, după făgăduințele pe care li le-a făcut, venind la ei și petrecind puțin timp în Macedonia, le-a scris de aici, iar acest lucru l-a arătat deopotrivă chiar în această epistolă. Astfel, istorisind necazurile din Asia și din Troa, ajungînd la mijlocul istorisirii zice: «**Căci după ce am venit în Macedonia trupul nostru nu a avut nicio odihnă, ci am fost necăjiți în toate: din afară lupte, din lăuntru temeri. Dar Dumnezeu, Cel ce mîngie pe cei umiliți, ne-a mîngîlat și pe noi, cu venirea lui Tit. Și nu numai cu venirea lui ci și cu mîngîlirea cu care am fost mîngîlat de voi**» (II Corint. 7, 5-7). Și iarăși «**Fraților vă dăm de știre despre harul lui Dumnezeu, care s-a dat Bisericilor Macedoniei**» (8, 1). Și iarăși: «**Ca nu cumva cînd Macedonenii vor veni cu mine**» (9, 4).

A cincea epistolă scrisă socotesc că a fost epistola înțila către Timotei. Căci în această epistolă, după introducere, zice astfel: «**Pe cînd am plecat în Macedonia, te-am rugat să rămîi în Efes**» (I Tim. 1, 3). Și chiar istoria Faptelor ne arată că atunci cînd a venit prima oară în Macedonia, nu s-a dus după aceea la Efes. Căci se spune că au fost împiedicați de Duhul să vorbească în Asia și că dimpreună cu el se găsea și Timotei. Și istoria Faptelor ne arată lămurit, mai departe, că atunci cînd iudeii din Tesalonic au venit în Bereea și au atîștat mulțimea să se revolte, dumnezeescul Apostol a plecat cu corabia la Atena. Și se spune că Sila și Timotei au rămas acolo. Deasemenea scriitorul istoriei Faptelor istorisind întimplările din Corint și arătînd că dumnezeescul Apostol vorbea în sinagogă, în toate simbelele și că îndupleca pe mulți iudei și elini, adaugă: «**Iar cînd Sila și cu Timotei au venit din Macedonia, Pavel era cuprîns de Duhul, mărturisînd Iudellor pe Iisus Hristos**» (Fapte, 18, 5). De aici rezultă în chip lămurit, că atunci cînd fericitul Pavel a venit pentru a doua oară din Efes în Macedonia, el a lăsat acolo pe prea bunul întru toate Timotei, ca să poarte grijă de cei ce primiseră propovăduirea cea mîntuitoare.

După aceasta socotesc că a fost scrisă epistola către Tit, căci scriindu-i lui Tit, l-a asigurat pe acesta că-l va găsi în locurile acelea. Astfel, i-a scris: «**Cînd voi trimite pe Artemos sau pe Tihic la tine, grăbește-te de vino la mine, la Nicopol, căci am găsit cu cale să rămîn acolo peste iarnă**». (Tit, 3, 12). Iar după cite se știe Nicopole este un oraș în Tracia, care se găsește în apropiere de Macedonia.

A șaptea epistolă scrisă a fost cea către Romani, fiindcă el însuși ne arată că a scris-o după toate cele de mai sus. Astfel spune: «**Iar acum mă duc la Ierusalîm, să slujesc sfinților. Că Macedonia și Ahaia au binevoit a face o împărțire de bunuri pentru săracii dintre sfinții din Ierusalîm**» (Romani, 15, 25-26). Despre sumele acestea de bani, pe care urma să le ducă la Ierusalîm, vorbește și în epistola înțila către Corinteni, astfel: «**Ca nu cumva abia atunci cînd voi veni la voi să se facă stringerile de bani**» (I Corint. 16, 2), «**Iar cînd voi veni voi trimite cu scrierile să ducă darul vostru la Ierusalîm pe acela pe care îl veți socoti încercați. Și de va fi cu cale să merg și eu, vor merge împreună cu mine**» (16, 3-4). Pornind de aici cu sumele acestea de bani la Ierusalîm, în drum a grăit presbiterilor efeseni, la Milet, zicîndu-le: «**Și acum, iată, eu știu că voi toți, printre care am petrecut, propovăduind împărăția lui Dumnezeu, nu veți mai vedea fața mea**» (Fapte, 20, 25). Căci la puțină vreme după aceea, fiind declarat în Ierusalîm ca nelegiuit și trecînd prin primejdia aceea deosebit de mare, a putut scăpa din minile iudeilor numai cu ajutorul comandantului militar. Deci, folosindu-se de dreptul de apel, a ajuns la Roma, în timpul lui Festus. De altfel însuși sfîrșitul epistolei ne arată în chip lămurit că a scris această epistolă din Corint. Într-adevăr. Apostolul recomandă aici în primul rînd pe Foebe, spunînd despre ea că este slujitoarea bisericii din Kenhria, iar Kenhria, după cite se știe este un sat de lângă Corint. După aceea mai spune următoarele lucruri: «**Vă îmbrățișează Galu, gazda mea și a toată biserica**» (Romani, 16, 23). El numește gazdă pe acela care îl găzduia. Cum că acest Galu era din Corint, se poate vedea ușor din cea dintîi epistolă către Corinteni, unde el scrie astfel Corintenilor: «**Mulțumesc lui Dumnezeu că nu am botezat pe nimeni dintre voi, afară de Crisp și Galu**» (I Cor. 1, 4). Deci, epistola către Romani a fost scrisă în urma celor scrise din Asia, Macedonia și Ahaia, iar după cum am arătat din scrierile apostolice, ea vine în rîndul al șaptelea.

Pe celelalte epistole le-a scris din Roma. Socotesc că cea dintii epistolă care a fost scrisă de aici este epistola către Galateni. Mai înainte de călătoria în Macedonia, Apostolul a trecut prin ținutul Frigiei și al Galatei, propovăduind Evanghelia. Apoi, petrecînd cîțva timp în Macedonia, Ahaia și Asia, s-a dus în Iudeea, iar de acolo, după ce a trecut prin Efes, s-a dus la Roma. Pe cînd se afla aici, fiind încunoștințat că unii de acolo confundau dogmele credinței, le-a arătat, pe calea scrisului, toată purtarea lui de grijă. După ce a scris Galatenilor, a scris, tot din Roma și Filipenilor, lucrul acesta văzîndu-se din sfîrșitul epistolei către Filipeni: «**Vă îmbrățișează pe voi... mai ales cei din casa cezarului**» (4, 22). Tot în acel timp a scris apoi și Efesenilor și Colosenilor, folosindu-se de un singur slujitor pentru amîndouă epistolele. Căci la sfîrșitul fiecăreia zice: «**Lar ca să vedeți și voi cele ce se întîmplă cu mine și ce fac, toate acestea vi le va aduce la cunoștință Tihiu, fratele cel iubit și slujitorul cel credincios întru Domnul, pe care l-am trimis la voi numai pentru aceasta, ca să cunoașteți cele ce se întîmplă cu mine și să vă mîngîie inimile voastre**» (Efes. 6, 21-22; Colos. 7, 4-8). În epistola către Coloseni menționează și pe Onisim, căci zice «**Impremună cu Onisim, fratele cel credincios și iubit, care este dintre voi, vă vor da cunoștință de toate cele de aici**» (Colos. 3, 9).

Înainte de aceste două epistole trebuie așezată epistola către Filimon, căci în ea roagă să fie primit Onisim, ca unul care a fost de față la chinurile duhovnicești ale Apostolului din închisoare. Ceva mai mult, aici așează pe Onisim la un loc cu slujitorii lui.

După ce a scris tuturor celor de mai sus, a scris în cele din urmă și Ebreilor. Deci și acestora tot din Roma, după cum se poate vedea din sfîrșitul epistolei. Căci zice: «**Vă îmbrățișează pe voi cei din Italia**» (Ebrei 13, 24).

Cea din urmă dintre toate epistolele Apostolului a fost scrisă epistola a doua către Timotei. Acest lucru rezultă cu ușurință chiar din această epistolă. Căci zice aici: «**Căci de acum eu sînt gata de jertfă și timpul despărțirii mele a sosit**» (II Timot. 4, 6). Și tot de aici se mai poate înțelege că atît epistola către Efeseni, cit și cea către Coloseni au fost scrise din Roma. Căci spune: «**Pe Tihiu l-am trimis în Efes**» (4, 12).

Aceasta este ordinea cronologică a epistolelor. Întîia dintre toate a fost așezată însă epistola către Romani, ca una care cuprinde învățături de tot felul și care ne învață pe larg exactitatea dogmelor. Unii mai spun că epistola către Romani a fost așezată la început și ca o cinstire pentru orașul acesta, care stă în fruntea tuturor orașelor lumii și care este, așa zicînd, capitala lumii. Mie, însă, mi se pare că motivul dintii este cel mai adevărat.

În ceea ce privește tema epistolelor, aceasta o vom arăta, cu ajutorul lui Dumnezeu, la fiecare epistolă în parte, vorbind despre ea la începutul epistolei, la vremea potrivită. Pentru momentul de față vom arăta în rezumat tema epistolei către Romani.

TILCUIREA EPISTOLEI CĂTRE ROMANI.

TEMA EPISTOLEI.

În epistola aceasta dumnezeescul apostol ne înfățișează o învățătură bogată și variată. Cu toate acestea, rostul epistolei este unul singur și anume acela de a arăta Taina dumnezeieștei intrupări și că această Taină, pentru cei credincioși, este ceva sublim și cît se poate de vrednic de închinare, fiindcă ea ne învăță, în chip lămurit, iubirea lui Dumnezeu față de oameni.

Cei ce se găsesc însă învăluiți în întunericul necredinței și care nu au primit încă strălucirea luminii celei înțelegătoare, iau în deridere faptele acelea, pe care nici chiar cetele îngerilor nu sînt în stare să le laude după vrednicie. Lucrul acesta l-a arătat de altfel, dumnezeescul Apostol, în chip lămurit și Corintenilor, cînd le-a scris că: «**Cuvîntul crucial, pentru cel pierduți este nebunle, iar pentru cei mîntuiți, este puterea lui Dumnezeu**» (I Corint. 1. 18). Deci, aceeași predică mîntuitoare vestind-o de data aceasta, în scris, Romanilor, arată că ea este necesară, aducătoare de folos și convenabilă tuturor oamenilor, fie ei iudei, fie elini. Din această cauză, mai înainte de toate el combate atît pe elini, care nu au făcut altceva decît să distrugă puterea de discernămint asupra lucrurilor bune și a celor rele, care a fost sădită în firea omenească de către Creator, deoarece aceștia au călcat legile naturii, dar în același timp combate și pe iudei, care au primit în scris învățatura legilor dumnezeiești, dar care nu au voit să tragă niciun folos de pe urma acestui fapt, ci s-au făcut vinovați de cele mai mari pedepse.

După aceasta spune că arătarea Dumnezeuului și Mintuitorului nostru nu s-a făcut spre judecata și pedeapsa călăătorilor de lege, ci pentru dăruirea iertării păcatelor, pentru incredințarea nimicirii morții și pentru făgăduința vieții veșnice. Și, pentru că îi știa pe deoparte pe iudei foarte atașați de lege, iar pe de altă parte pe cei ce erau influențați de învățăturile lui Marcion ale lui Valentin și chiar și pe Manihei defăimînd cît se poate de mult legea, întocmai ca un general iscusit, care înconjurat fiind din toate părțile de dușmanii îi doboară la pămînt și pe unii și pe alții, ridicînd sus stindardul biruinței, tot așa și dumnezeescul Apostol a nimicit, cu ajutorul harului dumnezeesc, atît mulțimea ereticilor, cît și rindurile cele dese ale iudeilor. Căci ce a făcut? El nu a ridicat în slavă legea, din cauza infumurării iudeilor, dar nici nu a dat prilej de defăimare necredincioșiloreretici. Ci a arătat că legea învață ceea ce este necesar, punîndu-ne în față învățătura despre îndreptățire, pe care legea nu este în stare să o realizeze, din cauza slăbiciunii celor ce se găesc sub lege. După aceea a arătat că ceea ce constituia scopul legii a fost pus în lucrare de credință, deoarece ceea ce a voit să realizeze legea, fără să fi putut însă realiza, aceea a săvîrșit credința, prin harul Duhului Sfînt.

Din toate acestea învățăm că Dumnezeu, Creatorul nostru, a fost întotdeauna purtătorul de grijă al oamenilor. Astfel, El a pus încă de la început în natură discernămintul celor bune și al celor rele; apoi, prin creațiune a condus la evlavie pe aceia care au voit acest lucru. Căci, chiar dacă nu toți au voit să vadă adevărul, nu este mai puțin adevărat că cei ce au dorit cu toată ardoarea adevărul, s-au bucurat de ceea ce au dorit. Pe lângă aceasta ne mai învață încă un lucru și anume că Dumnezeu tuturor a juns la această cale de mîntuire, nu dintr-o părere de rău pentru ceea ce a fost mai înainte, ci arătînd bunăvoința Lui de sus, prin profeții cei dumnezeiești. Ne mai arată, deasemenea și cauza îndepărtării iudeilor și îndeamnă pe acei credincioși, care au venit la credință, dintre neamuri, să nu se fălească față de cei dinții. Îi sfătuește pe aceștia să se apropie de propovăduire și îmbină învățătura practică a virtuții cu ideile dogmatice, propovăduind adevărul și dînd în același timp, dispoziții asupra moravurilor.

Aceasta este tema epistolei. Despre aceasta ne învață încă mai exact însăși tilcuirea, verset cu verset a acestei epistole.

CAPITOLUL I.

1. «Pavel, servul lui Iisus Hristos, chemat Apostol». Chiar unii generali fac ca numele lor să fie precedat de titlul demnității pe care o au, arătînd cu aceasta îngîmfare și fălindu-se la gîndul demnității pe care o dețin. Dar dumnezeescul Apostol se numește în multe locuri pe sine avorton și arată că este cel din urmă dintre păcătoși, spunînd că este nevrednic de a fi apostol. Dacă, însă, atunci cînd scrie epistolele sale, el adaugă denumirile pe care le-a primit de pe urma harului, face aceasta pentru folosul celor ce aveau să primească scrierile sale, căci aceștia aflînd de ce demnități este învrednicit cel ce le scrie, aveau să primească scrierile lui cu mult mai multă rîvnă și cu și mai multă însuflețire. În primul rînd, el se numește pe sine «Pavel», nu ca unul ce a primit numele acesta de la părinții săi, ci va unul care s-a învrednicit de acest nume, într-un chip deosebit, așa cum s-a învrednicit și Simon de numele Petru, fiul lui Zevedei de numele fiului tunetului, Iacob de numele Izrael și Abram de numele Abraam. Mai departe el se mai numește pe sine «servul lui Iisus Hristos», al celui Iisus Hristos pe care toți necredincioșii îl socoteau mort, Cărula îi spuneau răstîgnit și pe Care îl numeau fiul teslarului. Cu toate acestea el a îmbrățișat servirea Acestuia cu mult mai mult drag decît ar fi îmbrățișat orice slujbă împărătească. În fine se numește «chemat», lăsînd să se înțeleagă din aceasta, că la mijloc este vorba despre o chemare de sus. Și, adăugînd la cuvîntul «chemat», pe acela de «apostol», ne arată că și de cîntea de apostol s-a învrednicit. Astfel, deoarece denumirea de apostol a dat-o celor doisprezece Insuși Domnul, dumnezeescul apostol punîndu-o și pe aceasta lângă numele lui, face acest lucru nu însușindu-și-o pe nedrept de la ceilalți, ci pentru că și el o primise, la rîndul său, tot de la Stăpînul, Care i-a zis: «Du-te că eu te voi face apostol la neamuri pînă departe» (Fapte, 22, 21). Acest lucru îl arată, de altfel și prin cele ce urmează:

«Pus deoparte pentru evanghelia lui Dumnezeu». Cu aceasta el spune despre sine că nu și-a luat hirotonia de apostol cu de la sine putere, ci că a primit slujba propovăduirii Cuvîntului, de la Insuși Dumnezeu. Astfel, el a fost pus deoparte pentru aceasta și de Tatăl și de Fiul și Duhul Sfînt. Cum că a fost pus deoparte de Tatăl, ne-o arată în epistola către Galateni, unde zice: «Iar cînd a binevoit Dumnezeu, Cel ce m-a pus deoparte din pîntecele mamei mele, prin harul Său, să descopere pe Fiul Său întru mine, ca să-L binevestesc întru neamuri» (Galat.

1, 15-16). Cum că și Fiul, Cel Unul Născut, a făcut acest lucru ne istorisește tot apostolul în Fapte, spunând că i s-a arătat Domnul în templu și că i-a poruncit să grăbească și să iasă de acolo, întrucât iudeii nu voiau să-i primească propovăduirea, și i-a zis: «**Du-te că Eu te voi face apostol la neamuri pînă departe**» (22, 21). Aceiași lucru i l-a spus Domnul și lui Anania, care mai șovăia încă: «**Du-te, că acesta îmi este Mie vas ales, pentru a susține numele Meu înaintea neamurilor, a împărățiilor și a fiilor lui Israel**» (Fapte, 9, 16-16). Iar fericitul Luca ne arată că pe cînd profeții din Antiohia slujeau Domnului și posteau, Duhului Sfînt a zis: «**Puneți-Mi deoparte pe Barnaba și pe Saul, pentru lucrul la care i-am chemat**» (Fapte, 13, 2). După cum vedem și aci egalitatea Treimii este lămurită. Evanghelia se spune aici că este a lui Dumnezeu. Puțin mai departe, însă, el spune că este a Fiului, căci zice: «**Căci martor îmi este Dumnezeu, Cărula îi slujesc cu duhul meu, întru evanghelia Fiului Său**» (Romani, 1, 9). Lucrurile acestea nu le-am menționat în zadar și fără nici o legătură, ci căutînd să arăt că învățătorii adevărului pun aceeași lucruri cînd asupra Tatălui, cînd asupra Fiului, fără nicio deosebire. El numește evanghelia propovăduirea, ca una care face cu puțință procurarea multor bunătăți, căci ea binevestește împăcarea lui Dumnezeu, nimicirea diavolului, iertarea păcatelor, încetarea morții, învierea morților, viața veșnică și împărăția cerurilor. Și dumnezeescul apostol spunind despre sine că a fost pus deoparte pentru evanghelia lui Dumnezeu, arată îndată vechimea acesteia față de toate celelalte, pentru ca nu cumva vreunul dintre cei fără de minte, socotindu-o mai nouă, să o disprețuiască. De aceea zice:

2. «**Pe care a făgăduit-o de mai înainte, prin profeții Lui, în Scripturile Sfînte**». Vechiul Testament este plin de profeții cu privire la Domnul. Și dacă, vorbind de Scripturi, le-a numit Sfînte, el nu a făcut acest lucru într-un chip nedeliberat, ci ca să ne învețe, pe deoparte, că, pentru el Vechiul Testament este Sfînt, iar pe de altă parte, ca să înlăture orice altă scriptură. Căci numai Scriptura cea de Dumnezeu inspirată este folositoare. Și, mai departe, ne arată și felul acestei făgăduințe:

3. «**Despre Fiul Său, care a fost după trup din sămînța lui David**». Prin toți profeții, zice el, a arătat Dumnezeu de mai înainte cele cu privire la Fiul Său, care s-a născut din El, în ceea ce privește natura, mai înainte de veci și Care a fost și Fiul al lui David, ca unul care a luat firea omenească din sămînța lui David. Și, amintind aici de David, a fost cit se poate de necesar să adauge cuvintele «**după trup**», pentru ca nu cumva Acesta să fie socotit Fiu al lui David după natură și nu numai după har Fiu al lui Dumnezeu. Căci adaosul «**după trup**» lasă să se înțeleagă că, în ceea ce privește Dumnezeirea, El este cu adevărat Fiu al lui Dumnezeu și Tatăl. Intr-adevăr, la nici una dintre ființele care sînt numai ceea ce se văd, nu se poate potrivi adaosul «**după trup**». Mărturie despre aceasta este fericitul Matei evanghelistul, care spunînd că Abraam a născut pe Isaac, că Isaac a născut pe Iacob, că Iacob a născut pe Iuda și înfățișîndu-ne astfel toată genealogia, nu a adăogat nicăieri cuvintele «**după trup**». Căci acestora care nu erau altceva decît oameni simpli nu li se potrivea nicidecum un astfel de adaos. Aici, însă, pentru că nu este vorba numai de un simplu om, ci și de Dumnezeu Cel mai înalt de veci, de Dumnezeu Cuvîntul care s-a intrupat, dumnezeescul apostol amintind de sămînța lui David, a găsit necesar să adauge cuvintele «**după trup**», învățîndu-ne cu aceasta, în chip lămurit, că pe deoparte El este Fiul lui Dumnezeu și că pe de altă parte a fost și Fiul lui David.

4. «**Care a fost orînduit Fiu al lui Dumnezeu întru putere, după Duhul Sfîntului, prin înțierea din morți, adică despre Iisus Hristos, Domnul nostru**». Mai înainte de răstignirea pe cruce și de patimile Sale, Stăpînul Hristos nu a fost socotit Dumnezeu nici de ceilalți iudei, dar nici chiar de apostolii Săi. Toți se poticneau de lucrurile omenești pe care le vedeau la El, căci El vedeau că mîncă și că bea, că se odihnește și obosește și nici chiar minunile pe care le-a săvîrșit nu i-au putut conduce la ideea cea preaslăvită despre Dumnezeirea Lui. Astfel, atunci cînd au văzut minunea de pe mare au spus: «**Ce fel de om este acesta, că și marea și vînturile ascultă de El?**» (Matei 8, 27). Pentru aceasta și Domnul le-a zis: «**Multe am încă a vă spune, dar acum nu le puteți purta. Cînd va veni însă Acela, Duhul Adevărului, vă va povălui spre tot adevărul**» (Ioan 16, 12). Și iarăși: «**Rămîneți aici în cetatea aceasta (Ierusalim), pînă ce vă veți îmbrăca, de sus, cu putere**» (Luca 24, 49). Astfel de păreri aveau cu toții despre El, mai înainte de pătimire. După înviere, însă, după înălțarea la cer și după venirea Duhului Sfînt asupra apostolilor, ca și după minunile de tot felul pe care apostolii le săvîrșeau, numai prin chemarea întru tot cinstitului Său nume, toți cei ce au crezut au cunoscut că El este atît Dumnezeu, cit și Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu. Deci, acest lucru ne învață și aici dumnezeescul apostol, cum că, adică, fiind Fiu al lui David după trup, a fost rînduit și s-a dovedit a fi Fiul

al lui Dumnezeu, prin puterea pusă în lucrare de către Duhul Sfânt, după învierea din morți a Domnului nostru Iisus Hristos.

5. «**Prin care am luat har și apostole, ca să aduc în numele Lui, la ascultarea credinței, toate neamurile**». Căci El ne-a pus pe noi propovăduitori, incredințându-ne mintuirea tuturor neamurilor și ne-a dăruit har potrivit cu propovăduirea, pentru ca cei ce vor primi propovăduirea noastră să ne asculte și să creadă cuvintului nostru.

6. «**Printre care sînteți și voi chemați al lui Iisus Hristos**». Dintre aceste neamuri a căror purtare de grijă ni s-a incredințat nouă faceți și voi parte. Așa dar, să nu credeți că eu hrăpesc ceva din ceea ce aparține altora și că imi însușesc goarele care au fost împărțite altora spre lucru. Căci pe mine m-a hirotonit Stăpînul, propovăduitor al tuturor neamurilor.

7. «**Tuturor celor ce sînteți în Roma iubii de Dumnezeu și chemați sfinți**». Apostolul îi învrednicește aici și de numirile cele dumnezeiești, dar în același timp le potolește și îngîmfarea. În primul rînd, el nu-i deosebește de celelalte neamuri, cu toate că ei erau stăpînitorii lumii întregi, ci îl socotește laolaltă cu ceilalți. Apoi, el nu scrie numai onora dintre ei, ci tuturor laolaltă, punînd la un loc pe sclavi, pe săraci și pe muncitori, cu cei puternici și putzezi de boğați. Cum că și printre aceștia din urmă erau unii care credeau, ni se arată în epistola către Filipeni, unde se spune: «**Vă îmbrățișează pe voi cei din casa cezarului**» (Filip. 4, 22). De aici se mai vede că el nu scrie unor necredincioși, ci unora care crezuseră. Pentru aceasta li numește și «**chemați sfinți**», lăudînd frumosul lor renume duhovnicesc și căuînd să le aprîndă cu aceasta dorul față de Binefăcător.

«**Har vouă și pace de la Dumnezeu Tatăl nostru și de la Domnul Iisus Hristos**». Cu aceste cuvinte el a încheiat modul de adresare al epistolei, căci a zis: «Pavel, servul lui Iisus Hristos... tuturor celor ce sînteți în Roma iubii de Dumnezeu și chemați sfinți, har vouă și pace de la Dumnezeu Tatăl nostru și de la Domnul Iisus Hristos». Toate celelalte le-a presărat printre acestea, arătînd al cui propovăduitor este și ce fel de lucruri i s-a poruncit să propovăduiască, ca și pentru cine a fost pus deoparte să aducă această slujbă. Apoi, le dorește și cere pentru ei harul lui Dumnezeu, pentru că prin acesta toți cei ce au crezut s-au bucurat de mîntuire și în urmă le dorește și cere pentru ei pace, cu ajutorul căreia lasă să se înțeleagă că se poate ajunge la toată virtutea. Căci cel ce a îmbrățișat trăirea evanghelică și care dorește să slujească lui Dumnezeu mai presus de orice, se găsește în pace cu Dumnezeu. Iar ca Dătător al acestor daruri, el arată nu numai pe Tatăl, ci și pe Fiul. Căci zice: «**De la Dumnezeu Tatăl nostru și de la Domnul Iisus Hristos**», iar cu aceste cuvinte ne învătă totodată și egalitatea Tatălui cu Fiul.

8. «**Mai întii mulțumesc Dumnezeului meu prin Iisus Hristos, pentru voi toți, fiindcă credința voastră se vestește în toată lumea**». Apostolul a pus aceste cuvinte nu ca să-i măgulească pe cei cărora le scrie, ci pentru ca să adeverească un fapt. Căci nu era cu puțință ca cei din lumea întreagă să nu cunoască cele ce se întimplau în Roma. Aici se găseau încă din vechime palatele împărațesți și de aici erau investiți cu putere conducătorii neamurilor și cei ce încasau dările prin cetăți. Iar pe de altă parte aici veneau de pretutindeni toți cei ce aveau nevoie de vreo îngăduință împărațescă. Și prin aceștia toți se vestește pretutindeni că și cetatea Romanilor a primit învățătura creștină. De altfel lucrul acesta pricinuia cel mai mare folos celor ce-l auzeau. Pentru aceasta dumneescul apostol laudă pe Stăpînul său de toate acestea. Și, deoarece a spus că el a fost hirotonit ca învățător al tuturor neamurilor și cu toate că trecuse atît timp nici el nu venise la el și nici măcar nu-i povățuise către adevăr, prin scrisori, în chip necesar el se desvinovoțește pe deoparte, iar pe de altă parte ia ca martor pe Stăpînul Dumnezeu ca să arate simțămintele lui de totdeauna față de ei.

9. Căci martor imi este Dumnezeu, Cărula îi slujesc în duhul meu, într-un evanghelia Fiului Său, că neîncetat imi aduc amînte de voi».

10. «**Cerînd în totdeauna, în rugăciunile mele să am vreedată, cu voia lui Dumnezeu, prilej de drum, ca să vin la voi**». Sînt multe feluri de slujire: căci și cel ce se roagă slujește lui Dumnezeu și cel ce postește și cel ce ia amînte la cuvintele dumnezeiești și chiar și acela care se îngrijește de găzduirea celor străini. Dumnezeescul apostol a arătat, însă, că slujește lui Dumnezeu punînd înaltea neamurilor evanghelia Fiului Său. Și a mai arătat că el slujește în duh, adică în darul care i-a fost dat lui. Căci numai în felul acesta a știut că cinstirea Celui Unuia Născut este plăcută lui Dumnezeu. Și, căuînd să fie cît se poate de exact, el nu a spus în chip simplu că a cerut de la Dumnezeu să aibă prilej de drum către ei, ci a adăogat «**cu voia lui Dumnezeu**», cu alte cuvinte, dacă acest lucru este plăcut Ocîrmuitorului

tuturor. Iar dacă acolo unde era vorba de mintuirea atitor mulțimi de oameni dumnezeescul apostol nu a cerut nimic nehotărît, ci a pus cererea lui în legătură cu voința dumnezească, de cită iertare sîntem noi vrednici, atunci cînd vorbim sau cînd ne rugăm fără a pune în legătură lucrurile noastre cu voința lui Dumnezeu!

11. «Că doresc să vă văd, ca să vă împărtășesc vreun dar duhovnicesc». Cuvintele acestea sînt pline de cuget umilît. Apostolul nu zice aici «ca să vă dau», ci «ca să vă împărtășesc», cu alte cuvinte, ca să vă dau din ceea ce am primit și eu. Și, pentru că, după cite se spune, cel care le-a pus cel dintîi înainte învățătura evanghelică a fost fratele Petru, a adăogat în chip necesar:

«Spre întărirea voastră». Căci nu voiesc, zice apostolul, să vă pun înainte o altă învățătură, ci numai să o adevăresc pe aceea pe care ați primit-o și să ud răsădurile care au fost sădite. După aceasta el face din nou ca cuvintele lui să fie pline de toată moderațiunea. Căci zice:

12. «Adică să mă mîngîl întru voi, prin credința care ne este comună vouă și nouă». Nu voiesc numai să dau, ci și să primesc de la voi, deoarece rivna ucenicilor este aceea care mîngîie pe dascăl.

13. «Nu voiesc ca să nu știți, fraților, că de multe ori mi-am pus în gînd să vin la voi, dar am fost pînă acum împiedecat». Aici apostolul arată și intențiunea lui, dar lămurește totodată și voința lui Dumnezeu. Cu alte cuvinte, harul lui Dumnezeu mă conduce unde vrea. Dar adăogînd «am fost împiedecat pînă acum», ne arată și mai lămurit motivul pentru care a voit să vină la ei.

«Ca să am și între voi oarecare roadă, ca și între celelalte neamuri».

14. «Căci dator sînt și elinilor și barbarilor și înțelepților și neînțelepților».

15. «Așa că în ceea ce mă privește pe mine sînt bucuros să vă vestesc evanghelia și vouă, celor din Roma». Am fost hirotonit învățător al tuturor neamurilor. Pentru aceasta față de toți sînt dator cu învățătura; nu numai față de elini, ci și față de barbari. Căci pentru aceasta harul Duhului ne-a dat nouă cunoștința diferitelor limbi. Și avem datoria să ne îndeplinim aceasta sarcină atît față de cei ce se găsesc înaintați în cultură, cît și față de cei ce sînt cu totul necunosători. El ne-meste înțelepți pe cei ce se mîndresc datorită ușurinței lor de vorbire și neînțelepți pe cei numiți astfel de către cei ce se socotesc înțelepți, din cauza lipsei lor de cultură. Și, pentru că nu toți primiseră propovăduirea evangheliei, a adăugat într-un chip cît se poate de potrivit: «în ceea ce mă privește pe mine sînt bucuros», căci datoria de a propovădui este a n.ea, iar aceea de a crede a celor ce ascultă. Și, pentru că de multe ori el a numit propovăduirea evanghelie, adică bună vestire, iar evanghelia amintea despre pătimire, despre cruce și despre moarte și toate acestea erau socotite, de cei ce nu crezuseră, încă lucruri pline de necinste, la vremea potrivită a adăugat:

16. «Că nu mă rușnez de evanghelia lui Hristos, pentru că este puterea lui Dumnezeu, spre mintuirea oricărui care crede: mai întîi a iudeului și apoi a elinului».

Nu văd, zice el, unde este ceea ce li se pare onura necinste, ci văd binefacerea care rezultă din aceasta. Căci cei ce cred culeg din evanghelie mîntuirea. Dealtfel și dintre lucrurile care cad sub simțuri, multe au o lucrare proprie ascunsă. Bobul de pipier, bună oară, este rece pe dinafară și nu lasă necunosătorilor nicio idee despre căldura care este cuprinsă în el. Cel ce-l sfărîmă, însă cu dinții, capătă senzația unei călduri arzătoare. Pentru aceasta medicii spun că el este fierbinte în puterea pe care o are, ca unul care nu se arată fierbinte, dar care poate, totuși, să se arate fierbinte. Tot așa și bobul de griu, poate să fie și rădăcină și pai și spic; el nu se arată însă astfel, mai înainte de a fi semănat în brazda pămîntului. Deci, și dumnezeescul apostol a numit evanghelia «puterea lui Dumnezeu», ca una care își descopere puterea numai celor ce cred, dăruindu-le mîntuirea. Despre aceasta el a spus că stă înaintea tuturor: și a iudeilor și a elinilor. A pus înaintea elinilor pe iudei, pentru că și Stăpînul Hristos a trimis mai întîi acestora pe Sfinții Apostoli ca propovăduitori. Acest lucru îl spune Dumnezeu și prin prooroci: «Pusu-te-am pre tine spre așezămînt neamului, spre lumină neamurilor», numind neam pe iudei, deoarece din aceștia a răsărit după trup.

17. «Și dreptatea lui Dumnezeu se descopere în ea, din credință în credință». Ea nu se descopere tuturor, ci numai acelor care au ochii credinței. Aici dumnezeescul Apostol ne învață, că Dumnezeu a iconomisit de sus în așa fel lucrurile, cu privire la noi, că pe acestea El le-a prezis de mai înainte prin profeți și că mai înainte de profeți a avut ascunsă întru Sine voința cu privire la acestea. Faptul acesta Apostolul ni-l arată și într-altă parte, cînd zice: «Taina cea din veac ascunsă în Dumnezeu. Ziditorul a toate» (Efeseni 3, 9). Și iarăși: «Grăim înțelepciunea cea ascunsă în taină, pe care a hotărît-o Dumnezeu mai înainte de toți veclii, spre slava noastră»

(I Corint, 2, 7). Dacă aici când a vorbit despre dreptate, a zis «se descopere», iar nu «se dă», a făcut aceasta pentru că dreptatea cea care era mai înainte ascunsă, devine de data aceasta lămurită celor ce cred. Și anume «din credință în credință», căci trebuie să credem profetilor și prin aceia să fim conduși la credința Evangheliei. Cuvintele acestea mai au și un alt sens: căci cine crede în Stăpînul Hristos, cine a primit harul Prea Sfințului Botez și a dobîndit darul înfierii, acela este condus, prin acestea, la credința în învierea morților, în viața veșnică și în împărăția cerurilor. Apostolul a zis că dreptatea lui Dumnezeu se descopere prin Evanghelie, indicînd cu aceasta nu numai dreptatea care ni se dă nouă, ci și pe aceea care se arată, în chip lămurit, în taina rîndulelii lui Dumnezeu. Căci Dumnezeu nu a rînduit ca mintuirea noastră să se facă printr-un act de putere și nici nu a nimicuit puterea morții prin poruncă sau cuvînt, ci a îmbinat dreptatea cu mila. Și Cuvîntul cel Unul Născut al lui Dumnezeu Insuși, îmbrăcînd firea lui Adam și păzindu-o neatinsă de niciun păcat, a adus-o ca jertfă pentru noi lui Dumnezeu și plătind datoria firii, a desființat datoria comună a tuturor oamenilor. Dumnezeescul apostol ne învătă acest lucru și mai lămurit în cele ce urmează, iar noi îl vom arăta la vremea potrivită. Spunînd, deci, că de mintuire se pot bucura toți cei ce vor, atît dintre iudei, cît și dintre elini, el a întărit această afirmație cu o mărturie din Scriptură și a zis:

«Precum este scris: Iară dreptul dîn credință va fi viu». El a adus această mărturie pentru iudei, învățîndu-i să nu țină numai la prescripțiunile legii, ci să urmeze și proorocilor. Căci aceștia au propovăduit mîntuirea de sus prin credință. Apoi, lăsînd pe iudei, pe care i-a învinuit cei dintii, învinuește și pe toți ceilalți oameni, ca pe unii care au călcat, fără de niciun fel de teamă, legea pusă de Dumnezeu în natură. Iar învinuirea pe care o aduce acestora este în același timp și o apărare a Creatorului. Căci Dumnezeu creîndu-i nu i-a lăsat să trăiască întocmai ca animalele, ci i-a cinstit cu rațiune, le-a dat discernămint și a pus în ei puterea de a cunoaște cele bune și cele rele. Acest lucru îl mărturisesc cei care mai înainte de legea mozaică s-au distins prin pietate și virtute, ca și cei care au umblat pe calea potrivnică. Căci Adam, călcînd îndată porunca și gustînd din fructul din care fusese oprit, a încercat să se ascundă, fiindcă îl muștra conștiința (Facere, 3, 8). Apoi, chemat fiind la judecată, nici nu a tăgăduit faptul și nici nu s-a desvinovățit cu necunoștința, ci a trecut crima pentru care era învinovățit asupra femeii. Faptul acesta ne arată că firea omului avea puterea de cunoaștere a lucrurilor. Tot astfel și Cain a ucis în ascuns pe fratele lui. Dar atunci cînd a fost întrebat: unde este Abel, fratele tău? a răspuns că nu știe și a încercat să ascundă faptul (Facere 4, 3-18). Pus însă în fața adevărului a mărturisit că pedepșa este dreaptă și a fost de acord cu Judecătorul său, spunînd că păcatul pe care l-a săvîrșit este fără de iertare. Exemple de felul acesta se găsesc nespuse de multe în Sfînta Scriptură. Pentru aceasta dumnezeescul Apostol a zis:

18. «Căci minia lui Dumnezeu se descopere din cer peste toată impletatea și nedreptatea oamenilor care țin adevărul în robia nedreptății». Natura a învățat pe oameni amîndouă lucrurile: și că Dumnezeu este Creatorul tuturor și să fugă de nedreptate și să îmbrățișeze dreptatea. Dar oamenii nu s-au folosit așa cum trebuie de învățătorii lor. Pentru aceasta l-a amenințat cu pedepșa care se va abate asupra lor. Dacă Apostolul a folosit aici cuvîntul «se descopere», a făcut aceasta pentru ca să arate că dacă necredincioșii nu vor ține seamă de amenințări, se vor găsi în situația să vadă înșiși adevărul acestor cuvinte. Tot astfel, el numește pedepșa «minia lui Dumnezeu», nu pentru că Dumnezeu ar pedepsi, mințat de vreo pătină, ci pentru ca să înfricoșeze cu cuvîntul acesta pe cei potrivnici. Minia lui Dumnezeu se va descoperi din cer, întrucît Dumnezeu și Mîntuitorul nostru se va arăta din cer a doua oară. Lucrul acesta l-a arătat Domnul Insuși, atunci cînd a zis: «Atunci veși vedea pe Fiul Omului venînd pe norii cerului cu putere și cu slavă multă» (Marcu 13, 26).

19. «Fiîndcă ceea ce se poate cunoaște despre Dumnezeu este lămurit întru el». Dar cine este cel ce le-a dat lor o astfel de cunoștință?

«Căci Dumnezeu le-a vădit lor aceasta». Cum și în ce fel?

20. Intra-adevăr, cele nevăzute ale Lui, puterea Lui cea veșnică și Dumnezeuzeia Lui se văd înțelegîndu-se de fapte și din zidirea lumii». Apostolul spune că zidirea și toate cele ce sînt în această zidire: schimbările anotimpurilor și schimbările vremurilor, succesiunea nopții și a zilei, formarea norilor, suflarea vînturilor rodirea plantelor și a semințelor și toate celelalte de felul acestora ne învăță în chip lămurit că Dumnezeu este Creatorul tuturor și că stăpînește cu înțelepciune frînele zidirii. Căci Cel ce a făcut toate numai pentru iubirea de oameni, nu avea să lase în părăsire cele ce a făcut. Pentru aceasta Apostolul nu a zis «ceea ce este nevăzut al Lui», ci «cele nevăzute ale Lui», adică creațiunea și pronia Lui, hotărîrea Lui cea dreaptă

cu privire la fiecare lucru în parte și rinduielile de tot felul. Pentru aceasta cei care s-au bucurat de atîția învățători dar nu au primit niciun folos de pe urma atîtor lecții. sînt nevrednici de iertare. De aceea a adăogat:

«**Ca ei să nu se mai poată desvinovăți**». Toate acestea, lucrurile aproape că le strigă, așa că ei nu mai au niciun răgaz pentru a se elibera de relele de care sînt amenințați.

21. «**Flindcă cunoscînd pe Dumnezeu, nu l-au slăvit ca pe Dumnezeu nici n i-au mulțumit**». Cum că au cunoscut că există Dumnezeu, ei înșiși au mărturisit, deoarece se folosesc de acest cîstit nume. Dar nu au căutat niciodată să aibă o idee vrednică despre Dumnezeu.

«**Ci s-au zădărnicit intru judecățile lor și inima lor cea neînțeleaptă s-a întunecat**». Ei au urmat judecăților lor celor nebune și au primit de bună voie în inimile lor întunecimea necredinței.

22. «**Spunînd că sînt înțelepți, s-au prostiți**». Cu denumirea aceasta pe care le-o dă, Apostolul a făcut să sporească învinuirea pe care le-o aduce. Căci numîndu-se pe ei înșiși înțelepți, s-au dovedit din faptele lor că sînt niște proști.

23. «**Și au schimbat slava lui Dumnezeu, celui nestrîcîcios, în asemănarea imaginii omului celui strîcîcios**». Nevoind să înțeleagă că Creatorul tuturor este mai presus de orice strîcîciune și mai pe deasupra lucrurilor văzute, ei au dat numele de Dumnezeu imaginilor propriilor lor trupuri. Căci sculptorii de statui și de podoabe, ca și pictorii nu reproduc nici măcar imaginile sufletelor celor nevăzute, ci numai pe acelea ale trupurilor celor strîcîcioase. Și, ca și cum nu le-ar fi fost de ajuns aceasta pentru nelegiuirea lor, ei au început să se închine și chipurilor sburătoarelor și patru-pedelor și tîrtoarelor. Ei trebuiau să priceapă că dintre acestea pe unele le mîncîcă, ca unele ce sînt de mîncat, iar de altele se scribesc, ca de unele ce sînt necurate și că de celelalte se îndepărtează, ca unele ce sînt vătămătoare. Dar din prostia și nebunia ajunsă la culme ei au îndumnezeit imaginile atît ale celor pe care de mîncîu, cît și ale celor de care se scribeau și ale celor e care le ucideau.

24. «**Pentru aceasta și Dumnezeu i-a dat intru poftele inimilor intru necurăție, ca trupurile lor să se necinstească intru ei**». Apostolul a pus aici «i-a dat» în loc de «i-a lăsat»; și zice că văzîndu-i că nu voiesc să fie conduși la Creator nici de zidire, și nici de discernămintul judecăților, în așa fel ca să aleagă să săvîrșească faptele cele bune și să fugă de cele rele, i-a desbrăcat de purtarea Lui de grijă și i-a lăsat să se poarte întocmai ca un vas fără de cîrmă, nemairăbdînd să conducă pe cei căzuți în cea mai de pe urmă nelegiuire, care a dat naștere și vieții celei potrivnice legii.

25. «**Care au schimbat adevărul lui Dumnezeu în minciună și s-au închinat și au slujit făpturii în locul Creatorului, Care este binecuvîntat în veci, amen!**». Impietatea, zice apostolul, a fost temelia nelegiuirii, iar prin amîndouă acestea ei au fost desbrățați de harul dumnezeesc. El numește **adevărul lui Dumnezeu** numele lui Dumnezeu, iar **minciună** idolul cel făcut de mină omenească. Și astfel, în timp ce ei erau datori să se închine adevăratului Dumnezeu, au dat respectul cuvenit lui Dumnezeu, creaturii. Sub această învinuire cad deopotrivă și cei ce numesc pe Fiul lui Dumnezeu creatură și care, totuși, se închină lui ca lui Dumnezeu. Căci unii ca aceștia, căutînd să-și arate învățătura lor cu privire la Dumnezeu, ar trebui sau să nu socotească pe Fiul lui Dumnezeu creatură, sau, dacă îi socotesc astfel, să nu-i dea respectul care se cuvine lui Dumnezeu. Dar să trecem mai departe cu explicarea noastră.

26. «**Pentru aceasta Dumnezeu i-a dat în patimile necinstei: căci femeile lor au schimbat întrebuințarea firească într-una împotriva firii**».

27. «**Și tot astfel și bărbații, lăsînd întrebuințarea naturală a femeii, s-au aprins intru pofța lor unii pentru alții, bărbați cu bărbați săvîrșînd rușine**». Nelegiuirea a fost deopotrivă de mare cu impietatea. Căci după cum au schimbat adevărul lui Dumnezeu în minciună, tot astfel și bucuria legiuită a poftei, au schimbat-o într-una nelegiuită.

«**Și au primit răsplata, care se cuvenea, a rătăcirii lor în ei înșiși**». Pedepsa cea mai mare pentru această patimă este necinstea. Căci ceea ce nimeni dintre dușmanii lor nu a încercat vreodată să săvîrșească asupra lor, ei îmbrățișează cu toată râvnă; și pedeapsa pe care niciunul dintre judecătorii lor nu a hotărît-o vreodată asupra lor, pe aceasta ei o smulg singuri asupra lor. Dar care este cauza rețelor?

28. «**Și în timp ce nu au căutat să cunoască pe Dumnezeu, Dumnezeu i-a dat pradă minții lor necercate, ca să facă cele ce nu se cuvine**». Dacă ar fi voit să-L cunoască pe Dumnezeu, ei ar fi urmat legilor dumnezești ale Aceluia. Dar, pentru că au refuzat să cunoască pe Creator, ei au fost desbrățați cu totul de purtarea de

grijă a Aceluia. Pentru care fapt ei îndrăznesc să săvârșească orice fel de răutate, cu deliberare.

29. «**Plini fiind de toată nedreptatea**». Nedreptate numește aici ceea ce se găsește diametral opus dreptății. Căci din aceasta răsare de obicei orice faptă blamabilă. El enumeră și aceste vătărate ale nedreptății:

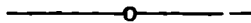
«**De desfrinare, de viclenie, de lăcomie, de răutate; plini de pizmă, de ucidere, de ceartă, de înșelăciune, de purtare urită**»;

30. «**Murmurători, birfitori, uritori de Dumnezeu, insultători, mindri, îngimfați, născocitori de rele, neascultători de părinți**»;

31. **Nepricepuți, călcători de învoieli, fără iubire flască, dușmani neimpăcați, fără de milă**». Numește desfrinare legătura cu femela în afara căsătoriei; viclenie, apucăturile animalice; lăcomie, dorința de a avea mai mult și însușirea lucrurilor care nu se cuvin cuiva; răutate, înclinarea sufletului către cele rele și gândul cu privire la vătămarea aproapelui; «**Plini de pizmă**». Patima aceasta este cât se poate de urită; ea nu poate răbda bunăstarea aproapelui. Din ea s-a născut uciderea, din ea s-a ivit înșelăciunea. Căci Cain de pizmă fiind rănit și folosindu-se de tovarășul ei care este înșelăciunea, a scos la cîmp pe fratele lui și a cutezat să-l ucidă. Apostolul numește cu «**purtare urită**» pe aceia care se slujesc de judecățile lor pentru a ataca și a aduce pagubă aproapelui lor; murmurătorii, pe aceia care șoptesc la ureche și vorbesc de rău pe unii care se găsesec de față; birfitori, pe aceia care se dedau fără nicio teamă la tot felul de mașinațiuni împotriva celor ce nu sînt de față; uritori de Dumnezeu pe aceia care arată vrăjmășie lui Dumnezeu; insultători, pe cei ce sînt gata întotdeauna la chefuri; mindri, pe cei ce se cred că au calități deosebite; îngimfați, pe cei ce nu au niciun motiv să se creadă prea mult și care cu toate acestea se îngimfă în zadar; născocitori de rele, pe aceia care pun la cale nenorocirile vieții comune și pe lângă acestea mai pun la cale și alte răutăți; neascultători de părinți: neascultarea de părinți este la rîndul ei o rușine cât se poate de mare, natura însăși ridicîndu-se în judecător al ei; nepricepuți pe cei ce alunecînd în viața cea nelegiuită au îndepărtat de la ei însușirile rațiunii; călcători de învoieli, pe cei ce îmbrățișează un fel de viață neomenească și rea; fără iubire flască, pe aceia care nu au voit să învețe legile prieteniei; dușmani neimpăcați, pe aceia care calcă fără de teamă înțelegerile; nemilostivi, pe aceia care se dovedesc a fi tot atît de cruzi ca și fiarele.

32. «**Care, cunoscînd hotărîrea cea dreaptă a lui Dumnezeu, cum că cei ce fac unele ca acestea sînt vrednici de moarte, nu numai că le fac ei, ci și incuviințează pe cei ce le fac**». Am arătat că natura învață atît alegerea celor bune, cît și îndepărtarea de la cele rele. Cu toate acestea, aceștia, zice Apostolul, nu socot suficient că sînt unii care fac acestea, ci totodată țes tot felul de laude celor ce săvîrșesc fapte asemănătoare. Iar aceasta este limita cea mai de pe urmă a nelegiuirii. Căci ar trebuie nu numai să urim nelegiuirea celorlalți, ci să o detestăm și pe a noastră proprie.

Pr. OLIMP N. CACIULA

Sf. Ioan Gură de Aur

EXPLICAREA RUGĂCIUNII „TATĂL NOSTRU“

CUVÎNT ÎNAINTE DIN PARTEA TRADUCĂTORULUI

Rugăciunea «Tatăl Nostru», numită astfel după primele două cuvinte cu care începe, sau «Rugăciunea Domnească» și «Rugăciunea Domnului» după numele autorului ei, este rugăciunea, pe care Domnul nostru Iisus Hristos, la cererea ucenicilor Săi i-a învățat pe aceștia s-o rostească atît ei cît și toți credincioșii Săi în cererile și rugăciunile lor către Dumnezeu. Ea ne este păstrată în Sfînta Evanghelie de la Matei, cap. VI, 9-13 și în cea de la Luca — aici într-o formă ceva mai scurtă — cap. XI, 1-4. O a treia formă, care este aproape întocmai ca și cea de la Matei, se află în «Invățătura celor doisprezece apostoli», cap. VIII, unde se recomandă credincioșilor, ca de trei ori pe zi să rostească această rugăciune.

«**Tatăl Nostru**» este singura rugăciune pe care a povățuit-o Iisus. Una din cele mai simple rugăciuni de pe lume. Cea mai adâncă din cite se înalță din casele omului și ale lui Dumnezeu. Cea mai frumoasă din toate.

Dar dacă **Tatăl Nostru** e simplu, nu toți îl pricep. Îndătinata repetire, repetirea mecanică a limbii și a buzelor, repetirea milenară, formală, rituală, neatentă, nepăsătoare, l-a schimbat într-o înșirare de silabe, al căror înțeles inițial și adevărat s-a pierdut. Citindu-l din nou astăzi, vorbă cu vorbă, ca pe un text nou, ca și cum ne-ar fi căzut sub ochi pentru cea dintia oară, pierde acel caracter de banalitate rituală și recapătă fecioria străvechiului său înțeles¹⁾.

Și dacă **Tatăl Nostru** cuprinde în sine «o mare și nesfârșită mulțime de dorințe și de rugăminți creștine, rezumate în cuvinte puține și simple, însă pline de multe și adânci înțelesuri, dacă prin această rugăciune se exprimă toate dorințele posibile ale unui rugător, o lume întreagă de trebuințe sfinte exprimate în cea mai concentrată, mai simplă și mai curată redactare și se poate asemăna astfel cu un mărghitar, în care se oglindește lumina cerului întreg»²⁾, iar dacă prin repetirea-i continuă se mai și pierde oarecum înțelesul ei inițial, devenind mai mult o rostire mecanică și fără mult folos pentru cel ce o rostește, de aceea Biserica încă din cele mai vechi timpuri a socotit de trebuință s-o explice și s-o tilcuiască credincioșilor spre a le descoperi cât mai bine și mai complet înțelesul ei bogat, adânc și anevoie de pătruns.

Pentru împlinirea acestei trebuințe a luat naștere încă din cele mai vechi timpuri ale creștinismului o literatură bogată și felurită. Mulți părinți și scriitori bisericesti au explicat credincioșilor prin predici, prin cateheze, prin comentarii la sfințele evanghelii și chiar prin tratate speciale înțelesul adânc și cuprinsul bogat al acestei sfinte rugăciuni, devenind încă de la început rugăciunea principală a creștinilor, rugăciunea lor publică și comună³⁾, «rugăciunea legală și obișnuită a credincioșilor»⁴⁾.

Printre numeroasele ei explicări — mai scurte sau mai lungi — se disting în deosebi cele două alcătuite de Sfântul Ioan Gură de Aur și anume una în formă de predică obișnuită, iar cealaltă avînd un caracter mai mult exegetic și fiind cuprinsă în comentariul său la Evanghelia de la Matei, omilia 19. Pe lângă acestea, Sfântul Ioan Gură de Aur mai citează încă în 38 locuri din scrierile sale părți din «**Tatăl Nostru**», și le dă la locurile respective explicațiile cuvenite⁵⁾.

Dată fiind pe de o parte însemnătatea acestei rugăciuni și necesitatea ca ea să fie cit mai des și mai bine explicată credincioșilor, iar pe de altă parte reputația de care se bucură Sfântul Ioan Gură de Aur de a fi recunoscut ca cel mai mare predicator nu numai al Bisericii Ortodoxe, ci al întregii Biserici creștine din toate timpurile, fapt pentru care și Biserica apuseană l-a decretat prin hotărîrea luată de papa Pius al X-lea la 8 iulie 1908 ca patron oficial al predicatorilor, dăm mai jos deocamdată predica mai sus amintită în traducere românească făcută după textul original grec aflat la Migne, ser. gr. tomul 51, col. 44 și urm.

Predica aceasta este scurtă, poate una din cele mai scurte predici, pe care le-a rostit vreodată marele predicator. Dar pentru ceea ce-l caracterizează și-l distinge pe el, aici ca și pretutindeni, este tocmai talentul lui propriu de a face unirea și legătura între știință și viață, între inteligență și sentiment, între minte și inimă, de aceea nimeni altul nu a știut și nu a putut să explice textul sfînt cu atîta temeinicie și înțelepciune, ba încă s-ar putea zice, atît de sobru și în cuvinte atît de puține și totuși să-l cerceteze pînă la atîta adîncime și să-l examineze din toate părțile, scoțînd dintr-însul în felul acesta roade atît de fragede și de folositoare pentru toate ramurile vieții religioase⁶⁾. Pentru aceste calități, predica ce urmează, deși scurtă, este prezentată ca model și redată în întregime în colecțiile de predici bine reușite⁷⁾.

1. *Viața lui Iisus*, București, 1928, p. 153.

2. I. P. Lange, *Das Evangelium nach Matthäus*, 4. Auflage, Bielefeld und Leipzig, 1878, pag. 37.

3. Sf. Ciprian, *De dominica oration*, cap. VIII.

4. Tertulian, *De oratione*, cap. X.

5. Vezi Georg Walther, *Untersuchungen zur Geschichte der griechischen Väter — Exegese*, Leipzig, 1914, pag. 49 și urm. (în *Texte und Untersuchungen*, Band 40, Heft 3).

6. Vezi Dr. Otto Bardenhewer în *Kirchen-Lexicon*, Freiburg im Breisgau, 1889, vol. VI, ed. II, col. 1630 și în *Geschichte der altkirchlichen Literatur*, Freiburg, 1923, vol. III, ed. II, pag. 356.

7. Vezi d. p. Nikolaus Schleininger und Karl Racke, *Muster des Predigers. Eine Auswahl von Beispielen aus dem Schatze aller Jahrhunderte*, 4. Auflage, 2 volume, Freiburg im Breisgau, 1913.

EXPLICAREA SF. IOAN GURA DE AUR.

Rugăciunea **Tatăl Nostru** este o învățătură, care ne arată cum trebuie să ne rugăm și mai este totodată și o școală pentru desăvârșirea noastră. De aceea să cercetăm cu luare aminte cuvintele și să ne îndreptăm apoi după ele purtarea noastră, căci aceste cunoștințe sînt pentru noi ca și porunci dumnezeiești.

1. Ea începe așa: «**Tatăl nostru, care ești în ceruri!**» O! Cit de neînchipuit de mare este iubirea de oameni a lui Dumnezeu și la cit de înaltă vrednicie am fost ridicăți noi! Cu ce cuvinte i-am putea mulțumi îndeajuns Celui ce ne-a arătat o atît de nespusă favoare! Gîndește-te bine, iubitule, cit de jocosă este firea ta și a mea; adu-ți aminte de înrudirea noastră cu pămîntul, cu pulberea și cu cenușa. Căci din pămînt sîntem făcuți și iarăși în pămînt ne vom întoarce. Ia aminte la acestea și al să rămîi uimit apoi de bogăția cea nemăsurată a bunătății lui Dumnezeu față de noi, văzînd că tu poți, ba chiar că trebuie să-l numești Tată! Tu, care ești un călător pe acest pămînt, să-l numești astfel pe Cel ce este în ceruri, tu muritorul pe Cel fără de moarte, tu trecătorul pe Cel neplător, tu vremelnicul pe Cel veșnic, tu, care eri eral încă țărîna, pe Cel ce din veci este Dumnezeu!

Dar nu în zadar și s-a poruncit să-l numești Tată, ci pentru ca să-ți aduci aminte în toată vremea, că trebuie să imitezi bunătatea aceluia, al cărui nume de Tată îl pronunță limba ta; așa precum zicea Mîntuitorul într-un alt loc: «Ca să fiți fiii Tatălui vostru, care este în ceruri, căci El poruncește soarelui Său să răsară peste cei buni și peste cei răi și să ploae peste cei dreapți și peste cei nedreapți». (Matei, 5, 45). Dar pe Bunul Dumnezeu nu-l poate numi Tată, acela, care el însuși este aspru și fără milă, căci unul ca acesta nu poartă în sufletul său trăsăturile Tatălui său ceresc, ci se face mai degrabă asemenea cu fiara cea sălbatică, pierzîndu-și noblețea dumnezeiască, după cum zice David: «Omul în cinste fiind și nepriceplînd, alăturatu-s-a cu dobitoacele cele necuvîntătoare și s-a făcut asemenea lor» (Psalmul 48, 12). Iar cel ce se poartă prietenos și plin de dragoste față de aproapele său, cel ce nu se răsună împotriva celui ce l-a defăimat, ci răspîlățește cu binefaceri nedreptățile ce i s-au făcut, acela poate cu toată dreptatea să numească pe Dumnezeu ca Tată al său. Cercetează de aceea cu luare aminte înțelesul acestei rugăciuni și vezi cit de frumos și de mișcător ne îndeamnă ea să iubim pe aproapele nostru și cum ne înconjoară pe toți cu legătura cea comună a dragostei. Mîntuitorul n-a voit să zicem: Tatăl meu, care ești în ceruri, ci: **Tatăl nostru**, care ești în ceruri, spre a ne da să înțelegem, că, precum sîntem fii ai aceluiași Tată, tot astfel trebuie să ne și purtăm unul față de altul cu dragoste frățească.

Mai departe El ne învață, că trebuie să disprețuim lumea și bunurile ei și pe aripile credinței să ne înălțăm la cer, ca să căutăm acolo pe Cel ce-l numim Tată. Aceasta vrea să ne-o spună El prin cuvintele: **Tatăl nostru**, care ești în ceruri. Și nu spune aceasta, ca și cum Dumnezeu ar locui numai în ceruri, ci ca să înalțe spre cer inimile noastre cufundate în lucruri lumești și să atragă pentru totdeauna către frumusețea bunurilor cerești toate năzuințele noastre.

2. După aceea adaugă: «**Sfințească-se numele Tău!**» Ar fi o greșeală să credem, că i-am putea da lui Dumnezeu și mai multă sfințenie, cînd rostim cuvintele acestea: «Sfințească-se numele Tău; căci El este cu adevărat Cel sfînt, El este sfînt prin firea Lui, ba încă cel mai sfînt între sfîinți. Această sfințenie a Sa o slăvesc serafimii, cîntînd fără încetare: «Sfînt, sfînt, sfînt este Domnul Dumnezeu Savaot; pline sînt cerurile și pămîntul de mărirea Lui» (Isaia 6, 3). Cînd primim pe împărați aici pe pămînt cu cîntece de mare bucurie și de triumf și ne adresăm lor cu cuvintele «împărate și stăpîne», atunci nu le dăm noi cu aceasta nimic din ceea ce n-ar avea, ci îi slăvim numai pentru ceea ce au. Tot astfel cînd rostim cuvintele: «Sfințească-se numele Tău», nu-i dăm lui Dumnezeu cumva o sfințenie, pe care n-ar avea-o deja, ci lăudăm și slăvim numai sfințenia, care El însuși este. Căci cuvintele «Sfințească-se numele Tău» nu însemnează nimic altceva decît: Slăvit să fie numele Tău. Cu aceste cuvinte sîntem îndemnați noi așadar să ducem o viață virtuoasă și sfîntă, pentru ca oamenii, văzîndu-ne pe noi, să slăvească pe Tatăl nostru cel ceresc, cum zice Hristos Mîntuitorul în alt loc: «Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă ei faptele voastre bune și să slăvească pe Tatăl vostru, carele este în ceruri» (Matei 5, 16).

3. Mai departe Domnul ne învață să ne rugăm așa: «**Vie împărăția Ta!**» Colepșiți sub robia patimilor și strîmtorați de nenumărate ispite, noi simțim, cit de trebuincioasă ne este împărăția lui Dumnezeu, pentru că păcatul să nu domnească în trupul nostru cel muritor și noi să nu se supunem poftelor lui, nici să facem mădu-larele noastre unelte de nedreptate. Dimpotrivă ele trebuie să fie arme de dreptate în

slujba glorioasă a Impăratului veșniciei. Pe lângă aceasta mai sîntem povățuiți aici să nu prețuim prea mult viața de acum, ci, disprețuind tot ce este pămîntesc. să năzuim către cele viitoare, căci acestea sînt bunurile statornice și să ne luptăm deci a dobîndi împărăția cea cerească și veșnică. Să nu ne lăsăm atrași de bucuriile lumii acesteia, nici de frumusețea trupezască, nici de strălucirea aurului și a pietrelor scumpe, nici de mulțimea bogăției sau de strălucirea palatelor, nici de putere și de dregătorii înalte, nici de purpură și de coroane, nici de mîncări scumpe și de mese îmbelșugate — în puține cuvinte în fine, de nimic din cele ce măgulesc numai simțurile. De toate acestea trebuie să ne lepădăm, spre a ne îndrepta toată dorința noastră către împărăția lui Dumnezeu.

4. După ce Mîntuitorul ne-a învățat și această virtute, ne poruncește să zicem: «**Facă-se voia Ta, precum în cer, așa și pe pămînt!**» Căci după ce ne-a insuflat mai întîi dragostea pentru bunurile viitoare și dorința după patria cea cerească și ne-a trezit în suflet dorul după cele de sus, acum sîntem pregătiți a ne ruga: «**Facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pămînt!**» El vrea să zică cu aceasta: Dă-ne, Doamne, harul, ca să imităm și pe pămînt viața aceea din cer și să voim numai ceea ce vrei Tu; vino într-ajutorul voinței noastre celei slabe, care ar dori să împlinească poruncile Tale, dar este împiedecată la aceasta prin slăbiciunea trupului; întinde mîna Ta pămîntescă acelora, care cu drag o iau înainte, dar tot mereu se poticnesc. Sufletul este inaripat, dar trupul îl îngreunează; el ar dori să se ridice în sus către cele cerești, dar greutatea celor pămîntesti îl trage în jos la pămînt. Iar dacă Tu, Doamne, trimiți ajutorul Tău, atunci ne va fi ușor ceea ce altmînterea ne e cu neputință. De aceea «**facă-se voia Ta, precum în cer, așa și pe pămînt!**»!

5. Și pentru că Mîntuitorul a amintit de pămînt în această cerere și oamenii, care sînt făcuți din pămînt și petrec pe pămînt în trup muritor, au nevoie și de hrană potrivită, de aceea era nevoie, ca el să adauge mai departe și cererea aceasta: «**Plînea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi!**» El ne-a poruncit să cerem numai plînea cea de trebuință, adică nu pentru îmbuibare, ci ca mijloc de trai, pentru ca să ne putem întreține puterea trupezască în măsura, în care se pierde și să ne potolim foamea. Să nu cerem o masă îmbelșugată, nici feluri de bucate delicios pregătite, nici vinuri aromate și în fine nimic din cele ce au poate un gust plăcut, dar îngreunează corpul, întunecă spiritul, ațîță trupul să se răsvrătească împotriva sufletului și-l fac neascultător, asemenea unui cal sburdalnic. Nimic din toate acestea nu trebuie să cerem, după porunca lui Hristos, ci numai plînea trebuincioasă, adică acea plîne, care se preface în materia trupului nostru și poate întreține puterile lui. Și nici această plîne nu trebuie s-o cerem dinainte pentru multi ani, ci să cerem numai atîta, cîtă ne este de ajuns pentru ziua de astăzi. Ba încă Mîntuitorul spune într-un alt loc: «Nu vă îngrijorați pentru ziua de mîine» (Matei 6. 34). Și cam de ce ar voi să ne îngrijoreze oare cineva pentru dimineața viitoare, cînd el nu știe firește, dacă o va ajunge și dacă va strînge roadele grijilor sale? Pune-ți așa dar încrederea ta în Dumnezeu, «care dă hrană la tot trupul» (Psalmul 135, 25). Cel care ți-a dat un trup, ți-a insuflat sufletul, te-a făcut o ființă înzestrată cu judecată și ți-a pregătit toate bunățiile chiar mai înainte de nașterea ta, cum te-ar putea părăsi oare acum, după ce ai intrat în viață, El «care poruncește soarelui Său să răsară peste cei buni și peste cei răi și dă ploaie peste cei dreپți și peste cei nedreپți»? (Matei, 5, 45). Pune-ți așa dar încrederea în El și cere de la El numai plînea zilnică; grija pentru ziua de mîine las-o pe seama Lui, cum ne îndeamnă Proorocul și Impăratul David: «Îndreaptă către Domnul grija ta și El te va hrăni» (Psalmul 54,25).

6. Prin cuvintele citate pînă aci, Mîntuitorul ne-a dat învățături de cea mai înaltă înțelepciune. Dar știind că noi sîntem făpturi, care trăim în trup neputincios și că ne este cu neputință să nu ne poticnim și să nu cădem niciodată, de aceea ne-a învățat mai departe să rostim în rugăciunea noastră și cuvintele: «**Și ne lartă nouă gresalele noastre, precum și noi lertăm gresăliilor noștri!**» În aceste cuvinte El ne aduce trei daruri de mare preț. Mai întîi învață pe cei virtuoși, oricît de înaintați ar fi ei pe calea virtuților, să cugete cu modestie despre ei înșiși și să nu fie mindri de faptele lor cele bune, ci dimpotrivă să tremure și să se înfiozeze aducîndu-și aminte de păcatele săvîrșite, cum vedem, că face Sf. Pavel, care fiind în strălucirea celor mai înalte merite grăește totuși plin de umilință: «Iisus Hristos a venit în lume ca să mintuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintîi sînt eu» (I Timotei 1, 15). Apostolul nu zice: eu eram cel dintîi, ci eu sînt, spre a ne da să înțelegem, că are tot mereu înaintea ochilor chipul durerilor al păcatelor sale de mai înainte. Mîntuitorul oferă așa dar aici celor virtuoși un mijloc sigur de apărare împotriva păcatului — practicarea unei smerenii neprefăcute.

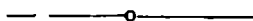
Dar tot așa poartă grijă și de cei căzuți în păcate după primirea hotezului. El nu vrea ca aceștia să-și piardă nădejdea mîntuirii, ci-i învață ca prin rugăciune să do-

bindească de la doctorul sufletelor din cer leacul mintuitor al iertării. Cu aceasta unește în fine și învățătura despre dragoste. El vrea ca noi să fim buni și răbdători față de cei ce ne ocărăsc și să uităm nedreptatea, ce ni s-a făcut, pentru ca prin practicarea îndurării noi înșine să căpătăm îndurare; ba încă noi înșine trebuie să hotărîm măsura îndurării, pe care voim s-o găsim la Dumnezeu. Căci în cuvintele acestea ale rugăciunii cerem, ca Dumnezeu să la drept măsură a milostivirii Sale către noi însăși milostivirea noastră, adică să ne ierte din greșalele noastre atîta, cît iertăm noi aproapelui nostru din ale sale.

7. În sfîrșit trebuie să ne mai rugăm: «Și nu ne duce pe noi în leptă, ci ne izbăvește de cel rău!» Năvălesc firește asupra noastră atît de multe rele din partea diavolului, dar și din partea oamenilor, care ne dușmănesc pe față sau ne pîndesc pe sub ascuns. Uneori se răsvrătește trupul împotriva sufletului și-i face acestuia răni grele; alteori este bîntuit el de boale de tot felul și ne pricinuește dureri și suferințe. Deoarece deci din toate părțile năvălesc asupra noastră rele nenumărate, de aceea ne-a învățat Hristos să rugăm pe Cel Atotputernic, ca să ne izbăvească de toate aceste rele. Căci la porunca Sa se potolește furtuna și valurile infuriate se liniștesc. Diavolul fuge de la noi așa precum a fugit odinioară de la oameni, pentru a intra în animale necurate; și nici aceasta n-ar fi putut-o face, dacă nu i s-ar fi poruncit. Dar cine nu are putere nici măcar asupra unor animale necurate, cum ar putea el să-și supună niște oameni veghetori, care știu să se stăpînească pe sine, care stau sub ocrotirea lui Dumnezeu și se încred în El ca-n împăratul lor? Iată pentru ce amintește Mîntuitorul la sfîrșitul acestei rugăciuni despre împărăția, slava și atotputernicia lui Dumnezeu, zicînd: «că a Ta este împărăția și puterea și slava în vecl!» ca și cum ar vrea să spună: toate acestea le cer și le nădăjduesc de la Tine, Doamne, recunoscîndu-Te ca împărat al veșniciei și cel mai înalt stăpîn al tuturor făpturilor; de la Tine, care poți tot ce voești în bunătatea Ta și ești îmbrăcat cu o slavă, pe care nimeni nu Ți-o poate răpi.

Pentru toate acestea, iubiților, să-I aducem deci acum mulțumire Aceluia, care ne-a scototit vrednic de atîtea bunătăți, ce nu se pot spune; căci Lui i se cuvine toată lauda, toată cîntea și slava—Tatălui, Fiului și Duhului Sfînt, acum și pururea! Amin!

Pr. MATEI PIȘLARU

CUGETĂRI DIN SFINȚII PĂRIȚII DESPRE RUGĂCIUNE

Sf. Efrem.

Rugăciunea este apărarea celor vinovați, mîngăerea celor întristați, bucuria celor fericiți.

Nicio bogăție nu este mai plăcută decît rugăciunea.

Sf. Grigorie al Nisei.

Rugăciunea este scutul curățeniei sufletești și trupesti, înfrîngerea mîndriei, risipirea invidiei.

Rugăciunea este belșugul casei, scutul de apărare al Statului, siguranța păcii.

Sf. Ioan Gură de Aur.

Dacă vorbește cineva cu un om virtuos, cîștigă mult din această convorbire; cu cît mai mult va cîștiga deci cel ce vorbește cu Dumnezeu în rugăciune?

Rugăciunea liniștită este mai puternică decît cea sgomotoasă.

Răcnetul leului nu înspăimîntă și nu pune pe fugă animalele sălbatece atît de mult, cît rugăciunea dreptului pe diavoli.

Scotesc, că origicine înțelege destul de bine, că fără ajutorul rugăciunii ne este cu totul fără putință să ducem o viață virtuoasă și să ne împlinim menirea.

Nimic nu are mai multă putere decît rugăciunea, nimic nu se poate asemăna cu ea. Nici împăratul în podoabele lui purpurii nu este atît de măreț ca un credincios

care se roagă. Precum un om, care poate vorbi cu împăratul său în fața oastei adunate, a comandanților și a principilor, își atrage asupra sa ochii tuturor și cinstea lui în fața oamenilor se mărește, tot așa este și cu cele ce se roagă. Intr-adevăr, cât este de mareț ca un om să se poată apropia cu mare bucurie și încredere în prezența tuturor îngerilor și a arhanghelilor, a serafimilor, heruvimilor și a tuturor puterilor cerești de împăratul său și să-i poată vorbi! Ce altă cinste ar putea fi asemenea acesteia?

Rugăciunea este pentru cei aruncați de furtună încoace și încolo un liman, pentru cei împinși de valuri o ancoră, pentru cei ce se ciatină un toiag, celor săraci o comoară, celor vrednici adăpostire, leac împotriva boalelor și apărarea sănătății.

Indată ce-și întinde cineva minile sale spre cer și cheamă pe Domnul într-ajutor, se ridică el numaidecât deasupra celor pămîntești, își înalță mintea către cele veșnice, petrece cu gîndul în cer și în ceasul rugăciunii nu mai are nimic comun cu viața cea trecătoare, numai dacă se roagă cu rivnă. Poate să clocotească minia, ușor se potolește în rugăciune; poate să ardă cu flăcări pofta, ușor se stinge; poate să roadă pe cineva la inimă invidia, fără greutate este gonită afară.

† GEORGE ENESCU

Cuvinte pătrunse de adîncă tristețe și îndurerare, pioase evocări desvăluind înfățișări ale omului și operei, au găsit glas în întreaga noastră presă cu o vibrantă unanimitate de accent, în împrejurarea atît de grea pentru noi, a pierderii lui George Enescu.

Strunele desmierdate cu vraje fără seamăn, amuțite. Fluidul dătător de năvalnică viață și de avîntări înflăcărate, dăruit de atîtea și atîtea ori de la pupitrele orchestrale din nenumărate colțuri ale lumii, pierit, izvorul fermecat al minții lui creatoare de muzică, oprit.

În fața acestei imense îndolieri a artei muzicale din patria noastră, frunțile plecate ale tuturor slujitorilor ei nu puteau să nu se întilnească sub povara acelorași gînduri, sub apăsarea aceleiași nesfîrșite mîhniri.

Dar în același timp, în conștiința fiecăruia nu putea să nu tresară și mîndria de a fi înscris și noi în istoria muzicală a lumii, o luminoasă pagină de glorie artistică nemuritoare, printr-un geniu reprezentativ al poporului nostru: prin George Enescu.

Este foarte greu în artă să faci să treacă peste fruntarii expresiile unui specific popular, mai ales în muzică. Să ne gîndim numai la un exemplu răzleț, dar edificator.

Am ascultat mulți dintre noi, crîmpeie de muzică străină venind de la popoare îndepărtate, fie de la japonezi sau chinezi, fie de la turci, arabi sau alte popoare asemănătoare, în emisiunile de radio sau cu alt prilej. La debut am fost atrași desigur de chipul nou în care sună pentru auzul nostru această muzică. Curînd însă a început aproape întotdeauna să ni se pară că totul se repetă, că totul se aseamănă prea mult, născînd un sentiment de monotonicitate tot mai accentuată.

Și totuși am fi putut să înțelegem cu totul altfel și acest fel de muzică, să ne dăm seama de cuprinsul și variația ei, pe care la un moment dat nu fuseserăm în stare să o sesizăm. Li lipsea însă filtrul minunat al unui mare creator, care să-i fi dat un sens larg, o forță de limbaj hotărîtoare, o măiestrie de elocuțiune de esență superioară, capabilă să-i răsfrîngă întregul conținut, întregul sens, întreaga frumusețe.

Iată pentru ce muzica unor Manuel de Falla, Albeniz, Mussorgski, Grieg, poate depăși nelimitat locurile ei de origine, creatorii ei fiind muzicieni naționali prin fond și universali prin arta exprimării.

În acest fel și George Enescu nu trebuie considerat numai reprezentantul suprem al muzicii noastre, cap al școalei române de compoziție și uriaș animator al mișcării muzicale românești și al tuturor muzicienilor noștri.

Cu atât mai mult încă, George Enescu a fost și va rămâne un exponent profund al sufletului românesc în muzica universală, creatorul român în muzică, traducătorul în grai universal al caracterelor poporului care a creat «Miorița» și care prin el a picurat lacrimile de rouă ale Doinei plaiurilor noastre mîndre, în muzica lumii întregi.

Înțelegem atunci pentru ce Sonata III-a pentru vioară și pian, cele două Rapsodii, atâtea unghere ale Sonatei a II-a pentru vioară și pian, ale Simfoniei concertante pentru violoncel sau ale «Amintirilor din copilărie» sau însuși tonul atât de încărcat de farmec al strunelor lui, cu acele sfîșietoare și sublime vibrații de caval, pe care interpretul le revărsa din vioara lui, au primit pecetea românescului în arta lumii, au adus mărturia universală a frumusețului, în zămislire românească.

Și pe lângă acestea, la crearea a ce numește compozitorul Mihail Jora «Minunea George Enescu», la crearea acestei minuni a neamului, nu putem să nu înțelegem și înfrurirea transfigurantă a sufletului plin de evlavie, a sufletului cucernic și adînc creștinesc al marelui nostru dispărut. Era poate transmisiunea atavică, moștenirea dobîndită de la strămoșul său, Enea Galii, cîntăreț de strană la biserica din satul Zvoriștea-Dorohoi, sau de la bunicul său preotul George Enescu, despre a cărui evlavie și dar muzical se dusese vestea pînă departe, în tot ținutul Siretului; sau de la tatăl său Constantin Enescu care fusese pregătit tot pentru cariera de preot, studiind la Seminarul Veniamin din Iași, el însuși oarecum maestru la vioară; sau de la mama lui, fiica preotului Ioan Cosmovici din Mihăileni, granița spre Bucovina, cunosătoare în arta pianului și a chitarei.

Nu e de mirare că în sufletul sensibil al marelui artist avea să ia naștere și să se desvolte, odată cu simțămîntul artistic, și cel religios.

În biserică, Enescu se simțea eliberat de balastul pămîntesc, își simțea spiritul cum se înalță către Creator, către Acela de unde îi venea harul de a infiripa din gînduri, muzică, de a crede deopotrivă în lumea pură și luminoasă a muzicii lui și în răsfrîngerea divinului asupra artei lui iubite.

Pe podium, în fața mulțimilor, Enescu se desprindea de pămîntesc, așa cum o făcea de copil, înfiorat de puterea binecuvîntării altarului, cînd își pleca fruntea în fața icoanelor, ascultînd glasul bunicului său, preotul George Enescu, sau al unchiului său, preotul Nicolae Enescu. Unul și altul împleteau, cu aceeași devoțiune, spiritul lor de mari credincioși cu darul muzicii, pentru care aveau talente înăscute cum rar se întîlnesc.

Întreaga operă enesciană, crezul carierei înalțătoare pentru tot neamul, — al lui George Enescu, — a luat viață de la această îndoită pietate, de la această sfîntă apropiere, a credinței și a artei.

«Am consacrat — spune însuși marele Enescu — un respect absolut artei mele și religiei mele. Ca și în muzica pe care am îndrăgit-o atîta, cred în Dumnezeu care m-a creat».

Patrunși de acest adevăr primordial al vieții de artist a lui George Enescu, nu trebuie să căutăm drept caracter esențial în muzica lui, misticismul. Ar fi un mod simplist de a-i căuta înțelegerea operei. Ea cuprinde mult mai mult decât un ecou direct al marelui său fervori de credincios. O aflăm cu adevărat în elevațiunea inspirației lui, în înariparea unică a interpretărilor lui, în dogoarea focului sacru al creației, în imaculata frumusețe a muzicii lui, în accentele pe cât de ample și de vibrante omenești ale operei lui, pe atât de fundamental pătrunse de spiritul generos, neîncetat prezent, al credinciosului prin obirșie, prin fire și prin înclinarea naturală a geniului.

Iată deci, — în afară de celelalte considerente atât de reale și mișcătoare scoase în lumină, prin tot ce s-a scris cu ocazia pierderii marelui Enescu, — am socotit necesar să evocăm și noi, prin modestele rinduri de mai sus — figura lui măreață și nemuritoare, ca și opera pe care a creat-o.

Preotul Z. MINTULESCU

VIAȚA BISERICESCĂ ÎN CUPRINSUL MITROPOLIEI

ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR ÎN AL ȘAPTELEA AN DE ARHIPASTORIE A I.P.S. PATRIARH JUSTINIÂN

Au trecut șapte ani de când tainica hotărîre a Proniei divine și vrerea clerului și norodului dreptcredincios din țara noastră au încredințat Sanctității Sale Patriarhului Justinian cîrmuirea Bisericii Ortodoxe Romîne. An de an, în tot rîstimpul acesta, cronicarii vieții religioase de la noi au înscris în paginile publicațiilor bisericești din cuprinsul Patriarhiei Romîne tot ceea ce au socotit că este vrednic să fie cunoscut de contemporani și de viitorime, din șirul marilor fapte cărora înțelepciunea, clarvizivitatea și brațul său viguros le-au dat viață și traică întrupare. Astăzi, clerul și credincioșii sfintei noastre Biserici strămoșești cunosc bine gîndurile care însuflețesc pe arhipăstorul lor și privesc cu îndreptățită bucurie spirituală spre toate mărețele înfăptuiri care încununează anii patriarhatului său.

De astă dată, încercăm să dăltuim, ca pe lespezi de piatră tare, verigă cu verigă, împlinirile bisericești din Eparhia Bucureștilor în cel de al șaptelea an de arhipăstorie a Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian. Facem acesta pentru mai multe pricini: întâi de toate, pentru aceea că, Arhiepiscopia Bucureștilor este diriguță nemijlocit de Sanctitatea Sa, fapt care imprimă acestei Eparhii pecetea autentică și integrală a personalității Înaltului ei Ierarh; o facem, apoi, îndemnați de convingerea că un cîrmuitor în treburi bisericești nu poate fi omagiat mai curat și mai deplin, decît prin arătarea a ceea ce gîndurile și năzuințele sale au isbutit să înfăptuiască; în sfîrșit, o facem pentru considerentul că Arhiepiscopia Bucureștilor, ca cea dintîi eparhie ortodoxă a țării, trebuie să constituie o călăuză în munca de creație și de organizarea pentru toate celelalte eparhii ortodoxe de pe pămîntul patriei noastre.

Al șaptelea an de patriarhat a fost dominat, pe planul relațiilor interortodoxe, de trei mari evenimente: decernarea titlului de Doctor în Teologie Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Krutișelor și Colomnei, la București, în cursul lunii septembrie. — împrejurare festivă cu prilejul căreia talentatul scriitor și savantul oaspe a rostit un discurs academic despre Mitropolitul Petru Movilă, simbol al legăturilor frățești dintre Biserica Ortodoxă Romînă și Biserica Ortodoxă Rusă; vizita Patriarhului Apostolic Alexandru III al Antiohiei și întregului Orient; vizita Patriarhului Bisericii Ortodoxe Bulgare, Sanctitatea Sa Kiril și a Înaltilor Ierarhi care l-au însoțit, — vizită menită să întărească vechile legături de prietenie dintre Bisericile și popoarele noastre, care mărturisesc aceeași credință religioasă. Evenimentele acestea privesc nu atît viața religioasă din limitele Arhiepiscopiei Bucureștilor, ci pe aceea din cîmpul mai larg al Patriarhiei Romîne, — și dacă noi le amintim aci, o

facem pentru a culege din rostitile de atunci ale Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian, gânduri, preocupări și năzuințe care au avut repercusiuni din cele mai rodnice pentru viața religioasă a clerului și credincioșilor din cuprinsul Arhiepiscopiei noastre.

Îată câteva fragmente din cuvîntarea rostită la 24 octombrie 1954, în catedrala Sf. Spiridon-Nou, cu prilejul solemnităților primirii delegației Bisericii Ortodoxe Bulgare:

«Providența a vrut ca Bisericele și popoarele noastre să împărtășească multă vreme o soartă comună. Apa Dunării n-a despărțit niciodată popoarele noastre, ci le-a unit totdeauna; iar populația valahă din Balcani, păstoriții noștri din munții Haemus, s-au înfrățit cu bulgarii și vreme de trei bine de două secole au dat strălucire vieții de stat și credinței ortodoxe în imperiul valaho-bulgar...

«Potrivit modului de viață și trăire ortodoxă, fiecare din noi avem câte două patrii: una este patria pămîntescă, în care odihnesc moșii și strămoșii noștri, leagănul istoric al fiecărui popor care își are un loc sub soare; cealaltă este patria noastră comună, Biserica Ecumenică a Răsăritului. Cea dintîi ne cere iubire, devotament și jertfieri de noi înșine, cea de a doua nu poate trăi fără unitate dogmatică, canonică și liturgică. Să dăm fiecăruia ce i se cuvine, precum ne-a învățat Mintuitorul Hristos, care a spus: «Dați Cezarului cele ce sînt ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ce sînt ale lui Dumnezeu» (Marcu XII, 17)...

«Popoarele noastre trăiesc acum această mult așteptată primăvară a vieții lor de libertate. În grădina acestei primăveri, noi — oamenii Bisericii — să semănăm floarea cu bună mireasmă și nepieritoare a păcii, priteniei și bunei înțelegeri. Să facem ca sub cerul nostru comun care este și cerul Bisericii Ecumenice a Răsăritului, să nu mai curgă sînge nevinovat niciodată, să nu mai piară pe timpuri de bătălie tinerețea popoarelor noastre, să nu mai fie orfani, văduve și mame nevinovate, dezastre și ruine, — ci dragoste, fericire și iubire frățească, petrecind toți ca niște fii ai aceiași credințe, care ne spune că «Dumnezeu este iubire și cel ce rămîne în iubire, rămîne în Dumnezeu și Dumnezeu rămîne întru el» (Ioan IV, 16).

Pentru a contura deplina fizionomia morală a Arhiepiscopului nostru și direcțiile sale de muncă în cel de al șaptelea an de Patriarhat, desprindem câteva fragmente și din cele două pastoreale ale acestui an.

«Inima noastră este cucerită de învățătura că toți pămîntenii sînt fii ai aceleiași «Părinte creșce», care a făcut, dintr-un sînge întregul neam al oamenilor, ca să locuiască pe toată fața pămîntului și a așezat de mai înainte vremurile și hotarele așezării lor» (Fapte XVII, 26). Este cuprinsă aici într-o formulă de clasică limpezime, doctrina privind unitatea neamului omenesc, — idee religioasă de primul ordin, care constituie un puternic imbold de luptă pentru înfrățirea tuturor popoarelor.

«Inima noastră este cucerită, apoi, de învățătura că toți pămîntenii, care sînt făcuți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu», au o egală îndreptățire față de bunurile acestei lumi, după cuvîntul vechi al profetului, care zice: «rupeți lanțurile nedreptății, deslegați legăturile jugului, dați drumul celor asupriți, sfărâmați jugul lor! Imparte pîinea cu cel flămînd, adăpostește-l în casă pe cel fără cămin; dacă vezi un om gol, pune haina pe el, — și nu te ascunde de cel de un neam cu tine» (Isaia LVIII, 6-7). Fragmentul acesta cuprinde o întreagă doctrină socială, căreia Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian îi slujește cu statornică și răvnă încă din tinerețea activității sale publice și spre slujirea căreia se străduiește să antreneze întreaga preoțime a Bisericii noastre, dîndu-i în acest scop și temelnice instrumente de informație în lucrările tipărite sub titlul generic de «Apostolat Social».

«În sfîrșit, inima noastră este cucerită de înalțătoarea învățătură a iubirii apropielii, veșmîntul luminos care învălurează toată dumnezeiasca Evanghelie: «vă dau poruncă nouă, ca unul pre altul să vă iubiți... întru aceasta vor cunoaște toți că sînteți ucenicii Mei, dacă veți avea iubire unul către alții» (Ioan XIII, 34-35). De învățătură privind iubirea apropielii, ca o consecință a celestelor Sanctități ale Patriarhului Justinian a legat totdeauna o idee scumpă a vremii noastre, ideea păcii. Îată cuvintele Înalt Prea Sfințitului Sale din Pastorală de Crăciun din anul 1954: «Iar încoronarea vieții și învățăturii Mintuitorului nostru Iisus Hristos, pecetea cerească a filipii și Testamentului Său, este nepieritoare idee a păcii».

Aceleași gânduri au frămîntat sensibilitatea Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian și cînd a fost să se adreseze clerului și credincioșilor Eparhiei Sale din Pastorală de Sfințele Paști din anul acesta. «Pentru noi creștinii, spune Sanctitatea Sa, mîsluna Mintuitorului Iisus Hristos, nu s-a sfîrșit prin Moartea, Învierea și Înălțarea Sa la ceruri. El continuă să lumineze gîndirea oamenilor, să curățască simțămîntele lor și să le întărească vrierile pentru aflarea binelui, prin cuvîntul Evangheliei Sale. Duhul creștinismului autentic este străbătut de mireasma păcii, ... nu cunoaște violența și refuză să vadă în război un mijloc pentru rezolvarea neînțelegerilor dintre oameni și

popoare. Creștinismul adevărat năzuiește să se întindă dumnezeiasca bunăînțelegere dintre oameni peste fața pământului întreg iar războiul să rămână o tristă amintire a istoriei... Distrugerea armelor atomice și cu hidrogen și încetarea fabricării lor în toate țările, folosirea energiei atomice în scopuri pașnice, iată problemele ce se cer rezolvate astăzi, pentru liniștea, pacea, binele și fericirea oamenilor».

Al șaptelea an de patriarhat a însemnat în viața Arhiepiscopului nostru un popas excepțional, prilejuit de împlinirea a 30 de ani de neîntreruptă slujire a Bisericii: la 14 octombrie 1924, Sanctitatea Sa Patriarhul Justinian primea harul preoției în catedrala episcopală din Rîmnicul Vilcea, împlinind astfel visul sfînt al mamei sale, sub a cărei călăuzire curată și evlavioasă a făcut primii pași pe drumul adevăratei înțelegeri a slujirii lui Dumnezeu printre oameni. Cu prilejul sărbătoririi acestei sfînte logodiri cu slujirea preoțească, Prea Fericitul Patriarh Justinian a rostit o cuvîntare de mare răsunset spiritual, înfățișînd icoana adevăratei preoții creștine și chemările ei de astăzi, după modelul Preotului desăvîrșit și etern Iisus Hristos, Calea, Adevărul și Viața. În gândirea înaltă Prea Sfinției Sale, misiunea preoțească n-are seamăn pe lume: «Nu poate fi vrednicile mai înaltă pe pămînt decît aceea de a sluji lui Dumnezeu ca preot»; iar ceea ce este esențial în ființa Mîntuitorului se rezumă — potrivit modului de a vedea al Sanctității Sale — în «iubirea Sa nemărginită pentru ființa omenescă, izvor și cheie a înțelegerii sacrificiului Său». De aci, precizarea virtuților care trebuie să împodobească ființa morală a adevăratului preot: iubirea pentru semenii, spiritul de sacrificiu pentru aproapele și zdrobirea egoismului.

Acum, după ce au fost înfățișate toate marile linii în direcțiunea cărora a fost orientată întreaga activitate bisericească din cuprinsul Eparchiei Bucureștilor în timpul celui de al șaptelea an de arhiepiscopie a Prea Fericitului nostru Patriarh Justinian, — în cele ce urmează, prezentăm însăși activitatea care s-a desfășurat în toate secțiunile de muncă ale acestui Centru Eparhial.

În sectorul Administrativ-Bisericesc, întîiul fapt care trebuie semnalat este primenirea organelor de conducere a tuturor unităților bisericești, parohiale și eparhiale, potrivit prevederilor Codului de legiuiri pe care Biserica însăși și le-a dat sub patriarhatul cel nou. De peste douăzeci de ani, în Biserica Ortodoxă Română nu mai avuseseră loc alegeri prin mijlocul cărora clericii și credincioșii Bisericii noastre să fi trimis forurilor de conducere ale acestei Instituții divine pe reprezentanții lor. Au fost alese în acest an persoane corespunzătoare, preocupate de propășirea materială și spirituală a Bisericii noastre strămoșești, al căror mandat rămîne valabil pentru o perioadă de patru ani. Potrivit datelor cunoscute de Centrul Eparhial, după un an de activitate a noilor organe de conducere bisericească, — epitropiile, consiliile și adunările parohiale, consiliul și adunarea eparhială din Arhiepiscopia Bucureștilor își îndeplinesc cu rivnă și pricepere mandatul ce le-a fost încredințat, asigurînd în chipul acesta o linie unitară în desfășurarea vieții bisericești din aceste ținuturi și cele mai bune condițiuni pentru dezvoltarea ei.

Arhiepiscopia Bucureștilor numără 1.735 unități bisericești cu enorii, rînduite după categorii astfel:

Parohii de categoria excepțional . . .	135
" " " I . . .	469
" " " II . . .	595
" " " III . . .	391
T o t a l . . .	1.590
Filiale de categoria excepțional . . .	1
" " " I . . .	62
" " " II . . .	47
" " " III . . .	36
T o t a l . . .	145

În toate aceste unități bisericești se află sfînte locașuri de cult, bine întreținute. — numărul total al acestora, incluzînd aici și bisericile catedrale, de minăstiri, capelele și paraclisele, precum și cele aflate în construcție, cifrîndu-se la 1.926.

În decursul anului 1954, au fost înnoșite 6 noi locașuri de cult, iar 11 biserici, la care s-au făcut lucrări de reparațiuni și renovări au fost sfințite. Pentru aceste momente solemne din viața religioasă a eparhiei noastre, înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian a trimis, ca delegați ai Sanctității Sale, pe cei doi Episcopi-Vicari ai Patriarhiei Române, Antim Tîrgovișteanu și Theoctist Botoșeneanu, pe P. C. Vicar

al Arhiepiscopiei Bucureștilor Preot Alexandru Ionescu, Consilieri și protopopi raionali. O firmosire, cea de la Vălenii de Sus-Muscel, a fost săvârșită de Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Firmilian al Olteniei.

Tirnosirile și redeschiderile de biserici despre care amintim aci au demonstrat zelul misionar și gospodăresc al clerului, dărnicia credincioșilor și dragostea lor pentru podoaba Casei Domnului; dar ele au pus în lumină încă un fapt de mare însemnătate pentru raporturile dintre Biserică și Stat: autoritățile locale ale puterii de Stat au sprijinit străduințele clerului, i-au ușurat munca și au conlucrat cu acceștia la toate frumoasele realizări din acest domeniu. În zilele solemnităților de sfințire, autoritățile locale ale puterii de Stat au cinstit cu prezența lor aceste importante evenimente din viața religioasă a parohiilor noastre și au rostit cuvântări de bună apreciere pentru dragostea de muncă și buna gospodărire a bisericilor de către clerici și credincioși.

Unitățile bisericești ale Arhiepiscopiei Bucureștilor au fost deservite, în decursul acestui an, de: 2.150 preoți, 37 diaconi și 1.562 cîntăreți. Toți aceștia, urmînd exemplul personal al Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian, au desfășurat o activitate lăudabilă încadrîndu-se în disciplina canonică și străduindu-se să împlinească cît mai deplin cu putință, înaltele îndatoriri legate de misiunea preoțească. Desprins acum de multe din grijile și îndeletnicirile care îl înstrăinau de Biserică, clerul nostru manifestă pe zi ce trece, tot mai multă înțelegere pentru ceea ce trebuie să fie un adevărat slujitor al altarului, cîrmuitor de suflete pe calea dobîndirii împărăției cerurilor și bun sfătuitor al păstoriților săi, pe calea îmbunătățirii condițiilor de viață. Iar aceasta se chiamă «apostolat social».

Pentru frumoasa lor activitate bisericească, Centrul Eparhial a evidențiat 142 preoți și a acordat 98 de distincții onorifice, — dintre acestea din urmă, 40 fiind acordate de Sinodul Mitropolitan al Sfintei Mitropolii a Ungro-Vlahiei, potrivit prevederilor statutare.

În sectorul Exarhatului Mînăstirilor, situația, în anul de care ne ocupăm, se prezintă astfel: 12 mînăstiri și 8 schituri pentru călugări și 8 mînăstiri și două schituri pentru călugărițe, — așa dar un total de 30 unități mînăstirești, în care viețuiesc: 5 arhierii, 20 arhimandriți, 56 protosingeli, 4 singeli, 56 ieromonahi, 2 arhidiaconi, 53 ierodiaconi, 84 monahi, 14 rasofori, 59 frați, 524 monahii, 89 rasofore și 239 surori.

Mînăstirile din cuprinsul Arhiepiscopiei Bucureștilor, datorită purtării de grije și nemijlocitelor îndrumări date personal de Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian, constituie o mîndrie a Bisericii noastre. Viața acestora este orînduită după vechile pravile de organizare a monahismului care au împletit totdeauna rugăciunea cu munca. Pelerinii de pretutindeni se abat către aceste oaze duhovnicești, pentru înviorearea simțămîntelor lor religioase. Serviciile divine sînt săvârșite aci după datini, fără știrbire, și cine asistă, la căderea nopții, la o priveghere mînăstirească, nu poate uita aceasta niciodată.

Dar mînăstirile noastre cunosc și trăiesc nu numai o viață de rugăciune, ci și de muncă. Se muncеște manual și intelectual. Sînt organizate aci cooperative și ateliere, unde se muncesc și se produc bunuri, care asigură întreținerea mînăstirilor și a viețuitorilor lor. Alături de acestea, sînt organizate școli elementare și monahale, în care se pregătesc toți cei ce vor să îmbrățișeze viața îngerescului chip. Cine cercează îndeaproape viața unei mînăstiri astăzi, rămîne plăcut impresionat de viața care pulsează între zidurile ei și pe ogoarele din jurul ei. Monahii și monahiile lucrează la cîmp, — ară, seamănă, seceră și culeg; lucrează în cooperative, minunate lucruri de artă, destinate exportului; produc în ateliere bunuri pentru consumul intern; țes covoare și execută broderii, realizează lucrări de artă sculptură și pictură. Dar paralel cu aceste munci, monahii și monahiile depun străduințe rodnice pentru luminarea lor prin știința de carte. Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian a creiat condiții prielnice pentru reinvierea tradiției de muncă intelectual-călugărească în mînăstiri. Școlile organizate în mînăstiri sînt frecventate de totalitatea elementelor tinere care viețuiesc între zidurile lor și ele înseamnă cel dintîi pas spre întemeierea și generalizarea vieții chinoviale, care va trebui să constituie nota specifică a monahismului Bisericii Ortodoxe Romîne sub patriarhatul Prea Fericitului nostru Arhipăstor Justinian.

Pentru orientarea cititorilor noștri în ceea ce poate lucra o cooperativă mînăstirească, înfățișăm situația cooperativei din mînăstirea Pasărea, unde s-au lucrat: 255,42 m. p. de covoare de lînă pentru export; 701, 18 m. p. covoare din deșeuri de milaneză; 871, 85 m. p. de preșuri gen covor; 243 m. p. de preșuri populare; 124 m. l. stofă de lînă; 13.570 m. l. diferite confecții. Lucrările menționate au fost executate

de 130 monahii și surori din cele calificate pentru muncă de acest gen, restul viețuitoarelor din această minăstire, precum cele de tot bătrâne sau infirme, putând lucra chiar la domiciliu în cadrul atelierelor minăstirești

Cît privește învățămîntul monahal din minăstiri, arătăm că au fost organizate școli monahale în 10 minăstiri, care au fost frecventate de 223 elevi și eleve (100 anul I, 46 anul II și 77 anul III). Nivelul intelectual și teologic al celor ce urmează cursurile acestor școli este îndeajuns de mulțumitor și cunoscînd programa analitică nu se poate să nu te stăpînească un sentiment de recunoștință față de inițiatorul lor, Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian. Monahul de astăzi trebuie să fie bine orientat în taina tuturor disciplinelor teologice. Pentru aceea, în școlile monahale se studiază Vechiul și Noul Testament, Învățătura de credință a Bisericii Ortodoxe Răsăritene, Liturgica teoretică și Tipicul bisericesc, Indrumări în viața monahală și Istoria monahismului, Muzica bisericească psaltică și lînară.

Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian a dăruit minăstirilor școli monahale, iar acestora le-a dăruit instrumentele necesare de lucru: manualele didactice. Dispunem astăzi de manuale pentru următoarele discipline: Studiul Vechiului și Noului Testament (manuale alcătuite pentru studenți dar care pot fi folosite și în școlile monahale), Învățătura de Credință ortodoxă, Vecernierul, Utrenerul și Cîntările Sfințelor Liturghii. Pentru a răsplăti munca unora și a stimula la învățătură pe alții, părintele Patriarh a dăruit în număr mare toate aceste manuale monahilor elevi din sfințele noastre minăstiri, iar noi am putut constata cu bucurie că ele sînt rodnic folosite pretutindeni.

Trecînd la prezentarea citorva aspecte din activitatea Sectorului Economic-Gospodăresc, accentul nostru de greutate cade pe ceace constituie specificul patriarhatului Înalt Prea Sfințitului nostru Arhiepiscop: organizarea șantierei de construcții și restaurări de biserici și case parohiale.

Este vrednic să semnalăm că parohiile Eparhiei Bucureștilor au organizat 327 șantiere, cu lucrări în valoare de 2.126.151 lei și 9.216 zile de lucru cu brațele, plus 2.522 zile de transport. Pentru șantierele parohiilor, contribuția credincioșilor s-a cifrat la suma de 1.335.791, iar contribuția Arhiepiscopiei s-a cifrat la suma de 395.583 lei. Cît privește contribuția binevoitoare a Statului, aceasta a însumat 224.164 lei și a fost acordată cu deosebire bisericilor monumente istorice.

De mai mulți ani, Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian a inițiat într-ajutorarea parohiilor în cadrul protopopiatelor raionale: conferința preoților din cuprinsul unui protopopiat, după cercetări și aprecieri obiective hotărâște ca una din biserici să primească ajutorul celorlalte pentru lucrări pe care singură nu ar putea să le ducă la bun sfîrșit. Astfel de șantiere protopopești au fost organizate în 26 din cele 31 de protopopiate ale Arhiepiscopiei și ajutoarele colectate pentru acestea s-au cifrat la suma de 191.403 lei.

Centrul Eparhial a organizat el însuși cîteva mari șantiere la minăstirile: Dealul, Ciorogirla, Ghîghiu, Crivina și la bisericile: Sf. Spiridon-Nou și Sf. Ilie Hanul-Corței din București. Pentru acestea cheltuielile generale — materiale, manoperă, administrație — au însumat 2.237.871,60 lei. Contul de execuție bugetară arată că în anul 1954, la art. 9 Cheltuieli — reparații, construcții, dotații — a fost înscrisă suma de 5.000.000 lei, din care s-au cheltuit 4.028.891,63 lei. Socotim că simpla arătare a acestor cifre este concludentă pentru cine vrea să cunoască volumul lucrărilor de construcții și restaurări inițiate, conduse și realizate de Arhiepiscopia Bucureștilor, în timpul celui de al șaptelea an de patriarhat.

Pentru acela care ar dori să aflu taina prin care Centrul nostru Eparhial a isbutit să creleze resursele bănești din care să se acopere toate aceste masive cheltuieli, reproducem un fragment din articolul omagial din anul trecut: «Fiecare închinător, care pășește pragul unei biserici și aprinde în sfeșnicele ei o luminare pentru sufletul său și pentru cei adormiți din neamul său — săvîrșește prin aceasta și o faptă de ajutorare pentru comunitățile ortodoxe din Eparhie, care au deschise șantiere de construcții, reparații sau amenajări. Este o faptă de bine, pornită din inspirația Sanctității Sale Patriarhului Justinian și toți acela care s-au bucurat de binefacerea ei, depun totdeauna smerită metanie la jețul arhieresc și se roagă Bunului Dumnezeu pentru îndelunga înzire a stăpînului și binefăcătorului lor».

«Luminarea» și «calendarul bisericesc», — pe lângă contribuția Ministerului Cultelor — iată izvoarele din care au fost acoperite toate cheltuielile necesitate de șantierele Eparhiei, izvoare sigure create de spiritul întreprinzător al Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian. Prin ele a fost întreținut simțămîntul de solidaritate al credincioșilor și a fost sporită conștiința că mulțumirea sufletească a fiecăruia se

întreține prin ceea ce isbutești să dăruiești pentru semenul tău, pentru comunitatea celor de o credință cu tine.

Spiritul întreprinzător și măiestria de organizator a Arhiepiscopului nostru s-au vădit tot așa de puternic și în ceea ce privește «unitățile productive» ale Eparhiei: turnătoria de luminări, vile și depozitul de vin bisericesc, stupinele, gospodăria anexă și magazinele de obiecte bisericești. Fiecare din aceste unități productive atît de necesare vieții economice a unei instituții bisericești, a adus contribuția sa importantă la sporirea patrimoniului material al eparhiei noastre. Astfel, turnătoria de luminări, în procesul de fabricație al căreia au intrat 236.588,10 kgr. materiale, a trimis către cele 1.600 de parohii cantitatea de 190.300 kgr. luminări din totalul de 207.661 kgr. fabricate în anul 1954; din depozitul de vin bisericesc au pornit către bisericile parohiale și minăstirești 28.595 litri, asigurîndu-se astfel o bună desfășurare a serviciilor divine liturgice; magazinul de obiecte bisericești nr. 1, din str. Intrarea Patriarhiei nr. 1, condus de dl. Nic. Cenușe, a distribuit mărfuri-vesminte, cărți rituale, obiecte de cult, cruciulițe, iconițe, policandre — în valoare de 291.371 lei, iar magazinul nr. 2 din str. 30 Decembrie nr. 9, condus de dl. Constantin Mateescu, a distribuit mărfuri în valoare de 455.160 lei. Trebuie să amintim în plus că prin «unitățile productive» ale Eparhiei se primesc contribuțiile benevole ale credincioșilor pentru toate operele cultural-sociale, misionare și gospodărești din cuprinsul Arhiepiscopiei. Este și aceasta o realizare fericită, izvorîtă din mîntea mereu dornică de noutate și înfăptuirii practice a Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian.

În sfîrșit, pentru activitatea sectorului Cultural-Social, precizăm dintru început că aceasta s-a desfășurat, în întregimea sa, sub directa îndrumare și controlul Înalt Prea Sfinției Sale Patriarhului Justinian, care a fixat țelurile ce trebuiau urmăriți și a indicat metodele cele mai potrivite pentru realizările lor. Toate problemele care s-au pus Conducerii Eparhiale în acest sector de muncă au fost ridicate de Înalt Prea Sfinția Sa cu pătrundere și clarviziune și avem încredere că au fost slujite în spiritul Evangheliei și Predaniei ortodoxe. Tot așa sîntem încredințați că nimic din ceea ce este esențial și constructiv n-a scăpat preocupărilor și grijii permanente a Prea Fericirii Sale, — începînd cu problemele care privesc pregătirea clerului, activitatea sa predicatorială și catehetică, — și sfîrșind cu problemele de amănunt care privesc buna organizare a sanatorului și caselor de odihnă destinate funcționarilor bisericești și clerului din eparhie. Vom înfățișa cîteva date legate de problemele privind activitatea acestui sector de muncă.

Este știut că pentru pregătirea personalului bisericesc și recrutarea corpului didactic, în Patriarhia Romînă funcționează astăzi următoarele instituții de învățămînt: școli de cîntăreți bisericești, seminarii monahale și institute Teologice de grad universitar. Arhiepiscopia Bucureștilor a întreținut elevi și studenți în fiecare din acest fel de instituții de învățămînt teologic. Accentuăm că a «întreținut» elevi și studenți, deoarece grija Arhiepiscopiei n-a fost numai aceea de a-l recruta după criteriile care să-i dea încredințarea că vor fi buni slujitori ai sfintei noastre Biserici străbune, ci i-a «întreținut» în sensul material al cuvîntului, asigurîndu-le în instituțiile de învățămînt respective: cazarea, hrana și cele mai bune condițiuni de studiu. N-a cerut acestora decît un singur lucru: să învețe și să albe o conduită corespunzătoare misiunii lor de viitori slujitori ai Bisericii. Au fost acordate burse tuturor elevilor și studenților care au dovedit asiduitatea în învățătură și respectul regulilor morale de bună purtare. Cuantumul unei burse școlare, începînd cu 1 ianuarie 1955, a fost fixat la suma de 1.800 lei anual.

Repartizați pe școli, elevii și studenții Arhiepiscopiei Bucureștilor, prezintă următoarea situație cîfrică: la Școala Medie de Cîntăreți Bisericești din Curtea de Argeș, 86 (25 în anul I, 24 în anul II, 27 în anul III și 10 în anul IV); la Seminarul Monahal din Mînăstirea Hurezi, 18 (7 în clasa VIII-a, 6 în clasa IX-a, 3 în clasa X-a și 2 în clasa XI); la Școala Medie de Cîntăreți Bisericești — Secția Monahală din Mînăstirea Neamțu, 4 (doi în anul I, unul în anul II și unul în anul III); la Institutul Teologic de grad Universitar din București, 68 studenți (18 în anul I, 16 în anul II, 17 în anul III și 17 în anul IV); tot la Institutul Teologic de grad Universitar din București, Arhiepiscopia Bucureștilor întreține 7 studenți la Cursurile de Magistru (5 în anul I și 2 în anul III). Institutul Teologic posedă o vastă bibliotecă de specialitate înzestrată cu colecții științifice, dicționare și enciclopedii, cărți și reviste, care pot asigura o documentare aproape deplină în toate domeniile de cercetare teologică: exegetic, istoric, sistematic și practic. Nu lipsește din zesterea acestei biblioteci celebra colecție G. P. Migne, seria Greacă și Latină, — colecție absolut indispensabilă studiului Sfinților Părinți, unul din temelurile credinței noastre ortodoxe. Biblioteca numără astăzi 68.604 cărți și reviste, față de 68.000 în 1953 și 64.905 în 1952.

În cursul anului 1954, s-au făcut mari cheltuieli de investiții și amenajări la edificiile Institutului Teologic din București: refacerea instalației de calorifer, revizuirea mobilierului curățirea sălilor de studii și a marelui amfiteatru. A fost o preînnoire nu numai în vederea deschiderii cursurilor noului an școlar cât mai ales în vederea primirii aici a doi oaspeți iluștri din ortodoxia răsăriteană: Sanctitatea Sa Patriarhul Kiril al Bulgariei și Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Krutișelor și Colomnel.

Și nu putem încheia prezentarea întregului capitol privind învățămîntul religios, fără să arătăm că Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian a poposit în repetate rânduri la fiecare din Institutele de învățămînt de care ne ocupăm, îndrumînd personal activitatea corpului didactic, sfătuiînd pe elevi și studenți cu privire la rosturile și răspunderile misiunii lor de viitori slujitori ai Bisericii noastre străbune, dînd sugestiile pentru o cît mai bună organizare a vieții obștești din internatele acestor instituții școlare, etc.

Cursurile de Îndrumare Misionară și Socială — acest «înalt laborator de scrutare a conștiinței fiecăruia, de învioreare și fortificare a vocației sacerdotale, de reîn-călzire și stimulare a zelului misionar și de verificare și completeare a mijloacelor de activitate pastorală» — au fost frecventate, în decursul anului 1954 de 231 preoți și diaconi, repartizați pe serii astfel: 71 în seria XVIII, 89 în seria XIX și 71 în seria XX. Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian a vizitat pe preoții fiecărei serii, atît la deschiderea Cursurilor, cît și în preajma închiderii lor. Neuitate vor rămîne în amintirea preoților și diaconilor care au frecventat Cursurile de Îndrumare Misionară din București, întîlnirile cu Sanctitatea Sa Patriarhul în preajma închiderii lor — cînd, ceasuri întregi, a zăbovit în sala de festivități, cuvîntînd pînătește, adresîndu-se tuturor de la inimă la inimă și dînd cele mai alese și curate povești pentru misiunea și pastorația clerului. Înalt Prea Sfinția Sa a ținut ca aceste întîlniri cu clericii de la cursuri în preajma examenului final, să nu aibă caracter oficial și în jurul lor să nu se facă publicitate. Nu vrem să contrariem cu nimic gîndurile Sanctității sale cu privire la procedeele acesta, dar nu putem să nu ne exprimăm regretul că multe, foarte multe învățămînte rostite cu aceste prilejuri n-au fost prinse în scris, ca să constituie motive de inspirație în lucrarea sa bisericească pentru clerul întreg.

Activitatea predicatorială și catehetică a clerului s-a desfășurat, în cel de al șaptelea an de patriarhat, potrivit Hotărîrilor Sfințitului Sinod din 5 noiembrie 1950. Centrul Eparhial a trimis îndrumări pentru buna diriguire a acestei activități, îndatorînd pe clericii săi să aleagă și să prezinte temele predicilor și catehezelor, potrivit modului în care vor fi rostite și ținîndu-se seama de pregătirea celor ce le ascultă. Pentru a stimula preoțimea în direcțiunea acestei activități — ferind-o de păcatul rutinei, dar și de acela al improvizației — Centrul Eparhial a cerut să i se trimită, pentru fiecare trimestru al anului, planul activității predicatoriale și catehetice, al fiecărei biserici. Și astfel, cunoaștem acum că s-au rostit în bisericile eparhiei, în acest an, 84.692 predici și 59.404 cateheze.

Cîntarea omofonică a fost introdusă în aproape 1.400 parohii, fiind executată, pe tot întinsul Eparhiei, de 68.969 de credincioși. Este un început bun, dar nu este totul. Eforturi noi și susținute trebuie depuse pentru generalizarea ei în toate bisericile antrenînd la această muncă, în scopul înfrumusețării serviciilor divine și în acela al înviorării sentimentului religios, cît mai mulți credincioși.

Concluzia generală, care se impune din examinarea datelor prezentate în acest capitol, poate fi formulată astfel: Conducerea Eparhială, traducînd în viață gîndurile Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian, a dat prețioase îndrumări pentru impulsionarea activității predicatoriale și catehetice a clerului, — iar preoțimea Arhiepiscopiei noastre a desfășurat în acest domeniu o lucrare din cele mai meritorii. S-a predicat și s-a catehizat mai mult, mai temeinic și mai sistematic ca în trecut. Îndatorirea ca predicile și catehezele să fie scrise în întregime sau măcar schițate, a avut ca rezultat imediat schimbarea calitativă a acestor instrumente de lucru pastoral și misionar.

Este un fapt înscris încă de acum șapte ani între faptele ce caracterizează arhipăstoria Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian: «realizarea conlucrării frățești a Bisericii Ortodoxe Romine cu toate celelalte culte și credințe religioase din țara noastră, în slujba păcii». Sanctitatea Sa a inițiat și prezidat consfătuiri «între toți șefii și conducătorii cultelor din țara noastră în luna 1949, în decembrie 1950 și în noiembrie 1952, consfătuiri care au însemnat deschiderea unui nou capitol de acțiune binefăcătoare în lupta pentru apărarea păcii și de sprîjinirea comună a muncii poporului nostru pentru făurirea vieții celei noi în Patria noastră». Niciodată, în trecut, un fapt de această natură n-ar fi putut să prindă viață, nici măcar în imaginația oame-

nilor. Prea Fericitul Patriarh Justinian Ț realizat înfrățirea cultelor religioase din țara noastră, pe tărâmul comun al luptei pentru pace și «pentru bunăstarea tuturor».

Urmind exemplul Părintelui lor duhovnicesc, slujitorii Bisericii Ortodoxe Române au adoptat față de cultele religioase din țara noastră o atitudine prietenească sau de desăvârșită neutralitate. Ne-am întâlnit cu reprezentanții acestor culte în câteva sute de consfățuri interconfesionale, ținute în Capitală, pe regiuni sau raioane. Și pentru a ne cunoaște mai bine, noi am organizat un recensământ confesional în fiecare parohie. Știm cîți sintem astăzi, vom pute cunoaște pe toți aceia care, în numele libertății religioase, principiu înscris în Constituția țării — vor îmbrățișa credința pe care o doresc.

Și în acest an, preoțimea Eparhiei a fost chemată în conferințe protopopești, la sediul fiecărui raion. S-au ținut 375 conferințe (193 orientare și 182 administrative), la care s-au înregistrat 25,019 prezențe și numai 381 absențe. La conferințele de orientare, au fost susținute public 375 referate, care au dezvoltat temele stabilite de Sfîntul Sinod pentru întreaga Biserică Ortodoxă Română. Toate aceste conferințe au fost prezidate, în numele Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian, de delegați chiriarihali: P.P. S.S. Episcopi Antim Tirgovișteanu și Theoctist Botoșeneanu, Vicari Patriarhali, P. C. Pr. Al Ionescu, Vicarul Arhiepiscopiei Bucureștilor, Consilieri Patriarhali și Arhiepiscopali. Delegații chiriarihali au dus preoțimii din Eparhie binecuvîntarea Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian și au fost interpreții gîndurilor și simțămîntelor Sanctității Sale pentru toți clericii care se ostenesc în parohiile Arhiepiscopiei, pentru luminarea și călăuzirea credincioșilor sfîntei noastre Biserici spre tot lucrul bun. Conferințele protopopești au constituit, în același timp, potrivite prilejuri de întîlnire a preoțimii cu reprezentanții autorităților de stat și locale: Impunericii ai Ministerului de Culte, Președinți și Secretari ai Sfaturilor Populare, Conducători ai Comitetelor de luptă pentru Pace.

Preoțimea Eparhiei a continuat și în acest an să desfășoare o lăudabilă activitate în cadrul luptei pentru apărarea păcii. Potrivit datelor comunicate de Oficiile protopopești, 1310 preoți fac parte din Comitele de luptă pentru apărarea Păcii, deținînd în sinul acestora chiar funcțiuni de răspundere: 45 sînt președinți, 58 vice-președinți și 176 secretari. La cele 8.393 ședințe de lucru și publice, cite au ținut comitele de luptă pentru Apărarea Păcii din limitele teritoriale ale Arhiepiscopiei, preoții noștri au rostit 2.772 cuvîntări. Contribuția preoțimii la acțiunile privind îmbunătățirea vieții obștești pe plan material și spiritual, a fost bine apreciată de autoritățile locale ale puterii de stat.

Comitetele parohiale — nou alese la toate parohiile în cursul anului 1954 — s-au dovedit, odată mai mult, admirabile instrumente auxiliare în munca misionar-socială a preoțimii. Cîntarea omofonă, acțiunile de colportaj, buna întreținere a bisericilor, reparările și restaurările acestora, s-au făcut cu neprecupețit concurs al comitetelor parohiale. Și tot cu prilejul acestora, s-au distribuit credincioșilor lipsiți sau înapoi de muncă ajutoare, în alimente și obiecte de îmbrăcăminte, în valoare totală de 454.352 lei.

Este cunoscută grija pe care Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian o poartă pentru sănătatea preoților și familiilor lor. Casele de odihnă de la Sinala și Curtea de Argeș și Sanatoriul de la Techirghiol au fost pregătite din vreme pentru a putea găzdui pe cei nevoiți să-și caute sănătatea sau să-și îmbunătățească forțele de muncă.

În Sanatoriul de la Techirghiol au fost găzduite 444 persoane — pe toată durata sezonului — și au luat masa 764 persoane.

Pentru a prezenta deplin activitatea sectorului Cultural-Social în anul de care ne ocupăm, arătăm că cele două formațiuni corale: Corala Preoților din Capitală și Corala Catedralei Sf. Patriarhii, au susținut, cea dintîi 11 concerte publice iar cea de a doua 10 concerte publice, în biserica Sf. Spiridon-Nou, în amfiteatrul Institutului Teologic Universitar și în diferite biserici ale Capitalei, desfășurînd pe credincioși și contribuind la dezvoltarea muzicii religioase în țara noastră. Corala Preoților din București grupează 92 de slujtori ai sfîntilor altare bucureștene, iar repertoriul ei permanent cuprinde peste 150 de piese muzicale. Corala Catedralei Patriarhale, condusă de profesorul Nicolae Lungu, binecunoscut pentru pregătirea sa profesională, tactul său organizatoric și talentul său de dirijor și interpret al muzicii noastre religioase și populare românești, este astăzi cea mai bună formațiune corală mixtă, dintre cele care susțin răspunsurile liturgice în bisericile noastre. Pentru aceea concertele susținute de ea, s-au bucurat totdeauna de o aleasă prețuire din partea iubitorilor de muzică.

Încheiem această prezentare cu câteva cuvinte privind editarea revistei «Glasul Bisericii». În cursul anului 1954 au apărut 12 numere, în 7 volume, — însumînd un

total de 680 pagini. In paginile ei au fost publicate pastoralele Inalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian și ale Prea Sfințitilor Episcopi Antim al Buzăului și Chesarie al Dunării de Jos; 12 editoriale, însumând un total de 81 pagini; 29 de îndrumări pastorale cu un total de 131 pagini; articole legate de lupta pentru apărarea Păcii, 16 cu un total de 105 pagini; 17 articole «Studii», cu un total de 112 pagini; dări de seamă în legătură cu conferințele protopopești, administrative și de orientare, cu consfăturile interconfesionale — raionale și regionale —, cu vizitele canonice ale Ierarhilor și sfințirilor de biserică, cu decesele clericilor, — iar în partea oficială au fost publicate comunicări și date în legătură cu vacantarea parohiilor, mișcările de personal, etc. — din toate cele trei eparhii care compun mitropolia Ungro-Vlahiei.

Am expus, în linii sumare, activitatea Centrului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor și Viața religioasă a acestei Eparhii în cel de al șaptelea an de arhipăstorie a Inalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian. Este anul biblic al patriarhatului său. Faptele înregistrate în decursul acestui an cinstesc pe ostenitorii care le-au săvârșit, dar realizatorul cel mare rămâne Inalt Prea Sfinția Sa care a inspirat, a organizat și a îndrumat îndeaproape întreagă această activitate. Pentru aceea, de ziua festivă a întronizării Sanctității Sale în jețul patriarhal al Bisericii Ortodoxe Române, rugăm pe Bunul Dumnezeu să dăruiască Arhipăstorului nostru iubit îndelungare de zile, putere de muncă și alese înfăptuiri în anii ce-l stau înainte.

Intru mulți ani, Inalt Prea Sfințite și Prea Fericite Părinte Patriarh!

Preotul STAN DIMANCEA

ADUNAREA EPARHIALĂ A SFINTEI ARHIEPISCOPII A BUCUREȘTILOR

În ziua de 24 aprilie a. c., a avut loc ședința ordinară a Adunării Eparhiale a Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor.

Sf. Liturghie s-a oficiat în Catedrala Sf. Patriarhii, iar în Cabinetul de lucru al Inalt Prea Sfințitului Patriarh s-a oficiat un Te-Deum de către Prea Sfințitul Episcop Antim, Vicar al Sf. Patriarhii înconjurat de P. C. Arhim. Dr. Benedict Ghiuș și Ghervasie Crețu, ajutat de protodiac. Anton Uncu și ierod. Evghenie Dascălu, în prezența I.P.S. Patriarh Justinian, a membrilor Consiliului Național Bisericesc și a Membrilor Adunării Eparhiale a Sf. Arhiepiscopii, răspunsurile fiind date de PP. CC. Preoți, Consilieri și membri ai Consiliului Național și ai Adunării Eparhiale.

După oficierea Te-Deum-ului membrii Adunării Eparhiale s-au întrunit în sala sinodală, sub președinția P. S. Episcop Theoctist Botoșeneanu, Vicar Patriarhal, care a rostit următoarea cuvântare:

Onorați membri ai Adunării Eparhiale,

Încep această rostire de început a sesiunii noastre prin a vă împărțași tuturor salutul părintesc și binecuvîntarea Sanctității Sale Patriarhului JUSTINIAN, care trebuind să prezideze — tot astăzi — Consiliul Național Bisericesc, ne-a delegat cu prezidarea Adunării Eparhiale. Acest salut de bună și sporită roadă, pentru binele sfinteii noastre Biserici, care talmăcește prezența Sanctității Sale în mijlocul nostru, ne întremază sufletele și ne sporește entuziasmul în fața lucrărilor ce se vor dezbate și ce se vor rezolva în această sesiune.

Îngăduiți-mi acum să vă salut și în numele meu personal, cu creștineasca noastră vestire de Paști «Hristos a Inviat» și bine ați venit sănătoși. Sînt bucuros că acest salut de bucurie și de biruință se îndreaptă spre membrii celei dintîi Adunări Eparhiale, legal constituită, prin alegeri generale, ce au avut loc anul trecut în cele zece circumscripții electorale din cuprinsul Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor, pe baza Statutului și Regulamentelor Bisericii Ortodoxe Române. Prea Cucerniciile și Domniile Voastre sînteți astfel reprezentanți autentici și legal constituiți ai preoțimii și credincioșilor din această de Dumnezeu păzită Eparhie, și în această calitate ocupați astăzi locurile de încredere și de cinste la cea de-a doua sesiune a Adunării noastre Eparhiale.

Această stare trebuie să ne dea tuturor conștiința clară, că sîntem fii ai Bisericii Ortodoxe; că sîntem în același timp «Trupul lui Hristos și mădulare în parte».

după dumnezeiescul cuvânt al Sf. Apostol Pavel (I Cor. XII, 27). Căci știm din Sfințele Scripturi și din hotărârile sfințelor Soboare Ecumenice că «Biserica este așezământul sfințit, întemeiat de Cuvîntul cel întrupat al lui Dumnezeu spre sfințirea și mîntuirea oamenilor, din care fac parte toți cei uniți prin aceeași credință în Hristos, care se împărtășesc din aceleași Sfințe Taine și care sint împăriați în cler și popor.

Așa dar, Biserica fiind alcătuită din cler și popor, nu numai că nu este un așezământ abstract, ideal — ca concepția protestantă — dar se încadrează în istorie și contribuie, prin însăși structura ei, la promovarea binelui în lume. Aceasta îi dă o notă de puternic realism, de care nu poate face abstracție niciun fiu dreptcredincios al Bisericii noastre.

Pe de altă parte, tot sfințele soboare ecumenice, pe temeiul Cuvîntului celui dumnezeiesc și în virtutea însuflării Duhului Sfințit, ne-au lăsat dreapta mărturisire despre cele trei misiuni ale ierarhiei bisericești: sfințitoare, învățătoare și conducătoare. Ori, această întreită misiune, adică aceea de a oficia și de a economisi Sfințele Taine și Ierurgii, acela de a propovădui cuvîntul Adevărului și acela de a cîrmui turma cuvîntătoare pe calea mîntuirii, nu este lipsită de un obiectiv precis și deci de un scop și de aceea nici nu se consumă în afara unui idealism sterp și lipsit de sens.

Întreita slujire a ierarhiei se îndreaptă spre poporul drept credincios care cere să fie sfințit, să fie luminat și să fie cîrmuit duhovnicește. Dar la rîndul său, poporul dreptcredincios este tot ceea ce poate fi mai real și mai concret; realizează însăși plămada și reprezintă elementul esențial al devenirii istorice. Între ierarhie și între popor există deci o neînteruptă legătură, o comuniune, — ca între rădăcina și coroana unui arbore, în așa fel, încît o parte nu poate viețui, fără cealaltă. Și tocmai acest raport de părtășie la viața poporului, la împlinirea tuturor năzuințelor lui sfințe a asigurat ortodoxiei vigoarea și trîncicia ei în cursul atîtor veacuri de sbucium și, alcătuieste mîndria și puterea Bisericii noastre strămoșești, dovedindu-se rodnică și în epoca noastră de drepte și noi orînduiri sociale. A sta pururea cu urechea la glasul poporului și cu inima la inima lui, constituie una din îndatoririle de căpetenie ale ierarhiei Bisericii Ortodoxe. Căci întreita misiune de care am pomenit mai sus, înseamnă o slujire. Ori, slujirea cea adevărată se face întotdeauna luînd aminte la năzuințele firești ale sufletului credinciosului, ținînd seama de specificul fiecărui credincios, a fiecărui popor, a fiecărei epoci în care Biserica își desfășoară activitatea ei. Pe bună dreptate deci s-a zis că «Biserica e și dumnezeiască și omenească, asemenea lui Hristos, care a fost Dumnezeu și om».

Prezența credincioșilor în forurile deliberative și executive ale Bisericii Ortodoxe Romîne pe tărîm gospodăresc, administrativ și cultural-social, reprezintă cea mai vie dovadă a prețurii deosebite pe care credincioșii o au în sinul Bisericii noastre. Și mai cu seamă, reprezintă o dovadă de nezdrunecat, că Bisericii Ortodoxe i-au fost și i-au rămas întotdeauna străine tendințele spre autocrație, spre înrobirea multîmilor credincioase, — cum s-au petrecut lucrurile în alte Biserici.

Iată deci, onorați membri ai Adunării Eparhiale, Prea Cucerniciilor și Domniilor Voastre, ca factori componenți ai acestei Adunări Eparhiale, dar și ca mandatarul ai dreptcredincioșilor și preoților din această Eparhie, vă revine o îndoită îndatorire. Pe de o parte, acela de a sprijini Ierarhia bisericească întru împlinirea înalțelor sale sarcini față de credincioși și, pe de altă parte, de a fi exponenții credincioșilor și clerului din parohii, în această Adunare Eparhială. Această îndoită îndatorire, care realizează în mod practic principiile eclesiologiei ortodoxe, este ilustrată limpede în art. 94 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Romîne, unde găsim toate îndatoririle Adunării Eparhiale. Tot aici găsim exprimat acel principiu ortodox, în virtutea căruia Biserica «în conducerea și promovarea treburilor ei cheamă colaborarea puternică și prețioasă a fiilor ei celor mai destoinici și mai rîvnitori clerici și enoriași», după cum apreciază Sanctitatea Sa Patriarhul Justinian într-o împrejurare asemănătoare.

Era deci firesc ca noile noastre legiuiri bisericești — pe care, pentru prima oară Biserica le-a făurit fără vreun amestec din afară, potrivit dogmelor, tradiției și canoanelor sale — să sublinieze rolul activ al credincioșilor în Adunările Eparhiale. Era firesc să se asigure reprezentanților aleși ai credincioșilor locul de cinste, dar și de răspundere, în aceste corporațiuni de conducere a vieții religioase din cadrul unei Eparhii, dîndu-li-se astfel, posibilitatea de a aduce contribuția lor de seamă întru împlinirea rostului sfințit al Bisericii, aici, pe pămînt.

Și sintem datori să recunoaștem cu toții, că roadele acestei conlucrări a clerului și credincioșilor, atît în Adunarea Eparhială, cît și în Consiliul Eparhial a dus la numeroase și îmbucurătoare realizări. Consiliul Eparhial s-a străduit să-și

implinească îndatoririle de cinste ce-i revin, în cele trei sectoare de activitate bisericească, urmărind întotdeauna binele și propășirea acestei eparhii. În limita priceperii și puterii lor de muncă, dar neprecupețind rivna și devotamentul pentru interesele eparhiale, fiecare ostenitor al Cancelariilor noastre, de la colaboratorii apropiați ai Sanctității Sale Patriarhului Justinian și pînă la ultimul slujbaş, a căutat să pună în practică, prin împlinirea sarcinilor ce-i revin, gîndurile și toate îndrumările Chiriarhului acestei Eparhii.

În toată activitatea noastră ne-au însuflețit, zi de zi îndrumările și purtarea de grije a Intîistătătorului Bisericii noastre, a cărui dragoste față de roștirile Bisericii noastre și a cărui putere de muncă, înclinată numai Bisericii, constituie cea mai înaltă pildă de slujire a lui Hristos și a îmblunii de Păstor al turmel înțrecredincioase. Spiritul de cinste și de ordine, de devotament și de dragoste față de Biserică și față de Conducerea Patriei noastre, ne-a însuflețit întotdeauna în activitatea noastră.

Împliniri gospodărești și sporiri duhovnicești, șantiere mari de lucrări ale Centrului Eparhial, ale protoierilor, mînaștirilor și parohiilor, — care smulg din uitarea și nepăsarea vremurilor apuse, comori de artă neîntrecute și vechi vetre de cultură bisericească și națională, ori le redau frumusețea prin zugrăveală și primeniri exterioare, toate presupun de bună seamă, cheltulală și de vlagă dar și de însemnate sume de bani.

Inițiate, coordonate și urmărite neconținut cu grijă și pricepere gospodărească desăvîrșită de Sanctitatea Sa Patriarhul Justinian, ele au fost posibile de înfăptuit datorită climatului de largi libertăți religioase și de garantarea acestora de către Guvernul Puterii noastre Populare. Pe lângă aceasta, ni s-a pus la îndemînă, prin Ministerul Cultelor, materialele necesare. Pentru acest sprijin și pentru înțelegerea arătată, Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Bucureștilor încredințează Guvernul de recunoștință și deplin devotament.

Deasemenea exprimă toată gratitudinea noastră d-lui Ministru al Cultelor, Acad. Profesor Petre Constantinescu-Iași, pentru înțelegerea și ajutorul arătat de acest Departament față de Centrul nostru Eparhial.

Toată această activitate se va oglindi în dările de seamă ale Consiliului Eparhial, ce se vor înfățișa Domnilor Voastre spre dezbateri și rezolvare, precum și spre îndreptări acolo unde se va cere.

Ne aflăm în ziua pe care, potrivit Predaniei străvechi, Sfînta noastră Biserică o numește: Duminica Tomei, cînd pentru a încredința pe Apostolul Toma, cel cu firea îndoieinică, despre faptul real al învierii Sale din morți, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos îi spune: «Adu degetul încoace și vezi mîinle Mele și adu mîna Ta și o pune în coasta Mea și nu fi necredincios, ci credincios» (Ioan XX, 27).

Consiliul Eparhial vă invită să puneți degetul cercetător al acestei Adunări pe tot ceea ce s-a lucrat în anul trecut și să vă încredințați de faptul îmbucurător că s-a lucrat mult, bine, metodic și cu frumoase roade.

Prea Cucernici Părinți și Domnilor Deputați Eparhiali,

Am precizat mai sus, pe temeiul sfîntelor Predanii, că viața Bisericii Ortodoxe se caracterizează prin părăsirea ei la viața poporului dreptcredincios, pe care-l păstorește. Am mai amintit de viabilitatea de două ori milenară a Ortodoxiei și mai ales de îndreptățita mîndrie a Bisericii noastre strămoșești, că în epoca noastră de adînci și mari prefaceri sociale, a știut să se mențină în pas cu vremea și să meargă pe drumul realizărilor și înfăptuirilor năzuințelor sfînte ale poporului nostru. Și sub acest unghiu, recunoștința și admirația noastră, a tuturor fililor Bisericii Ortodoxe Romîne și în deosebi a celor ce sîntem sub arhiepăstoria Sanctității Sale Patriarhului Justinian, e mare; căci a continuat tradiția de veacuri a Ortodoxiei, valorificînd comoara ei dogmatică, morală și liturgică, și a știut și a isbutit să apropie tot mai mult clerul de popor în slujirea nu numai a trebuințelor duhovnicești, dar și a progresului social, începînd cu avînt în țara noastră la 23 august 1944. Prin aceasta, fiecare Ierarh, fiecare preot și fiecare credincios își poate spune cu mîndrie și poate mărturisii și puținilor care încă n-au putut sau n-au voit să înțeleagă, că el este în același timp și cu fericită conștiință, fiu cucernic al Bisericii și cetățean devotat al Patriei.

Dar părăsirea de plină acum a Bisericii la viața poporului nostru încă n-a atins culmile, deoarece și culmile noilor înfăptuiri și noilor năzuințe sînt, pe zi ce trece, tot mai înalte. Viața Patriei își propune țeluri din ce în ce mai mărețe, pentru fericirea întregului popor, și pentru atingerea lor, lupta devine tot mai dîră. De aceea nici Biserica nu se poate opri la ceea ce a înfăptuit pînă acum, Sub îndrumarea și îndemnul Chiriarhului nostru, și în lumina libertăților religioase, urmează ca toți, cler și credincioși, să ne menținem și să ne deavoltăm în Biserica cu adevărat «luptătoare»,

așa cum o definesc sfințele învățături: luptătoare pentru mintuirea sufletelor și pentru progresul și pacea omenirii, condiție a acestei mintuiri.

Lupta noastră, alături de poporul nostru muncitor se cere continuată pentru ridicarea economică și culturală a oamenilor muncii, pentru asigurarea unei vieți fericite a celor ce se ostenesc în fabrici, pe ogoare, în mine, uzine și instituții de cultură. Și mai cu seamă Biserica luptătoare trebuie să-și sporească acea nobilă și sfântă activitate în care s-au angajat toate popoarele lumii: **lupta pentru pace**, lupta împotriva războiului atomic, împotriva exterminării în masă a oamenilor, împotriva militarismului german, lupta pentru obținerea rezolvării litigiilor internaționale pe calea tratativilor.

Activitatea aceasta în slujba păcii este într-adevăr cea mai sfântă activitate a zilelor noastre și de aceea ea este dusă cu atita dirzenie și hotărîre de sutele de milioane de oameni din întreaga lume. Biserica e datoare să continue această luptă pînă la victoria finală, căci prin pace slujește și lui Dumnezeu și mintuirii sufletelor credincioșilor și mai binelui obștesc de pretutindeni.

Pe această cale sîntem incredințați, că sprijinul tuturor membrilor Adunării Eparhiale nu ne va lipsi nici de acum înainte, cu atît mai mult cu cît avem mereu înaintea ochilor noștri pilda strădaniei neobosite, depuse de către Sfîntul Sinod în frunte cu Sanctitatea Sa Patriarhul Justinian.

Avem nădejdea și încrederea că, animați de aceste gînduri, hotărîri și năzuințe, Prea Cucerniciile și Domniile Voastre veți depune toată rivna în debateră și rezolvarea problemelor ce ne stau înainte în această sesiune a Adunării noastre Eparhiale. Cu aceste gînduri și cu aceste îndreptățiri deschidem sesiunea de astăzi, dorindu-vă spor la lucru și rugînd pe Dumnezeu să binecuvînteze lucrarea noastră.

Făcîndu-se apelul și constatîndu-se că membrii Adunării sînt prezenți în majoritate (22 din 30) — Adunarea se declară legal constituită, biroul fiind alcătuit astfel: Președinte, Prea Sfîntitul Episcop-Vicar Theoctist; secretari: P. C. Pr. Alexandru Ionescu, I. Modoran și Toma Vasilescu.

Prea Sfîntitul Episcop Theoctist, Președintele Adunării Eparhiale, propune și Adunarea aprobă să se trimită următoarele telegrame:

1. D-lui Gheorghe Gheorghiu-Dej — Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne:

«Adunarea Eparhială a Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor întrunită în sesiunea ordinară, astăzi 24 aprilie 1955, ține să-și îndrepte primul său gînd către Domnia Voastră, drept expresiune a celor mai sincere sentimente de respect și admirație față de munca pe care cu acelaș spirit dirz de luptător o duceți ca să asigurați poporului român și scumpei noastre Patrii libertatea, prosperitatea, pacea.

În același timp, mulțumindu-vă de grija pe care ați manifestat-o și față de Biserica noastră, ține să vă asigure Domnule Președinte al Consiliului de Miniștri, în numele preoțimii și obștei credincioșilor pe care îi reprezintă, că va sta permanent și cu lealitate în sprijinul tuturor acțiunilor întreprinse atît de Domnia Voastră cît și de Guvernul pe care-l preziđați, ca planul de reconstrucție națională să fie realizat în chip cît mai desăvîrșit și pacea asigurată, avînd conștiința că apărînd cauza păcii, se asigură un viitor strălucit Patriei noastre în care și Biserica își poate desfășura în chip fericit sacra ei misiune.

Președinte,
Episcop THEOCTIST BOTOȘENEANU
Vicar Patriarhal

2. D-lui Dr. Petru Groza, Președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Romîne.

«Adunarea Eparhială a Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor, for deliberativ ales de clerul și reprezentanții credincioșilor, întrunită în sesiunea ordinară astăzi 24 aprilie 1955, își îndreaptă gîndul și recunoștința către D-Voastră și către Prezidiul Mării Adunări Naționale a Republicii Populare Romîne pe care-l asigură de loiala și satornica ei colaborare în munca pentru propășirea scumpei noastre Patrii și în lupta pentru apărarea păcii.

Președinte,
Episcop THEOCTIST BOTOȘENEANU
Vicar Patriarhal

3. D-lui Acad. Profesor Petre Constantinescu-Iași — Ministrul Cultelor
«Adunarea Eparhială a Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, întrunită în sesiunea ordinară astăzi 24 aprilie 1955, își îndreaptă gîndul către D-Voastră și către cola-

boratorii D-Voastră, mulțumindu-vă pentru sprijinul binevoitor acordat Bisericii Ortodoxe Romine și asigurându-vă de loiala și statornică ei conlucrare în munca pentru înflorirea Patriei și apărarea Păcii.

Președinte,
Episcop THEOCTIST BOTOȘENEANU
Vicar Patriarhal

4. D-lui Acad. Mihail Sadoveanu, Președintele Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii din Republica Populară Română.

«Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Bucureștilor, întrunită în sesiune ordinară astăzi, 24 aprilie 1955, dînd expresie voinței de neînfrînt a clevetului și credințioșilor Bisericii Ortodoxe Romine, Vă asigură de sincera și neobosită ei conlucrare în nobila luptă pentru zădărnicierea planurilor criminale ale învrăjbitorilor de no-
roade, pentru interzicerea armelor termo-nucleare și pentru apărarea păcii, bunul cel mai de preț pentru toate popoarele lumii.

Președinte,
Episcop THEOCTIST BOTOȘENEANU
Vicar Patriarhal

După aceea Prea Sfințitul Episcop Președinte anunță ordinea de zi a acestei ședințe și trece la executarea lucrărilor.

Studierea rapoartelor de activitate pe anul 1954 a celor 3 sectoare ale Administrației Eparhiale: Administrativ-Bisericesc; Economic-Financiar și Cultural-Social.

Pentru studiarea acestor rapoarte, ședința a fost suspendată pentru o oră și jumătate.

La redeschiderea ședinței s-a dat cuvîntul raporturilor celor trei comisii, după cum urmează:

a) Raportul Comisiei Administrativ-Bisericești — a fost susținut de dl. Avocat Gogu Mazulescu care a arătat realizările acestui sector de activitate precum și propunerile pentru viitor.

Au luat cuvîntul asupra acestui raport, făcînd diferite propuneri și observații, d-nii: Victor Dușa, Ioan D. Ioan, Gh. Arsenescu, Anton Alexandrescu, P. S. Episcop-Vicar Theoctist, P. C. Protopopi: Leonida Mateescu — Călărași; Gh. Tache — Tîrgoviște.

În urma lămuririlor date de către P. C. Consilier Al. Petcu, raportul Comisiunii Administrativ-bisericești a fost aprobat în unanimitate.

b) Raportul Comisiunii Economice-Gospodărești-Financiare, a fost susținut de dl. C. Bordeianu, după care a luat cuvîntul făcînd diferite propuneri și observații, d-nii Victor Dușa, Anton Alexandrescu și Constantin Arsenescu.

În urma lămuririlor date de P. C. Consilieri Al. Zamfirescu și Marcel Mihălescu, Prea Sfințitul Theoctist propunînd aprobarea acestui raport, Adunarea, în unanimitate, a votat planul financiar pe 1955, contul de execuție financiară pe 1954 cum și toate propunerile făcute de Comisia respectivă.

c) Raportul Comisiei Cultural-Sociale a fost susținut de către dl. O. Livezeanu, luînd parte la discuții d-nii Anton Alexandrescu și C. Bordeianu.

În urma unor lămuriri date de Prea Sfințitul Episcop Vicar Theoctist — raportul Comisiei Cultural-Sociale a fost aprobat în unanimitate.

Luînd sfîrșit lucrările înscrise pe ordinea de zi a Adunării, Prea Sfințitul Episcop Theoctist — Președinte — a mulțumit membrilor Adunării Eparhiale pentru felul cum au discutat activitatea desfășurată la Sf. Arhiepiscopie a Bucureștilor, precum și pentru propunerile juste ce s-au făcut în vederea unei frumoase și patriotice desfășurări a vieții religioase din cuprinsul Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor.

În numele membrilor Adunării Eparhiale P. C. Arhid. N. Nicolaescu a mulțumit înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian, inițiatorul tuturor lucrărilor bune desfășurate în cuprinsul Arhiepiscopiei Bucureștilor, cum și Prea Sfințitului Episcop Vicar Theoctist, pentru munca depusă în serviciul Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor, precum și pentru felul cum au fost conduse dezbaterile acestei Adunări.

Cu aceasta, lucrările Adunării ordinare Eparhiale a Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor au luat sfîrșit.

REDACTIA

ADUNAREA INTERCONFESIONALĂ DE LA BUCUREȘTI

În ziua de 16 iunie a. c., — s-a ținut iarăși în aula bibliotecii universitare din București, o conferință a reprezentanților și slujitorilor tuturor cultelor din Capitală, spre a-și exprima din nou punctul de vedere în cauza luptei pentru pace, care pe zi ce trece capătă aspecte noi și cu o dezvoltare tot mai accentuată, fie prin stabilirea unor noi raporturi de apropiere între diferite state, — fie prin inițiativele și activitatea organizațiilor de pace, din diferite puncte ale lumii.

În adevăr, — în afară de dorința lor comună de a avea cât mai dese întreveneri—drept simbol al bunei înțelegeri și respectului reciproc între cultele din țara noastră, — întreveneri care în urma primei inițiative în acest sens a I.P.S. Patriarh Justinian, — au căpătat s-ar putea spune, un caracter tradițional, — reprezentanții și slujitorii diferitelor culte, — în comun acord cu Comitetul național al luptei pentru pace din R.P.R. — au ținut să-și desvăluie gândurile, sub impulsul noilor evenimente survenite pe plan internațional, ca: Tratatul de stat cu Austria, tratatul de la Varșovia, nota U.R.S.S., către Guvernul de la Bonn, tratativele dintre U.R.S.S., și Republica Federativă Jugoslavvia, în același timp, — ca manifestarea lor, să constituie un omagiu față de marele congres al popoarelor iubitoare de pace, care avea să se țină la Helsinki, între zilele de 22 și 29 iunie a. c.

În prezența unui număr de este 400 preoți ortodocși, a preoților și pastorilor celorlalte culte, — a rectorului Institutului teologic din București, — a consilierilor patriarhali și arhiepiscopoești, — se alege — la propunerea Pr. Emanuel Kreis, protopop și paroh al bisericii romano-catolice «Bărăția», — un prezidiu în persoanele:

P. S. Sale Episcop Antim Nica, Vicar Patriarhal, ca președinte; iar ca membri: Pr. Prof. Ioan Coman, rectorul Institutului Teologic din București;

Pr. Andrei Despina, parohul bisericii «Sf. Iosif»;

Dr. Heinrich Alperin rabin;

Dr. Bruckner Adolf, decanul cultului evanghelic lutheran;

Tăchici Ioan din partea cultului adventist de ziua 7-a;

Mladin Gheorghe, președintele cultului pentecostalist;

Biberian, parohul bisericii armeanogregoriene;

Bollea Ion, secretarul comitetului cultului baptist;

Marin Ionescu, din partea cultului creștinilor după evanghelie;

Preotul Emanuel Kreis.

Conferința a fost deschisă de către P. S. Episcop, Vicar Patriarhal, Dr. Antim Nica, Președintele Prezidiului, — care prin cuvinte calde, în numele Bisericii Ortodoxe Române și aducând salutul și binecuvântarea I.P.S. Patriarh Justinian, — a arătat rolul important al slujitorilor lui Dumnezeu, în lupta pentru păstrarea păcii, — cu îndemnul părintesc pentru cei prezenți, de a-și intensifica în cîmpul lor de acțiune, activitatea de susținere a ideii păcii și bunei voinți între oameni.

Dăm mai jos, în extenso, cuvîntarea P. S. Sale:

Prea Cucernici Părinți și Onorați Reprezentanți ai Cultelor,

«Ne-am adunat ca cetățeni ai scumpei noastre Patrii, înfrățiți în munca ce se duce azi de întregul nostru popor, pentru o viață nouă și mai bună.

Ne-am întrunit aci, ca reprezentanți ai cultelor religioase, pătrunși de aceeași dorință de a sluji lui Dumnezeu și aproapelui nostru. Toți cari ne împărtășim în inimă dragostea de Dumnezeu și rîvna pentru împlinirea sfintelor Lui porunci, nu putem fi străini de năzuința pentru pace a omenirii și de lupta ce se duce azi, pentru statornicirea coexistenței pașnice a popoarelor.

În numele Bisericii Ortodoxe Române și a I.P.S. Patriarh, — salut în prezența fraților voastre, pe apărătorii păcii, din partea tuturor cultelor aflate în Capitală.

Biserica Ortodoxă Română și toți slujitorii cultelor din R.P.R., s-au încadrat alături de întregul popor. în marea acțiune pentru apărarea păcii, fiind convinși, că militînd pentru pacea lumii, apărăm cel mai de preț bun al omului, apărăm viața și progresul omenirii și toate valorile spirituale, adunate în decursul veacurilor.

Propovăduirea păcii și a bunei înțelegeri între oameni este o datorie fundamentală a oricărei religii.

«Cînd vreun prooroc a vestit pacea, numai atunci a fost luat el ca prooroc adevărat trimis de Dumnezeu», — spune Profetul Ieremia (28, 9).

Deasemenea, de datoria celor ce slujesc lui Dumnezeu este să stea alături de popor, alături de năzuințele lui, pentru o viață mai bună. Deosebirile de vederi confesionale nu ne pot opri, de a duce împreună, umăr la umăr, lupta comună pentru aceste mărețe cauze, deoarece — așa cum spunea I.P.S. Patriarh Alexei al Moscovei, la o adunare interconfesională — «Noi toți credem că dragostea și pacea sînt principii neclătinăte, pe care se poate rezema, așezarea omenească».

Din referatele și expunerile ce vor urma, — se va vedea desfășurarea noilor eforturi pe care le fac popoarele iubitoare de pace, în frunte cu Uniunea Sovietică, pentru consolidarea păcii și realizarea destinderii internaționale.

Popoarele iubitoare de pace duc intens lupta pentru organizarea unui sistem de securitate colectivă, cu participarea tuturor statelor, indiferent de orînduirea lor socială.

Ultima din aceste manifestări, o constituie conferința de la Varșovia, — cu care ocazie, între cele opt state participante s-a încheiat un tratat, cu o particularitate specială, — s-ar putea spune necunoscută în istoria diplomației — întrucît nu este un tratat închis; este o convențiune cu caracter pașnic, defensiv, la care poate adera orice stat, — spre deosebire de tratatele agresive, — care exclud posibilitatea colaborării altor state, la încheierea și însușirea lor.

Paralel cu această acțiune diplomatică — la care se adaugă tratatul de la Viena, vizita reprezentanților sovietici în Jugoslavia, manifestările cu caracter pașnic pornite din cercurile oficiale sovietice, față de Germania apuseană, — se continuă intens propaganda dusă de consiliul Mondial al Păcii și marea adunare care se va ține între 22 și 29 iunie la Helsinki, unde se vor întîlni peste două mii de soli din toate părțile pămîntului — este o impresionantă și hotărîtoare dovadă, — că popoarele iubesc pacea și urăsc războiul.

Încă de la ivirea primelor amenințări începute de propaganda anumitor cercuri interesate pentru un nou război și de la ridicarea celor dintîi glasuri împotriva acestor ațîțatori, atît Bisericile creștine, cît și alte religii, nu numai din țara noastră, ci de pe diferite părți ale globului, s-au alăturat luptei pentru apărarea păcii.

Spunea I.P.S. Patriarh Justinian, la una din ședințele Sf. Sinod: «Apărarea păcii este cauza întregii omeniri, cauza principală a fiecărui om, a fiecărei instituții, a fiecărui popor, a fiecărui stat, a fiecărei religii, a fiecărei Biserici».

Iată de ce și astăzi, — prin această nouă adunare, conducătorii tuturor cultelor din scumpa noastră patrie, — conștienți că o slujire curată, — adevărată lui Dumnezeu, nu se poate aduce decît numai unind dragostea față de El, cu dragostea față de oameni, — că adevărata pace cu Creatorul, nu poate să aibă un caracter sincer, real, decît numai prin propoveduirea păcii și între oameni, — țîn să-și exprime din nou, dorința de pace a lor și a credincioșilor pe care îi păstoresc, — cu credința că, — cu vintele rostite aici, vor bate la inimile multor oameni și vor constitui semințe de bun rod, pe ogorul păcii și al dragostei între oameni.

Cu acestea, declar ședința deschisă, repetînd cuvintele din chemarea celei dintîi consfățuri a conducătorilor tuturor cultelor din țara noastră.

«Voi toți puteți să vă arătați vrednici de Creatorul pe care îl cinșiți și-l slăviți în credința voastră, luptînd fără odihnă, pentru PACE».

După cuvîntarea de deschidere a P.S. Episcop Vicar Patriarhal Dr. Antim Nica, — a urmat referatul stabilit pentru această conferință și intitulat: «CONFERINȚA STATELOR EUROPENE DE LA VARȘOVIA ȘI NOILE ACȚIUNI PENTRU ASIGURAREA PACII MONDIALE», — fiind susținută de către Dl. Tăchici Ion, președintele Conferinței Muntenia, a cultului adventist de ziua 7-a.

D-sa face un scurt istoric asupra evenimentelor petrecute din anul 1945, an al zdrobirii fascismului de către armata sovietică și pînă în prezent.

Odată cu zdrobirea fascismului, Uniunea Sovietică împreună cu toate țările de democrație populară, a trecut de pe picior de război, pe planul de construirea socialismului, care duce la stabilirea păcii, la o viață și un trai mai bun, pentru oamenii muncii, față de acțiunile imperialismului acaparator, care vrea să statornicească pacea, așa cum îi dictează interesele lui, — pace bazată nu pe calea tratatelor între țările interesate, ci pace impusă de pe «poziții de forță».

Uniunea Sovietică a ieșit, după cel de al doilea război mondial, întărită, a continuat să se desvolte în anii post-belic, încît astăzi dispune de o forță covârșitoare și de un prestigiu internațional fără precedent. Aproape jumătate din populația Euro-

pei și din aceea a întregului continent asiatic, a pășit pe calea realizării unui viitor mai bun, alegînd drumul democrației populare și socialismului.

Dorinței de pace a U.R.S.S., s-au alăturat țările de democrație populară și chiar oamenii iubitori de pace din țările capitalismului, formînd marele front al păcii, care prin acțiunea dusă, paralizează intențiile cercurilor agresive.

Tratatului de la Paris care urmărește reinvierea Wermachtului hitlerist, ca un instrument al războiului, — U.R.S.S. și cele opt țări semnatare, la care 7 luat parte și delegatul Chinei, ca observator, au opus tratatul de la Varșovia, care este un tratat în conformitate cu principiile Chartei O.N.U., bazat pe prietenie, colaborare și asistență mutuală, între țările semnatare, în esență fiind un tratat de pace. Tratatul de la Paris, și-a găsit expresia în blocul nord-atlantic, orientînd popoarele semnatare spre agresivitate, spre războiu; Tratatul de la Varșovia însă, orientează popoarele spre o politică pașnică, lăsînd deschisă calea pentru aderarea și altor țări, indiferent de orînduirea lor socială și de stat.

Poporul nostru, prin delegații de la Varșovia și prin hotărîrile Marei Adunări Naționale, este alături de acest tratat și-l va respecta cu toată sinceritatea.

Tratativele de la Belgrad, dintre Guvernul U.R.S.S. și cel al Republicii Federative Jugoslavia. — Nota Guvernului U.R.S.S. către Guvernul de la Bonn, vizita primului Ministru al Indiei, Nehru, sînt acțiuni ce duc la slăbirea încordării internaționale, prin tratative, schimburi culturale, științifice și tehnice, — la stabilirea păcii trainice și durabile și înlăturarea războiului.

În pas cu U.R.S.S., în stabilirea păcii și lichidarea conflictelor internaționale pe calea tratatelor, merge și marele Front al Păcii, care în zilele de 22 la 29 iunie a. c., se întrunește la Helsinki, la care participă și delegația țării noastre.

Incheerea constă dintr-o expunere a lucrărilor și hotărîrilor luate în adunarea luptătorilor pentru cauza păcii din țara noastră, de la tribuna căreia au luat cuvîntul oamenii muncii, ai culturii și științei și delegați din alte țări.

După o pauză de 15 minute, P. S. Episcop Dr. Antim Nica, Președintele Prezidiului, face apel la participanți de a lua cuvîntul pe marginea referatului.

Dr. Alperin Heinrich arată sentimentele, acțiunea și atașamentul la lupta pentru pace a clerului și credincioșilor mozaici, cari nu numai se roagă ci și luptă pentru pace.

Cele două războaie mondiale au fost mijloace de distrugere a vieții omenești, a civilizației, a progresului.

Armata sovietică, în 1945, a distrus hitlerismul și fascismul. Azi, poporul sovietic și toate popoarele din țările de democrație populară împreună cu toți oamenii iubitori de pace din lumea întreagă, luptă pentru distrugerea germentului unui nou război mondial. Era tratatelor este pe calea cea bună. Hotărîrile congreselor au deșteptat toate popoarele din Asia și Africa. La Helsinki, va apare aurora păcii.

Preotul Andrei Despina, parohul bisericii Sf. Iosif — catolic — arată că pacea, care își are fundamentul în doctrina creștină, este dătătoare de viață, de fericire, de progres; — opusul ei, războiul, aduce moarte, civilizație distrusă, pîrjol, drumuri pustii. Pentru această pace luptă și biserica catolică — cler și credincioși — din R.P.R. salutînd cu bucurie, semnarea tratatului de la Varșovia. «Sîntem — spune preotul Despina — împotriva războiului și a celor ce vor să întrebuițeze energia atomică în slujba distrugerii. Sîntem pentru pace, pentru progres și binele omenirii».

Dr. Bruckner Adolf, din partea cultului evanghelic lutheran, spune între altele: «Consiliul permanent pentru apărarea păcii din R.P.R. a pus la dispoziția poporului german, comemorarea lui Friedrich Schiller — 150 ani de la moartea lui — din ale cărui opere, vedem care au fost rezultatele războiului de 30 de ani; pentru aceasta și pentru suferințele ce le-au dat omenirii cele două războaie mondiale, credincioșii cultului lutheran-evanghelic se declară și luptă pentru pace, condamnînd războiul și pe cei care îl seamănă».

Urează succes lucrărilor adunării popoarelor de la Helsinki.

Preotul Ioan Huștiu, în numele preoților din protolieria IV Capitală, arată că dușmanul omenirii, vieții și civilizației, este războiul. Tratativele sînt mijloacele cele mai bune pentru lichidarea — pe cale pașnică — a conflictelor internaționale. Poporul german, popor sănătos, muncitor, în desvoltarea acțiunilor tehnice și sociale, — ar fi putut obține satisfacția dorită, a spus C. Sa — dacă urma calea tratatelor, ar

fi putut să câștige pentru satisfacția nevoilor sale, mult mai mult decât de pe urma războaielor ce le-a făcut. Datoria fiecăruia dintre noi este de a duce lupta pentru pace, în adoptarea tratativilor pentru lichidarea conflictelor internaționale.

Preotul Popescu Gh. Lahovary, în numele preoților ortodocși din Protoieria I Capitală, arată cum preoțimea ortodoxă duce munca practică pe teren, alături de celelalte organizații de masă, pentru pace.

Cartierele din care face parte fiecare preot, sînt terenuri fertile pentru a tradeuce în fapt acțiunea ce o ducem în Biserică, pentru pace. Preoții și credincioșii au lucrat la înfrumusețarea cartierului, alături de celelalte organizații de masă, prin plantarea de pomi, curățirea caselor și străzilor, parcuri de verdeață, la căminele culturale, casele de cetit, sfaturi ale păcii, îndeplinind planul agricol și social etc.

Dr. Jean Staneschl, în numele cultului baptist, declară că el și credincioșii lui, s-au alăturat și luptă în rîndurile luptătorilor pentru pace din R.P.R. Pacea este bunul suprem pentru viața lui și a familiei lui, a omenirii întregi. Crearea Uniunii Europene, prin tratatul de la Paris — care are drept scop, înarmarea Germaniei Occidentale și deslănțuirea unui alt război, se lovește de tratatul de la Varșovia, care are drept scop, pacea și lupta contra războiului.

Pentru pacea pentru care luptă U.R.S.S. și țările de democrație populară ca și oamenii iubitori de pace din lumea întreagă, luptă azi creștinii cultului baptist din R.P.R.

DI. Alexa Constantin, din partea cultului adventist, arată că «toți oamenii iubitori de pace se îndreaptă cu pași repezi, către areopagul stabilirii păcii—Helsinki. Pacea este elementul care unește pe oameni, lucrează pentru progresul omenirii, civilizației, binelui, vieții, pentru ea să luptăm».

Preotul Dimulescu Gheorghe, în numele preoților ortodocși din Protoieria II Capitală, menționează că climatul prielnic pentru viață, progres și civilizație, este pacea. Clerul ortodox este trîmbițașul fidel al păcii, în rîndurile poporului, prin informările ce le face de la om la om, — din casă în casă, vizite de prietenie, de informare a tuturor acțiunilor, pe plan intern și internațional, ale luptătorilor pentru pace. Comandamentul clerului este unul singur: să luptăm pentru pace, pentru fericirea omenirii.

Pastorul Vamvu Alex., din partea cultului pentecostalist, spune: «Tratativele internaționale, — Tratatul de la Varșovia, — întrevederile și tratativele de la Belggrad, — Nota guvernului U.R.S.S. către guvernul de la Bonn, etc., sînt mijloace pentru lichidarea războiului și stabilirea păcii. Cultul pentecostal, este și luptă cu toată sinceritatea, alături de stegarilor păcii, pentru a se evita războiul și a se statornici cu un ceas mai de vreme pacea.

Preotul Ioan Ene, din partea preoților ortodocși din Protoieria III-a Capitală, care și-au făcut un crez și o obligație morală din munca — teoretică și practică — în lupta pentru pace, — strîng rîndurile pentru cauza sfîntă a păcii. În mediul rural unde lucrează, preoții sînt alături de poporul muncitor, la căminele culturale, — în colaborare cu organele administrative, — pe ogoare, alături de întregul popor din R.P.R., iubitor de pace.

DI. Marin Ionescu, în numele creștinilor după Evanghelie, inflierează acțiunile criminale a o mîină de oameni, pentru război, din țările capitaliste și aprobă acțiunea luptătorilor pentru pace din țara noastră și din lumea întreagă. Evenimentele din ultima vreme.—tratate, conferințe, înțelegeri între popoare, inițiate de U.R.S.S. — dovedesc că pacea este în progres. Pentru această pace luptă și creștinii după Evanghelle.

Pastorul Popa, redactorul revistei «Indrumătorul creștin» al cultului baptist, — trece în revistă pe plan internațional, lupta baptiștilor din U.R.S.S. pînă în inima țărilor capitaliste. Lupta lor este un exemplu viu în lupta pentru pace, progres și fericire, pentru baptiștii din R.P.R.

DI. Săndulescu Ion, secretarul Comitetului Orășenesc de luptă pentru pace București, — concretizează munca ce trebuie să o ducă clerul în lupta pentru pace, în comitetele din care fac parte, în cartiere, alături de toți oamenii iubitori de pace, la căminele culturale, sfaturi ale păcii, case de cetit, etc.

Nu tratative de natura celor de la München, unde cu concursul guvernelor englez și francez, hitleriștii au subjugat poporul ceh și polonez, sînt cele care duc la lichidarea conflictelor internaționale. Tratativele cari stau la baza stabilirii păcii, sînt acelea care țin cont de interesele firești și sfinte, ale fiecărui popor. La tratative, nu cel mai puternic hotărăște.

Tratative pentru cauza păcii sînt acelea care urmăresc armonia între popoare, pacea, progresul piecărui popor.

Cu aceeași însuflețire de la început, — adunarea își încheie lucrările la orele 13, — sub îndemnul P. S. Episcop Dr. Antim Nica, Președintele Prezidiului, ca clerul și poporul credincios al tuturor cultelor, — din R.P.R. să ducă munca mai departe, alături de poporul muncitor din R.P.R. și toate popoarele iubitoare de pace din lumea întreagă, pentru cauza sfîntă a păcii.

Să așteptăm cu încredere, rezultatele Marei Adunări de la Helsinki, — au fost ultimile cuvinte de încheiere rostite de P.S.Sa.

ASISTENT

CONFERINȚE INTERCONFESIONALE

La Zimnicea.

În ziua de 19 mai a.c., a avut loc în sala de ședințe a Sfatului Popular raional din orașul Zimnicea, o ședință a tuturor deservenților cultelor din cuprinsul raionului.

Ședința a fost prezidată de d. Toma Pandelidis, secretarul Comitetului de Luptă pentru Pace raional.

Cel dintii a luat cuvîntul P. C. Preot Spirea Popescu—Pietroșani, care a susținut un documentat referat cu tema : «Pacea, o năzuință comună a tuturor popoarelor». Coreferatul asupra aceleiași teme a fost susținut de d. Toma Dobre, președintele comunității adventiste.

În cadrul discuțiilor au mai luat cuvîntul, arătînd aportul slujitorilor cultelor din acest raion în cauza păcii: P. C. Protopop. C. Naidin, Toma Vlad — adventist și alții.

D. Chirică —Imputernicitul regional al Ministerului de Culte a evidențiat lucrarea preoților și celorlalți deservenți ai cultelor din acest raion.

După aceea d. Toma Pandelidis, președintele adunării, a propus și adunarea a aprobat votarea unei moțiuni adresată adunării reprezentanților luptei pentru pace din Republica Populară Romînă, din zilele de 22-23 mai a. c.

Cu aceasta adunarea a luat sfîrșit.

La Roșiori de Vede.

În aceeași zi în sala de ședințe a clubului C.F.R. din orașul Roșiorii de Vede, regiunea București, a avut loc o ședință interconfesională la care au luat parte deservenții cultelor din cuprinsul raionului Roșiori.

Prezidiul adunării a fost alcătuit din următorii: P. C. Protopop Aurel Ionescu, protopopul raionului Roșiorii de Vede; Păun Cornel, deservent al cultului adventist; I. Hawat, deservent al cultului baptist; Ilie Rică, creștin după evanghelie; Dr. Grumberg—vicepreședinte al Comitetului raional de Luptă pentru Pace; N. Stănculescu—Imputernicit raional al Ministerului de Culte; Androni, Cotmeana și Ghiță Traian, delegați ai organelor locale.

Cel dintii a luat cuvîntul P. C. Protopop Aurel Ionescu, care a arătat că după exemplul conducătorilor cultelor din țara noastră, la îndemnul Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian, deservenții acestora se întrunesc deseori în conferințe spre a se sfătui în vederea realizării aceluiași scop comun: lupta ca în lume să fie pace și între oameni bună învoire.

După cuvîntarea părintelui protopop Aurel Ionescu, a luat cuvîntul cucernicul preot Vasile Stănescu, care a tratat tema: «Progresele păcii și aportul slujitorilor cultelor în stringerea de semnături pe apelul păcii și importanța lor».

În completarea temei a luat cuvîntul d. Cornel Păun coreferent pastor adventist.

Au făcut rapoarte de activitate preoții: D. Iliescu și M. Ungureanu și d. Mihail Ionescu, pastor adventist.

Din activitatea desfășurată pe plan social de preoții raionului Roșiorii de Vede, se cunoaște că 49 de preoți sînt membrii în Crucea Roșie; 28 de preoți sînt membri ai Comitetelor de luptă pentru pace, dintre care unul este președinte; 52 de preoți (din totalul de 60) au adunat semnături pe Apelul Consiliului Mondial al păcii de la Viena; toți preoții au predicat despre pace și au dat sprijin organelor locale în măsura în care li s-a cerut acest sprijin.

Organele locale au evidențiat 4 preoți pentru activitate deosebită depusă pe plan social.

La discuții asupra rapoartelor au mai luat cuvîntul preotul Gane Pencescu; I. Hawat — pastor baptist, preotul R. Chendea, Ilie Rică — Creștin după Evanghelie; Tachici — pastor adventist; N. Stănculescu — delegatul Ministerului de Culte și Cotmeana, din partea Sfatului Popular raional Roșiorii de Vede, care a adus mulțumiri slujitorilor cultelor pentru tot sprijinul dat, rugîndu-i ca și pe viitor să fie la înălțimea chemării lor de preoți buni și cetățeni patrioți.

La sfîrșitul ședinței dl. Dr. Grumberg a propus și adunarea a aprobat trimiterea unei moțiuni adunării reprezentanților luptei pentru pace din R.P.R.

De asemenea s-a trimis o telegramă d-lui Ministru al Cultelor, acad. profesor Petre Constantinescu-Iași.

La Alexandria.

În ziua de 7 iunie a. c., orele 10 dimineața, în sala Casei de Cultură din orașul Alexandria, s-a ținut o conferință interconfesională a deservenților cultelor din raionul respectiv.

Din prezidiul adunării au făcut parte: P. C. Protopop raional Dumitru Badea, pastorul adventist Dobre, profesorul Anastasie Botez — președintele Comitetului de Luptă pentru Pace raional, T. Rotaru — Imputernicit al Onor Minister de Culte, Diță Victor și D. Turcescu — delegați ai organelor locale.

P. C. Pr. Vasile Pietreanu din orașul Alexandria a susținut un referat cu tema: «Lupta popoarelor și rolul Bisericii în sprijinirea luptei pentru pace».

Au luat cuvîntul, în completare, aducînd prețioase contribuții alți 15 vorbitori (11 preoți și 4 deservenți ai celorlalte culte participante la ședință: adventist, baptist, și creștin după evanghelie).

De asemenea au luat cuvîntul profesorul Anastasie Botez, protolereul Dumitru Badea, profesorul Diță Victor — inspector raional al secției de învățămînt; delegatul regional al cultului adventist — Dobre și delegatul Onor. Minister al Cultelor.

Toți vorbitorii și-au manifestat devotamentul lor în cauza luptei pentru apărarea păcii, căci pacea este chezașa unui viitor fericit al Patriei noastre, a bunei stări a poporului nostru.

Cei peste 100 participanți la această ședință dintre care 60 au fost preoți ai Sfintei noastre Biserici Ortodoxe, au ținut să concretizeze simțămîntele lor sincere față de această sfîntă cauză a apărării păcii prin votarea unanimă, prin aclamații, a unei moțiuni adresată Comitetului de Luptă pentru Pace.

Conferința a luat sfîrșit la orele 14, fiecare participant la această conferință plecînd la rostul său cu un plus de convingere și entuziasm în sprijinirea acțiunii de apărare a păcii.

La Lehlu.

În ziua de 3 iunie a. c., preoții raionului Lehlu s-au adunat într-o ședință de lucru la sediul raionului.

Au fost de față la această ședință d. Niculescu Gheorghe, șeful secțiunii culturale a raionului Lehlu și Chirică Gheorghe și Sterea Gheorghe — delegați ai Ministerului de Culte.

Ședința a fost prezidată de P. C. Protopop I. Popescu, care a vorbit despre lupta pentru slăbirea încordării internaționale și despre apărarea cauzei păcii — bunul suprem al omenirii.

Părintele protopop într-o amplă cuvîntare, a făcut o documentată analiză asupra situației internaționale amintind despre: Conferința de la Bandung, despre Tra-

tatul de Stat cu Austria, despre încheierea Tratatului de la Varșovia, despre întâlnirea celor două delegații guvernamentale ale Uniunii Sovietice și Republicii Federative Jugoslavia, despre apropiatul Congres pentru Apărarea Păcii de la Helsinki; deasemenea a amintit despre evenimentele petrecute pe plan intern cum sînt: Adunarea reprezentanților luptei pentru pace de la București și despre ratificarea făcută de către Marea Adunare Națională, a Tratatului de la Varșovia.

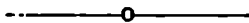
Au luat cuvîntul, în completare, arătîndu-și dragostea și devotamentul lor pentru cauza sfîntă a păcii P. C. preoți: Stelian Iliescu — Cupuzu; Teodor Cobzacu — Fîntîna Doamnei; Gheorghe Erhan—Lehliu-Gară; Dumitru Coman—Roșiori; Nicolae Giurcă—Dor Mărunt și Ioan Alexandrescu—Sălcișoara, care au arătat totodată și felul cum fiecare își duce activitatea sa în cadrul parohiei respective, în slujba sfintei Biserici și a apărării cauzei păcii.

Dl. Chircă Gheorghe — delegatul Ministerului de Culte, Gheorghe Niculescu — delegatul raionului Lehliu și Sterea Gheorghe — delegatul raional al Ministerului de Culte și-au arătat mulțumirea lor pentru felul cum s-au purtat discuțiile.

În ce privește activitatea de viitor, P. C. Protopop I. Popescu, roagă preoțimea raionului Lehliu să sprijine lucrările organelor locale, îndemnînd pe credincioșii respectivi să fie cetățeni patrioți și conștiințioși. P. C. Sa mulțumește oaspeților pentru frumoasele cuvinte și îndemnuri rostite la această conferință și în numele preoților asigură conducerea raională de dragostea și de devotamentul slujitorilor bisericești.

Conferința s-a desfășurat într-o atmosferă de aleasă însuflețire.

REDACȚIA

O ȘEDINȚĂ INTERCONFESIONALĂ

În ziua de 11 mai a. c., orele 10 dim., în sala de ședințe a întreprinderii «Producția» din comuna Balotești, raionul Snagov, a avut loc o ședință a tuturor slujitorilor cultelor din cuprinsul acestui raion.

Din prezidiul Adunării au făcut parte: I. Stoica, președintele Comitetului raional de luptă pentru Pace, Pr. Dr. Gh. Dem. Ciocan, protopopul raionului, Toma Dobre-Baptist și Badea Nicolae din partea Ministerului Cultelor.

Referatul principal asupra subiectului: «Contribuția cultelor din raionul Snagov la acțiunea de întărire a luptei pentru pace» a fost susținut de c. preot Nicolae Poenaru, de la parohia Netezești, raionul Snagov.

Părintele Poenaru, după ce a făcut un scurt istoric al luptei pentru apărarea păcii, pe tărîm internațional, arătînd și contribuția poporului nostru la această puternică acțiune, se ocupă în mod deosebit de activitatea cultelor în țara noastră, care la îndemnul Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian, duc o luptă comună în acest domeniu.

Menționînd succesele luptei pentru pace pe arena internațională, cucernicia sa scoate în evidență în ce fel slujitorii cultelor din raionul Snagov au contribuit în diferitele acțiuni inițiate de Consiliul Mondial al Păcii, cum și sprijinul pe care slujitorii cultelor din acest raion îl dau acțiunilor de interes obștesc, în susținerea cu teamei a luptei pentru apărarea păcii.

După documentatul referat al părintelui Poenaru, a luat cuvîntul P.C. Protopop Dr. Gh. Dem. Ciocan, care apreciînd importanța celor arătate de părintele referent, scoate în relief lucrarea preoților ortodocși în acțiunea luptei pentru apărarea păcii, arătînd în ce fel preoții din acest raion au fost sprijiniți de Centrul Eparhial și de Oficiul Protopopesc. În continuare părintele protopop Ciocan a arătat că majoritatea preoților din raionul Snagov activează în strînsă colaborare cu organele locale ale puterii de Stat, sprijinînd cu însuflețire toate acțiunile de folos obștesc; deasemenea preoții sînt membrii ai organizației A.R.L.U.S., Crucea Roșie, etc.

A luat cuvîntul după aceea dl. Dobre Toma din partea cultului Baptist, care și-a arătat satisfacția pentru faptul că s-a inițiat și s-a realizat această conferință. În continuare, d. sa a arătat în ce fel slujitorii cultului baptist au susținut acțiunea

pentru apărarea păcii menționind felul cum popoarele țărilor democratice luptă pentru apărarea păcii.

Pastorul baptist Ion Pascu a arătat în ce fel conducerea Cultului a inițiat și a sprijinit lupta pentru pace în rindurile credincioșilor respectivi, cum și rezultatele frumoase obținute de aceștia.

Părintele Ioan Stoica a vorbit despre rolul exemplificator al preotului în mijlocul enoriașilor săi, în calitate de conducător sufleteș și gospodar.

Părintele Oreste Popescu-Tîncăbești a făcut un raport de activitatea depusă de cucernicia sa în cadrul Comitetului de luptă pentru Pace local.

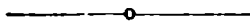
DI. Badea Nicolae, din partea Ministerului de Culte, arată că munca deservenților cultelor din acest raion este foarte mulțumitoare căci toți lucrează cu însuflețire în cadrul Comitetelor de luptă pentru pace locale; în continuare îndeamnă pe cei prezenți să sprijine în aceeași măsură toate lucrările de folos obșteșc care urmăresc bunăstarea și fericirea poporului nostru.

În încheiere, președintele Adunării, I. Stoica apreciază referatul susținut de părintele Poenaru și-și exprimă satisfacția sa pentru realizările preoților din acest raion în cadrul luptei pentru pace. Propune ca pe viitor aceste conferințe să se țină trimestrial, pentru că astfel de conferințe au și darul de a însufli participanților mai multă încredere, mai multă convingere, fiecare plecînd la rostul său mai întărit și mai edificat în ce privește acțiunea pentru apărarea păcii.

Mulțumește tuturor participanților și le urează spor la muncă în vederea realizării speranței tuturor luptătorilor pentru pace și anume: pacea popoarelor!

Cei prezenți au aprobat trimiterea unor telegrame către Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian și către Domnul Ministru al Cultelor, Acad. Profesor Petre Constantinescu-Iași.

ASISTENT

CONTRIBUȚIA PREOȚIMII DIN RAIONUL VIDRA LA CAMPANIA AGRICOLĂ DE PRIMĂVARĂ

Sfaturile și îndemnul care se dau de către conducerea noastră bisericască, pentru participarea clerului Sfintei noastre Biserici la toate campaniile muncilor de ridicare și înflorire a scumpei noastre patrii, sînt aduse la îndeplinire cu toată conștiinciozitatea și cu toată râvna de către slujitorii sfințelor altare.

Între preotul de mlr și credincioșii săi, gheața distanței și a nepăsării, pe care o îngrămădiseră solicitările centrifuge ale preotului și supralicitările politicianilor trecutelor regimuri, a alunecat de mult pe apa trecutului, iar căldura zelului pastoral și a conștiinței strînsei legături cu poporul este astăzi tot atât de puternică și tot atât de nezdruincnată, ca și odinioară în trecutul mai îndepărtat al Bisericii noastre, cînd preotul nu fusese încă smuls, prin uneltiri viclene, de lingă popor. Astăzi, un singur gînd însuflețește clerul Sfintei noastre Biserici: acela de a se găsi neîntrerupt în slujba poporului, căci numai aceasta poate fi dovada cea mai lămurită, că el se găsește cu tot sufletul și cu toată pasiunea în slujba lui Dumnezeu.

Preoții noștri participă intens la strădaniile de mai bine ale credincioșilor, sînt prezenți pururea în mijlocul lor, îi învață, îi îndrumează, îi luminează și îi conduce, cu cuvîntul și cu îndemnul, dar mai presus de toate, cu însuși exemplul vieții lor, fie din fața sfințelor altare, fie în convorbiri individuale, în afară de biserică, la căminele lor, în cadrul Comitetelor de luptă pentru pace, sau al diferitelor acțiuni cu caracter obșteșc.

Una dintre acțiunile cele mai de seamă la care preoții noștri au luat parte, pretutindeni, în primăvara care a trecut, este aceea a însămintărilor și a lucrărilor agricole de primăvară. Ca o ilustrare în mic a contribuției clerului nostru la cam-

pania agricolă din primăvară, vom spicui mai jos citeva date din rapoartele de activitate ale preoțimii din Raionul Vidra, primite la Cancelaria Sfintei Arhiepiscopii.

Toți preoții au citit și comentat în biserici, în fața credincioșilor Pastorală Inalt Prea Sfințitului Patriarh Justinan, cu privire la muncile agricole din primăvară. O bună parte dintre preoții acestui Raion, socotind că datoria lor este de a-și îndruma credincioșii în toată clipa nu numai în cele duhovnicești, ci și în cele ce privesc îndeletnicirile lor de toată ziua, pentru ca din îndeplinirea mai rațională și mai științifică a acestei munci a lor să poată dobîndi foloase din ce în ce mai mari, după săvîrșirea Sfințelor Slujbe, în cadrul zilelor de duminică și sărbători s-au întreținut cu credincioșii, fie în locașul bisericii, fie în convorbiri particulare, arătîndu-le și explicîndu-le hotărîrile guvernului cu privire la muncile agricole din primăvară, metodele agrotehnice mai noi pentru cultura păioaselor, porumbului, cartofilor și legumelor și exemplificînd aceste expuneri cu marile cantități de produse agricole care s-au obținut, acolo unde au fost experimentate.

O bună parte dintre preoții din acest Raion au primit din partea Sfatului Popular local sarcina de a duce muncă de lămurire în cîte un sector agricol, pentru grăbirea însămințărilor și pentru buna întreținere a culturilor.

«Am luat contact cu organele locale — zice Pr. M. Lungu de la parohia Adunați Copăceni — și în sectorul dat am lămurit pe toți credincioșii despre importanța însămințatului atît a porumbului cît și a cartofilor în cuiburi în patrat, după noile metode agrotehnice, pentru a putea fi mai ușor lucrate și a da un randament mai bogat»

«Potrivit îndrumărilor primite de la Sfatul Popular — zice parohul parohiei Comana — am vorbit credincioșilor mei zi de zi, în perioada muncilor agricole de primăvară, îndemnîndu-i să dea ascultare sfaturilor organelor de resort și să nu lase nicio brazdă neînsămîntată».

«Am arătat — zice preotul P. Dorobanțu de la parohia Ciocoveni — prin exemplul G. A. S-ului din localitate, — cîștigul ce-l au muncitorii agricoli de pe urma folosirii mijloacelor mecanice în agricultură și folosul pe care l-ar avea, dacă s-ar constitui în întovărășiri agricole și gospodării colective».

«Fiind repartizat de către organele locale ale Sfatului Popular din comună, la un sector — zice preotul E. Schidu ajutător în comuna Frumușani — am îndemnat oamenii să-și facă germinația semințelor, îndrumîndu-i de asemenea să iasă la semănat, pentru ca să facă semănăturile la timp și în bune condițiuni».

Preotul Daneș, de la parohia Sbircea, primind, în timpul campaniei agricole de primăvară o anumită însărcinare din partea Sfatului popular local, spune în raportul său: «M-am achitat onorabil de această însărcinare, sfătuiind enoriașii să grăbească însămințările».

Contribuții de felul acesta în acțiunea de folos obștească, dusă cu ocazia campaniei agricole de primăvară au avut-o și ceilalți preoți ai Raionului Vidra, ducîndu-și munca plină de zel și de înflăcărare, convinși fiind că prin aceasta contribuie și ei cu o picătură la înmulțirea valului de entuziasm în munca pentru ridicarea și înflorirea scumpei noastre patrii.

Faptul îmbucurător care se desprinde din toate rapoartele de activitate ale preoților din acest Raion sosit la Centrul eparhial, este acela al unei înțelegeri desăvîrșite și al unei colaborări pe cît de strînse, pe atît de sincere cu organele puterii locale de stat.

Activitatea aceasta pe teren social a preoților din Raionul Vidra nu a împiedecat cituși de puțin activitatea lor pastorală și munca lor duhovnicească în sînul credincioșilor din parohiile respective. Dimpotrivă ea a fost ca un complement firesc al acestei activități a lor și o ilustrare în faptă și în viața de toate zilele că ei nu pot rămîne străini de nicio acțiune care privește mai binele credincioșilor lor și că în toate chestiunile care privesc obștea lor credincioasă, ei sînt aceiași păstori conștienți ai credincioșilor lor.

Predicile pe care le-au ținut în biserici, citirea și comentarea diferitelor pastorale ale I.P.S. Patriarh, sau ale Sfințului Sinod, îndrumarea catehetică și povățuirea credincioșilor pe calea virtuților creștine, constituiesc aspectul permanent al preoției lor. Și în lucrarea lor plină de zel și de hărnicie pe tărîmul vieții creștine și al celei sociale, ei nu au uitat nici măcar o clipă «podoaba casei Domnului». Înfrumusețarea sfințelor locașuri de închinare, îngrijirea cimintirelor, cu alinierea mormintelor și plantarea lor cu flori, cu alte cuvinte buna gospodărire a celor ce depind în măsură directă de ei înșiși, preoții din Raionul Vidra au săvîrșit-o întotdeauna cu conștiința că această bună gospodărire poate și trebuie să fie un exemplu pentru toți.

Preoții din Raionul Vidra lucrează în deplin acord cu organele parohiale și se găsesc în legături de sinceră și efectivă colaborare cu organele civile locale, la chemările cărora ei răspund de fiecare dată cu zel și cu devotament.

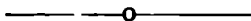
Ținând seamă de frumoasa activitate care se desprinde din rapoartele preoților din Raionul Vidra — activitate care se desfășoară de altfel după directivele date de I.P.S. Patriarh, prin Centrul eparhial — nu putem să nu subliniem că rezultatele acestei activități au fost cu atât mai mari, cu cât preoții au știut să stea ei înșiși în fruntea credincioșilor lor, nu numai cu cuvântul, cu sfatul și cu îndemnul, ci și cu exemplul personal.

«In cursul lunii acesteia—zice preotul Deică Justin de la parohia Vlad Țepeș— am definitivat împrejmuirea zaplazului la biserică, făcând unele porțiuni din nou, iar gardul s-a completat, dând o înfățișare gospodărească și plăcută. Am făcut un șanț de jur împrejur, lucrind personal și dând, cel dintâi, exemplu locuitorilor, care, au ieșit a doua zi să execute și ei alte lucrări. Ochiul convinge mai ușor decit urechea».

Astfel stind lucrurile, găsim că nu putem încheia această scurtă darc de seamă despre activitatea preoților din Raionul Vidra, decit aducind ca mărturisire sinceră din partea tuturor cuvintele cu care preotul Deică Justin își încheie raportul său de activitate: «Lucrez alături cu poporul, pentru binele Bisericii și al Patriei noastre!».

Este o mărturisire sinceră, care arată spiritul cel nou în care preoțimea noastră din toată țara își desfășoară activitatea, sub stindardul dragostei de Biserica și de Popor, înălțat și purtat cu cinste de către Intîistătătorul Sfintei noastre Biserici.

Arhid. IORDAN NICULESCU

CINEMATOGRAFUL IN CADRUL CELEI DE A 21-a SERII A CURSURILOR DE INDRUMARE MISIONARĂ ȘI SOCIALĂ

Serviciul cinematografic al Patriarhiei Romine a prezentat în cadrul celei de a XXI serii a cursurilor de îndrumare misionară și socială a preoților, la Institutul Teologic Universitar din București, următoarele filme, aparținind fondului filmotecar al Patriarhiei Romine.

1. **Intronizarea I.P.S. Justinian Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romine**, film care reprezintă momente de la intronizarea ce a avut loc la 6 iunie 1948, și la care au participat membrii guvernului, membrii Sfîntului Sinod, Înalții Ierarhi ai Bisericii Ortodoxe surori, precum și un impresionant număr de credincioși.

2. **Alegerea I.P.S. Alexei Patriarhul Moscovei și al întregii Rusii**, film care reprezintă aspectele ceremoniei de alegere și investitură a I. P. S. Alexei ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Ruse. La această solemnitate sînt prezenți toți membrii Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse, Înalții ierarhi ai Bisericilor Ortodoxe surori, membrii guvernului U.R.S.S. precum și un foarte mare număr de credincioși.

3. **Cinci sute de ani de la autocefalia Bisericii Ortodoxe Ruse**, film cu festivitățile ce au avut loc la Moscova cu ocazia Aniversării a 500 de ani de autocefalia al Bisericii Ortodoxe Ruse. La această festivitate au luat parte Înalții Ierarhi ai Bisericilor Ortodoxe surori în frunte cu Sanctitatea Sa Patriarhul Justinian al Romîniei. În film sînt arătate slujbele solemne făcute de participanți precum și vizitele făcute prin Moscova la diferite biserici și monumente valoroase de artă, precum și concertul dat la Teatrul Academic din Moscova în cinstea delegaților. Deasemeni sînt arătate atit lucrările conferinței ce a avut loc cu acest prilej, cum și convorbirile amicale ale delegaților.

4. **Sinodul de la Lwow**. Filmul acesta reprezintă la solemnitatea ce a avut loc la Lwow cu ocazia revenirii greco-catolicilor din Galiciă la Biserica Ortodoxă mamă, festi-

vitare la care au participat reprezentanții ai Bisericii Ortodoxe Ruse în frunte cu I.P.S. Nicolaie și un mare număr de credincioși.

5. **Monumente vechi pe fluviul Oka.** Acest film, este un excepțional film documentar de scurt metraj vorbit în limba română și care arată principalele așezări minăstirești și bisericesti pe Fluviul Oka, construcții de artă executate de valoroși arhitecți Ruși de acum câteva sute de ani.

6. **Hirotonia P. C. Andrei Moldoveanu,** Episcop al Românilor Ortodocși din cele două Americi. Filmul este realizat în anul 1948, și reprezintă un documentar vorbit și sincronizat în limba română. Filmul arată vizita P. C. Andrei Moldoveanu la principalele noastre minăstiri din țară, precum și hirotonia sa ca Arhiereu, care s-a oficiat de către I.P.S. Nicolaie, Mitropolitul Ardealului la Sibiu, precum și investirea sa ca Episcop al Americii, festivitate ce a avut loc la Palatul Patriarhal din București în prezența membrilor Guvernului.

7. **Două aniversări.** Acest film executat de tehnicienii noștri în toamna anului 1952, reprezintă solemnitatea ce a avut loc cu ocazia celei de a 5-a aniversări a Sanctității Sale Patriarhului Justinian 6 iunie 1948—6 iunie 1952 și festivitatea de la Alba Iulia cu ocazia celei de a 5-a aniversări a revenirii greco-catolicilor la Biserica Ortodoxă Română.

8. **Jurnalul nr. 3.** Acest film executat de tehnicienii noștri, este un documentar de lung metraj, și care arată consfătuirea reprezentanților tuturor cultelor din R.P.R. ce a avut loc la Institutul Teologic Universitar din București în toamna anului 1952, și la care a luat parte d. Minister al Cultelor și d. Dr. Petru Groza Președintele Prezidiului Marelui Adunări Naționale.

9. **Vizita Sanctității Sale Kiril Patriarhul Bulgariei.** Acest film este un documentar pe bandă îngustă creat de laboratorul cinematografic al Patriarhiei Române, cu ocazia vizitei delegației Bisericii Ortodoxe Bulgare. Filmul reprezintă aspecte din călătoria delegației în frunte cu Sanctitatea Sa Patriarhul Kiril, în Moldova și Oltenia la principalele minăstiri și Cooperative meșteșugărești minăstirești, vizita la seminariile monahale, precum și slujbele solemne de sfințire a Bisericii Sf. Spiridon Nou, căreia i s-au făcut reparațiuni radicale în vara anului 1954.

În afară de aceste filme documentare care aparțin fondului nostru filmotecar, au mai fost prezentate următoarele filme laice.

10. Mizerabilii seria 1 și 2 film francez.
11. Africa seria 1 și 2 film Cehoslovac.
12. Republica Populară Română, film românesc în culori.
13. Alexandru Newsky film Sovietic.
14. Hamlet, film englezesc.

Serviciul cinematografic al Patriarhiei Române a prezentat ultimilor 8 serii ale cursurilor de îndrumare misionară și socială — cu începere din toamna anului 1952 seria 14 — toate aceste filme — din filmoteca noastră — intercalând între ele și filme laice. Proiecțiile s-au dat în sala de festivități Institutului Teologic Universitar din București, de multe ori în prezența Sanctității Sale Patriarhului Justinian, a Înălților Ierarhi și a corpului profesoral.

Proiecțiunile s-au făcut cu aparatul nostru, și au putut fi înțelese în condițiuni optime. Aceste filme reprezentând aspecte în sunet și imagini din principalele evenimente ale Bisericii Ortodoxe Române, Bisericilor Ortodoxe surori și relațiilor dintre Biserică în colaborarea reciprocă, au ajutat mult la documentarea preoților veniți din toate colțurile țării la cursurile de îndrumare misionară și socială, le-a întregit în mod sugestiv cunoștințele, sporindu-le credința, munca și rugăciunea.

MIHAIL M. CHIRIȚA

DESIDEREA SANATORIULUI PREOŢESC DE LA TECHIRGHIOI

La 1 iunie s-a redeschis, pentru sezonul din acest an, sanatoriul preoţesc din Techirghiol.

Complet renovat încă din toamna anului trecut prin neobosita grijă a I.P.S. Patriarh Justinian, sanatoriul îndeplineşte condiţiuni optime spre a putea fi folosit de personalul clerical din cuprinsul Sfintei Arhiepiscopii a Bucureştilor în căutarea sănătăţii şi în acelaşi timp şi pentru reconfortantă odihnă.

Deschiderea s-a făcut printr-o sfeştanie oficiată în bisericuţa Schitului, în prezenţa sezoniştilor, a slujitorilor bisericii şi a personalului de serviciu. Cu acest prilej P. C. Protopop al raionului Găeşti, Nicolae V. Popescu, delegat al I.P.S. Patriarh cu îngrijirea şi răspunderea bunului mers al sanatoriului în această primă serie, a vorbit celor prezenţi despre măreaţa operă a I.P.S. Patriarh Justinian, pusă în slujba patriei, a Bisericii şi a clerului ortodox, cu sublinierea asistenţei sociale, casei de odihnă şi sanatoriale etc.

Pentru o cât mai bună orînduire în mersul gospodăresc, s-au ales colective de colaborare:

- Colectivul administrativ, cu delegaţii sezoniştilor;
- Colectivul de menu-uri;
- Colectivul bisericesc;
- Colectivul cultural;
- Colectivul de ordine şi disciplină.

Subliniem activitatea colectivului bisericesc alcătuit din patru preoţi. Acest colectiv a organizat serviciile religioase, atât la biserică schitului, la binecuvîntarea meselor, şi a colaborat cu parohul enoriei, amplificînd acţiunea religioasă de la biserică parohială.

Duminea şi sărbătoarea s-au alcătuit soboare de cît trei preoţi; unul dintre dînşii a rostit predica. Răspunsurile de la strană s-au dat de restul sezoniştilor şi de poporul adunat.

La 6 iunie s-a oficiat Te-Deum pentru I.P.S. Patriarh Justinian, atât la biserică schitului, cît şi la biserică parohială, cu prilejul împlinirii a şapte ani de rodnică conducere a destinelor Bisericii noastre.

Cuvîntul omagial a fost rostit de P. C. Protopop al raionului Găeşti.

O activitate asemănătoare s-a străduisit să ducă şi colectivul cultural. Acesta a organizat pentru timpul liber:

- Şezători culturale;
- Meditaţii religioase;
- Seri literare;
- Excursii în grup;
- Lecturi la Căminul cultural şi împrumut de cărţi etc.

Remarcăm între altele şezătoarea din 15 iunie a. c., închinată «Păcii», cu invitaţi de la Comitetul local al luptei pentru pace şi dintre autorităţi. Şezătoarea a avut în program coruri pentru pace, conferinţă: «Pentru apărarea păcii şi securităţii europene» ținută de Protoiereul Nicolae Popescu, peozii adecvate, cîtece din viaţa poporului, doine şi o parte veselă. Şezătoarea a reuşit pe deplin şi a impresionat frumos pe cei prezenţi.

Ordinea înlăuntrul şi în afara sanatoriului n-a lăsat cu nimic de dorit. În această privinţă s-a căzut de la început de acord, atrăgîndu-se atenţia sezoniştilor noştri asupra prestigiului de care se bucură Biserica şi slujitorii ei în Techirghiol, din partea autorităţilor şi vilegiaturiştilor din toată ţara, veniţi la odihnă în sanatoriile de Stat. Cel prezenţi au înţeles situaţia şi au contribuit mult la întărirea prestigiului preoţesc.

Înceindu-se timpul de plecare al acestor prime serii, vizitatorii noştri au încercat un dublu sentiment: de regret să se despart de marea, de plaja însorită şi de băile dătătoare de sănătate, — dar şi de adîncă mulţumire şi recunoştinţă faţă de I.P.S. Patriarh Justinian, care cu părintească grijă pentru slujitorii sfintelor altare şi familiile lor le-a creat posibilitatea unei reale reconfortări trupeşti şi sufleteşti.

ASISTENT

SFINȚIREA PICTURII BISERICII DUMITRANA DIN COMUNA DĂRĂȘTI, RAIONUL MIHĂILEȘTI

La marginea Bucureștilor, pe un platou nisipos, între riurile Ciorogîrla, Săbărelul și Argeșul, se află două mici sate de harnici agricultori și vrednici fii ai Bisericii străbune: Dumitrana și Pruni, care formează parohia Dumitrana din Protoieria raionului Mihăilești.

În biserica acestei parohii, împodobită cu pictură frumoasă și odoare noi, s-a petrecut un eveniment de mare însemnătate, în ziua de duminică 6 februarie 1955. S-a încununat și răsplătit din plin munca vrednicului paroh Aurelian Marin, care a știut să-și antreneze enoriașii spre a împodobi cum se cuvine casa Domnului.

Služba de sfințire a picturii a fost oficiată de I.P.S. Mitropolit Nifon Criveanu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi de la București și din raionul Mihăilești, și anume: Pr. Alexandru Petcu, Consilier Arhiepiscopal; Preotul Petre F. Alexandru, președintele Consistoriului Eparhial; diacon prof. Nicolae Nicolaescu, prorectorul Institutului Teologic de grad Universitar din București; diaconii Iordan Niculescu și Andrei Iacobeanu din București, și preoții Nicolae Dobrescu-Călțuna, Ioan Drăgoicea-Dărăști de sus, etc. De asemenea au participat cîntăreții din satele vecine, alături de cei din parohie, iar credincioșii au umplut biserica.

În sunet de clopote s-a oficiat sfința slujbă a sfințirii picturii bisericii, după care s-a săvîrșit cu multă solemnitate și pietate Sfînta Liturghie arhierescă, de către întregul sobor de clerici, în frunte cu I.P.S. Mitropolit Nifon Criveanu.

Predica zilei, cu tema «Păcatul mîndriei și virtutea smereniei» a fost rostită cu prestanță de către preotul Aurel Dumitrescu-Dărăști.

La sfîrșitul Sfîntei Liturghii, Părintele paroh Aurelian Marin, într-o frumoasă cuvîntare și-a manifestat satisfacția pentru această festivitate, mulțumind tuturor pentru darul acesta duhovnicesc care s-a oferit enoriașilor din parohia Dumitrana. De asemenea a mulțumit fostului său profesor și director de seminar I.P.S. Mitropolit Nifon, care la vremea convenită i-a transmis simțul datoriei și i-a format convingerea creștină despre slujirea preoțească. Pe toți i-a asigurat că va fi mereu fiu credincios Bisericii străbune, condusă de I.P.S. Patriarh Justinian, ctitor de biserică.

«Voi fi cetățean loial scumpei noastre patrii și guvernului de democrație populară».

Au mai vorbit: dl. Marinescu, învățător pensionar, care a încredințat pe toți că enoriașii acestei parohii vor sta în jurul preotului lor și vor cerceta mereu sfînta biserică.

În numele Sf. Arhiepiscopiei a Bucureștilor, a rostit un cuvînt ocazional P.C. Pr. Alexandru Petcu, Consilier, care a arătat temelurile pentru care credincioșii își respectă biserica și pe slujitorii ei.

Mulțumit de cele constatate la această parohie, a promis că va transmite I.P.S. Patriarh Justinian încredințarea că îndrumările sale părintești au prins rădăcini în sufletele preoților și ale enoriașilor.

Într-un cuvînt sărbătoresc, P.C. Diacon Prof. Nicolae Nicolaescu și-a exprimat satisfacția deplină pentru vrednicia preotului paroh și a familiei sale, antrenată alături de enoriași și pentru desăvîrșirea acestei lucrări de renovare și pictură biserică.

I.P.S. Mitropolit Nifon a binecuvîntat lucrarea care s-a făcut și a rostit un profund îndemn tuturor, pentru a cerceta casa Domnului, unde își vor prîmîni gîndurile și întări simțămîntele creștinești și cetățenești, pentru desăvîrșirea tuturor acțiunilor frumoase.

În numele enoriașilor și clericilor, care au participat la această frumoasă festivitate și s-au bucurat din plin, P.C. Pr. Emanoil Hodrea, Protopopul raionului Mihăilești a exprimat profunde mulțumiri tuturor oaspeților aleși, în frunte cu I.P.S. Mitropolit Nifon, și-i roagă să transmită I.P.S. Patriarh Justinian încredințarea că și în viitor va sta de veghe la promovarea vieții bisericesti în această parte a Arhiepiscopiei.

După aceste cuvântări s-a oficiat un Polihroniu și apoi un parastas pentru ctitorii și enoriașii decedați al acestei biserici.

Sărbătoarea aceasta va rămâne neștearsă în sufletele enoriașilor din parohia Dumitrana, com Dărăști, raionul Mihăilești.

SFINȚIREA NOII BISERICI DIN VADUL ANII

22 mai 1955 va rămâne o zi neuitată pentru cele 86 familii de credincioși din satul Vadul Anii, raionul Brănești. Cu o vechime de aproape 80 ani, acest sat nu avea până în prezent sfânt locaș pentru rugăciune, îmbisericierea făcându-se fie la Brănești, fie la Islaz.

În anul 1937, prin strădaniile unor credincioși, astăzi decedați, s-a pus temelie unei bisericuțe, însă lucrările au fost întrerupte multă vreme. Zidirea este reluată în anul 1950, iar în 1952 devine șantier al Protoieriei Brănești.

Cu toată străduința și zelul enoriașilor și ajutorul dat de Protoierie prin Fondul Misionar și de unele parohii, biserica nu ar fi putut fi terminată, dacă acest mic sat nu ar fi găsit înalță înțelegere și dragoste a Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian, care a donat suma de 13.000 lei și materiale, precum și Sfânta Timpă.

Sfințirea Bisericii, ce poartă hramul Sfinților și întocmai cu Apostolii împărați Constantin și Elena, a avut loc Duminică, 22 mai a. c. De la moș Dică, cel de o vîrstă cu prima așezare din Vadul Anei și pînă la copilul ce învață să facă primii pași, au ținut să fie prezenți la această tînosire.

În sunet de clopot și cu adîncă bucurie este întîmpinat Prea Sfințitul Episcop Dr. Antim Trgovișteanu, Vicar Patriarhal și delegat al Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian. Slujba sfințirii este oficiată de Prea Sfinția Sa, înconjurat de un sobor compus din C. Preoți Gh. Dinescu, Protoieru al raionului Brănești, Alex. Anghel—Căldăraru, Alex. Ivanovici — Cătrănești, Dr. Spiru Apostol — Islaz, Nifon Bărbieru — Sf. Mînăstire Pasărea, C. Stănescu — Brănești, Ioan Băltărețu—Fundulea, V. Nițulescu—Fundeni și C. Mateescu — Cojești și P. C. Arhidiaconii, Iordan Niculescu și Andrei Iacobeanu, de la Catedrala Sfintei Patriarhii și Nica Tuță, răspunsurile fiind date alternativ, de un grup de maici de la Sfînta Mînăstire Pasărea și de corul parohiei Brănești.

Importantele momente ale înconjurării noului locaș, sîrutarea Sfintei Mese, ieșirea cu Sfintele Daruri, precum și predica rostită de C. Preot Ion Băltărețu —Fundulea, au fost trăite din plin și cu adîncă evlavie de credincioși.

După terminarea Sfintei Liturghii, iau cuvîntul C. Preot Dr. Spiru Apostol—Islaz, păstor al satului, Petre Florea, președinte al Comitetului de construcție și P. C. Protoieru Gh. Dinescu, arătînd felul în care s-a putut ajunge la această mare sărbătoare pentru sat și pentru întreaga Protoierie Brănești.

Prea Sfințitul Episcop Dr. Antim Trgovișteanu, Vicar Patriarhal, după ce mărturisește bucuria pe care o simte Biserica noastră și Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian pentru asemenea sporiri duhovnicești, arată rolul Bisericii ca locaș în viața sufletească și socială a unui sat.

Prea Sfinția Sa termină binecuvîntînd pe toți cei ce s-au ostentit atît pentru clădirea și înfrumusețarea Sfintei Biserici, cît și pentru a fi prezenți la această prăznuire.

A urmat a masă de obște, în fața noului Sfînt Locaș.

La sfîrșit, de sus din Ceruri, începe să se reverse, peste credincioși și ogoare, o ploaie binefăcătoare.

Părăsim satul, lăsînd în urmă o întreită bucurie: amintirea zilei de astăzi, ploaia mult așteptată și silueta sveltă a noului bisericuțe, dovada cea mai grăitoare a libertății religioase din Patria noastră.

ASISTENT

† ICONOM STAVROFOR SERGHIE BEJAN

La 12 decembrie 1954 s-a stins după o grea boală Părintele Serghie Bejan, fost Director de Seminar și Profesor la Facultatea de Teologie din Iași.

Inmormintarea a avut loc în ziua de 14 decembrie 1954. Prohodul a fost săvârșit de un mare sobor de preoți, în frunte cu Prea Sfințitul Episcopul Antim Nica, Vicar Patriarhal.

Rămășițele pămîntești au fost înhumate alături de soția defunctului la cimitirul Ghencea—București.

Lume a fost puțină, întrucît și natura parcă, deplîngea pe răposat — o ploaie mărunță și deasă nu mai înceta de cîteva zile.

După «cu sfințenii odihnește», a rostit un vibrant cuvînt ocazional unul din ucenicii defunctului, iar mai tirziu spiritual al Seminarului de sub conducerea Părintelui Serghie Bejan — Părintele Dumitru Luca, astăzi profesor la Școala de Cîntăreți — Buzău. Vorbitorul a răscolit sufletele ascultătorilor pînă la lacrimi, evocînd o mulțime de fapte însemnate din activitatea multilaterală a Părintelui S. Bejan.

Fiind incredințat că această veste va îndurera sufletele tuturor studenților și elevilor defunctului Părinte și Profesor-teolog, caut să dau mai la vale cîteva date biografice, pentru cei ce l-au cunoscut.

S-a născut în 1879, din familia Părintelui Andrei și a soției sale Elena Bejan, din Bravincea Orheiului — Basarabia.

În 1889 a intrat în Școala Spirituală din Chișinău, iar în 1894 în Seminarul Teologic, pe care-l isprăvește strălucit în 1900.

Satisfăcînd o dorință arzătoare a părinților săi, precum și o chemare personală, îndată îmbrățișează preoția, devenind preot de parohie. În timpul liber caută să-și îmbogățească cunoștințele, pregătindu-se pentru studiul superior, la care nu vrea să renunțe.

Titlul rar pe atunci, de «student», cu care isprăvise seminarul i-a înlesnit mult intrarea în Academia din Kiev — 1907.

În 1911 termină Academia printre cei mai buni absolvenți, cu titlul de «candidat în științele teologice», alegîndu-și specialitatea — Dogmatica și Dreptul.

Cu această temeinică pregătire Părintele Serghie Bejan pășește în învățămînt — 1912 și nu părăsește această carieră pînă la pensionare.

În 1914 preia Direcția Școlii Spirituale, iar în 1920 devine Director al Seminarului Teologic, post pe care-l deține pînă la pensionare — 1940.

Din 1926 este profesor de Dogmatică la Facultatea de Teologie—Iași.

Pe tărîm gospodăresc defunctul a ridicat seminarul de sub conducerea sa la o școală model pe țară. A înzestrat seminarul cu uzină electrică proprie, brutărie, ateliere de mobile, legătoria de cărți, baie modernă, etc.

Disponînd de atelier propriu a parchetat întreg edificiul seminarului, înzestrîndu-l cu un bogat mobilier nou — modern.

Cea mai de seamă lucrare, însă, a fost prefacerea Capei Seminarului, care după această operațiune devenise o adevărată bijuterie — raritate sub toate raporturile.

Pe tărîmul cultural, pe lingă neobosita sa activitate pedagogică, n-a părăsit condeiul nici o clipă. A colaborat mult la revista Biserica Ortodoxă Romînă și alte reviste bisericești din Țară, publicînd studii, cercetări și articole.

O lucrare care îi immortalizează numele, este traducerea din rusește a «Învățăturii Creștine» de Teologul Profesor Părintele Sfetlov (Dogmatică).

Dintre studiile proprii, cel mai de seamă este «Dogma Sfintei Treimi».

Nepublicată a rămas, (în manuscris) capitala sa operă «Dogmatica Creștină» și cu ea și alte studii mai mărunte.

Energia aceasta nu l-a părăsit nici pe patul de suferință, căci cu toate că era paralizat se putea vedea înconjurat de cărți și reviste, precum și cu blocul în mînă, pentru a face note și scrie mai departe.

Dar!... La tot și toate vine sfârșitul! Așa s-a petrecut și ne-a părăsit și Părintele Serghie Bejan, care s-a stins la prea modesta sa locuință din București, cu nestrămutata nădejde că toți cei ce l-au cunoscut și s-au adăpat de la cunoștințele lui îl vor pomeni pururea.

Dumnezeu să-l odihnească cu drepti!

† PREOTUL ION EANA

În ziua de 25 aprilie a. c., s-a stins din viață, fulgerător, pe patul spitalului Caritas din București, preotul Ion Eana, parohul bisericii Bădeni-Ungureni, raionul Muscel.

Slujba înmormintării a fost săvârșită la 29 aprilie de un sobor de 15 preoți sub conducerea protolereului Ilie Dragomirescu, în biserica din parohia Bădeni, raionul Muscel, în al cărui cimitir a fost îngropat regretatul preot Eana.

Mulțimea credincioșilor veniți să însoțească pe ultimul drum pe păstorul lor a făcut ca biserica să fie cu totul neîncăpătoare, iar durerea soției, a celor 3 copii rămași orfani și a tuturor celor de față a fost de nedescris.

Născut în anul 1914, în comuna Priboleni, raionul Topolveni, după ce a absolvit școala primară, a urmat liceul militar, înscriindu-se după bacalaureat la Academia Teologică din Oradea Mare. În 1940 este hirotonit preot pentru parohia Albești, raionul Beiuș, iar în 1952 este transferat în parohia Bădeni-Ungureni, raionul Muscel.

Activitatea sa pastorală și socială atât în Albești cât și în Bădeni-Ungureni a constituit un exemplu pentru întreaga preoțime și a fost bine apreciată de conducerea bisericească.

La Mormintul care primea prea de timpuriu pe preotul Ion Eana, au rostit cuvântări, elogiindu-i activitatea și memoria, protolereul Ilie Dragomirescu, preotul Efreim Micloșanul de la Cotenești-Muscel și învățătorul Neguleț din parohia Bădeni-Ungureni.

Veșnică să-i fie amintirea!

† PREOTUL CONSTANTIN RĂDULESCU

În ziua de 2 mai 1955 s-a stins din viață, după o grea suferință, preotul Constantin Rădulescu, slujitor al Bisericii Sf. Ioan Botezătorul-Ferentari, din București, în etate de 50 de ani.

Preotul Constantin Rădulescu, descendent al unei vechi familii proțești, s-a născut în anul 1905 ianuarie 16, în Comuna Rica-Teleorman. A urmat cursurile Seminarului Nifon Mitropolitul și ale Facultății de Teologie din București, fiind un element srgultor, cu minte ascuțită și plin de calitate sufletești.

A fost proeșit în anul 1933 și a slujit în această calitate timp de 4 ani, la minăstirea Viforita, fiind apreciat de toată obștea.

Din anul 1937 a păstorit parohia Ferentari din București, unde s-a evidențiat ca un bun slujitor al Domnului, excelent predicator și priceput conducător de suflete pe calea mântuirii.

Moartea acestui vrednic slujitor al Altarului a îndurerat adinc, atît corpul preoţesc al Capitalei, cît şi pe enoriaşii parohiei Ferentari, care au participat la slujba înmormîntării în număr impresionant de mare.

În ziua de 5 Mai a. c., s-a oficiat slujba înmormîntării, la Biserica Sf. Ioan Botezătorul de către P. S. Episcop Antim Nica, Vicar Patriarhal împreună cu un sobor de preoţi din Protoieria Circ. IV-a din Capitală, în frunte cu P. C. Protoiereu Constantin Nişescu, iar Corala Preoţilor din Bucureşti, condusă de P. C. Pr. Alexandru Delcea a dat răspunsurile.

La această pioasă solemnitate a fost de faţă şi P. C. Preot Alexandru Ionescu Vicar al Sf. Arhiepiscopiei a Bucureştilor, precum şi un număr de circa 60 de preoţi din Capitală.

Enoriaşii parohiei Ferentari au ţinut să-şi manifeste dragostea către păstorul lor sufletesc, asistînd la slujba prohodirii în număr mare, aşa încît biserica parohială, fiind neîncăpătoare, slujba prohodirii s-a oficiat afară în faţa bisericii.

Prea Cucernicul Pr. Constantin P. Nişescu, Protoiereul Circ. IV din Capitală, printr-o simţită şi frumoaşă cuvîntare scoate în evidenţă calităţile sufleteşti, ale decedatului preot, care l-au situat printre fruntaşii preoţimii bucureştene, precum şi regretul profund simţit de Conducerea Bisericii şi de preoţime pentru acest valoros slujitor al Altarului.

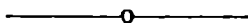
Preotul Dumitru Stoenscu, parohul bisericii Ferentari, arată în cuvinte patetice durerea enoriaşilor pentru pierderea păstorului lor, pe care nu-l vor uita niciodată.

Preotul Ilie Bunescu, vorbind din partea coralei preoţilor din Bucureşti, arată calităţile defunctului şi munca depusă de el ca membru al acestei formaţiuni artistice, — precum şi regretul pentru pierderea timpurie a acestui membru valoros al el.

La ora 5 si jumătate, în sunetul jalnic al clopotelor şi în jalea cea mare a celor prezenţi, cortegiul funebru a pornit spre cimitirul Căramidari, unde s-a făcut înmormîntarea.

În urma sa, rămîn adinc îndureraţi, soţia şi două fiice studente.

Veşnică să-l fie pomenirea!

† PREOTUL PETRE CERNESCU

În seara zilei de 13 mai a. c., fără de veste, s-a săvîrşit din viaţă, în vîrstă de 49 ani Preotul Petre Cernescu de la Parohia Biţina, raionul Brăneşti.

Fire blîndă şi mult apropiată de enoriaşi, cu deosebit spirit gospodăresc, este regretat de întreaga parohie şi de toţi cei ce l-au cunoscut.

Prohodierea a avut loc luni, 16 mai, în prezenţa a o mare mulţime de credincioşi. Soborul a fost format din C. Preoţi: Gheorghe Dimitriu şi Dumitru Crocos, pensionari, Bucureşti, Traian Georgescu-Moviliţa Nouă, Grigore Dinescu-Moviliţa Veche, Valeriu Ştefan-Roşiori, Vadim Crocos-Chiroiu, Avacum Ionescu-Boteni, Mihai Gheorghe-Valea Bisericii, Constantin Munteanu-Livedea, Tudor Nicolae şi Mihai Popescu-Drăgoeşti, în frunte cu P. C. Preot Gheorghe Dinescu, Protoiereu al raionului Brăneşti.

Au luat cuvîntul, arătînd deosebitele calităţi şi înfăptuiri ale regretatului: C. Preot Traian Georgescu-Moviliţa Nouă, din partea preoţilor din Protopopiatul Urziceni, unde repausatul a activat timp de cinci ani, un consilier parohial, arătînd durerea tuturor credincioşilor, cărora Preotul Petre Cernescu le-a fost părinte, frate şi neobosit îndrumător, şi P. C. Protoiereu Preot Gh Dinescu

Ne-a părăsit un preot bun, liniştit şi muncitor, un adevărat preot de enorie.

PARASTASUL PREOTULUI MARIUS CONSTANTINESCU

Preoțimea Capitalei nu poate uita pe cel care a fost, timp de mulți ani fruntas al ei, ca slujitor al Bisericii Boteanu și sirguincios element în administrația bisericească, preotul Marius Constantinescu.

Din inițiativa lor, preoții au contribuit și au strins fondurile necesare, cu care au făcut o frumoasă cruce la mormîntul acestui vrednic preot, iar în ziua de 5 mai a. c., ora 12, un număr de peste 60 de preoți în frunte cu PP. CC. Protoierei al Capitalei, Vasile Gregorian, Const. P. Nițescu și Nic. Dragomirescu, au participat la slujba de pomenire ce s-a oficiat la mormîntul său din cimitirul Sf. Vineri.

Au slujit PP. CC. Protoierel Nic. Dragomirescu și V. Gregorian, înconjurați de un sobor de preoți — iar corala preoților sub conducerea P. C. Protoiereu Al. Delcea, a dat răspunsurile.

Dupăce s-a terminat această pioasă solemnitate, preoții prezenți au oficiat un parastas la mormîntul decedatului doctor Gh. Căltuț, unicul fiu al d-lui Ilie Căltuț, cunoscutul protopsalt și slujitor bisericesc, — care și-a găsit moartea într-un accident.

Prin aceasta, preoții au ținut să manifeste simpatia lor, față de durerea acestui părinte ce și-a pierdut unicul fiu.

EPISCOPIA BUZĂULUI

† PREOTUL ALEXANDRU VASILESCU

În dimineața zilei de 11 martie a.c. s-a stins din viață, după o grea și chinuitoare suferință, preotul iconom stavrofor Alexandru Vasilescu, parohul parohiei Sf. Gheorghe din orașul Buzău.

Moartea prea timpurie — căci răposatul avea 46 ani — a umplut sufletul fraților întru preoție, al păstoritorilor și al tuturor cunoscuților și bunilor creștini din orașul Buzău de cumplită întristare. Era una dintre figurile alese ale clerului buzolan și ale celui eparhial.

S-a născut la 1 martie 1909 în com. Ghindărești, regiunea Constanța, ca fiu al preotului Nicolae Vasilescu. Atras încă din copilărie spre slujba preoției, a urmat cursurile seminariale de la Constanța, distingîndu-se în chip deosebit la învățatură și bună purtare. Inzestrat cu o minte ageră și luminată, răposatul preot a studiat temeinic teologia, fără a neglija însă celelalte discipline de cultură generală.

Titlul de licențiat în Teologie l-a obținut, cu mari laude, în anul 1934, după care urmează încă doi ani cursurile de doctorat, susținîndu-și cu strălucire toate lucrările și examenele în vederea obținerii celui mai înalt titlul academic.

Greutățile vieții, cu lipsurile economice din acea vreme și poate sănătatea șubrezită, l-au împiedecat să-și susțină lucrarea de doctor în Teologie.

Este hirotonit la 1 decembrie 1936 pe seama parohiei Osmanu, raionul Brăila, unde desfășoară timp de 5 ani o rodnică și pllduitoare activitate pastorală și gospodărească. A reparat radical biserica parohială și a zidit din temelie o casă parohială model pe întreaga regiune.

Pentru meritele sale pastorale sub toate formele de manifestare, este transferat, la cerere, la parohia Sf. Gheorghe din orașul Buzău în postul de paroh, la data de 15 sept. 1941, unde desfășoară o bogată activitate preoțească pînă la sfîrșitul vieții sale. Aci continuă lucrările măreței biserici parohiale, ridicată din temelie de înaintașii săi prin pictarea turlei celei mari, în interior și a brîului de sub streșină, în exterior, prin inzestrarea sîntului locaș cu mobilierul și obiectele de cult necesare, distingîndu-se printr-o frumoasă activitate și în latura liturgică și cultural-predicatorială.

A publicat diferite lucrări, privind viața Bisericii și organizarea sa, lucrări ce stau la îndemina preoțimii și a iubitorilor de literatură religioasă. A avut examenul de capacitate pentru religie, precum și pe acela de apărător bisericesc, funcționând în această calitate timp de doi ani, pe lângă Consistoriul Eparhial Buzău.

Era bun slujitor al Sfântului Altar, bun minutor al cuvintului, bun duhovnic și părinte, blind, modest, plin de iubire și manierat în toată comportarea lui. Era respectat și iubit de toți.

A avut, însă, multe și grele încercări în viață. La 23 August 1945 pierde tovarășa de viață, rămânind singurul sprijin al celor doi copii ai săi, ambii sub vârsta de zece ani. Și-a dus, totuși, cu jertfelnicie și cu ținută adevărat preoțească jugul văduviei, fiind tuturor pildă de bun și cucernic preot, smerit și vrednic osirduitor în via Domnului.

P.S. Antim, apreciind la justa valoare capacitatea sa intelectuală, pregătirea aleasă, precum și valoroasa lui activitate sacerdotală, predicatorială și economic-gospodărească, îi încredințează la 1 noiembrie 1952 postul de protopop al raionului Buzău, unde s-a distins ca un ales între aleși pînă către sfîrșitul vieții sale, cînd o boală necruțătoare îl ținutește în patul suferinței. Punctual și ordonat în lucrările de cancelarie, respectuos și deosebit de atent față de autoritatea superioară bisericească, bun coleg, frate și prieten față de cei în subordine, fără a banaliza într-un fel oarecare principii autorității, care se impunea de la sine.

Ca protopop și-a făcut cu prisosință datoria. A inspectat, suportînd greutatea drumului de cîmpie și de munte și toate intemperile vremii, de cite 2-3 ori pe an, fiecare parohie, sfătuiind și îndrumînd munca pastorală a fraților întru preoție, pe făgașul slujirii celei adevărate a Sfintei noastre Biserici și a Patriei dragi, tuturor împărțînd din prisosul inimii sale nobile, înțelepciune, bunătate și dragoste frățească.

În cadrul conferințelor protopopești lunare pe care le conducea cu toată competența preotului cult și bine orientat în vremurile actuale, s-a distins în mod cu totul deosebit.

Consumat permanent de prodigioasa activitate ce a desfășurat-o ca păstor sufletec, paroh, protopop și tată de familie, om al datoriei împlinite, s-a stins ca o flăcără, lăsînd adînci și unanime regrete în sufletele enoriașilor săi, ale preoților și ale tuturor cunoscuților și bunilor creștini.

Slujba prohodirii s-a oficiat în ziua de duminică 13 martie a.c. în biserica slujirii sale preoțești din orașul Buzău, de un sobor de 20 preoți în frunte cu P.C. Vicar M. Bogolu, de față fiind însuși P.S. Episcop Antim, care l-a apreciat și iubit ca pe un adevărat fiu duhovnicesc, dîndu-i binecuvîntarea și dezlegarea arhierescă pe calea veșniciei.

La această tristă solemnitate a luat parte întregul Centru Eparhial Buzău, preoțimea orașului și mulți preoți din raion, cîntăreți bisericești, enoriașii parohiei văduvite și marea mulțime a credincoșilor din orașul Buzău, unde regretatul dispărut era bine cunoscut și apreciat pentru pregătirea și calitățile sale sufletești.

Cu toții laolaltă s-au rugat pentru sufletul lui, vîrsînd o lacrimă pe mormîntul proaspăt al celui ce a fost preotul Alexandru Vasilescu, deoarece a fost bun și blind, a trăit sărac, modest și cînstit.

Despre viața și meritele regretatului defunct a vorbit preotul Teodor Jugăna-ru, împreună-slujitor la aceeași parohie, coleg de clasă și de bancă în seminar și în Facultate și scump prieten și frate întru slujire preoțească.

P.C. Protopop Eugen Văduva, urmașul său la protopopiat, exprimă în numele clerului buzoian adînci regrete, pentru ireparabila pierdere suferită, aducînd cuvinte de mîngiere tuturor celor ce l-au iubit și apreciat.

În cuvinte duiioase și pline de dragoste părintească, P.S. Episcop Antim elogiază figura regretatului dispărut, scoțînd în evidență pregătirea profesională și meritele sale preoțești. «Preotul Alexandru Vasilescu, spune P.S. Sa, și-a înțeles pe deplin rostul preoției, a iubit-o, a trăit și a activat ca un adevărat preot al Mîntuitorului Hristos. De aceea, acum cîțiva ani în urmă i-am încredințat conducerea Protopopiatului raionului de reședință episcopală, post pe care l-a cînstit deosebit. Regretăm

și deplîngem moartea prematură a acestui vrednic preot». După ce arată cât de însemnată și sfîntă este slujirea preoțească, învîtînd și îndemnînd poporul drept-credincios buzoian să asculte și să respecte preoții, ca cei ce vor să dea socoteală în fața lui Dumnezeu de sufletele încredințate lor, dînd ca exemplu de slujire preoțească pe regretatul preot Al. Vasilescu, P.S. Sa aduce cuvinte de mîngiere pentru familia celui dispărut și pentru enoriașii cari au suferit această pierdere a vrednicului lor păstor.

Purtat pe brațele preoților colegi și prieteni, cari atît de mult l-au iubit, în sunetele jalnice ale clopotelor parohiei văduvite, însoțit de păstoriții săi cari vărsau lacrimi de jale pentru bunul și vrednicul lor păstor și mulțimea credincioșilor tuturor parohiilor din orașul Buzău, a fost dus la locul de veșnică odihnă din cimitirul «Dumbrava».

Dumnezeu să-l ierte și să-l așeze în ceata dreptilor!

SECTORUL CULTURAL

EPISCOPIA DUNĂRII DE JOS

SFINȚIREA BISERICII DIN PAROHIA OSTROV

RAIONUL MĂCIN

În ziua de 28 mai a. c. P. S. Episcop Chesarie a plecat dela Reședința Episcopală împreună cu P. C. Consilieri M. Blănaru și I. Teoharie, P. C. Inspector Bisericesc Gh. Cărnaru, P. C. Secretar Eparhial V. Rîpă, P. C. Președinte al Consistoriului Eparhial B. Dumănescu și P. C. Arhid N. Piroșcă, la parohia Ostrov raionul Măcin, pentru ca a doua zi să sfințească biserica de acolo.

În drum P. S. Episcop a vizitat bisericile de la parohiile, Greci, Turcoaia, Pecl-neaga și Traian.

La Greci, biserica bine întreținută, gardurile reparate și curtea bisericii semănată. C. Pr. Paroh Dănilă Fedor a dat toate lămuririle cerute de P. S. Episcop. C. Sa a solicitat material lemnos necesar la reparația pridvorului.

La Turcoaia, biserica mare, și impunătoare, bine întreținută și inzestrată cu veșminte noi, donate de credincioși. Gardurile în bună stare, iar curtea bisericii semănată. Ambii preoți V. Șerban și T. Cănanău au dat toate lămuririle cerute de P. S. Episcop.

La Pecineaga, deasemenea biserică mare, însă are nevole de urgente reparațiuni generale. C. Pr. Paroh deja are devizul întocmit urmînd ca în această vară să înceapă reparațiunile.

La Traian, biserică mare și îngrijită. Curtea bisericii semănată și gardurile în bună stare. Aici C. Preot paroh Alex. Hiloși a fost găsit în biserică unde făcea curățenie. Biserica are nevole de reparațiuni la uluci și burlane.

C. Paroh are în plan executarea acestor lucrări în vara acestui an.

De aci mașinile au pornit spre Ostrov unde au ajuns la orele 16. La ora 18 s-a început slujba privegherii de către P. S. Episcop Chesarie, înconjurat de soborul preoților compus din însoțitorii P. S. Sale și de P. C. Protocolereu al raionului Măcin D. Gherghișan și de P. C. Secretar al protoierei, I. Doniga. Slujba, la care a luat parte un număr mare de credincioși, s-a terminat la ora 21.

Dimineața slujba sfințirii a început la orele 7, 30, de către P. S. Episcop înconjurat de soborul preoților de la priveghere, la care s-au mai adăugat și următorii: V. Șerban-Turcoaia, I. Moise-Dorobanțu și Gh. Pasat-Făgărașul Nou.

La timpul potrivit, predica zilei a fost rostită de P. C. Pr. I. Doniga, Secretarul protoieriei raionului Măcin.

La sfârșit C. Pr. Paroh I. Stasuc, a făcut o dare de seamă de felul cum au decurs lucrările de construcții a bisericii, ajutorul material dat de către credincioșii parohiei și de către credincioșii altor parohii, scoțind în evidență concursul neprecupețit dat de autoritățile locale, pentru desăvârșirea acestei construcții.

A mulțumit tuturor donatorilor, ostenitorilor, autorităților adm. locale, P. S. Episcop și celorlalți slujitori care s-au ostenit și au venit ca prin actul sfințirii să redea cultului biserica din parohia Ostrov.

După aceia P. S. Episcop Chesarie, în cuvinte mișcătoare a arătat mulțumirea și bucuria ce o simte când participă la astfel de acte solemne.

Apoi a îndemnat pe credincioși să trăiască în bună înțelegere, să iubească biserica și să o frecventeze să iubească Patria, să asculte de conducători, să-și îndeplinească cu dragoste toate îndatoririle patriotice, să muncească cu sirg, să formeze G.A.C-uri unde munca este mai ușoară și rodul muncii mai mare.

Prin muncă cinstită să dovedim că sîntem buni luptători pentru apărarea păcii, pentru înflorirea patriei, pentru progresul și fericirea clasei muncitoare și pentru construirea Socialismului.

Cu acest prilej și pentru prețuirea muncii, P. S. Episcop a acordat C. Pr, Paroh I. Stasuc, distincția de «sachelar».

ASISTENT

OFICIALE – ADMINISTRATIVE

ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

PAROHII VACANTE

Se publică, spre a fi ocupate cu noi titulari, următoarele posturi de preot, cu termen pentru depunerea cererilor și actelor, 30 zile de la data apariției numărului prezent din «Glasul Bisericii».

1. Postul de preot II extrabugetar, de la parohia Sf. Haralambie din orașul Giurgiu; parohie de categoria I-a, cu 1.000 familii.

2. Parohia Bădeni Ungureni, comuna Stoenești, raionul Muscel; parohie de categoria II-a, cu 220 familii (un singur preot), are și casă parohială; postul este bugetar.

3. Parohia Tonea, comuna Modelu, raionul Călărași; parohie de categ. III-a, cu 136 familii; postul este nebugetar.

4. Parohia Brăilița, comuna Chioara, raionul Fetești, regiunea Constanța; parohie de categ. III-a; are 160 familii (un singur preot); postul este extrabugetar.

5. Parohia Bițina, comuna Chiroiu, raionul Brănești; parohie de categ. III-a; cu 207 familii; postul bugetar.

6. Postul II de preot la parohia Riul Alb, raionul Tîrgoviște; parohie de categ. I-a, cu 740 familii; postul nebugetar.

7. Parohia Antonești, comuna Rădoești, raionul Vîrtoapele; parohie de categ. III-a, cu 225 familii; postul bugetar.

Cererile și actele necesare prevăzute în circulara nr. 8512/954, se vor depune, în termen.

Pentru parohiile de la punctele 1, 2 și 3 se vor depune la protoieria respectivă, iar pentru parohia Brăilița, care se publică din nou, se vor depune direct la Cancelaria Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor.

Cererile depuse pe altă cale sau cu acte lipsă și neconforme susmenționatei circulare, nu vor fi luate în considerare.

MIȘCAREA PERSONALULUI

I. TRANSFERARI.

a) Preoți și diaconi.

1. Tem nr. 4525,5468/955. Preotul Gheorghe Popescu, de la parohia Groșani, raionul Muscel se transferă cu bugetul său, în postul II de preot al parohiei Ciolănești din Deal I, raionul Virtoapele, pe data de 1 iulie 1955.

2. Temei nr. 4525, 5468/955. Preotul Aurel Băjan, de la Minăstirea Nămăești, raionul Muscel, se transferă în postul de paroh la parohia Groșani, același raion, pe data de 1 iulie 1955.

3. Temei nr. 5602/955. Preotul Dumitru Posmoșanu, de la parohia Sf. Gheorghe Vechi, raionul T. Vladimirescu se transferă, cu bugetul său în postul II de preot la parohia Mărčuța, raionul 23 August, pe data de 1 aprilie 1955.

4. Temei nr. 5948/955. Preotul Stelian Virfureanu, de la parohia Virfuri, raionul Pucioasa, se transformă în post de preot II la parohia Pucioasa, același raion, pe data de 1 martie 1955.

5. Temei nr. 4346, 6268/955. Preotul Victor Provian, de la parohia Gură Văii, Ploești, se transferă cu bugetul său, la parohia Sf. Treime din orașul Ploești, pe data de 1 aprilie 1955.

6. Temei nr. 6080/955. P. C. Arhim. Valeriu Niculăeasa, de la Minăstirea Curtea de Argeș, se transferă la Catedrala Sf. Patriarhii, pe data de 1 aprilie 1955.

7. Temei nr. 6080/955. P. C. Protos. Clement Pinzaru de la Minăstirea Bistrița, raionul Horez, se transferă în post de preot la Minăstirea Curtea de Argeș, pe data de 1 aprilie 1955.

8. Temei nr. 7062/955. Preotul Gheorghe Militaru, de la parohia Buda, raionul Mihăilești, se transferă reciproc cu preotul Ioan Turcu, de la parohia Valea Zimbrului, raionul Topoloveni, pe data de 1 aprilie 1955.

9. Temei nr. 8245/955. Preotul Victor Palaloga, de la parohia Antonești, raionul Virtoapele, se transferă în postul de paroh la parohia Drăcșănei, raionul Roșiorii de Vede, pe data de 1 iulie 1955.

10. Temei nr. 8513/955. Preotul Nica Nicolae, de la parohia Sf. Haralambie Giurgiu se transferă cu bugetul său, în postul II de preot la parohia Bușteni, raionul Sinaia, pe data de 1 mai 1955.

11. Temei nr. 8244, 9724/955. Preotul Nicolescu I. Tănase, de la parohia Icoana, raionul Crevedia, se transferă la parohia Spanțov, raionul Oltenița, pe data de 1 iulie 1955.

12. Temei nr. 9193/955. Preotul Mihai Spiridon, de la parohia Riul Alb, raionul Tîrgoviște, se transferă la parohia Sf. Dumitru din orașul Tîrgoviște, pe data de 1 iulie 1955.

13. Temei nr. 9534/955. Preot Toma Gheorghe, de la parohia Canlia, raionul Adam Cliși, se transferă în postul de paroh la parohia Socariciu, raionul Fetești, pe data de 1 mai 1955.

14. Temei nr. 9161, 10979/955, Preotul Constantin Bocuț, de la Minăstirea Ciogîrla, raionul Mihăilești, se transferă la parohia Crovu, același raion, pe data de 15 iunie 1955.

15. Temei nr. 10528/955. Preotul Haralambie Bărbuleanu, de la Biserica Domnească din orașul Birlad, se transferă în postul III de preot la parohia Tîrca, raionul T. Vladimirescu, pe data de 1 iunie 1955.

16. Temei nr. 10861/955. Preotul Nicolae Scordilă, de la parohia Valea Ciorii, raionul Slobozia, se transferă la parohia Tg. Cărbunești, raionul Gilort, pe data de 1 iunie 1955.

17. Temei nr. 11446/955. Preotul Dumitru Nourescu, de la Biserica Sf. Elefterie, raionul Lenin, se transferă reciproc cu reotul Atanasie Preda, de la Biserica Sf. Voevozi Oțetari, raionul I Mai, pe data de 1 iulie 1955, cu bugetele respective.

18. Temei nr. 11517/955. Preotul Alexandru Pîrvulescu, de la parohia Sf. Elefterie, raionul Lenin, se transferă cu bugetul său la parohia Parcul Călărași, raionul T. Vladimirescu, pe data de 1 iulie 1955.

19. Temei nr. 11747/955. Preotul Gh. Popescu-Argeș, de la parohia Militari III, raionul Gheorghiu-Dej, se transferă cu bugetul său, în postul II de preot la parohia Sf. Ilie-Rahova, raionul N. Bălcescu, pe data de 1 iulie 1955.

20. Temei nr. 11871, 11890/955, Preotul Mihail Bulacu, de la Biserica Mihail Vodă, raionul Lenin, se transferă cu bugetul său, la parohia Sf. Elefterie, același raion, pe data de 1 iulie ac., în postul rămas liber prin transferarea preotului Alexandru Pîrvulescu.

21. Temei nr. 11066/955, 12416, 12253/955. Preotul Ioan Mihalcea, de la parohia Mihai Bravu, raionul T. Vladimirescu se transferă cu bugetul său, în postul II de preot la parohia Militari III, raionul Gheorghiu-Dej, pe data de 1 iulie 1955.

Preotul Avramescu Mihail, de la Biserica Schitul Maicilor, raionul Lenin, se transferă cu bugetul său, la parohia Udricani, raionul T. Vladimirescu, pe data de 1 iulie 1955.

22. Temei nr. 13010/955. Preotul Mihuț Ioan, de la parohia Puțul Inalt II, raionul N. Bălcescu, se transferă cu bugetul său, în post de preot II la parohia Sf. Ioan Botezătorul din Sos. Pantelimon, raionul 23 August, pe data de 1 iulie 1955.

Preotul Popescu H. Ioan, de la parohia Sf. Ingeri, orașul Constanța, se transferă, în postul de preot paroh la parohia Puțul Inalt II, raionul N. Bălcescu, pe data de 1 iulie 1955.

b) CINTĂREȚI

1. Tem. nr. 4417/955. Cîntărețul Ioan C. Neacșu, de la parohia Stănești, raionul Răcari, se transferă în postul II de cîntăreț la parohia Vlăsceni, același raion, pe data de 15 martie 1955.

2. Temei nr. 5183/955. Cîntărețul Tănase Șerban, de la parohia Cărpeneș, raionul Răcari, se transferă la parohia Cămărașu, același raion, pe data de 1 aprilie 1955.

3. Temei nr. 8394/955. Cîntărețul Cristea Podeanu, de la parohia Vlădeni, raionul Ploești, se transferă la parohia Brătășanca, acelaș raion, pe data de 1 aprilie 1955.

4. Temei nr. 10027/955. Cîntărețul Nicolae Costea, de la parohia Sf. Impărați Ploești se transferă la parohia Sf. Vineri-Ploești, pe data de 1 mai 1955.

c) PERSONAL ADMINISTRATIV

1. Temei nr. 4738/955. P. C. Protos. Dosoftei Popa, stareț la Minăstirea Snagov, se transferă, pe data de 1 aprilie 1955, în postul de stareț la Schitul Cricov, comuna Urliți, raionul Cricov.

P. C. Protos. Sarapavon Pascu, stareț, la Minăstirea Noul Neamț, raionul Snagov, se transferă, pe data de 1 aprilie 1955, în postul de stareț al Minăstirii Snagov.

2. Temei nr. 5607/955. Preotul Dinu Provian, șef de secție la Cabinetul Patriarhal, se transferă pe data de 15 martie 1955, în postul de casier la Centrul Arhiepiscopiei Bucureștilor.

3. Temei nr. 12087/955. P. C. Preot Zaharia Mintulescu, Consilier Administrativ la Sf. Arhiepiscopie a Bucureștilor, se transferă în postul de Inspector General Bisericesc la Administrația Patriarhală, pe data de 1 iulie 1955.

4. Temei nr. 13009/955. Dl. Gheorghe Popescu, contabil II la Administrația Patriarhală, se transferă în postul de Secretar Eparhial la Sf. Arhiepiscopie a Bucureștilor, pe data de 1 iulie 1955.

II. NUMIRI, ANGAJARI ȘI INCADRARI.

a) PREGOȚI ȘI DIACONI.

1. Temei nr. 4215, 4682/955. Dl. Crăcea Nicolae, licențiat în Teologie, se numește în postul de preot paroh la parohia Pietriceaua raionul Cimpina, pe data de 1 aprilie 1955.

2. Temei nr. 8392/955. Preotul Gheorghe A. Popescu, se încadrează în postul de preot paroh de la parohia Călugăreni raionul Vidra, pe data de 4 martie 1955.

3. Temei nr. 8403/955. Preotul Vasile I. Bădescu, se încadrează în postul de paroh la parohia Scurtu Mare, raionul Vida, pe data de 19 mai 1955.

4. Temei nr. 8672/955. Preotul Martinian Movileanu se încadrează în postul de preot de la filiala Clocănari, parohia Poenari Vulpești, raionul Snagov, pe data de 1 iulie 1955.

5. Temei nr. 9525/955. Preotul Alexandru Dandea, se încadrează în postul de preot paroh la parohia Olaru, raionul Călărași, pe data de 1 aprilie 1955.

6. Temei nr. 9537/955. Preotul Traian Bellu se încadrează în postul de preot paroh la parohia Odobeasca, raionul Roșiorii de Vede pe data de 1 iunie 1955.

7. Temei nr. 11890/955. Preotul Constantin Hașcău, se încadrează în postul de preot paroh de la Biserica Mihai Vodă, raionul Lenin, pe data de 1 iulie 1955.

8. Temei nr. 12156/955. Preotul Marinescu Nicolae, fost la parohia Filipești de Tirg, se încadrează în postul de paroh la parohia Goruna, raionul Cîmpina, pe data de 1 iunie 1955.

Preotul Ioan Nicolescu se încadrează în postul de preot la filiala Sintești, parohia Borănești, raionul Urziceni, pe data de 1 iunie 1955.

9. Temei nr. 12416/955. Preotul Iacob Petrovanu, fost cu îmbisericia la parohia Oborul Vechi, raionul 23 August, se încadrează în postul II de preot la parohia Mihai Bravu, raionul T. Vladimirescu, pe data de 1 iulie 1955.

10. Temei nr. 12175/955. Preotului Mihail Groapă i-se încredințează postul de preot II la parohia Frățești, raionul Giurgiu, pe data de 9 iulie 1955.

b) CINTĂREȚI.

1. Temei nr. 9498/955. Stan Popescu se numește în postul I de cîntăreț la parohia Uliești, raionul Găești, pe data de 1 iunie 1955.

2. Temei nr. 4544, 10028/955. Cîntărețul Pipa Dumitru se angajează în postul de cîntăreț la parohia Sf. Constantin și Elena, raionul Gheorghiu-Dej, pe data de 1 aprilie 1955.

3. Temei nr. 10589/955. Dl. Barbu Toma se numește în postul I de cîntăreț de la parohia Perișoru, raionul Fetești, pe data de 1 iunie 1955.

4. Temei nr. 11336/955. Cîntărețul Iordache N. Ioan se numește în postul de cîntăreț la parohia Dragalina, raionul Călărași, pe data de 1 aprilie 1955.

5. Temei nr. 11468/955. Dl. Lambescu T. Mircea, se numește în post de cîntăreț la parohia Sf. Ioan-Ferentari, raionul Lenin, pe data de 1 iulie 1955.

6. Temei nr. 11644/955. Dl. Aron Popișteanu se angajează în post de cîntăreț bugetar la parohia Sf. împărați-Ploești, pe data de 15 iunie 1955.

7. Temei nr. 11847/955. Dl. Vasile Gheorghe se numește în post de cîntăreț la parohia Goruna, raionul Cîmpina, pe data de 1 iunie 1955.

8. Temei nr. 11979/955. Dl. Ion N. Boștinaru se numește în postul II de cîntăreț la parohia Brîncoveanu, raionul Răcari, pe data de 1 iulie 1955.

c) PERSONAL ADMINISTRATIV ȘI DE ÎNGRIJIRE LA CENTRUL EPARHIAL

1. Temei nr. 5233/955. P. C. Preot Dumitru Stancu, de la parohia Sf. Ștefan Cuibul cu Barză se încadrează în noul post de consilier administrativ, pe data de 1 martie 1955.

2. Temei nr. 5601/955. Diaconul Iancu Mihai, se angajează în postul de administrator de imobil, pe data de 1 aprilie 1955.

3. Temei nr. 9241/955. D-na Aurora Presură se încadrează în postul de dactilografă, pe data de 1 aprilie 1955.

4. Temei nr. 13009/955. P. C. Preot Alexandru Petre, de la Biserica Izvorul Nou, raionul T. Vladimirescu, se încadrează în postul de consilier administrativ la Sectorul Cultural Social, pe data de 1 iulie 1955.

P. C. Preot Mihail Dimoftache, de la Biserica Sf. Visarion, se delegă în funcțiunea de președinte al Consistoriului Eparhial, pe data de 1 iulie 1955.

LA PROTOIERII.

1. Temei nr. 4562/955. Preotul N. Dobrescu, de la parohia Călțuna, se numește în postul de secretar-casier, la protoieria raionului Mihăilești, pe data de 1 februarie. 1955.

2. Temei nr. 11367/955. Dl. Grigore Gogan se numește în postul de gestionar de la Protoieria I Capitală, pe data de 1 iunie 1955.

LA MINASTIRI.

1. Temei nr. 3720, 4738/955. C. Sincel Veniamin Gavrilovici, se numește stareț la Minăstirea Noul Neamț, raionul Snagov, pe data de 19 martie 1955.

2. Temei nr. 7970/955. C. Monahie Tudor Pelaghia se numește în postul de stareță la Minăstirea Ghighiu, pe data de 1 aprilie 1955.

3. Temei nr. 8393/955. C. Monah Daniil Dinu se numește în postul de maestru timpliar la Minăstirea Cernica, raionul Brănești, pe data de 15 ianuarie 1955.

4) Temei nr. 8776/955. Marica I. Constantin se numește în postul de îngrijitor la Minăstirea Cernica, pe data de 15 mai 1955.

5. Temei nr. 8781/955 C. Ierom. Chesarie Rădulescu se numește în post de preot la Minăstirea Cernica, raionul Brănești, pe data de 15 mai 1955.

Dl. Cosma Tudor se numește în post de îngrijitor la Minăstirea Cernica, pe aceeași dată.

III. SCHIMBARI IN CONDUCEREA OFICIULUI PAROHIAL.

1. Temei nr. 4162/955. Oficiul parohial al Bisericii Sf. Apostoli din București, raionul Lenin se încredințează P. C. Preot Gh. Pașol, pe data de 15 martie 1955.

2. Temei nr. 5758/955. Oficiul parohial al Bisericii Sf. Spiridon Nou, raionul N. Bălcescu se încredințează P. C. Preot I. Coman, rectorul Institutului Teologic Universitar din București, pe data de 1 aprilie 1955.

3. Temei nr. 5983/955. Oficiul parohial al parohiei Drăgănești raionul Alexandria se încredințează preotului Gh. Ciortan, pe data de 15 aprilie 1955.

4. Temei nr. 4635/955, 7063/955. Oficiul parohial al parohiei Sf. Gheorghe Vechi, raionul T. Vladimirescu se încredințează preotului Gh. Popescu, pe data de 11 aprilie 1955.

5. Temei nr. 7896/955. Oficiul parohial al parohiei Buzescu, raionul Alexandria se încredințează preotului Ioan Andreescu, pe data de 15 mai 1955.

6. Temei nr. 11337/955. Oficiul parohial al parohiei Fundeni Gherase, raionul Brănești, se încredințează preotului Vasile Nițulescu, pe data de 1 aprilie 1955.

IV. HIROTESII.

1. Temei nr. 6159/955. Preotul Petre Bărbieru, de la parohia Găița, raionul Fetești a fost hirotosit în duhovnic la 12 aprilie 1955.

2. Temei nr. 11314/955. Preot Săndulescu Artur, de la parohia Bezdead II, raionul Pucioasa a fost hirotosit în duhovnic la 24 iunie 1955.

3. Temei nr. 11613/955. Preotul Crăcea Nicolae, de la parohia Petriceauna, raionul Cimpina, a fost hirotosit în duhovnic la 4 iulie 1955.

4. Temei nr. 7236/955. C. Sincel Paul Bogdan, de la Minăstirea Antim din Capitală a fost hirotosit în rangul de Protosinghel, la 17 aprilie 1955.

C. Ierodiacon Paulin Popescu, de la Minăstirea Antim, a fost hirotosit în arhidiacon, la 17 aprilie 1955.

V. DECESE.

1. Preotul Barbici Grigore, de la parohia Crovu, raionul Mihăilești a încetat din viață la 29 aprilie 1955.

2. Preotul Eana Gh. Ioan, de la parohia Bădeni Ungureni, raionul Muscel a încetat din viață la 25 aprilie 1955.

3. Preotul Rădulescu Constantin, de la parohia Sf. Ioan Botezătorul-Ferentari, raionul Lenin, a încetat din viață la 2 mai 1955.

4. Preotul Movileanu Marcu, de la filiala Brăteștii de Jos, raionul Tîrgoviște a încetat din viață la 19 aprilie 1955.

5. Preotul Cernescu Petre, de la parohia Bițina, raionul Brănești, a încetat din viață la 13 mai 1955.

6. Preotul Ionescu Vasile, de la parohia Sf. Ioan Botezătorul raionul 23 August a încetat din viață la 14 mai 1955.

7. Preotul Madan Mihail, de la parohia Udricani, raionul T. Vladimirescu a, încetat din viață la 21 iunie 1955.

VI. INFIINȚARI DE POSTURI; SCHIMBARI DE NUME LA PAROHII.

1. Temei nr. 5236/1955. Se înființează pe data de 1 aprilie 1955, parohia Fundata, în comuna Fundata, raionul Slobozia.

2. Temei nr. 10529/1955. Se înființează pe data de 1 iunie 1955 parohia Proletarul, prin deslipire de la parohia Uniunea Voluntarilor, raionul I Mai.

3. Temei nr. 9082/1955. Se schimbă denumirea parohiei Sf. Maria-Ghencea, raionul Lenin, urmînd a purta pe viitor denumirea: «Parohia Nașterea Maicii Domnului» Ghencea.

—o—

EPISCOPIA DUNĂRII DE JOS

TRANSFERARI.

Temei nr. 1911/1955. Se recunoaște pe data de 15 martie 1955, transferarea reciprocă a preoților Stavăr Petrică de la parohia Robeasca, raionul Filimon Sirbu și Vasile Ripă de la Parohia Băleni raionul Bujoru.

Temei nr. 2228/1955. C. Pr. Toma Gheorghe de la parohia Canlia raionul Adam-Klisi se transferă pe data de 1 mai 1955, la parohia Socariciu raionul Fetești, Arhiepiscopia Bucureștilor.

Temei nr. 2346/1955. C. Pr. Toma Dicu de la parohia Siniacob raionul Luduș, regiunea Cluj, se transferă pe data de 1 mai 1955 la parohia Negrea, raionul Galați.

Temei nr. 3172/1955. I. C. Pr. Dr. Zevin Rus de la parohia Acop. M. Domnului orașul Tulcea, se transferă pe data de 1 iunie 1955, la parohia Sf. Andrei, Biserica Păcii orașul Constanța.

2. C. Pr. Pămînt Ghiță de la parohia Cîneni raion Filimon-Sirbu se transferă pe data de 1 iunie 1955, la parohia Dedulești același raion.

3. C. Pr. Ioan Rodideal de la parohia Bălăceanu raionul Hîrșova se transferă cu buget cu tot, pe data de 1 iunie 1955, la parohia Crișan același raion.

4. Pe data de 1 iunie 1955, încetează angajarea C. Pr. Preda Ionescu de la parohia Simbăta Nouă raionul Hîrșova, urmînd să funcționeze la parohia Sf. Andrei Palas C. F. R. orașul Constanța.

ANGAJARI.

Temei nr. 2285/1955. Dl. Neculcea Traian, a fost angajat în postul de revizor contabil la Centrul Eparhial Galați pe data de 15 martie 1955, fiind plătit din fonduri proprii.

Temei nr. 2953/1955. Dl. Alex. Nicolae, a fost angajat pe data de 1 noiembrie 1954, în postul de maistru timplar categ. IX/2 și Dl. Ilie Dumitru în postul de timplar categ. II/8 pe data de 1 februarie 1955 la Centru Eparhial.

BUGETARI DE POSTURI.

Tem. nr. 1810/1955. Pe data de 15 martie 1955, se bugetează postul preotului Rusu Constantin de la parohia Sf. Gheorghe și Modest, orașul Galați, plătit cu prevederea bugetară de la parohia Sf. Nicolae orașul Galați.

ARONDARI.

Temel nr. 1592/955. Pe data de 1 martie 1955, se arondează parohiilor Surdila-Greci și Viziereni, ambele din raionul Filimon Sîrbu.

INCREȚINȚARI DE OFICII PAROHIALE.

Temel nr. 3594/1955. S-a încredințat conducerea oficiului parohial de la parohia Sf. Ioan orașul Brăila C. Pr. C. Noaptes, în locul C. Pr. Ștefan Băleanu, care a demisionat.

LIMBILE LITURGICE

În lucrarea de față ne propunem să arătăm care au fost și sînt limbile în care s-a săvîrșit cultul divin în bisericile creștine din trecut și astăzi.

Cel dintîi lucru pe care va trebui să-l stabilim este limba în care Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a dezvăluit lumii, pentru toate veacurile, Cuvîntul lui Dumnezeu, asupra rostului și menirii vieții noastre.

Ce limbă a vorbit Mîntuitorul, atunci cînd ne-a învățat să ne rugăm și să intrăm în comuniune cu Dumnezeu?

În ce grai s-a desfășurat masa dragostei pe care Învățătorul a luat-o împreună cu ucenicii Săi, în seara zilei de joi, care a premers morții Sale, cea de bună voie, pe crucea Golgotei și cînd El a instituit Sf. Euharistie?

Este de la sine înțeles că acest grai trebuia să fie același pe care l-au vorbit și Sfinții Apostoli și Sfinții Evangheliști și care se vorbea în întreaga Palestină.

Dacă Mîntuitorul a grăit lumii fără să fi scris ceva, în schimb ucenicii Săi au consemnat în scris cuvintele Domnului. De aceea documentul cel mai sigur, care ne ajută să ne dăm seama de graiul în care s-a exprimat Mîntuitorul, e scrisul Sfințelor Evanghelii.

Din studiul Sfințelor Evanghelii ne convingem că Mîntuitorul vorbea, ca și poporul iudeu din acel timp, **limba aramaică**¹⁾, sau mai precis dialectul chaldaic al limbii aramaice.

Limba aramaică este o limbă străveche și se vorbea în Siria, Chaldea și vechea Asirie²⁾.

Două sînt dialectele acestei limbi arhaice: cel chaldaic sau cel oriental, răspîdit în Babilonia și dialectul siriac sau occidental, întrebuițat în Siria.

Limba aramaică era înrudită cu vechea limbă ebraică, în care au scris profeții V. Testament. În această limbă a vorbit Mîntuitorul și ucenicii Săi poporului iudeu³⁾.

1. Dr. V. Gheorghiu, *Introducerea în Sfintele cărți ale Testamentului Nou*, 1929, p. 74.

2. H. Leclercq, *Langues liturgiques*, in *Dictionaire d'Archéologie Chrétienne et de Liturgie*, tom. VIII, col. 1297.

3. E. Renan, *Histoire générale des langues sémitiques*, III éd. Paris, 1863, p. 224.

Acest lucru îl dovedește frecvența elementelor lexicale aramaice din cuvântările Mântuitorului, așa cum le-au consemnat Sfinții Evangheliști.

Astfel Sf. Evanghelist Marcu redă în original expresia Mântuitorului către fiica lui Iair: «Thalitha cumi», adică: «fecioară, ție-ți zic scoală-tel» (Mc. V, 41). Sf. Marcu, care întrebuița limba greacă, păstrează această expresie fiindcă a rostit-o Mântuitorul.

Pe drumul Cezareei lui Filip are loc o convorbire între Mântuitorul și Sf. Apostoli. Adresându-se lui Simon, Mântuitorul a zis: «Tu te vei chema Chefa, adică Petru!» (Ioan I, 42; comp. Mt. XVI, 18).

Pe cei doi frați-fiii lui Zevedei, Iacov și Ioan, Mântuitorul îi numește «fiii tunetului», cu expresia aramaică «boanerges» (Mc. III, 17). Poporul iudeu și apostolii îl numesc pe Mântuitorul «Rabbi»; (Mt. XXIII 7, 8; XXVI, 25, 49; Mc. IX, 5; X, 51; XI, 21; Ioan I, 39, 50; III, 2; IV, 31; VI, 25; IX, 2; XI, 8), expresie aramaică. Maria Magdalena i se adresează «Ravvuni», adică Invățătorule (Ioan XX, 16; Mc. X, 51). La intrarea în Ierusalim, mulțimea îl aclama cu «Hosanna», expresie aramaică (Mt. XXI,9). Alte expresii aramaice pe care le întâlnim în Sf. Evanghelii sînt: Raca (Mt. V, 22), Pasha (Mc. XIV, 12), gehenna (Mt. V, 22, 30), mammona (Mt. VI, 24), codrant (Mt. V, 26), Eloi, Eloi, lema sebachthani» (Mt. XXVII, 46; Mc. XV, 34); korvan (Mc. VII, 11; Mt. XXVII, 6).

Acest material lexical e o mărturie limpede că Mântuitorul și ucenicii Săi vorbeau limba aramaică; această limbă a fost limba liturgică întrebuintală de Iisus la Cina cea de Taină, cînd a instituit jertfa euharistică. Limba aramaică era limba maternă a poporului iudeu pe vremea Mântuitorului, deși cărțile Vechiului Testament nu erau scrise în limba aramaică, ci în cea ebraică.

În sinagogă citirea Thorei și a cărților profetice se făcea tot în limba ebraică, întrucît nu exista încă o transpunere a lor în aramaică. Cu vremea, pentru ca învățatura din Cărțile Sfinte să fie accesibilă comunității iudaice, s-au alcătuit parafrazări ale lor în limba aramaică, denumite Targumi. Limba aramaică și anume dialectul ei ebraic, s-a întrebuintat în cea dintîi comunitate creștină, întemeiată la Ierusalim. În anul 58 d. Hr., cînd Sf. Ap. Pavel se reîntoarce din a treia călătorie misionară, vorbește poporului la Ierusalim în fața templului, în dialectul ebraic (Fapte XXI, 10). După moartea Mântuitorului, o parte din ucenicii Săi, părăsind Palestina, evanghelizează populația din regiunile de la granițele Palestinei, în limba aramaică. Sf. Toma în India, Tadeu în Edessa, Bartholomeu în Etiopia și alții, au făcut probabil uz de limba aramaică, limbă răspîdită în Asia Mică.

Studiile istorice, exegetice și critice asupra scrierilor Noului Testament ajung și ele la concluzia că unele cărți ale Noului Testament au fost scrise la început în limba aramaică.

Siguranța este totală asupra Sf. Evanghelii după Matei, despre care Papiu, episcop de Hieropolis în Frigia (sec. II), ne spune: «Matei a compus evanghelia sa (λδγια κoριακά) în limba ebraică-respectiv aramaică și pe care o traducea fiecare cum putea mîi bine în limba greacă»⁴). Papiu, în

4. La Eusebiu, Istoria bisericească, cartea III, cap. XXXIX, Migne, P. G., t. 20, col. 300.

sec. II, ca și Irineu (**Adversus Haereses** III, 1), îl numește pe Marcu, interpretul lui Petru, ceea ce înseamnă traducătorul lui Petru⁵). De asemenea unii cred că și epistola Sf. Iacob a avut originalul scris tot în limba aramaică⁶). Clement Alexandrinul socotește că și epistola către Evrei a Sf. Pavel a fost redactată de autor în limba aramaică și numai ulterior tradusă în grecește⁷).

Lă început, deci, limba aramaică era singura limbă liturgică ce se întrebuința în general și ea și-a păstrat această întâietate față de medo-persană și mai târziu, față de arabă. Numai în provincia bisericească Persia a avut loc, devreme, o transpunere liturgică în idiomul iranian local. Deja din sec. V aflăm nu numai despre traducerea în noua limbă populară de cult, dar și despre poezii liturgice originale⁸).

LIMBA GREACĂ.

Evoluția lingvistică la poporul evreu e destul de accidentată. După întoarcerea din exil, poporul însușindu-și complet limba aramaică, în vocabularul căreia intraseră deja multe cuvinte ebraice, o utiliza în vorbirea obișnuită ca pe o limbă maternă, denumind-o dialectul ebraic. Vechea limbă ebraică, în care erau scrise cărțile V. Testament, nu se mai întrebuința, ne mai fiind cunoscută și înțeleasă de masa mare a poporului. Evreii — din diaspora — au început să piardă uzul limbii aramaice și să învețe limba greacă, devenită universală pe vremea aceea, prin întrebuințarea ei în afacerile comerciale și în relațiile internaționale.

Cu deosebire iudeii din Egipt și din Alexandria, ca și iudeii care trăiau în Palestina, mai ales cei din orașe, care se ocupau cu negoțul sau erau încadrați în administrația țării, erau de asemenea obligați să învețe limba greacă, pentru a se putea înțelege cu clienții sau cu superiorii lor. Cu timpul, în unele orașe, uzul limbii grecești depășește pe cel al limbii aramaice.

În orașul Cezareea, ctitoria lui Irod cel Mare, ajuns capitala civilă a provinciei romane Iudeea, se vorbea numai limba greacă. Iudeii din diaspora veneau la Ierusalim, pentru sărbătorile anuale (Paștile, Rusalile și Colibele); aceștia aduceau cu ei limba greacă și prin aceasta influențau mult pe coreligionarii lor, care și pe această cale erau nevoiți să învețe limba greacă. Cu acești iudei se întâlnea la templu chiar Mîntuitorul, încît putem crede că El însuși cunoștea bine limba greacă și se întreținea cu evreii din diaspora.

Pe de altă parte, nici ucenicilor înșiși nu le era străină această limbă. Sf. Apostol Pavel are o aleasă, fină și profundă cultură literară și filozofică, dobîndită numai din literatura greacă; Sf. Ioan, cunoștea de asemenea limba greacă. Misiunile apostolice impuneau, cu deosebire lui Pavel și Petru, cunoașterea limbii grecești, fiindcă limba greacă era vorbită în întreaga Asie Mică și era răspîndită în toată regiunea mediteraneană pînă în Iberia. În aceste regiuni se face răspîndirea creștinismului de către Sf. Apostoli, după

5. Dr. V. Gheorghiu, op. cit., p. 101.

6. Vezi de ex. H. Leclercq, art. cit., col. 1302.

7. Eusebiu, op. cit., cartea VI, Cap. XIV, (Migne, P. G., t. XX, col. 549).

8. Dr. Anton Baumstark, Vom geschichtlichen Werden der Liturgie, Freiburg im Breisgau, 1923, p. 97.

Pogorirea Sf. Duh, cînd ucenicii, în chip supranatural învățaseră limbi pe care nu le cunoșteau încă (Fapte II, 4-11).

Creștinismul trebuia să devină religia întregii umanități. De aceea, Sf. Apostoli își scriu scrierile lor în limba greacă, pe atunci limbă de circulație universală în tot imperiul roman. Limba greacă, în care sînt scrise cărțile N. Testament, nu e limba clasică greacă, ci o limbă deosebită, aceea denumită *κοινή διάλεκτος* care se vorbea în primul secol înainte și după Hristos, cam în întreg imperiul roman. Prin evrei, în această limbă greacă, intraseră deja și cuvinte ebraice.

Aceasta este înfățișarea limbii grecești denumită *κοινή διάλεκτος*, predominantă în era romană a istoriei antice.

Față de limba clasică, ea nu mai posedă puritatea formelor, nici bogăția resurselor ei literare. Cu toate aceste lipsuri, limba aceasta vorbită, ajungînd în atingere cu cea latină, a dobîndit de la aceasta fermitatea și precizia, devenind prin Alexandria limba comună a întregului imperiu roman de atunci. Această limbă greacă era un admirabil instrument pentru apostolul creștin⁹⁾.

Încă din vremea Sf. Apostoli, cultul creștin se săvîrșea în limba greacă, în Orient ca și în Occident¹⁰⁾.

Limba greacă liturgică devine limba comună întregului mediu elen și elenizat, în primele trei secole ale creștinismului.

Κοινή διάλεκτος este și limba în care sînt scrise cărțile Noului Testament, idiomul ei «elenist», care cuprinde multe ebraisme și aramaisme. În aceeași limbă scriu și bărbații apostolici, apologeții, precum și scriitorii de mai tîrziu.

În sec. IV. prin marii scriitori și părinții capadocieni: Sf. Vasile cel Mare, Sf. Grigore de Nazianz, Sf. Grigore de Nissa și Sf. Ioan Hrisostom, ea cunoaște o nouă înflorire.

E timpul cînd creștinismul, ieșind biruitor din marile persecuții, se cristalizează în dogme, tot cu ajutorul limbii grecești, o limbă prin excelență filozofică și literară¹¹⁾.

Ucenici Mîntuitorului pun temeliele Bisericii ecumenice întemeind comunități în Asia, în Africa și Europa. În toate acestea, liturgia se oficia în limba greacă.

În călătoriile sale apostolice, din Ierusalim pînă-n Iliria și Roma, Sf. Apostol Pavel predică Evanghelia în limba greacă, traversînd Siria, Asia Mică toată, Macedonia, Iliricul și peninsula Italică. Pe urmele lui, Sf. Ap. Petru evanghelizează Asia Mică și ajunge în Roma, predicînd tot în limba greacă. Efesul, în Asia Mică, Antiohia, în Siria, Roma în Occident și altele, devin centre mari ale creștinismului.

Limba greacă rămîne limba privilegiată folosită pentru cult și păstrarea acest privilegiu multă vreme, chiar în comunitățile ai căror membri se

9. S. Salavielle, *Liturgies Orientales*, Paris 1932, p. 34.

10. E. Bouvy, *Les langues liturgiques*, în *Etudes préparatoires au pèlerinage eucharistique de Jérusalem*, Paris 1893, p. 29-37.

11. Despre caracterele și calitățile literare ale limbii liturgice grecești în comparație cu limba greacă clasică, vezi amănunte la Sophie Antoniadis, *Place de la Liturgie dans la tradition des lettres grecques*, Leiden 1939.

foloseau în chip obișnuit de altă limbă¹²). Numai foarte târziu apare latina în Occident și limba siriacă în Orient. Limba greacă e limba de leagăn a creștinismului, de aici provine și aderența profund sentimentală a creștinilor față de ea. Pe de altă parte, ea era și limba înțeleasă, într-un mod general, de toate neamurile din care se compunea comunilatea creștină.

Ea este limba Septuagintei și a Noului Testament, precum și limba părinților greci și a imnologilor. Această limbă, în forma în care se vorbea din sec. V. pînă în sec. VIII, a rămas pînă astăzi limba liturgică în Patriarhatele Constantinopolului, Ierusalimului, ca și în Grecia. Toată bogăția unei tradiții religioase seculare s-a păstrat în această limbă solemnă și în același timp, ritmică, prin elementele negrecești¹³).

Limba greacă a fost limba sinoadelor ecumenice din Niceea, Constantinopole, Efes și Calcedon. Este limba lui Irineu, Papia și Ipolit. E chiar în mare parte limba în care se exprima Tertulian, cel care a făurit în mod genial latina creștină. Lucrările lui «De baptismo» și «De Spectaculis» au avut o dublă versiune: greacă și latină, iar opera pierdută «De ecstasi», n-a fost publicată decît în limba greacă.

Limba greacă se întrebuințează mult timp chiar și în Occident, în afară de Roma. Astfel e cazul bisericii din Lion, unde era o colonie de proveniență din Asia, care a păstrat în tot timpul sec. II raporturi cu Bisericile din Asia Mică. Episcopii acestei Biserici, Fotin și Irineu, poartă nume grecești. La fel e și Biserica din Autun, unde găsim o celebră inscripție greacă a lui Pectorius. Însă destul de repede, în Galia scade preponderența limbii grecești, în favoarea celei latine. Începînd cu sec. IV, limba latină are o mare ascendență în Bisericile din Galia; numai Lionul, Viena și Autun-ul păstrează în patrimoniul lor liturgic cîteva piese grecești, care se mențin pînă în epoca medievală.

Limba greacă se mai menține pînă în sec. V și în Biserica din Marsilia și Arles.

Incheind considerațiile asupra limbii grecești ca limbă liturgică, trebuie să remarcăm că: în sec. III, IV și V după Hristos, limba greacă se vorbește din ce în ce mai puțin. Este sfîrșitul epocii elenistice, epoca ce are o anumită structură și un anumit aspect spiritual. În cursul ei, păgînismul, prin reînvierea cultelor orientale, a încercat un ultim asalt față de creștinism. Creștinismul însă devenea tot mai viu și mai viguros.

În timpul epocii elenistice formarea imperiului roman se definitivează. Roma rămase extaziată în fața culturii și a cugetării elene.

De aici renașterea prestigiului limbii grecești care s-a întins pe tot spațiul geografic al imperiului roman. În acest spațiu se întinde încă creștinismul, doctrina mîntuirii omului. Învățătura cea nouă trebuia cunoscută prin predicare la toate neamurile, fiindcă toți oamenii se mîntuiesc numai în și prin Iisus Hristos. De aceea, Evanghelia trebuia propovăduită în limba fiecărui popor, spre a fi înțeleasă. De cît o mie de cuvinte neînțelese, mai bine cinci cu înțeles, zice Sf. Apostol Pavel (I Cor. XIV, 19). Creștinismul face ca prestigiul limbii grecești să scadă întrucîtva și ridică pe acela al celorlalte

12. Leclercq, artic. și Dict. cit., col. 1306.

13. Friedrich Heiler, *Urhirche und Ostkirche*, München 1937, p. 296.

idiomuri, ca realități organice, care țin de tradiția și spiritul fiecărui popor. Cea dintâi se ridică limba latină, fiindcă romanii a căror spiritualitate se caracterizează printr-o înaltă jurisprudență și o deosebită capacitate de organizare, influențează, fără să vrea, viața popoarelor din întinsul lor imperiu. Tot în această epocă au loc marile emigrări de popoare din răsărit spre apus.

Mișcările acestea au adus cu ele nevoia de organizare, specifică spiritului roman.

Printre documentele liturgice vechi, care ni s-au păstrat în limba greacă, sînt următoarele: Didahia celor 12 Apostoli, Epistola către Corinteni a lui Clement Romanul (c. 59-60); Constituțiile Sf. Apostoli, Evhologhiul lui Serapion, etc.

LIMBA LATINA.

La început, în țările latine (Italia și Galia) limba liturgică a fost tot limba greacă.

Italia era mai puțin latină decît grecească¹⁴). Latină cu adevărat era Africa de Nord. Aici s-a introdus pentru prima oară limba latină ca limbă liturgică. În Cartagena, greaca și latina erau egal de răspindite și întrebuințate.

În sec. II. deja Tertulian redactează cele mai multe opere ale sale în limba latină. Renumiții Părinți ai Bisericii creștine: Sf. Ciprian, Optat, Feri-citul Augustin, Fulgențiu de Ruspe, fac uz de limba latină, care se întrebuințează ca limbă liturgică. Greacă începe să cedeze. Chiar în Spania, se pare că latina începe devreme să-și câștige un ascendent față de limba greacă, în cadrul cultului religios.

Începînd de pe la mijocul sec. III, în aceste părți limba latină se întrebuințează ca limbă liturgică. În general, în multe biserici creștine din Italia, Roma și Iliria, greacă bate în retragere ca limbă de cult. Totuși, pînă în mijlocul sec IX, încă mai găsim urme care atestă întrebuințarea, e drept rară de tot, a limbii grecești, și considerarea ei ca limbă în care Cuvîntul lui Dumnezeu a fost predicat oamenilor. Cu timpul, însă, papalitatea a impus tuturor bisericilor de sub jurisdicția ei, uzul exclusiv al limbii latine ca limbă liturgică .

Ca documente liturgice mai vechi, scrise în limba latină, amintim de următoarele: «De mysteriis», a Sf. Ambrozie; «De Sacramentis», al cărei autor nu e cunoscut (atribuită uneori tot Sf. Ambrozie).

Pentru ce în Apus s-a impus latina ca singură limbă de cult?

Lăsînd la o parte ipoteza unei divergențe dogmatice între papii apuseni și patriarhii răsăriteni, faptul își găsește o altă explicație. Păgînismul însuși în Occident era latin.

Culte religioase păgîne: iberice, celtice, galice, druidice, se foloseau de obicei de limba latină. Biserica romană a apusului, spre a câștiga pe adepții acestor culte, trebuia să facă uz numai de limba latină, pe care o cunoșteau

14. H. Leclercq, *Ibidem*, col. 1309.

și o înțelegeu acești păgini. Cazul este similar cu acela din patriarhatele Bisericii ecumenice ale răsăritului.

Mai târziu, probabil din adânci resentimente față de mișcarea religioasă a reformei sec. XVI, Apusul catolic n-a mai permis ca să se officieze cultul în limbile vorbite de diferitele comunități naționale, care luaseră naștere. Aici este marea greșală a Bisericii apusene. A impus pentru totdeauna limba latină în cultul religios, nerespectând dezvoltarea istorică a popoarelor catolice. Ori, în prezent, limba latină este o limbă moartă, neînțeleasă de comunitățile naționale ale Apusului. Inițial, această impunere a împiedicat mult de tot dezvoltarea literaturilor naționale în Occident, ceea ce nu s-a întâmplat, cîtuși de puțin în Biserica Ortodoxă a Răsăritului, unde libertatea acordată de Bizanț a avut drept urmare apariția unor monumente lingvistice de o valoare netăgăduită, cum e versiunea gotică a Bibliei de către Ulfilas, precum și minunata dezvoltare a literaturii naționale la ruși și bulgari. Apusul s-a dezvoltat literar și cultural sub influența Renașterii, care a susținut să se transpună Cuvîntului lui Dumnezeu în limba grăită de popor, adică în limba vic și uzuală. Lucrul acesta îl cer și teologii catolici de azi, ca: Leclercq sau Salaville. Rămînem deci convinși că, inițial, impunerea limbii latine în Biserica creștină a Occidentului se datorește unui fapt firesc: ascensiunea puternică a ei față de limba greacă, ca instrument de combatere a păgînismului religios apusean .

Limba latină, în care s-a celebrat la început liturghia în Biserica Apuseană, a fost latină vulgară, adică acea limbă pe care o vorbea și o înțelegea perfect poporul, și în care Fer. Ieronim ne dă în sec. IV prima traducere a Bibliei, cunoscută sub numele de Vulgata.

Astăzi însă, cînd popoarele Occidentului nu mai cunosc această limbă, nu este oare fără rost uzul limbii latine ca limbă liturgică?

Intrucît Sf. Liturghie se săvîrșește pentru toți credincioșii, este bine ca ei să cunoască sensul și rostul rugăciunilor liturgice. Este o situație paradoxală ca Sf. Liturghie să se officieze pentru toți credincioșii creștini și ei să nu poată înțelege sensul ei. Tocmai acest fapt se petrece în Biserica romană, și lucrul acesta îl recunosc cei mai mari liturgiști catolici.

«Nu poate fi trecut cu vederea, spune, de ex. A. Baumstark, — că oficierea liturghiei într-o limbă moartă reprezintă dificultatea principală care împiedică atingerea scopului final al puternicii mișcări liturgice din Apus, în zilele noastre»¹⁵⁾.

De aceea, unii teologi catolici propun, ca măcar rugăciunile pe care preotul le rostește cu glas ridicat, să fie redată în limbile naționale respective, numai spre a se edifica poporul, textul latin al Missei rămînd neschimbat¹⁶⁾. Credem că sînt foarte juste asemenea propuneri, fiindcă poporul neînțelegînd Sf. Liturghie și Sfintele Taine, rămîne o distanță imensă între el și între Biserica învățătoare. Mai mult, o limbă liturgică neînțeleasă ar putea să dea prilej la serioase nemulțumiri în sînul comunității creștine¹⁷⁾.

15. A. Baumstark, op. cit., p. 100.

16. Vezi de ex.: Michaud, *Le latin dans la liturgie*, in *Revue Apologetique. Doctrine, Faits religieux*, supplément, 1936, an. XXXII, tom. LXII, p. 681.

17. Comp. R. Will, *Le Culte*, t. I, Paris 1925, p. 201.

Cu toate acestea, Biserica Romano-Catolică preferă să rămână înstrăinată de spiritul național și particular al diferitelor popoare, numai să respecte uzul tradițional impus de papa Grigore I, care a ordonat introducerea limbii latine în cult, exceptând lectura Sf. Scripturi, pînă în vremea papei Grigore al VII-lea, care interzice definitiv și citirea cărților biblice în limba națională.

ALTE LIMBI LITURGICE MAI VECHI.

Liturghia primară a fost celebrată în limba greacă, pe care o vorbeau preoții și credincioșii. Formulele liturgice, încă nedeplin fixate, erau înțelese întru totul. Cu timpul însă au fost definitiv fixate. Textul liturgic a rămas neschimbat, limba poporului însă, fiind o realitate vie, a evoluat. Din trunchiurile limbilor originare s-au născut apoi diferite idiomuri sau limbi naționale.

Misionarii creștini, mergînd să încreștineze popoarele barbare, au purtat cu ei textele liturgice neschimbate, latinești sau grecești. Sigur în Ierusalim a fost celebrată Sf. Liturghie în limba aramaică.

Dar cînd Sf. Apostoli s-au îndreptat spre «Neamuri» (păgîni), sau spre evreii din diaspora, au celebrat-o în limba greacă sau în limba latină. Precum am spus, greaca s-a menținut ca limbă universală a Bisericii creștine pînă la jumătatea sec. III. Din jumătatea a doua a sec. III, limba latină devine limbă liturgică, mai întîi în Africa de Nord, Cartagina, apoi la Roma, cu zece sau douăzeci de ani mai tîrziu. Episcopii trimiși din Roma să evangelizeze pe Gali, au plecat ca purtători ai unei liturghii latine¹⁸).

Liturghia latină a păstrat din liturghia greacă unele cuvinte și expresii, ca de ex.: **Kyrie eleison, Aghios**, ș. a., iar din limba ebraică a păstrat pe **Amin** pe **Aleluia** și pe **Osana**.

În Egipt și în Abisinia, de asemenea, inițial, liturghia a fost oficiată în limba greacă. Din sec. V, e tradusă în limba **coptă**, iar din sec. VI în cea **etiopiană**.

Același lucru s-a produs în Armenia, în Georgia, ca și în Siria. Liturghia trebuia să fie înțeleasă de popor, nu să rămînă un simplu document. Este principiul consemnat în Sf. Scriptură: Poporul căruia i se predică, să înțeleagă, adică să i se grăiască în limba sa (I Cor. XIV, 19. În Răsărit limba națională, care devine mai întîi limba liturgică, este cea **siriacă**. Deja în timpul apostolic — Sirienii aveau o versiune a Vechiului și Noului Testament. Deci au realizat premisele unei liturghii în limba națională¹⁹).

În sec. IV sirienii au o literatură religioasă înfloritoare. Este epoca Sf. Efrem Sirul și a lui Afraate.

În Antiohia, care era un centru puternic de elenism, s-a păstrat limba greacă pînă în sec. XII. Se zice că Sf. **Ioan Hrisostom n-a pronunțat nici un cuvînt siriac**. În restul Siriei, limba liturgică era limba națională siriacă și s-a menținut pînă în sec. XVII, atît timp cît Melhiții ortodocși din Siria vorbeau limba siriacă. Incepînd cu acest secol, limba care se vorbește este cea arabă, siriaca încetînd de a mai fi vorbită. De aceea și în cultul liturgic

18. H. Michaud, op. cit., p. 682.

19. S. Salaville, op. cit., p. 37.

se introduce **limba arabă** ²⁰). În limba siriacă a fost scrisă de exemplu una dintre versiunile unei «Rînduielei bisericești» și anume **Testamentum Domini nostri Iesu Christi**, al cărei original a fost scris în grecește (azi pierdut), dar care se păstrează numai în traduceri: siriacă, arabă, coptă și etiopică.

LIMBA ARABĂ.

Pentru sirieni, maroniți și copti, limba arabă este o limbă liturgică subsidiară, servind la o interpretare a unui text liturgic sau scripturistic, care în principiu rămîne tot în limba națională: siriacă sau coptă. Introducerea limbii arabe se datorește cuceririlor musulmane asupra popoarelor din Asia Mică, cărora Arabii le-au impus, în calitate de învingători, limba arabă. În Siria numai Melhiții (sirienii ortodocși) au înlocuit siriaca cu cea arabă, întrucît ei și-au pierdut uzul limbii siriace ²¹).

O altă limbă orientală, destul de veche în întrebuintarea ei ca limbă liturgică, este **limba egipteană sau coptă**. Marele călugăr eremit, **Sf. Antonie cel Mare**, din Thebaida Egiptului, care nu știe decît limba coptă, ne mărturisește că auzul unui citat din Sf. Evanghelie de la Matei (XIX, 16), în timpul celebrării Sfintei Liturghii, l-a mînat spre viața monahală, ceea ce este o dovadă concludentă pentru noi că la mijlocul sec. III, în unele biserici din Egipt, se slujea în limba coptă ²²).

După cucerirea musulmană și limba coptă în mare parte este înlocuită în uzul ei liturgic, de cea arabă.

LIMBA ETIOPIANA.

În Etiopia, liturghia se celebrează în limba etiopiană și anume în **Gheez**, dialectul aristocratic al locului-²³). Fenomenul acesta are loc din sec. IV și V cînd apare o versiune etiopiană a Bibliei. În aceste secole vin în Abisinia călugări egipteni, care-i încreștinează pe localnici. Ei pun temelia unor mînăstiri cu viață și orînduire interioară, asemănătoare celor din Thebaida Egiptului.

Mai putem aminti cîteva cuvinte despre încă două limbi liturgice vechi din Biserica Ortodoxă. Este vorba de cea **armeană**.

Literatura religioasă armeană începe cam în sec. V. d. Hristos. Înainte de sec. V o găsim întrebuintată în cîntarea religioasă din mînăstirile palestinieniene a Sf. Sava și a Sf. Teodosie. Însă, după aceste cîntări, călugării se adunau laolaltă în biserica principală unde liturghia se celebra în limba greacă. Era firesc ca limba greacă să fie încă dominantă într-o țară ca Palestina în sec. V. În Armenia însă, la aceeași dată, liturghia ca și psalmodia se executau în limba armeană ²⁴). Limba liturgică armeană este limba veche armeană, pe care poporul azi n-o mai înțelege de loc fără ajutorul unei traduceri.

20. Idem, ibidem, p. 39.

21. Idem, ibidem, p. 44-45.

22. Ibidem, o. cit., p. 38.

23. Ibidem, op. cit., p. 40.

24. Ibidem, op. cit., p. 41.

Liturghia georgiană se oficiază la Iberii din Caucaz. După afirmațiile istoricului armean, Moise din Khorene, ea derivă din liturghia armeană și a fost introdusă în sec. V. E posibilă însă și o derivare a ei din limba greacă. Un lucru e sigur, că începînd cu sec. VII, grecii exercitau o mare influență asupra georgienilor.

În imperiul grec erau multe mînăstiri georgiene care au făcut legătura între greci și georgieni.

În sec. XI Iberii aveau la Muntele Athos o școală monastică de traducători care au oferit țării lor întregul tezaur teologic al Bizanțului. Limba georgiană este astăzi, ca și limba slavă, o limbă arhaică de cult, care este totuși înțeleasă de popor ²⁵).

LIMBA PALEO-SLAVA.

Biserica ecumenică a Răsăritului, adică Biserica Ortodoxă, a lăsat tuturor patriarhatelor, care au luat naștere treptat-treptat, latitudinea de a întrebuița în cult, ca limbă liturgică, limba vorbită de comunitatea respectivă, avînd în vedere misiunea lor de a cîștiga pentru mîntuire în Hristos toate neamurile păgîne: Semiții, armenii, germanii sau slavi. Spiritul ecumenic era foarte puternic în Răsărit. La fel și conștiința profundă că toți oamenii sînt chemați de Dumnezeu la mîntuire a îndemnat Biserica Ortodoxă să aprobe ca limba liturgică să fie limba poporului sau a comunității naționale.

Biserica Răsăritului a ținut seamă de scopul Întrupării Fiului lui Dumnezeu: Mîntuirea și desăvîrșirea tuturor neamurilor pămîntului. Ca atare toți trebuiau să cunoască în limba lor națională Cuvîntul lui Dumnezeu. De aceea, în Răsărit Sf. Scriptură a fost tradusă devreme în limbile naționale; iar după ea și Liturghia și cărțile de cult.

«Prin îngăduința dată de Biserica Ortodoxă fiecărui neam de a se închina lui Dumnezeu în propria sa limbă, se arată că ea nu urmărește să oprime popoarele și să distrugă caracterul lor național, în cultul divin, cum face Biserica Apuseană și nici să adreseze credincioșilor sunete și cuvinte neînțelese, în limbi străine, ci să săvîrșească un cult înțeles, pe care să-l urmărească cu toții» ²⁶).

Una din primele sarcini pe care misionarii greci și-au luat-o încă de la început a fost aceea de a transpune atît Biblia cît și liturghia în limba popoarelor respective ²⁷).

Începînd deja cu sec. II, misionarii creștini predică neamurilor în graiul lor. Între popoarele din estul Europei, care se creștinează mai întîi sînt vechii Slavi, pe care i-au creștinat cei doi călugări din Moravia: Kiril și Metodiu, în sec. IX. Pentru acești slavi, Sf. Scriptură și Sf. Liturghie este transpusă în limba lor națională, spre a fi înțeleasă pe deplin. Limba aceasta slavonă

25. Fr. Heller, op. cit., p. 206.

26. Hr. Andrușoș, Simbolica, trad. Prof. J. Moiseșcu, Craiova 1965, p. 83.

27. A. Baumstark, op. cit., p. 97.

se mai chema și paleo-slavă (Slava veche), sau **Staroslava**, spre deosebire de limbile neo-slave, vorbite astăzi de popoarele slave moderne: ruși, bulgari, sirbi, cehi și polonezi.

Procesul de încreștinare a slavilor a durat câteva secole. Deși, la început avânt la bulgari. Sub Simeon se desfășoară munca străduitoare pentru creștinismul de rit ortodox.

Mai întii călugării misionari trimiși de Roma — deci latini — au căutat să-i cîștige pentru Biserica apuseană. Uneori, teologii catolici se complac în a-și pune întrebarea dacă Kiril și Metodiu, trimiși de Constantinopole au tradus în limba slavonă liturgia romană sau pe cea bizantină²⁸).

Nu încape îndoială, că o astfel de întrebare nu e serioasă. Bulgarii s-au încreștinat aproape complet între 864-870, după legea creștinească a Răsăritului ortodox, datorită străduinței patriarhului Ignatie al Constantinopolului.

În 864, principele lor Boris se botează, avînd ca naș chiar pe împăratul Bizanțului, Mihail. Sub țarul Simeon, fiul lui Boris, creștinismul ia un mare avînt la bulgari. Sub Simeon se desfășoară munca stăruitoare pentru creștinarea bulgarilor, a fraților Metodiu și Kiril, care inventează alfabetul glagolitic și traduc în limba slavă vorbită pe atunci, Sf. Cărți: Biblia, cărțile liturgice, ba și unele cărți de teologie, ca: Dogmatica Sf. Ioan Damaschin, etc.²⁹).

Discipolii lui Kiril și Metodiu merg și în Macedonia pentru a predica creștinismul și pentru a încreștina pe slavii de aici. Cam tot în același timp primesc legea creștină de rit ortodox și slavii din Serbia de răsărit.

O masă imensă de slavi se găsea împrăștiată în ținutul de azi al Rusiei. În sec. IX și începutul sec. X încep și ei să se organizeze politic. Odată cu desăvîrșirea organizării politice se și încreștinează, la finele sec. X. Inițial, Biserica Ortodoxă din Rusia era sub dependență directă față de Constantinopole. În urmă, încetul cu încetul își dobîndește autonomia completă. Însă nu pentru mult timp, pentru că sub Petru cel Mare, în sec. XVII, Biserica este încorporată statului.

Limba paleo-slavă, în forma în care se vorbea prin sec. IX-X, a rămas pînă astăzi în întrebuițarea exclusivă a cultului la toate popoarele ortodoxe de origine slavă: ruși, sirbi, bulgari ș. a.

O tradiție de o mie de ani a conferit acestei limbi o accentuată rezonanță sacrală, fapt pentru care e vrednică de iubirea poporului rus³⁰).

În Biserica Ortodoxă din Cehoslovacia se folosește în cult **limba paleo-slavă** în Slovacia și **limba cehă** în partea de Apus a țării (Cehia și Boemia³¹).

Cărțile liturgice au cunoscut mai multe versiuni în limba slavonă. Toate însă pornesc de la o bază comună, la care se și reduce: Traducerea lui Kiril și Metodiu.

28. Vezi de ex.: Placide de Meester, artic. *Greques (liturgies)*, în *Dictionaire d'Archéologie chrétienne et de Liturgie*, tom. VI, II-emè partie, col. 1608.

29. N. Cartoian, *Istoria literaturii romine vechi*, București 1940, vol. I, p. 11.

30. Fr. Heller op. cit., p. 296.

31. Vezi: *Rev. B.O.R.*, an. 1953, nr. 11-12, p. 1114-1115.

Cam la trei secole după ei, traducerea lor a apărut ca insuficientă, și s-au făcut anumite modificări. Rămân mai importante două recenzii ale lor: prima a mitropolitul Ciprian, care corectează textele liturgice în sec. XIV și a doua a patriarhului Nicon (1655), care le aduce modificări serioase după textele grecești. Reforma lui Nicon a dat naștere și unei schisme, a vechilor ritualiști (Rascolul)³²).

Menționăm că textul Sf. Liturghii este tradus în limbile ruteană și poloneză³³).

De asemenea se fac traduceri în limba cehă a cărților sfinte, iar unii din conducătorii mișcării naționale din Cehia în predici în limba poporului. De altfel întrebuințarea limbii naționale la Cehi, lupta pentru introducerea ei în uzul Bisericii începuse cu mult înainte de Ioan Hus³⁴).

Același proces se petrece și în Biserica Ortodoxă din Polonia, unde scrieri cu caracter religios apar prin sec. X (cîntecul religios «Bogurodzica»), iar predici religioase scrise în limba poporului se găsesc prin jumătatea sec. XIV³⁵). Și aici se manifestă tendința de a se traduce toate cărțile de cult în limba vie a poporului.

LIMBA ROMÂNĂ.

Incepînd abia cu sec. XVI, mai puternic cu cel de al XVII-lea, devine și limba romînă limbă liturgică. Pînă atunci limba liturgică a romînilor era limba slavonă, adică paleo-slavă, sau medio-bulgară, care a intrat în uz la noi odată cu sec. X și XI, cînd se organizaseră și la noi primele cnezate și voievodate. Aceasta nu înseamnă că poporul romîn se încreștinează abia în sec. X. Increștinarea poporului romîn coincide cu însăși nașterea și formarea lui. Limba în care se slujea în vechile noastre biserici, era străvechea limbă daco-romană sau străromană. Această limbă romînă fiindcă era limba pe care o vorbea poporul, a rămas limba de cult a poporului romîn pînă la înlocuirea ei cu limba slavonă.

Incepînd cu sec. XII, popoarele slave despart masa romanică a romînilor de ramura latină din Apus³⁶). Ajungînd în vecinătate imediată cu slavii, limba noastră străromană împrumută o serie de elemente slavone.

În sec. IX, X, XI, XII, voievodatele noastre devin tot mai dependente de slavii din sudul Dunării (Bulgarii); bisericește acestea sînt dependente de Arhiepiscopia Bulgară a Tîrnovei, fapt care explică ascendentul limbii slavone în voievodatele noastre și înlocuirea ulterioară a limbii romîne din cultul religios, cu limba slavă. Intrucît o influență a limbii grecești asupra celei romînești, care să meargă pînă la o substituie a ei era imposibilă, iar pericolul era ca Biserica papală să exercite o influență tot mai crescîndă ajutată și prin latinitatea limbii noastre, Patriarhia de Constantinopol a îngăduit să se înlocuiască în Biserica noastră limba romînească cu limba slavonă,

32. Placide de Meester, în Dict. cit., col. 1609.

33. Idem, col. 1660.

34. St. Ciobanu, Istoria literaturii romine vechi, vol. I, cursa, 1938-1939, p. 447.

35. Idem, ibidem, p. 449.

36. N. Cartoian, op. cit., p. 12.

cu caractere chirilice, socotită și ea limbă sfântă, întocmai ca limba greacă și cea latină. Aceasta pentru a spori distanța dintre români și Roma papală în ce privește limba și scrisul bisericesc, pentru că în ce privește dogma, românii participă la Ortodoxie de la început, necunoscînd inovațiile apusene tîrzii ³⁷).

Socotim neserioasă și falsă părere susținută în general de catolici, că la început poporul român a fost încreștinat de misionarii de rit și limbă latină — adică romano-catolică și introducerea limbii slavone ar fi fost o siluire a conștiinței noastre naționale ³⁸). Socotim ca mult mai justă și mai aproape de adevăr părerea celor ce susțin că limba slavonă, departe de a fi prezentat un pericol de înstrăinare a noastră, ea ne-a ajutat să ne păstrăm ființa noastră națională și religioasă ortodoxă, într-o stare de puritate. Altfel, Biserica Romană ne-ar fi atras înspre ea și ne-ar fi răpit specificul nostru spiritual: Ortodoxia, catolicizîndu-ne.

Într-o epocă în care papalitatea depunea eforturi de a face cît mai mulți prozeliți, noi am fost salvați tocmai de această limbă slavonă care se întărește în Statul și în Biserica romînilor prin vecinătatea în Sud și Apus cu statele bulgar și sîrbesc (slavone), iar în Nord și Răsărit cu cel rutean și rusesc. «Limba sfîntă slavonă apără Ortodoxia romînilor de influențe eterodoxe» ³⁹).

În sec. XIV-XV, Muntenia și Moldova se organizează temeinic ca state independente romînești, fapt care va aduce cu sine mai tîrziu înlocuirea limbii slavone cu **limba romînească**, îmbrăcată în haina alfabetului chirilic.

Introducerea limbii romînești în slujba bisericească se face într-un timp îndelungat, de aproape două secole. Nelămurită a rămas însă cauza care a favorizat cea dintîi traducere din limba slavonă în limba romînească a cărților bisericești.

Mai răspîndite sînt două explicări: una care pune ca origine a acestei nobile străduințe influența husită, iar alta, influența luterană. După cea dintîi explicare, pe care o susține între alții și N. Iorga, se pare că sub influența mișcării husite, răspîndite în sec. XV în Nordul Ardealului, au început să fie traduse pe limba romînească primele cărți religioase de ritual: Psaltirea, Liturghierul, Molitvelnicul și Octoihul. După aceste dintîi traduceri au apărut în manuscrise în nordul Ardealului și Maramureș, avînd ca dată de apariție sfîrșitul sec. XV.

A doua ipoteză, pe care o susține de ex. prof. Al. Rossetti, pune ca început al primelor traduceri influența luterană. Aceste traduceri ar fi apărut în Sudul Ardealului, la Brașov, în prima jumătate a sec. XVI, datorită meșterilor tipografi luterani, susținuți și îndrumați de Ianăș Beagnerul, judele Brașovului, care din motive comerciale, ar fi tipărit în limba romînească primele cărți de ritual, pentru populația romînească.

Aci apar de fapt primele texte tipărite în limba romînească, datorită diaconului Coresi, care a tipărit în 1560 o Evanghelie romînească, după un manuscris husit. În 1563, același diacon Coresi traduce și publică Apostolul, căruia îi urmează Molitvelnicul.

În 1570 «popa Pavel din Turdaș, episcopul romînesc», chemînd preoțimea la un sinod de unire cu calvinismul în Cluj, pentru a se combate unele

37. Prof. Dr. Milan Sesan, *Limba cultică la Romîni, expunere istorică în vol. Cinci ani de existență a Institutului de Istorie de pe lângă Facultatea de Teologie din Suceava. Dare de seamă și comunicări*, Suceava 1947, p. 20.

38. Vezi de ex.: Salaville, op. cit., p. 43.

39. Milan Sesan, op. cit., p. 21.

erori dogmatice, au fost invitați să aducă și bani pentru două cărți noi: **Liturghia și Psaltirea** ⁴⁰). E vorba de un Liturghier tipărit de Coresi la Brașov, în 1570, din care un exemplar, de curînd descoperit, a fost publicat de prof. M. Sulică.

În anul 1582, la Orăștie apare *Palia*, cuprinzînd textele V. Testament în traducerea predicatorilor Ștefan Herce, Efreim Zăcan și Moise Pestisel ⁴¹).

În sec. XVII limba romînă este complet îputernicită ca limbă liturgică, prin traducerea cărților de cult în limba romînă și prin săvîrșirea cultului în această limbă. În sec. XVII, apare al doilea Liturghier romînesc, tradus și publicat de Mitropolitul Dosofteiu al Moldovei, în anul 1679, sub titlul: «D. zăiasca leturghie, acum întiiu tipărită rumînește cu multă osîrdie sântăleagă tot spseniă lui Dzău cu întreg înțeles» ⁴²); iar Dosoftei adaugă: «dăruim și noi acum deodată acest dar limbii romînești, sfînta leturghie, scoasă pe limba rumănească de pe el, lauda lui Dumnezeu să-nțaleagă tot, carii nu-nțaleg sârbiaște sau ellenaste» ⁴³).

Mitropolitul Dosoftei traduce în romînește și Moltivelnicul, de aceea el este numit «ctitorul limbii noastre liturgice» ⁴⁴). Tot Dosoftei traduce Triodul, Pentecostarul, Mineiul, Octoihul. «El a tradus în limba romînească tot ce trebuie pentru săvîrșirea slujbelor dîmnezești, în această limbă a poporului. Atît ca extensiune, cît mai ales ca valoare, munca aceasta a lui Dosoftei este o operă monumentală, este o lucrare nepieritoare» ⁴⁵).

Întrebuințarea limbii romînești în cultul religios ia un avînt mai mare pînă la mitropolitul Antim Ivireanu din Muntenia, care traduce în limba poporului toate cărțile liturgice: Liturghierul, Octoihul, Moltivelnicul și Ceaslovul, eliberîndu-se de influența textului grec. După cum se exprimă N. Iorga, el scrie într-o limbă curat romînească, cu un stil sigur și limpede ⁴⁶).

Încă din epoca medievală s-a format prejudecata existenței unor limbi sacre, care ar fi singurele capabile și demne să îmbrace și să exprime cuvîntul lui Dumnezeu.

În Apus era socotită ca limbă sacră cea latină, iar în Biserica Răsăritului, limba greacă. Începînd cu sec. IX și X se adaugă la limbile sacre și limba slavonă. Aceste trei limbi erau singurele socotite vrednice a fi limbi de cult. De pe la sfîrșitul epocii antice, latina și greaca au devenit limbi moarte, iar din sec. XIII aceeași soartă o are și slavona veche sau medio-bulgară, cum i se mai zice uneori. «În Biserica romano-catolică păstrarea în culi a limbii latine, a făcut poporul să se depărteze și să se răcească de cult, într-o măsură mult mai mare decît în Ortodoxie. De aici nevoia de a se tra-

40. N. Iorga, *Istoria Bisericii Romînești*, ed. II, vol. I, p. 181.

41. Idem, vol. I, p. 176-177 și Al. Rosetti, *Cele mai vechi traduceri romînești de cărți religioase*, București 1944, p. 14.

42. I. Bîanu și N. Hodoș, *Bibliografia romînească veche*, București 1903, tom. I, p. 223.

43. Idem, p. 223-225.

44. Pr. Prof. Spiridon Cîndea, *Limba veche liturgică și inovațiile introduse în ea de fosta Biserică Unită*, în *Studii Teologice*, an. IV, 1952, nr. 9-10, p. 539.

45. Idem. *ibidem.*,

46. N. Iorga, *Istoria Literaturii Romîne, sec. XVIII*, București 1928, p. 12.

duce mai întâi liturghia din limba latină pe înțelesul poporului și apoi de a se păși chiar la o reformă sau restructurare a ei»⁴⁷).

În Bisericele popoarelor de origine, slavă cultul se săvârșește în limba paleo-slavă, deși aceste popoare au graiuri vii înrudite între ele, limbi naționale proprii.

În Biserica Ortodoxă Română, liturghia, începînd cu sec. al XVI-lea, este transpusă în limba poporului și se oficiază pe înțelesul tuturor credincioșilor. S-a dat o luptă serioasă, care a durat aproape două secole, pînă cînd limba romîneasă a înlocuit limba slavonească, întrucît «identitatea de credință și de datină, pe lîngă identitatea de grai și de grafie, dădea neamului nostru de pretutendeni în altă formă religioasă, unitatea firească și legitimă de care el avea nevoie»⁴⁸).

La greci liturghia se oficiază în greaca veche de acum 2000 de ani. La slavi: ruși, ruteni, bulgari, sîrbi, polonezi, așijderea se menține paleo-slava medievală.

«La noi însă nu numai că a fost tradusă de mult în limba ca un fagure de miere a poporului, dar versiunea ei e ținută la curent cu progresul limbei, prin continua revizuire și îmbunătățire a edițiilor noi a cărților de slujbă, deși ea păstrează încă mireazma arhaică și curat bisericească a primelor traduceri romînești»⁴⁹).

De fapt, limbile cu adevărat liturgice în sens oficial, sînt acelea pe care le-am enumerat și care, după cum se constată, nu sînt prea multe. Lista lor s-ar lungi în mod considerabil dacă am acorda un titlu egal, cu același calificativ, acelor limbi moderne care, din sec. XIX și XX, în virtutea diverselor împrejurări, s-au adaptat ritului bizantino-slav. «Misiunile rusești au aplicat din plin principiul de a sluji în limba credincioșilor. Astfel se întrebuintează limba estonă, letonă, germană, în provinciile baltice; eschimosă și dialectele indiene în Alasca și teritoriile din împrejurimi; chineza și japoneza în China și Japonia; engleza, în unele ținuturi din Statele Unite»⁵⁰) și în sfîrșit albaneza în Albania⁵¹).

Chiar în vechime, în regiunile în care se vorbeau mai multe limbi, liturghia a ținut seama de aceasta. Către sfîrșitul sec. IV Eteria ne informează că la Ierusalim liturghia oficială în grecește se traduce oral în aramaică, limbă care încă se vorbește pe vremea aceea de către băștinașii din jurul Ierusalimului⁵²).

Noile Biserici autonome, înjghebate îndată după Marele război au înmulțit aplicarea acestui uz, în Bisericele naționale: estonă, finlandeză, cehoslovacă, poloneză și albaneză.

Se știe că există astăzi la Paris și în alte părți un număr oarecare de biserici rusești, unde slujbele se fac în limba franceză. În Biserica Ortodoxă din Cehoslovacia, se folosește în cult **limba paleo-slavă**, în Slovacia, și **limba cehă** în partea de apus a țării (Cehia și Boemia).

47. Diacon Ene Braniște, *Participarea la Liturghie și metodele pentru realizarea ei*, în rev. *Studii Teologice*, 1941, nr. 7-8, p. 581.

48. N. Iorga, *Istoria Bisericii Romînești*, vol. II, București 1932, p. 115.

49. Diacon Ene Braniște, *Stud. cit.*, p. 585.

50. R. Janin, *Les Eglises orientales et les rites orientaux*, Paris 1922, p. 21.

51. Fr. Heller, *op. cit.*, p. 297.

52. A. Baumstark, *op. cit.*, p. 98.

În biserica rusească Sf. Nicolae din Viena a început de curînd oficierea sfintelor slujbe în limba germană, pentru populația băștinașă⁵³).

«Examenul faptelor liturgice, zice un liturghist catolic, arată că Orientul, contrar Occidentului, n-a avut nici odată, propriu vorbind o limbă liturgică oficială. În Occident, dacă exceptăm cîteva parohii siciliene unde liturgia romană era săvîrșită odinioară în grecește, și grupul important al Glagoliților din Dalmația, limba latină a predominat totdeauna, pretutindeni, ca o stăpînă absolută în biserici. În Orient, dimpotrivă, sfintele slujbe au fost săvîrșite totdeauna, cel puțin într-o oarecare măsură, într-o limbă înțeleasă, suficient de popor»⁵⁴).

«Din zilele noastre, Biserica Ortodoxă Rusă a aplicat încă aceeași lege istorică, traducînd o parte din cărțile sale în tătară, în japoneză (2 ed. în 1895) și chiar în chineză (1894) și în limba finlandeză⁵⁵).

«Totmai din cauza inteligibilității limbei liturgice, liturgia ortodoxă are asupra poporului simplu o putere de atracție pe care limba latină nu o are în țările neromanice»⁵⁶).

În ceea ce privește limba chineză, se poate aminti că monumentul de piatră siriacă-chinez din Singan-fu, consacrat la 4 februarie 781, mărturisește despre traducerea textelor liturgice ale ritului nestorian în limba chineză, încă din sec. VII (636)⁵⁷).

Aceste fapte se întemeiază atît pe principiul scripturistic formulat de Sf. Ap. Pavel, cit și pe un principiu canonic, formulat de unul dintre cei mai renumiți canoniști bizantini, T. Balsamon, Patriarhul Antiohiei. Colegul său, Marcu, Patriarhul Alexandriei, îl întreabă dacă folosirea traducerii în limba siriacă a liturghiei bizantine, în uzul ortodocșilor din Siria și Armenia, era legitimă. Răspunsul lui Balsamon este foarte clar. «Dumnezeu fiind Dumnezeu nu numai al iudeilor, ci și al neamurilor, aceia care propovăduiesc peste tot credința ortodoxă, dar care nu cunosc complet limba greacă, vor putea să celebreze în limba lor proprie».

Pentru Bisericile Orientale unite, de rit bizantin, Sf. Scaun a legitimat ca limbi liturgice propriu zise, pe lingă limba greacă, paleo-slava sau slavona, georgiana, romîna și araba. Acestea sînt cele cinci limbi liturgice astăzi în uz la creștinii, de rit bizantin, uniți cu Roma.

Nimic, în decretul Sf. Scaun nu impune limba greacă cu titlul de limbă liturgică oficială în Bisericile de rit bizantin, cum este impusă latina, cu unele mici excepții, Bisericilor de rit roman.

Un preot catolic roman ar putea să recite valid și liber oficiul său în limba slavă, deși nu întrebuințează această limbă pentru oficiile publice. Limba greacă, fiind limba originală în care au fost compuse cărțile liturgice de rit bizantin, poate totdeauna să fie întrebuințată în locul diferitelor versiuni care s-au introdus succesiv. De fapt, aceasta se practică destul, chiar între catolici, mai ales cu ocazia slujirii împreună a mai multor episcopi sau preoți, toți de rit bizantin, dar de limbă diferită (greacă, slavă, romînă, arabă), cînd săvîrșesc împreună Sf. Liturghie pe același sfînt altar.

53. Vezi: *Revista Patriarhiei din Moscova*, an. 1953, nr. 8, *Comp. Rev. Mitropolia Moldovei*, 1954, nr. 1-2, p. 82.

54. S. Salaville, op. cit., p. 47-48.

55. C. Charon, *Le rit byzantin dans les patriarchates orientales*, la Salaville, op. cit., p. 48-49.

56. Fr. Heiler, op. cit., p. 197.

57. A. Baumstark, op. cit., p. 99.

Dacă toți liturghisitorii cunosc bine limba greacă pentru a putea roști în această limbă toate rugăciunile împreună, lucrul este ușor. În caz contrar, un ceremonial minuțios prevede pentru fiecare dintre ei, în rolul lor, formulele cu voce înaltă în grecește, atât cât este posibil, iar rugăciunile în taină putînd a fi zise de fiecare în propria lui limbă liturgică.

După cum se vede, întrebuițarea unei limbi sau alteia liturgice în Orient, este departe de a fi exclusivă. Nevoile sau conveniențele se pretează unei varietăți destul de mari. «Astfel că în Bucovina, unde se întîlnesc românii și rutenii; în Georgia, unde guvernămîntul rus a căutat în tot timpul să introducă slavona pe lângă georgiană; în Palestina, unde clerul superior este grec și credincioșii arabi; în alte părți încă, se rostește liturgia cînd într-o limbă cînd într-alta, sau parte într-una și parte într-alta.

Cel mai adesea se întrebuițează alternativ una și alta, mai ales pentru cîntarea Apostolului și Evangheliei.

În Betleem, există în biserica Întrupării, două coruri: unul grec și altul arab.

La Ierusalim, la sărbătorile mari, mai ales la Paști și Crăciun, cînd pelerinii ruși vin în număr mare, se pot auzi unele cîntări executate în grecește, arabă și în slavonă»⁵⁸).

Această varietate însăși este un caracter de reținut printre trăsăturile care diferențiază cel mai mult în practică liturghiile Orientului și cele ale Occidentului⁵⁹).

În Biserica Răsăritului, limba liturgică e determinată mai ales de raportul firesc ce trebuie să existe între preot și popor. Acest raport este exprimat în mare măsură prin rolul diaconului, care este mijlocitor între episcop, respectiv preot și comunitate.

Aproape fiecare rugăciune în taină a preotului este legată cu o ectenie mai lungă sau mai scurtă, rostită de diacon, în care, la îndemnul spre rugăciune, formelor, introductive sau finale, le răspunde cu invocații intermediare. Rolul liturgic al diaconului a avut o importanță extraordinară pentru însuflețirea și trăirea Sf. Liturghii prin comunitate.

Dacă se ivea cazul ca o limbă liturgică să fie înlocuită cu una cu totul diferită, necunoscută ca limbă uzuală pentru popor, atunci nu era nimic mai firesc decît ca în această nouă limbă populară, cel puțin rugăciunea de mijlocire dintre diacon și comunitate (ectenția) să fie tradusă în limba știută de popor. Rugăciunea preotului putea, în astfel de caz, să rămînă mai departe în vechea limbă liturgică. Meritul real al diaconilor este acela de a fi contribuit la o coparticipare activă a comunității credincioșilor la rugăciunea liturgică⁶⁰).

De dorit este și probabil se va ajunge, cu timpul ca serviciul divin să fie oficiat peste tot în limba vorbită de neamul respectiv, conform principiului scripturistic formulat de Sf. Apostol Pavel: «Dar în Biserică vreau mai bine să rostesc cinci cuvinte pe înțeles, ca să învăț și pe alții, decît zece mii de vorbe în limbă insuflată». (I Cor. XIV, 19).

Protos. GR. BABUȘ

58. Janin, op. cit., p. 22.

59. Salaville, op. cit., pp. 49-51.

60. Baumstark, op. cit., pp. 101-103.

Pr. Il. Dionisie, Svetilnă	259
INDRUMARI PASTORALE	
Pr. Gane M. Teodor, La Duminică Orbului	261
Pr. Nic. Rentea, La Sfinții Apostoli Petru și Pavel	265
Pr. Z. Mintulescu, La Sfinții Prooroc Ilie	271
PENTRU APĂRAREA PACII	
— Cuvîntul rostit de I. P. S. Patriarh Justinian la posturile de radio, cu prilejul Adunării Mondiale a Păcii de la Helsinki	277
Pr. Al. Ionescu, Tratatul de la Varșovia, contribuție importantă la cauza păcii	279
D. V. Sădeanu, Popoarele vor să trăiască	285
STUDII	
Prof. Teodor M. Popescu, Preotul păstrător al Sfintei Tradiții	296
Pr. Olimp N. Căciulă, Fer. Teodoret al Cîrului: Explicarea celor patru sprezece epistole ale Sfințului Apostol Pavel	302
Pr. Matei Pislaru, Sf. Ioan Gură de Aur: Explicarea rugăciunii «Tatăl nostru»	311
— Cugetări din Sfinții Părinți despre rugăciune	316
Pr. Z. Mintulescu, † George Enescu	316
VIAȚA BISERICEAȘCA ÎN CUPRINSUL MITROPOLIEI	
Arhiepiscopia Bucureștilor	
Pr. Stan Dimancea, Arhiepiscopia Bucureștilor în al șaptelea an de arhipăstorie a I. P. S. Patriarh Justinian	319
Redacția, Adunarea eparhială a Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor	327
Asistent, Adunarea interconfesională de la București	332
Redacția, Conferințe interconfesionale	336
Asistent, O ședință interconfesională	338
Arhid. Iordan Niculescu, Contribuția preoțimii din raionul Vidra la campania agricolă de primăvară	339
Mihail M. Chiriță, Cinematograful în cadrul celei de a 21-a serii a cursurilor de îndrumare misionară și socială	341
Asistent, Deschiderea sanatorului preoțesc de la Techirghiol	343
— Sfințirea picturii bisericii Dumitrana	344
— Sfințirea noii biserici din Vadul Anil	345
— † Iconom stavrofor Serghie Bejan	346
— † Preotul Ion Eana	347
— † Preotul Constantin Rădulescu	347
— † Preotul Petre Cernescu	348
— † Parastasul Pr. Marius Constantinescu	349
EPISCOPIA BUZAULUI	
Sectorul cultural, † Preotul Alexandru Vasilescu	349
EPISCOPIA DUNĂRII DE JOS	
Asistent, Sfințirea bisericii din parohia Ostrov	351
OFICIALE ADMINISTRATIVE	
Arhiepiscopia Bucureștilor	
Parohii vacante	353
Mișcarea personalului	354
Episcopia Dunării de Jos	
Mișcarea personalului	353
DOCUMENTAR	
Protna. Gr. Babus, Limbile liturgice	359

Atenție: Rîndul 8 de sus în jos se va citi:

— Cuvîntul rostit de P. S. Episcop Theoctist, la posturile de radio cu

BUCUREȘTI
TIPOGRAFIA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MIȘIUNE ORTODOXA
1955